WÓJT GMINY JANÓW

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr …….
Rady Gminy Janów
z dnia ……

ZMIANA
STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY JANÓW

JANÓW 2018

NAZWA OPRACOWANIA:

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków
zagospodarowania przestrzennego gminy Janów

ZLECENIODAWCA:

Urząd Gminy Janów

WYKONAWCA:

BUDPLAN Sp. z o.o.
ul. Kordeckiego 20
04-327 Warszawa
tel./fax 22 870 42 62, 22 870 42 74
e-mail: kontakt@budplan.net
www.budplan.net

ZESPÓŁ AUTORSKI:

główny projektant:	mgr inż. arch. Anna Olbromska-Matusiak
zastępca głównego projektanta:	mgr inż. Anna Bereś
zagospodarowanie przestrzenne:	inż. Monika Nasiłowska inż. Mateusz Pyra mgr Ewelina Skirzyńska
środowisko przyrodnicze:	mgr inż. Magdalena Smoczyńska
infrastruktura techniczna:	inż. Anna Januszko mgr inż. Tomasz Jedynak
komunikacja:	inż. Monika Nasiłowska

ELEMENTY OPRACOWANIA STANOWIĄCE ZAŁĄCZNIKI DO UCHWAŁY RADY GMINY JANÓW W SPRAWIE UCHWALENIA ZMIANY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY JANÓW

Załącznik nr 1 – Uwarunkowania i kierunki zagospodarowania przestrzennego – tekst

Załącznik nr 2 – Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego – rysunek w skali 1:10 000

Załącznik nr 3 – Kierunki zagospodarowania przestrzennego – rysunek w skali 1:10 000

Załącznik nr 4 – Rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag wniesionych do zmiany studium

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE 7

UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO 8

II. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POLITYKI PRZESTRZENNEJ O ZNACZENIU PONADLOKALNYM I PRZEPISÓW ODRĘBNYCH 8

II.1. Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju 8

II.2. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego 9

II.3. Ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych 13

III. CHARAKTERYSTYKA I RYS HISTORYCZNY GMINY JANÓW 14

III.1. Położenie gminy Janów 14

III.2. Rys historyczny gminy Janów 17

III.3. Struktura przestrzenno-funkcjonalna gminy Janów 19

III.4. Stan prawny gruntów 28

IV. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY STANU SFERY SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ 29

IV.1. Demografia 29

IV.2. Infrastruktura społeczna 34

IV.3. Działalność gospodarcza 37

IV.4. Kultura i sport 40

IV.5. Turystyka 41

V. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY STANU ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO 42

V.1. Rzeźba terenu 42

V.2. Budowa geologiczna 43

V.3. Złoża surowców naturalnych 43

V.4. Gleby 45

V.5. Wody powierzchniowe 46

V.6. Wody podziemne 47

V.7. Warunki klimatyczne 51

V.8. Szata roślinna 52

V.9. Ochrona przyrody i krajobrazu 55

V.10. Powiązania ekologiczne 66

V.11. Zagrożenia środowiska przyrodniczego 68

VI. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO 69

VI.1. Zasoby dziedzictwa kulturowego 69

VI.2. Zasoby archeologiczne 74

VII. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZU SYSTEMU KOMUNIKACJI 76

VII.1. Układ drogowo-uliczny oraz kolejowy 76

VII.2. Analiza ruchu 81

VII.3. Układ komunikacji zbiorowej 82

VIII. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY SYSTEMÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ 83

VIII.1. Zaopatrzenie w wodę 83

VIII.2. Odprowadzanie ścieków i wód opadowych 84

VIII.3. Gospodarka odpadami....85
VIII.4. Zaopatrzenie w energię elektryczną....85
VIII.5. Zaopatrzenie w gaz....86
VIII.6. Ciepłownictwo....87
VIII.7. Telekomunikacja....87
VIII.8. Odnawialne źródła energii....87
IX. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA I ZAGOSPODAROWANIA TERENU....88
IX.1. Obowiązujące opracowania planistyczne....88
IX.2. Ruch budowlany w gminie....95
X. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY....100
XI. ZAGROŻENIE BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA....101
XII. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY JANÓW....102
XII.1. Analiza zapotrzebowania na podstawowe usługi z zakresu infrastruktury społecznej....102
XII.2. Wnioski złożone do zmiany studium....104
XII.3. Analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne....107
XII.4. Prognozy demograficzne....109
XII.5. Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy....112
XII.6. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę....113
XII.7. Wnioski i wytyczne do prac planistycznych....114

KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO....117
XIII. POLITYKA PRZESTRZENNA GMINY JANÓW....117
XIV. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW....120
XV. ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO....136
XV.1. Polityka ochrony przyrody i krajobrazu....136
XV.2. Polityka eksploatacji surowców i rekultywacji....141
XV.3. Polityka ochrony gleb....142
XV.4. Polityka ochrony wód powierzchniowych i podziemnych....143
XV.5. Polityka ochrony powietrza atmosferycznego i ochrony przed hałasem....144
XV.6. Polityka ochrony terenów leśnych....146
XVI. ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO....146
XVI.1. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego....146
XV.2. Zasady ochrony stanowisk archeologicznych....151
XVII. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMU KOMUNIKACJI....151
XVII.1. Układ drogowo-uliczny oraz kolejowy....151
XVI.2. Zasady kształtowania parametrów sieci drogowo-ulicznej....153
XVIII. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ....156
XVIII.1.Zaopatrzenie w wodę....156
XVIII.2.Odprowadzanie ścieków i wód opadowych....156
XVIII.3.Gospodarka odpadami....157

XVIII.4.Zaopatrzenie w energię elektryczną....158
XVIII.5.Zaopatrzenie w gaz....158
XVIII.6.Ciepłownictwo....159
XVIII.7.Telekomunikacja....159
XVIII.8.Odnawialne źródła energii....160
XIX. INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO....160
XIX.1. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym....160
XIX.2. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym....161
XX. MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO....161
XX.1. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych....161
XX.2. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego....162
XXI. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ URZĄDZENIA WYTWARZAJĄCE ENERGIĘ Z ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII O MOCY PRZEKRACZAJĄCEJ 100 KW....163
XXII. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ....164
XXIII. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ I OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH....165
XXIII.1.Obszary szczególnego zagrożenia powodzią....165
XXIII.2.Obszary osuwania się mas ziemnych....165
XXIV. OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY....166
XXV. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH....166
XXVI. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI....166
XXVII. OBSZARY ZDEGRADOWANE....166
XXVIII. GRANICE TERENÓW ZMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH....167
XXIX. INTERPRETACJA ZAPISÓW STUDIUM....167
XXX. WYTYCZNE DO MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO....168
XXXI. UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ ORAZ SYNTEZA USTALEŃ ZMIANY STUDIUM....169

I. WPROWADZENIE

Podstawę sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Janów stanowi uchwała nr 178/XXIX/13 Rady Gminy Janów z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Janów. Niniejszy projekt jest realizacją tej uchwały.

Zgodnie z powyższą uchwałą zmiana studium ma obejmować teren zawarty w granicach administracyjnych gminy Janów. Zmiana dotyczy studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Janów, przyjętego uchwałą nr 46/X/03 Rady Gminy Janów z dnia 10 lipca 2003 r.

Zmian w studium dokonano w zakresie aktualizacji części dotyczącej uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Rysunek zmiany studium został uzupełniony o nowo wyznaczone tereny inwestycyjne wynikające z napływających wniosków osób prywatnych oraz zaobserwowanego zapotrzebowania w gminie Janów na tereny o danej funkcji. Ponadto w studium wyznaczono obszar przeznaczony pod realizację inwestycji polegającej na budowie obwodnicy w ciągu drogi krajowej nr 46.

Studium nie jest aktem prawa miejscowego i nie stanowi podstawy do wydawania decyzji administracyjnych, jego funkcją jest kreowanie polityki przestrzennej gminy, ustalanie wytycznych dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 2003 roku jednoznacznie stwierdza w art. 9 ust. 4 „Ustalenia studium są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych", a w art. 20 ust. 1 „Plan miejscowy uchwala rada gminy, po stwierdzeniu, że nie narusza on ustaleń studium..."

Zasadność dokonania zmiany studium wynika z:

1. ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. oraz rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, które określają szczegółowe wymagania dotyczące problematyki studium;
2. potrzeby posiadania przez gminę aktualnej wersji studium, opartej na obowiązujących przepisach prawa i istniejących uwarunkowaniach, służącej jako podstawa do opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

II. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POLITYKI PRZESTRZENNEJ O ZNACZENIU PONADLOKALNYM I PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

II.1. Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju

Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju stanowi podstawę systemu aktów planistycznych kraju, będąc tym samym najważniejszym dokumentem strategicznym, kształtującym politykę przestrzenną kraju, sporządzanym obligatoryjnie dla całego jego obszaru.

Koncepcja polityki przestrzennego zagospodarowania kraju, przyjęta w grudniu 2011 r., definiuje wizję Polski w 2030 r., jako kraju o ugruntowanych warunkach trwałego i zrównoważonego rozwoju, dobrze zagospodarowanego, sprawnie zarządzanego i bezpiecznego. Stan ten ma być rezultatem procesów gospodarczych, społecznych, przestrzennych oraz cywilizacyjnych. Cechą kraju ma być spójność społeczno-gospodarcza i terytorialna – silne regiony, których rozwój oparty będzie na endogenicznym potencjale i przewagach konkurencyjnych, kreować mają ogólnokrajowe impulsy rozwojowe, przyczyniając się do osiągania celów ogólnych polityki regionalnej i przestrzennej.

Wizja Polski w 2030 r. opiera się na pięciu pożądanych cechach przestrzeni: konkurencyjności i innowacyjności, spójności wewnętrznej, bogactwie i różnorodności biologicznej, bezpieczeństwie oraz ładzie przestrzennym.

Obszar województwa śląskiego w Koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju scharakteryzowany jest głównie jako obszar unikatowy ze względu na występowanie ośrodków o podstawowym znaczeniu dla systemu osadniczego kraju, jakim są Katowice i Aglomeracja Górnośląska. Tego typu obszar związany jest z występowaniem szeregu zjawisk wymagających umiejętnego gospodarowania przestrzenią.

Katowice w dokumencie wyrażającym politykę przestrzenna kraju zostały określone jako obszar metropolitarny o znaczeniu europejskim. Występowanie tak dużych ośrodków miejskich jest silnym bodźcem rozwojowym dla obszarów słabszych pod względem ekonomicznym i społecznym.

Ze względu na przemysłowy charakter województwa śląskiego, szczególne znaczenie dla perspektyw rozwoju regionalnego w ramach programów krajowych, będą miały prowadzone działania interwencyjne o wieloletnim charakterze inwestycyjnym, które obejmują przede wszystkim obszary zdegradowane o wysokiej skali problemu, jakim jest obszar Aglomeracji Górnośląskiej. Będą to głównie działania z zakresu rewitalizacji przestrzennej i społeczno-gospodarczej oraz działania służące rekultywacji poprzemysłowej, umożliwiające zmianę pełnionych funkcji na określone w strategiach rozwoju danego obszaru.

W koncepcji zwrócono szczególna uwagę na potrzebę rozwoju systemu policentrycznej sieci głównych miast o znaczeniu krajowym, regionalnym i subregionalnym poprzez zintegrowanie systemu transportu publicznego, systemu inwestycyjnego, szczególnie w zakresie infrastruktury drogowej i komunalnej. Obszary wiejskie, jak np. gmina Janów, uczestniczą w procesach rozwojowych kraju poprzez integrację funkcjonalną z ośrodkami o przemysłowej i gospodarczej specjalizacji, w tym przypadku z Częstochową.

Dla zwiększenia mobilności przestrzennej mieszkańców obszarów wiejskich, w tym gminy Janów, niezbędne jest skoordynowanie planowania rozwoju infrastruktury transportowej na szczeblu regionalnym, powiatowym i gminnym, utrzymanie oraz tworzenie nowych połączeń drogowych, kolejowych, wzmocnienie regionalnego transportu w relacjach zamiejskich, umożliwiającego bezpośrednie powiązanie z obszarem metropolitalnym przyległych obszarów wiejskich. Należy tworzyć powiązania lokalnej sieci drogowej z siecią dróg krajowych, ekspresowych i autostrad oraz wspierać tworzenie infrastruktury i rozbudowę węzłów przesiadkowych transportu kołowego i kolejowego na obszarach wiejskich. Ponadto należy podwyższyć atrakcyjność obszarów wiejskich poprzez wyznaczanie miejsc lokowania inwestycji gospodarczych, w szczególności dzięki skoordynowaniu lokalnych i regionalnych inwestycji infrastrukturalnych z budową sieci dróg.

Stan i jakość środowiska przyrodniczego w bardzo istotny sposób wpływają na stan i perspektywy rozwoju przestrzennego kraju i poszczególnych regionów województwa śląskiego. Planowanie przestrzenne, uwzględniając wzajemne relacje komponentów środowiska, oddziałuje na procesy zarządzania zasobami przyrody ożywionej i krajobrazu, czym przyczynia się do zmniejszenia izolacji siedlisk oraz stabilizacji ekosystemów ważnych dla zachowania istotnych w skali kontynentu polskich obszarów przyrodniczo cennych np. Park Krajobrazowy Orlich Gniazd, Park Krajobrazowy Beskidu Małego i Śląskiego. Przekształcenia obszarów wiejskich związane z rozwojem społeczno-gospodarczym powinny uwzględniać zachowanie bogactwa przyrodniczego użytków rolnych i lasów stanowiących bezpośrednie otoczenie korytarzy ekologicznych i obszarów chronionych. Istnieje konieczność stworzenia systemu zmierzającego do zahamowania postępującej degradacji środowiska kulturowego oraz rozwoju z zachowaniem wartościowych elementów struktur obszarów poprzemysłowych i miejskich zdegradowanych oraz mniej eksponowanych krajobrazów.

II.2. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego jest podstawą formułowania zasad realizujących politykę przestrzenną województwa i organizujących jego strukturę przestrzenną, w sposób uwzględniający założenia polityki przestrzennej państwa, określone w dokumencie pt. Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju 2030, oraz tworzący warunki przestrzenne do realizacji ustaleń strategii rozwoju województwa, przedstawionych w dokumencie pt. Strategia rozwoju województwa śląskiego „Śląskie 2020+".

Obowiązujący Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ został przyjęty uchwałą nr V/26/2/2016 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 29 sierpnia 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z dnia 13 września 2016 r. poz. 4619). W planie zagospodarowania przestrzennego województwa stworzono wizję przyszłości województwa śląskiego, *które będzie regionem o nowoczesnej gospodarce, wykorzystującym kreatywność jego mieszkańców i wzmacniającym istniejące potencjały gospodarcze i środowiskowe, zapewniającym równość życiowych i rozwojowych szans przy poszanowaniu zasady zrównoważonego i trwałego rozwoju*. Plan zakłada, że realizacja polityki przestrzennej powinna prowadzić do:

- osiągnięcia trwałej i wysokiej konkurencyjnej pozycji województwa śląskiego, jako jednego z kilku centrów rozwoju cywilizacyjnego Polski XXI wieku, ważnego i atrakcyjnego regionu Europy,
- uzyskania wizerunku województwa o przestrzennych warunkach realizujących zasady zrównoważonego rozwoju, sprawiedliwości i efektywności oraz bezpieczeństwa,

- uzyskania przestrzeni o wysokich walorach estetycznych architektury i krajobrazu, czerpiących z dziedzictwa przyrody i kultury oraz nadających przestrzeni indywidualny wyraz.

Przyszły przestrzenny rozwój województwa śląskiego powinien być oparty na konkurencyjności, efektywności i postępie technicznym. Priorytetem polityki przestrzennej województwa powinien być rozwój miejskich aglomeracji i ich obszarów funkcjonalnych jako biegunów wzrostu gospodarki opartej na wiedzy. Realizacja polityki przestrzennej województwa wymaga stosowania zasady zrównoważonego rozwoju, a także przyjętych w Koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju 2030 zasad m.in. spójności terytorialnej, długookresowej racjonalności ekonomicznej, przezorności ekologicznej, kompensacji ekologicznej, preferencji regeneracji nad zajmowaniem nowych obszarów pod zabudowę. Powyższe zasady polityki przestrzennej mają odzwierciedlenie w przyjętych w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego celach polityki przestrzennej i zasadach zagospodarowania obszarów funkcjonalnych. Wyznaczono cztery cele polityki przestrzennej województwa:

I. Nowoczesna gospodarka – promocja gospodarczego wzrostu i innowacji;

II. Szanse rozwojowe mieszkańców – zapewnienie mieszkańcom dostępu do usług publicznych;

III. Przestrzeń – zrównoważone wykorzystywanie zasobów środowiska naturalnego i kulturowego;

IV. Relacje z otoczeniem – infrastrukturalne powiązania regionu;

oraz następujące obszary funkcjonalne:

- miejskie obszary funkcjonalne (ośrodka wojewódzkiego, ośrodków regionalnych i lokalnych ośrodków rozwoju;
- wiejski obszar funkcjonalny;
- obszary funkcjonalne szczególnego zjawiska w skali makroregionalnej (obszar górski, terenów zamkniętych, narażony na niebezpieczeństwo powodzi);
- obszary kształtowania potencjału rozwojowego (obszar cenny przyrodniczo, ochrony krajobrazów kulturowych, ochrony i kształtowania zasobów wodnych, ochrony udokumentowanych złóż kopalin);
- obszar funkcjonalny wymagający rozwoju nowych funkcji przy użyciu instrumentów właściwych polityce regionalnej (obszar przygraniczny);
- obszary wymagające rewitalizacji;
- obszar funkcjonalny strefy okołolotniskowej MPL „Katowice”.

Gmina Janów, położona w Subregionie Północnym, została zakwalifikowana do miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka regionalnego – Aglomeracji Częstochowskiej, wiejskiego obszaru funkcjonalnego, obszaru terenów zamkniętych, obszaru narażonego na niebezpieczeństwo powodzi, obszaru cennego przyrodniczo, obszaru ochrony krajobrazów kulturowych, obszaru ochrony i kształtowania zasobów wodnych oraz obszaru udokumentowanych złóż kopalin. Poniższy schemat przedstawia wybrane kierunki polityki przestrzennej województwa śląskiego w odniesieniu do obszaru gminy Janów.

Schemat 1. Wyrys z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+.

CEL 1. NOWOCZESNA GOSPODARKA - PROMOCJA GOSPODARCZEGO WZROSTU I INNOWACJI

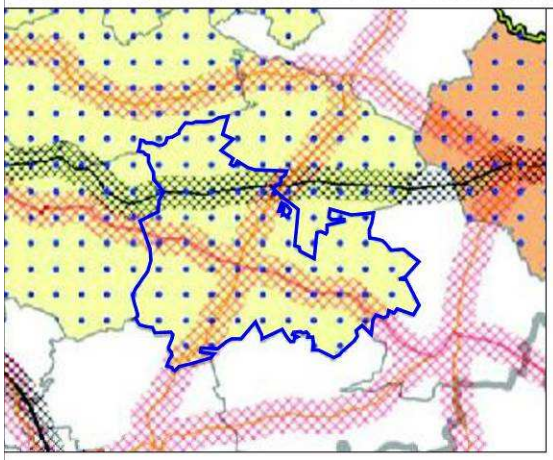

- granice administracyjne gminy Janów
- drogi krajowe
- drogi wojewódzkie
- główne trasy kolejowe
- miejskie obszary funkcjonalne
- obszary rozwijania specjalnych stref ekonomicznych w miejskich obszarach funkcjonalnych i lokalnych ośrodkach rozwoju, w szczególności w korytarzach transportowych wzdłuż S1, S52, A1, DTŚ;
  obszary rozwijania inkubatorów przedsiębiorczości przede wszystkim w obszarach występowania kumulacji problemów społeczno-gospodarczych;
  obszary rozwijania parków przemysłowych poza obszarami śródmiejskimi na obszarach poprzemysłowych
- obszary kształtowania systemu powiązań wewnętrznych opartych na ciągach dróg krajowych i wojewódzkich;
  obszary wspierania zintegrowanego systemu transportu multimodalnego;
  obszary rozwijania i integrowania systemów transportu publicznego w obrębie miejskich obszarów funkcjonalnych i pomiędzy nimi
- obszary kształtowania systemu powiązań wewnętrznych opartych na rozbudowie i modernizacji infrastruktury kolejowej;
  obszary wspierania zintegrowanego systemu transportu multimodalnego;
  obszary rozwijania i integrowania systemów transportu publicznego w obrębie miejskich obszarów funkcjonalnych i pomiędzy nimi
- obszar rozwijania i tworzenia zintegrowanego systemu szlaków i infrastruktury rowerowej, w tym z wykorzystaniem nieczynnych szlaków kolejowych;
  obszar zapewnienia dostępu do usług w zakresie gospodarki wodociągowo-kanalizacyjnej, odpadami, zaopatrzenia w energię elektryczną i gazową oraz systemów teleinformatycznych poprzez budowanie, modernizowanie i integrowanie systemów infrastruktury technicznej

CEL 2. SZANSE ROZWOJOWE MIESZKAŃCÓW - ZAPEWNIENIE MIESZKAŃCOM DOSTĘPU DO USŁUG PUBLICZNYCH

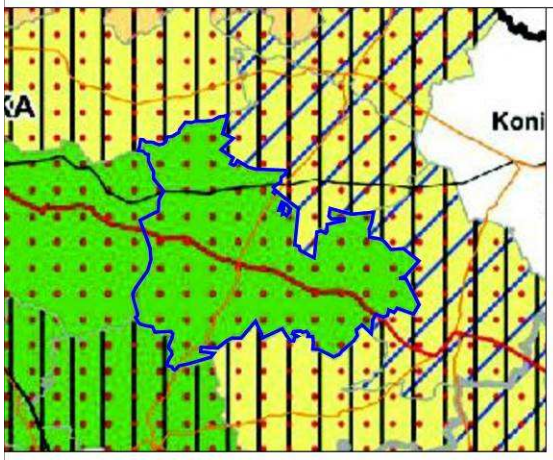

- granice administracyjne gminy Janów
- drogi krajowe
- drogi wojewódzkie
- główne trasy kolejowe
- tereny rozwijania i podnoszenia jakości usług średniego rzędu z zakresu ochrony zdrowia i edukacji na obszarach uczestniczących w procesach rozwoju;
  obszary rozwijania i podnoszenia jakości usług z zakresu kultury;
  obszary rozwijania sieci ośrodków kształcenia ustawiczengo i dokształcania zawodowego (innowacyjna struktura kształcenia i przekwalifikowania zorientowana na rynek pracy), wspieranie rozwoju instytucji doradczych;
  obszary rozwijania i podnoszenia jakości usług wspierających funkcjonowanie osób starszych i osób z dysfunkcjami;
  obszary rozwijania i podnoszenia jakości usług wspierających funkcjonowanie rodziny (opieka nad dziećmi);
  obszary modernizowania i budowania urządzeń sportu, rekreacji, tworzenie warunków do aktywnego i zdrowego stylu życia;
  obszary rozwijania usług z zakresu bezpieczeństwa publicznego, w tym realizacja działań w obszarze zarządzania kryzysowego
- obszary rozwijania dostępności do szlaków i infrastruktury rowerowej;
  obszary zapewniania dostępu do usług w zakresie gospodarki wodociągowo-kanalizacyjnej, odpadami, zaopatrzenia w energię ekektryczną i gazową, oraz systemów teleinformatycznych poprzez budowanie, modernizowanie i integrowanie systemów infrastruktury technicznej

CEL 3. PRZESTRZEŃ - ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTYWANIE ZASOBÓW ŚRODOWISKA NATURALNEGO I KULTUROWEGO (kierunek 1)

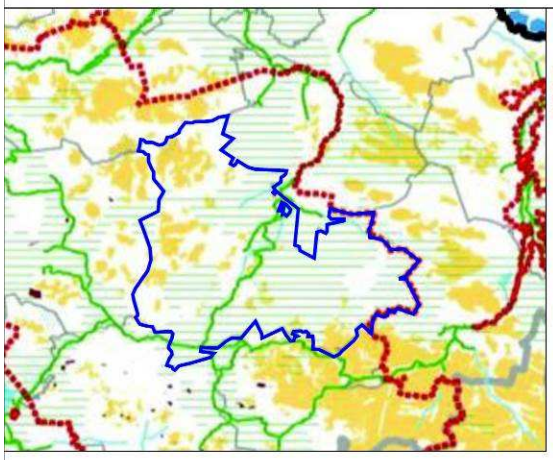

- granice administracyjne gminy Janów
- utrzymywanie istniejących obszarów i obiektów objętych prawnymi formami ochrony przyrody i krajobrazu oraz zapewnianie ich integralności
- ustanawianie prawnych form ochrony przyrody dla obszarów i obiektów cennych przyrodniczo, w tym korytarzy ekologicznych
- kształtowanie ciągłości systemu obszarów chronionych oraz regionalnej sieci powiązań przyrodniczych, z uwzględnieniem korytarzy ekologicznych łączących biocentra oraz obszary zasilania systemu przyrodniczego
- ochrona zasobów wód powierzchniowych i podziemnych ze szczególnym uwzględnieniem wód przeznaczonych dla zaopatrzenia mieszkańców regionu;
  ochrona i kształtowanie terenów otwartych dla pełnienia funkcji środowiskowych i rekreacyjnych;
  ochrona dolin rzecznych oraz renaturalizowanie ich wybranych fragmentów, odbudowywanie stref ekotonowych poprzez odtwarzanie roślinności oraz ochrona właściwych stosunków wodnych na obszarach ekosystemów zależnych od wód, stanowiących siedliska cenne przyrodniczo;
  utrzymywanie lub powiększanie powierzchni leśnej przy uwzględnieniu wytycznych dla zwiększania lesistości i kształtowania granicy rolno-leśnej oraz przeciwdziałanie fragmentacji zwartych kompleksów leśnych;
  przeciwdziałanie skutkom suszy i powodzi poprzez zmniejszanie odpływu wód opadowych ze zlewni oraz wdrażanie różnych form retencji (m.in. technicznej i nietechnicznej)
- ochrona gleb o najwyższej bonitacji przed przeznaczeniem na cele niezwiązane z produkcją rolną oraz ogólna ochrona gleb przed zanieczyszczeniem

CEL 3. PRZESTRZEŃ - ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTYWANIE ZASOBÓW ŚRODOWISKA NATURALNEGO I KULTUROWEGO (kierunek 2 i 3)

- granice administracyjne gminy Janów
- drogi krajowe
- drogi wojewódzkie
- główne trasy kolejowe
- tereny rozwijania rolnictwa ekologicznego, agroturystyki oraz przetwórstwa produktów lokalnych i tradycyjnych na obszarach o wysokim potencjale przyrodniczym
- obszary podnoszenia walorów przyrodniczych rolniczej przestrzeni produkcyjnej;
  obszary zachowania tożsamości kulturowo-krajobrazowej, w tym zachowanie identyfikatorów krajobrazu, charakterystycznych dla danego obszaru wraz z ich adaptacją do nowych funkcji;
  tereny rewitalizacji zdegradowanych obszarów zabudowy mieszkaniowej;
  obszary likwidowania i rekultywowania tzw. bomb ekologicznych tj. nieczynnych składowisk odpadów niebezpiecznych i skażonych terenów poprzemysłowych, stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi;
  obszary rekultywacji, rewitalizacji i kształtowania terenów zdegradowanych (w tym poprzemysłowych, powojskowych, pokolejowych) z wykorzystaniem ich na tereny o funkcjach komercyjnych i publicznych (ekologicznych, turystycznych, kulturowych, usługowych i społeczno-gospodarczych);
  obszary kreowania przestrzeni publicznych umożliwiających wspólne spędzanie czasu przez mieszkańców i integrację społeczności lokalnych oraz ich wyposażanie w odpowiednią infrastrukturę;
  obszary rozwoju energetyki rozproszonej opartej na odnawialnych źródłach energii

CEL 4. RELACJE Z OTOCZENIEM - INFRASTRUKTURALNE POWIĄZANIA REGIONU

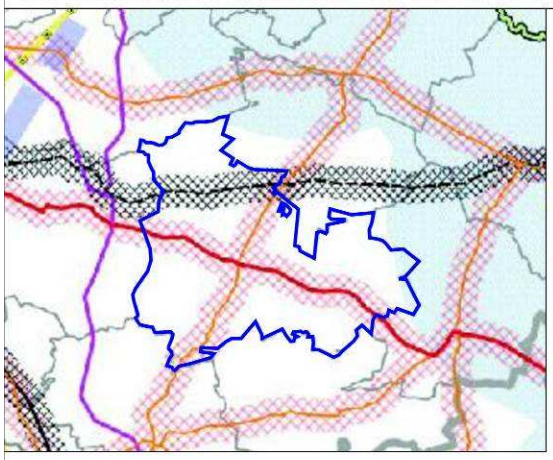

granice administracyjne gminy Janów

drogi krajowe

drogi wojewódzkie

główne trasy kolejowe

kształtowanie systemu autostrad i dróg ekspresowych dla powiązania województwa z ośrodkami krajowymi i europejskimi;
budowa, przebudowa i remont dróg wojewódzkich i krajowych dla zwiększenia dostępności transportowej województwa;
budowa i modernizacja dróg łączących autostrady z innymi drogami krajowymi i wojewódzkimi dla podniesienia atrakcyjności inwestycyjnej województwa;
budowanie obwodnic w ciągach dróg krajowych i wojewódzkich dla wyprowadzania przejazdów tranzytowych poza tereny o gęstej zabudowie;
podnoszenie dostępności lotniczego transportu medycznego, w tym rozwój sieci szpitalnych oddziałów ratunkowych oraz sieci i lądowisk sanitarnych wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych;
usprawnianie połączeń aglomeracji z portem lotniczym MPL "Katowice" w Pyrzowicach oraz portami lotniczymi regionów sąsiednich z uwzględnieniem transportu publicznego;
kształtowanie infrastruktury transportowej do przewozu ładunków niebezpieczych wraz z lokalizacją parkingów strategicznych

usprawnianie połączeń aglomeracji z portem lotniczym MPL "Katowice" w Pyrzowicach oraz portami lotniczymi regionów sąsiednich z uwzględnieniem transportu publicznego;
kształtowanie infrastruktury transportowej do przewozu ładunków niebezpieczych wraz z lokalizacją parkingów strategicznych;
budowanie i rozwijanie infrastruktury kolejowej AGC, modernizacja powiązań i dostosowanie ich do prędkości co najmniej 160 km/h dla ruchu pasażerskiego, w tym zwiększenie dostępności infrastruktury kolejowej dla pasażerów (nowe stacje i przystanki kolejowe);
budowanie i rozwijanie infrastruktury kolejowej AGTC, modernizacja powiązań i dostosowanie ich do prędkości co najmniej 120 km/h dla pociągów towarowych

zwiększanie udziału odnawialnych źródeł energii w produkcji energii w celu podnoszenia bezpieczeństwa energetycznego na poziomie regionalnym i krajowym;
integrowanie sieci przesyłowej i dystrybucyjnej dla potrzeb odbioru energii ze źródeł odnawialnych;
tworzenie systemu zaopatrzenia transportu w paliwo ekologiczne;
budowanie zbiorników retencyjnych

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+, przyjęty Uchwałą Nr V/26/2/2016 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 29 sierpnia 2016 r.

II.3. Ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych

Ograniczenia wynikające z uwarunkowań przyrodniczych i sanitarnych:

- część terenu gminy znajduje się w granicach obszaru sieci Natura 2000 PLH240020 Ostoja Złotopotocka, dla którego obowiązują nakazy, zakazy i ograniczenia zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie ochrony przyrody;
- część terenu gminy znajduje się w granicach Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd oraz jego otulinie, dla którego obowiązują nakazy, zakazy i ograniczenia zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie ochrony przyrody;
- na terenie gminy zlokalizowane są cztery rezerwaty przyrody: Parkowe, Kaliszak, Ostrężnik, Bukowa Kępa, dla których obowiązują nakazy, zakazy i ograniczenia zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie ochrony przyrody;
- na terenie gminy zlokalizowane są drzewa i grupy drzew objęte ochroną prawną w formie pomników przyrody, dla których obowiązują nakazy, zakazy i ograniczenia zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie ochrony przyrody;

- na terenie gminy zlokalizowane są udokumentowane złoża kopalin, które podlegają ochronie zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie prawa geologicznego i górniczego;
- gmina zlokalizowana jest w zasięgu głównych zbiorników wód podziemnych nr 326 Częstochowa (E) oraz nr 408 Niecka Miechowska (NW) i ich projektowanych obszarów ochronnych, które podlegają ochronie zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie prawa wodnego;
- na terenie gminy zlokalizowane są cmentarze, dla których należy zachować wymagane w przepisach odrębnych odległości od zabudowań mieszkalnych, zakładów produkujących artykuły żywności, zakładów żywienia zbiorowego bądź zakładów przechowujących artykuły żywności, ujęć wody o charakterze zbiorników wodnych, służących jako źródło zaopatrzenia sieci wodociągowej w wodę do picia i potrzeb gospodarczych.

Ograniczenia wynikające z ochrony dziedzictwa kulturowego:

- na obszarze gminy znajdują się obiekty wpisane do rejestru zabytków (m.in. układy urbanistyczne w Janowie i Złotym Potoku, zespoły dworsko-parkowe w Bystrzanowicach, Czepurce i Żurawiu, zespół pałacowo-parkowy w Złotym Potoku, ruiny zamku w Ostrężniku, kościoły w Złotym Potoku i Żurawiu) oraz stanowiska archeologiczne, które podlegają ochronie zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

Ograniczenia wynikające uwarunkowań komunikacyjnych i infrastruktury technicznej:

- przez teren gminy przebiega linia kolejowa nr 61 (Kielce – Fosowskie), która powoduje ograniczenia w zagospodarowaniu terenów w jej rejonie, zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie transportu kolejowego, budowle i budynki mogą być sytuowane w sąsiedztwie linii w odległości określonej w ustawie;
- przebieg drogi krajowej nr 46 (Częstochowa – Szczekociny) oraz drogi wojewódzkiej nr 793 (Siewierz – Św. Anna) przez centrum Janowa powoduje ograniczenia w zagospodarowaniu terenów w rejonie tych dróg z uwagi na ich oddziaływanie (bezpieczeństwo, warunki aerosanitarne: hałas, wibracje, skażenie spalinami) oraz wynikające z przepisów odrębnych w zakresie dróg publicznych;
- ze względu na przebieg przez teren gminy linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia 220 kV i 110 kV, występuje ograniczenie w użytkowaniu terenów znajdujących się w pasach technologicznych tych linii;
- na terenie gminy zlokalizowane są ujęcia wód podziemnych, które posiadają ustanowione strefy ochrony bezpośredniej.

III. CHARAKTERYSTYKA I RYS HISTORYCZNY GMINY JANÓW

III.1. Położenie gminy Janów

Gmina Janów jest gminą wiejską, położoną w północnej części województwa śląskiego, w powiecie częstochowskim. Graniczy od północy z gminą Mstów, od wschodu z gminami Przyrów i Lelów, od południa z gminami Niegowa i Żarki w powiecie myszkowskim oraz od zachodu z gminą Olsztyn. Powierzchnia gminy wynosi ok. 147 km², co stanowi ok. 9,67% powierzchni powiatu

częstochowskiego oraz ok. 1,19% powierzchni województwa śląskiego. Gmina Janów zlokalizowana jest na przecięciu istotnych traktów komunikacyjnych: drogi krajowej nr 46 relacji Częstochowa – Szczekociny oraz drogi wojewódzkiej nr 793 relacji Siewierz – Święta Anna.

Gmina Janów leży w odległości ok. 20 km od najbliższego ważniejszego ośrodka miejskiego – Częstochowy. Ponadto w odległości 60 km od gminy w kierunku południowo-zachodnim zlokalizowana jest stolica województwa śląskiego – Katowice, 90 km w kierunku południowo-wschodnim Kraków oraz 200 km w kierunku północno-wschodnim Warszawa. Dodatkowo odległość gminy od najbliższych, większych przejść granicznych wynosi: Czechy (Chałupki) – 120 km, Słowacja (Chyżne) – 150 km, Niemcy (Zgorzelec) – 315 km.

Miejscowość Janów, będąca siedzibą gminy, zlokalizowana jest w jej centralnej części. W skład gminy Janów wchodzą 22 sołectwa: Apolonka, Bystrzanowice, Bystrzanowice-Dwór, Czepurka, Góry Gorzkowskie, Hucisko, Janów, Lgoczanka, Lipnik, Lusławice, Okrąglik, Pabianice, Piasek, Ponik, Skowronów, Siedlec, Sokole Pole, Śmiertny Dąb, Teodorów, Zagórze, Złoty Potok i Żuraw.

Obszar gminy, położony w północno-wschodniej części Jury Krakowsko-Częstochowskiej, nachylony jest w kierunku północno-wschodnim, kulminację wzniesienia tworzą Góry Gorzkowskie. Na terenie gminy występują trzy doliny, schodzące się w obniżeniu Złotego Potoku. Osią terenu jest rzeka Wiercica. Jej rozlewające się wody tworzą unikatowy system stawów o funkcjach hodowlanych, dekoracyjnych, hydrologicznych, krajobrazowych. Bogate walory przyrodniczo-krajobrazowe (wapienne ostańce, jaskinie skalne, źródła krasowe, dolina Wiercicy, stawy, lasy mieszane, pustynia) i kulturowe (zabytkowe zespoły dworsko-parkowe, układy urbanistyczne, kościoły, ruiny zamku, stanowiska archeologiczne) oraz dostępność do ważnych szlaków komunikacyjnych powodują, że gmina Janów jest ważnym ośrodkiem rekreacyjno-wypoczynkowym dla regionu.

Schemat 2. Położenie gminy Janów w województwie śląskim.

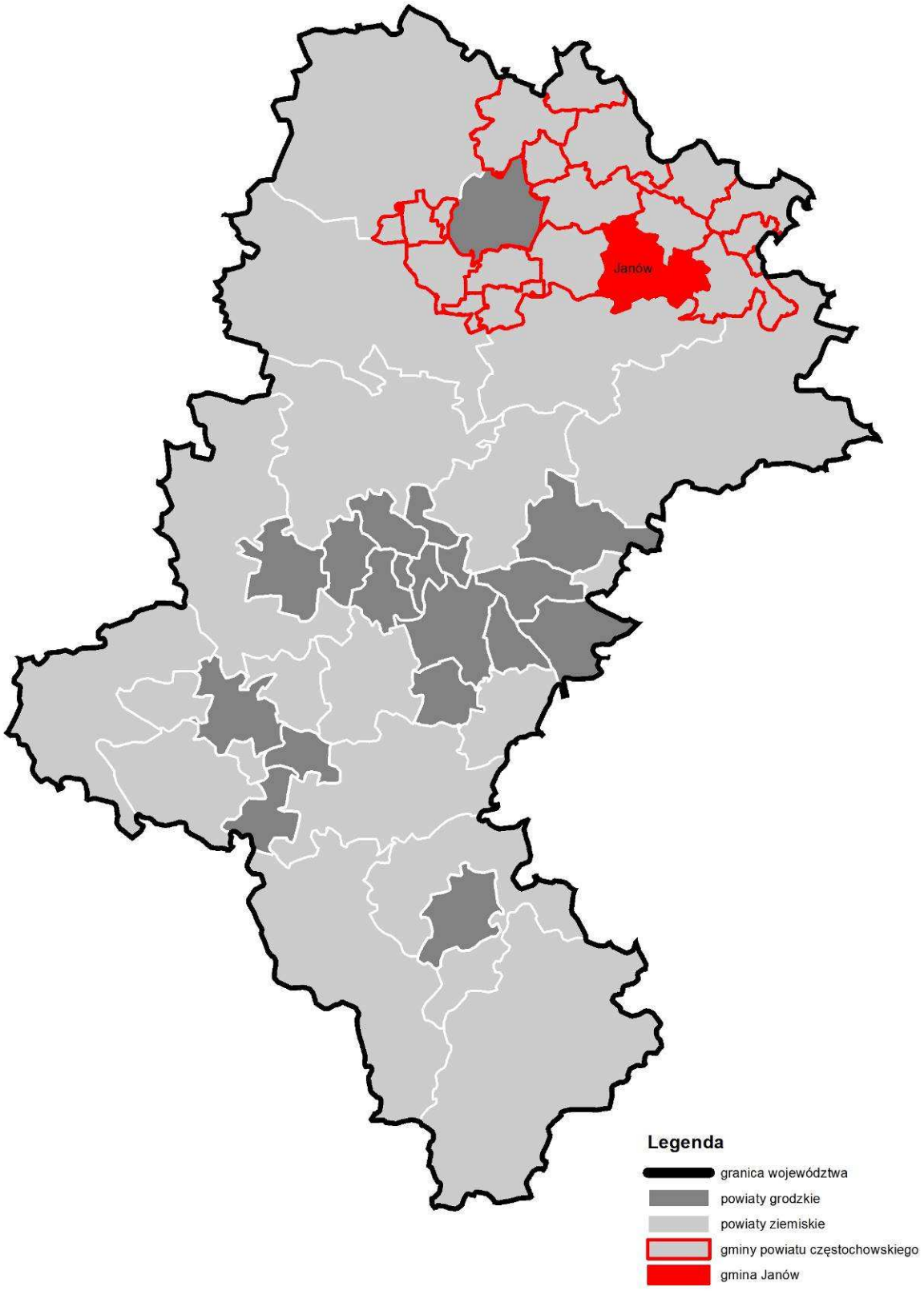

Źródło: Opracowanie własne.

Schemat 3. Podział gminy na sołectwa.

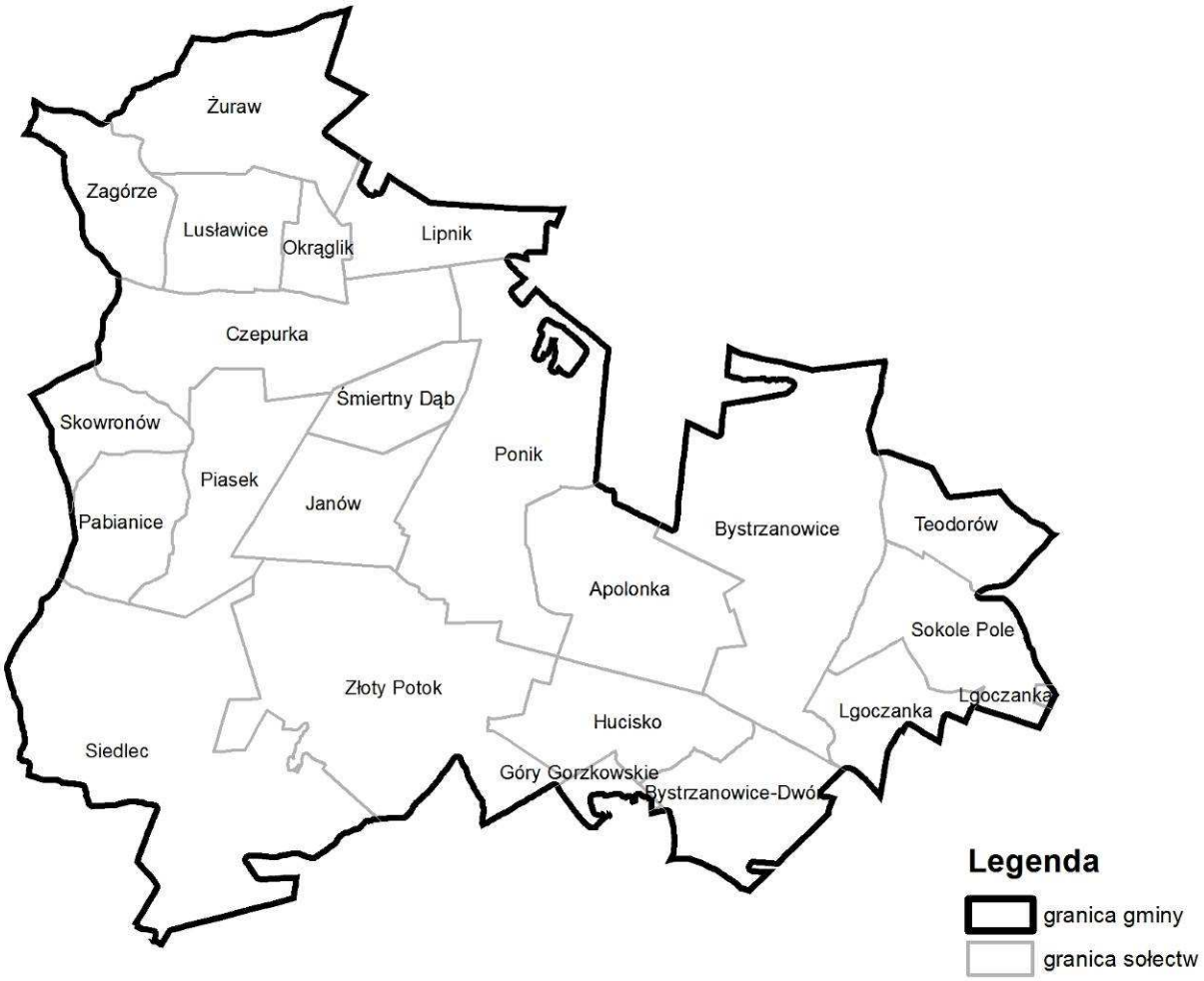

Źródło: Opracowanie własne.

III.2. Rys historyczny gminy Janów

Historia zagospodarowania terenów gminy Janów związana jest przede wszystkim z doliną rzeki Wiercicy. Pierwsze zasiedlenia przez ludy prasłowiańskie miały miejsce na ziemiach janowskich już w epoce kamienia. Ludność zamieszkiwała tereny wzdłuż Wiercicy z uwagi na dostęp do wody pitnej. Najstarszym śladem bytności człowieka na terenach leżących w dolinie Wiercicy są krzemienne narzędzia pracy ze środkowego paleolitu (sprzed około 80 tys. lat), odkryte w Grocie Niedźwiedziej w Złotym Potoku. Z czasów nowożytnych zachowały się pozostałości po piecach do wytopu szkła w Hucisku i Złotym Potoku.

O prężnym rozwoju rejonu gminy Janów w okresie wczesnego średniowiecza świadczą pozostałości budowlane rozległego, zaliczanego do największych w Małopolsce, skalnego grodziska Osiedle Wały (pochodzące prawdopodobnie z VIII w.), będącego siedzibą znacznego władcy terytorialnego. Wraz z wprowadzeniem chrześcijaństwa nastąpił stopniowy spadek znaczenia ośrodka, aż do jego całkowitego upadku ok. XII w. Na Ostrężniku znajdują się ruiny gotyckiego zamku z XIV w., stanowiącego jeden z elementów systemu obronnego na pograniczu Małopolski i Śląska, zbudowanego najprawdopodobniej ok. 1380 r. przez rycerza Marcina z Potoku herbu Szreniawa. Przypuszcza się, że zamek został zburzony w 1391 r. W okresie XIII-XVI w. powstały

również zalążki przyszłych osad janowskich: Żuraw, Złoty Potok, Pabianice, Piasek, Ponik. Osadnictwo z okresu średniowiecza cechowało duże rozproszenie, jednak to wtedy wykształciły się zręby sieci osadniczej gminy Janów.

Pierwsze wzmianki o wsi Potok pochodzą z 1153 r. W XIII w. Potok był siedzibą rodu Odrowążów a później Jelitczyków, którzy wybudowali tu dwór obronny z murowaną wieżą. W XIV w. osiedlił się tutaj ród Szreniawitów, który od swojej nowej siedziby przyjął nazwisko Potockich. Kolejnymi właścicielami Potoku byli Silniccy, Korycińscy i Koniecpolscy, którzy założyli obok Potoku miasteczko Janów. Na początku XVIII w. właścicielami ponownie zostali Potoccy herbu Pilawa i oni prawdopodobnie, od złotego tła herbu, dodali do nazwy wisi przydomek „Złoty". Następnym właścicielem był książę kurlandzki Biron, a dalej Szaniawscy, Pruszakowie, Lescy, Skarżyńscy i Pintowscy. W 1851 r. dobra złotopotockie nabyli Krasińscy, a dalej poprzez małżeństwo córki Zygmunta Krasińskiego, przeszły one w posiadanie Raczyńskich. Ojciec Zygmunta Krasińskiego – generał hrabia Wincenty Krasiński przebudował dwór obronny w kształcie wieży w pałac na planie prostokąta. Obok pałacu znajdowała się oficyna dworska i stajnie. Poeta Zygmunt Krasiński przebywał w dworku w Złotym Potoku z rodziną podczas wakacji w 1857 r. Tutaj zmarła jego najmłodsza córka – 4-letnia Elżbietka. Poeta po wyjeździe ze Złotego Potoku nigdy już nie powrócił do kraju.

Złoty Potok nieodłącznie związany jest z hodowlą królewskiej ryby – pstrąga. W drugiej połowie XIX w. hrabia Edward Raczyński postanowił wykorzystać krystalicznie czystą wodę ze źródeł Zygmunta i Elżbiety i założyć hodowlę ryb łososiowatych. Teren przeznaczony pod gospodarstwo rybackie obejmował 22 stawy usytuowane wzdłuż rzeki Wiercicy i był pierwszym (i największym) pstrągowym gospodarstwem rybackim w kontynentalnej Europie.

Zagęszczenie sieci osadniczej rejonu gminy miało związek z powstaniem Janowa. Miejscowość została założona przez Jana Aleksandra Koniecpolskiego (wojewodę bracławskiego i sieradzkiego) w 1670 r., na terenach dawnych połaci leśnych i wzięła swoją nazwę od imienia założyciela. Akty lokacyjny miasta miał miejsce w 1696 r. Janów jest przykładem miasta tworzonego na tzw. surowym korzeniu – powstanie tkanki urbanistycznej bez wcześniejszych naleciałości historycznych. Lokalizacja Janowa miała swoje uzasadnienie z uwagi na położenie na szlaku pielgrzymkowym do Częstochowy. Janów pełnił początkowo rolę ośrodka usługowego oraz handlowo-rzemieślniczego (wśród mieszkańców dominowała grupa zawodowa rzemieślników). Połączony był promienistym układem dróg z wszystkimi okolicznymi miastami, m.in. Olsztynem, Lelowem, Koniecpolem, Żarkami. Podczas osiemnastowiecznej fali osadniczej, kiedy miał miejsce największy rozwój miasta, doszło do znacznego wylesienia obszaru gminy. W tym okresie znaczną część mieszkańców miasta stanowiły rodziny żydowskie. Od I poł. XIX w. Janów powoli zatracał swoją miejską funkcję, znaczna ilość mieszkańców utrzymywała się z rolnictwa (ok. połowa ludności). W 1870 r., w odwecie za udział mieszkańców w powstaniu styczniowym, Janów utracił prawa miejskie. Miejscowość włączono jako osadę wiejską do gminy Złoty Potok. Gmina Janów, jako jednostka samorządu terytorialnego, powstała w 1975 r.

Z uwagi na dominującą własność szlachecką na ziemiach janowskich, występowały tu liczne folwarki oraz dworki szlacheckie. Do czasów dzisiejszych przetrwały: zrewitalizowane zespoły dworsko-parkowe w Żurawiu i Bystrzanowicach-Dworze oraz zespół dworsko-ogrodowy w Czepurce.

III.3. Struktura przestrzenno-funkcjonalna gminy Janów

Struktura przestrzenna zabudowy

Struktura przestrzenna gminy Janów została ukształtowana w wielowiekowym procesie osadniczym, związanym z położeniem gminy, wykorzystaniem doliny rzeki Wiercicy oraz uprawą roli. Działalność człowieka spowodowała zmiany w krajobrazie. Główny rozwój na przestrzeni wieków koncentrował się wokół Janowa, Ponika oraz Złotego Potoku. Osadnictwo w okolicznych wsiach to fala zasiedlania przypadająca na okres późniejszy tj. drugą połowę XIX w. Ukształtowana przez wieki struktura zagospodarowania terenu oraz walory przyrodnicze Jury Krakowsko-Częstochowskiej determinują w pewnym stopniu dalszy rozwój gospodarczy gminy. Zabudowa gminy Janów jest rozproszona pomiędzy terenami leśnymi i rolniczymi. Centrum gminy stanowią miejscowości Janów i Złoty Potok, połączone zespołem pałacowo-parkowym w Złotym Potoku. Pozostałą sieć osadniczą tworzą wsie o różnej wielkości, rozrzucone na znacznym obszarze.

Schemat 4. Struktura przestrzenna zabudowy w gminie Janów.

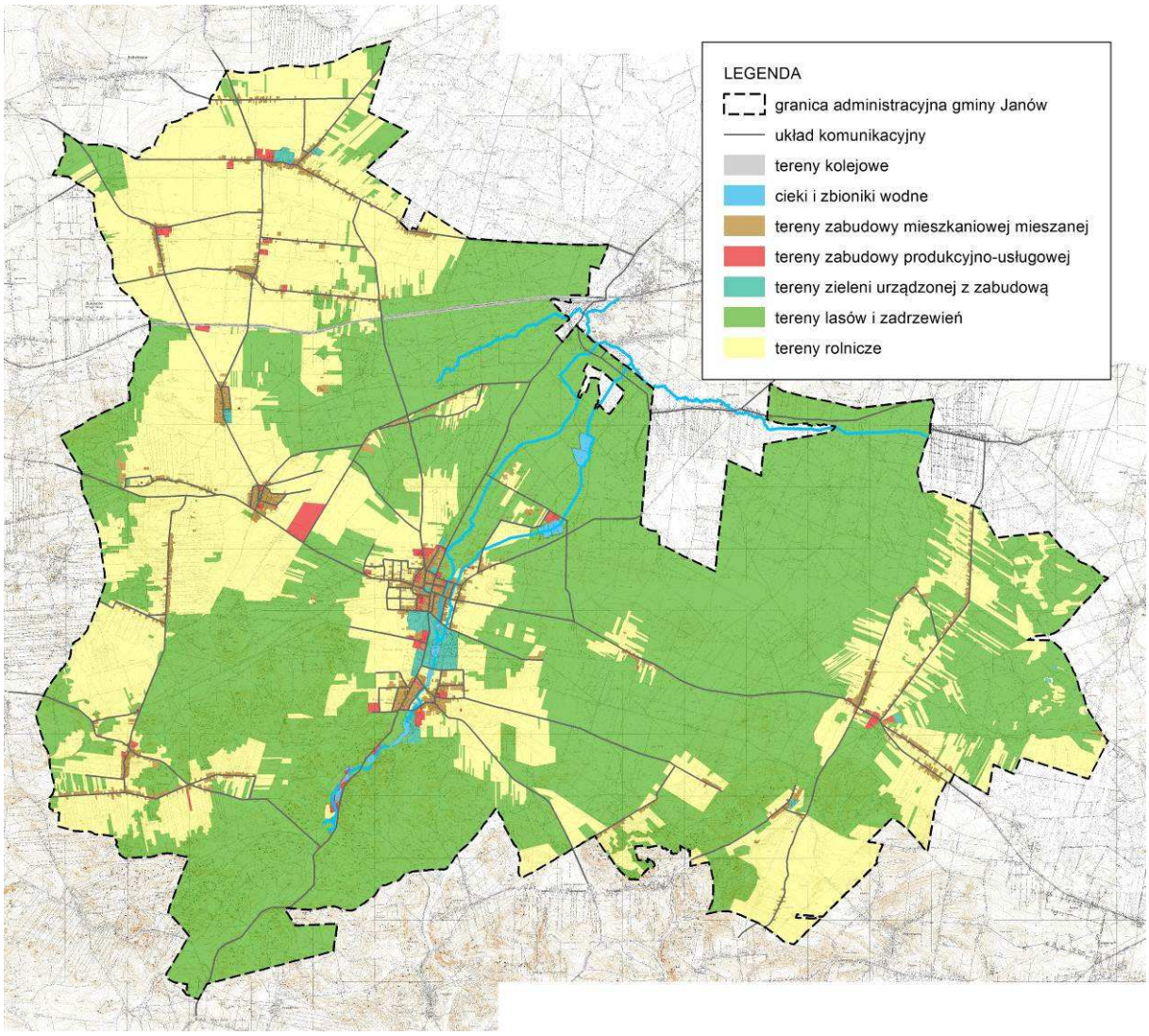

Źródło: Opracowanie własne.

W skład gminy wchodzą 22 miejscowości o charakterze:

- wsi placowej – zwarta zabudowa, tworząca zamknięty pierścień wokół centralnego placu, zwanego „nawsiem", zabudowanego funkcjami społecznymi, np. stara część Złotego Potoku wokół placu św. Jana Chrzciciela;
- wsi ulicówki – zwarta zabudowa po obu stronach jednej drogi, np. Czepurka, Zagórze, Bystrzanowice;
- wsi widlicy – zwarta zabudowa wzdłuż dwóch, trzech rozwidlających się dróg, np. Piasek, Lusławice, Żuraw;
- wsi wielodrożnicy – zwarta lub luźna zabudowa dużej wsi wzdłuż kilku dróg o nieregularnym kształcie, np. nowa część Złotego Potoku, Janów (dawnej małe miasto z wyraźnym rynkiem i ulicami przyrynkowymi);
- wsi rzędówki – luźna zabudowa wzdłuż drogi, najczęściej po jednej stronie, po drugiej stronie pola, np. Lgoczanka, Sokole Pole, Teodorów, Apolonka;
- wsi łańcuchówki – luźna zabudowa po obu stronach jednej drogi, dalej pola, np. Skowronów.

Najbardziej rozwiniętą oraz zwartą strukturą przestrzenną zabudowy wyróżnia się Janów, Ponik oraz Złoty Potok, które zlokalizowane są w centralnej części gminy, pośród kompleksów leśnych, w dolinie rzeki Wiercicy.

Janów, jako ośrodek życia gospodarczego rejonu gminy, oddziałuje od swego powstania na sąsiednie tereny. Na rozwój miasteczka duży wpływ miały warunki przyrodnicze, decydujące o strukturze społecznej i zawodowej mieszkańców. Okoliczne tereny rolnicze i funkcja handlowa miejscowości miały wpływ na przeważające wśród mieszkańców zawody (rolnicy i rzemieślnicy) oraz charakter zabudowy. Główne założenie urbanistyczne Janowa opiera się na skrzyżowaniu dróg relacji północ-południe (droga wojewódzka nr 793) oraz wschód-zachód (droga krajowa nr 46), co jest uwarunkowane względami historycznymi głównych szlaków pielgrzymkowych na drodze do Częstochowy. W miejscu skrzyżowania znajduje się Plac Grunwaldzki – dawny rynek miejski, będący głównym punktem zbiorczym oraz centralnym całego założenia urbanistycznego Janowa, z układem sześciu odchodzących od niego ulic. Mimo utraty praw miejskich, Janów zachował małomiasteczkowy charakter. Wokół placu oraz wzdłuż ulic wybiegających z rynku zlokalizowana jest zwarta zabudowa mieszkaniowo-usługowa, usługi w parterach budynków, jak również usługi publiczne, m.in. Urząd Gminy. Istotny w założeniu przestrzennym jest kościół pw. Niepokalanego Poczęcia NMP znajdujący się na południe od Placu Grunwaldzkiego. Budynek urzędu gminy oraz kościół są najważniejszymi dominantami układu urbanistycznego rynku. Pierwotny układ rynku został na przestrzeni czasu zaburzony m.in. poprzez ukośny przebieg drogi krajowej w południowo-zachodnim narożniku, uzupełnianie zabudowy nowymi budynkami o architekturze odbiegającej od historycznej, nie zachowanie budynku dawnego ratusza oraz lokalizację kościoła ok. 100 m na południe od narożnika rynku.

We wszystkich kierunkach od centrum Janowa doszło do rozwoju zabudowy, głównie mieszkaniowej jednorodzinnej, której zwartość i regularność jest tym większa, im bliżej rynku się znajduje. W czasie rozbudowy linii kolejowej Kielce–Fosowskie, miejscowość rozbudowała się w kierunku północnym. Najbardziej rozproszona zabudowa występuje na zachód od miasta po obu stronach drogi krajowej – jest to najnowsze, rozbudowujące się osiedle mieszkaniowe. W strukturze funkcjonalno-przestrzennej istotne znaczenie posiada duży kompleks produkcyjny zlokalizowany na

północ od centrum miejscowości, w którym największym zakładem jest, produkująca meble i galanterię drewnianą, firma KABEX Sp.j. Sąsiadująca z Janowem i połączona z nim funkcjonalnie miejscowość Ponik odznacza się mniej zwartą zabudową mieszaną (mieszkaniowa oraz zagrodowa), która zlokalizowana jest wzdłuż rzeki Wiercicy.

Zdjęcie 1,2. Miejscowość Janów oraz rynek w Janowie.

Źródło: Urząd Gminy Janów, zasoby własne (październik 2013).

Struktura funkcjonalno-przestrzenna Złotego Potoku uwarunkowana została dwoma głównym założeniami urbanistycznymi oraz rzeką Wiercicą. Pierwsze z ww. założeń związane jest z dawnym rynkiem – Plac św. Jana Chrzciciela, będącym głównym elementem tego założenia, wraz z dominantą, jaką jest kościół pw. św. Jana Chrzciciela. Otaczającą Plac zabudowę stanowi głównie zabudowa mieszkaniowa, bądź mieszkaniowo-usługowa (wraz z usługami publicznymi). Drugim założeniem kształtującym Złoty Potok jest założenie pałacowo-parkowe Raczyńskich, wraz z dworem Krasińskich. W skład tego założenia wchodzą również byłe zabudowania folwarczne, które obecnie stanowią siedzibę Nadleśnictwa Złoty Potok oraz czworaki dworskie (m.in. istniejąca stajnia Wiking). Na przełomie XIX i XX w. zabudowa miejscowości rozwijała się wzdłuż drogi wojewódzkiej, bliżej założenia pałacowo-parkowego. Rzeka Wiercica stanowi naturalną oś dzielącą obie strony miejscowości. Na zachód od Wiercicy wzdłuż ul. Kościuszki występuje zabudowa zwarta o funkcji

mieszkaniowo-usługowej. Ważnym elementem w strukturze przestrzennej Złotego Potoku jest system stawów, zlokalizowanych od założenia pałacowo-parkowego na północy (o funkcji przede wszystkim dekoracyjnej i krajobrazowej) do zabytkowej Pstrągarni Raczyńskich, leżącej na południu miejscowości (o funkcji hodowlanej).

Zdjęcie 3,4. Plac św. Jana Chrzciciela oraz pałac Raczyńskich w Złotym Potoku.

Źródło: zasoby własne (październik 2013).

W miejscowościach północno-zachodniej części gminy, na północ od linii kolejowej (sołectwa Zagórze, Lusławice, Okrąglik, Lipnik oraz Żuraw) przeważa zabudowa zagrodowa, uzupełniana zabudową mieszkaniową jednorodzinną. Zabudowa zlokalizowana jest przy głównych drogach gminnych oraz powiatowych. Występuje tu niewiele obiektów usługowych. Centrum lokalnym w tym rejonie gminy jest bez wątpienia miejscowość Żuraw, skupiająca najwięcej obiektów usługowych, m.in.: kościół pw. św. Bartłomieja, ośrodek zdrowia, punkt apteczny, jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej. W Lusławicach zlokalizowana jest szkoła podstawowa. Obiektem zasługującym na uwagę jest również, wpisany do rejestru zabytków, zrewitalizowany zespół dworsko-parkowy w Żurawiu, zlokalizowany w centrum miejscowości. Przez ww. miejscowości przebiegają dwie linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia 110 kV oraz 220 kV. Na linii kolejowej Kielce – Fosowskie zlokalizowany jest przystanek PKP Lusławice. W strukturze użytkowania gruntów tej części gminy przeważają tereny rolnicze.

Zdjęcie 5,6. Miejscowość Żuraw oraz miejscowość Lusławice.

Źródło: Urząd Gminy Janów.

Podobnym typem zabudowy i użytkowaniem gruntów, co sołectwa z północnej części gminy, charakteryzuję się również jej zachodnia cześć (sołectwa Czepurka, Skowronów, Piasek). Także tutaj przeważa zabudowa zagrodowa. W zachodniej części gminy funkcję centrum lokalnego pełni największa miejscowość Piasek, posiadająca najbardziej złożoną strukturę zabudowy (zwarta zabudowa zamknięta kilkoma ulicami). W Piasku zlokalizowana jest szkoła gimnazjalna, jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej oraz kościół filialny parafii pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Janowie. Na wschód od miejscowości zlokalizowano zespół usług turystycznych: restauracja Jurajski Gród oraz Park Miniatur Zamków Jurajskich. W Czepurce zlokalizowany jest, wpisany do rejestru zabytków, zespół dworsko-ogrodowy, wymagający rewitalizacji.

Zdjęcie 7,8. Miejscowość Piasek oraz dwór w Czepurce.

Źródło: Urząd Gminy Janów, zasoby własne (październik 2013).

W południowo-zachodniej części gminy, na południe od drogi krajowej nr 46, zlokalizowane są dwa sołectwa: Pabianice i Siedlec. Wśród obiektów usługowych w tym rejonie wymienić należy kościoły filialne parafii pw. św. Jana Chrzciciela w Pabianicach i w Siedlcu oraz szkolne schronisko młodzieżowe w Siedlcu. Funkcję lokalnego centrum usługowego pełni miejscowość Siedlec, w której powstaje najwięcej nowych budynków mieszkalnych w gminie (poza Janowem). W południowo-zachodniej części gminy znacznie większy udział w strukturze użytkowania gruntów posiadają tereny leśne. W centrum miejscowości Siedlec zlokalizowany jest Zakład Produkcyjno-Handlowy ADMAR (producent wędlin). Przez miejscowość Janów przebiega linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 220 kV.

We wschodniej części gminy funkcja usługowa skoncentrowana jest w rejonie drogi krajowej nr 46, w miejscowościach Bystrzanowice, Lgoczanka, Sokole Pole. Zlokalizowane są tu: jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej, ośrodek zdrowia i punkt apteczny w Bystrzanowicach, kościół i szkoła podstawowa w Lgoczance. W strukturze zabudowy wschodnich miejscowości gminy Janów przeważa zabudowa zagrodowa, uzupełniona zabudową mieszkaniową jednorodzinną, zlokalizowana wzdłuż głównych dróg. W miejscowości Bystrzanowice-Dwór zlokalizowany jest zrewitalizowany zespół dworski wpisany do rejestru zabytków.

Zdjęcie 9,10. Miejscowości Bystrzanowice, Sokole Pole i Lgoczanka oraz dwór w Bystrzanowicach-Dworze.

Źródło: Urząd Gminy Janów, zasoby własne (październik 2013).

W gminie zlokalizowane są cztery odizolowane wsie – położone wśród terenów leśnych, korzystające z obiektów usługowych zlokalizowanych w innych miejscowościach. Są to Apolonka, Góry Gorzkowskie i Hucisko, usytuowane między Janowem i Złotym Potokiem a wschodnimi sołectwami gminy, oraz Śmiertny Dąb, zlokalizowany na północ od miejscowości Janów.

W strukturze przestrzennej gminy na uwagę zasługują również studnie i młyny. Na obszarze gminy zlokalizowane jest ok. 40 studni gminnych (zabytkowych oraz współczesnych). W większości miejscowości znajdują się zrewitalizowane zabytkowe studnie, wśród których występują m.in. studnie zbudowane z wapienia lub dębowych bali, wyposażone w rolnicze oprzyrządowanie, studnie z kołowrotem i drewnianym daszkiem. W XVIII w. w rejonie gminy Janów istniało pięć młynów w dolinie Wiercicy. Do dnia dzisiejszego w Złotym Potoku zachował się leżący na Szlaku Architektury Drewnianej Województwa Śląskiego, drewniany młyn Kołaczew, który powstał na potrzeby pałacu Raczyńskich oraz kamienny młyn Cykowskich, który zaopatrywał w energię sąsiednie gospodarstwa. Charakterystycznym elementem krajobrazu kulturowego gminy są również mogiły, kapliczki i krzyże przydrożne, najczęściej zachowane w bardzo dobrym stanie, świadczące o związkach ludności z miejscem zamieszkania.

Zdjęcie 11,12. Studnia w Janowie oraz młyn Kołaczew w Złotym Potoku.

Źródło: zasoby własne (październik 2013).

Obszary krajobrazu otwartego

Schemat 5. Obszary krajobrazu otwartego w gminie Janów.

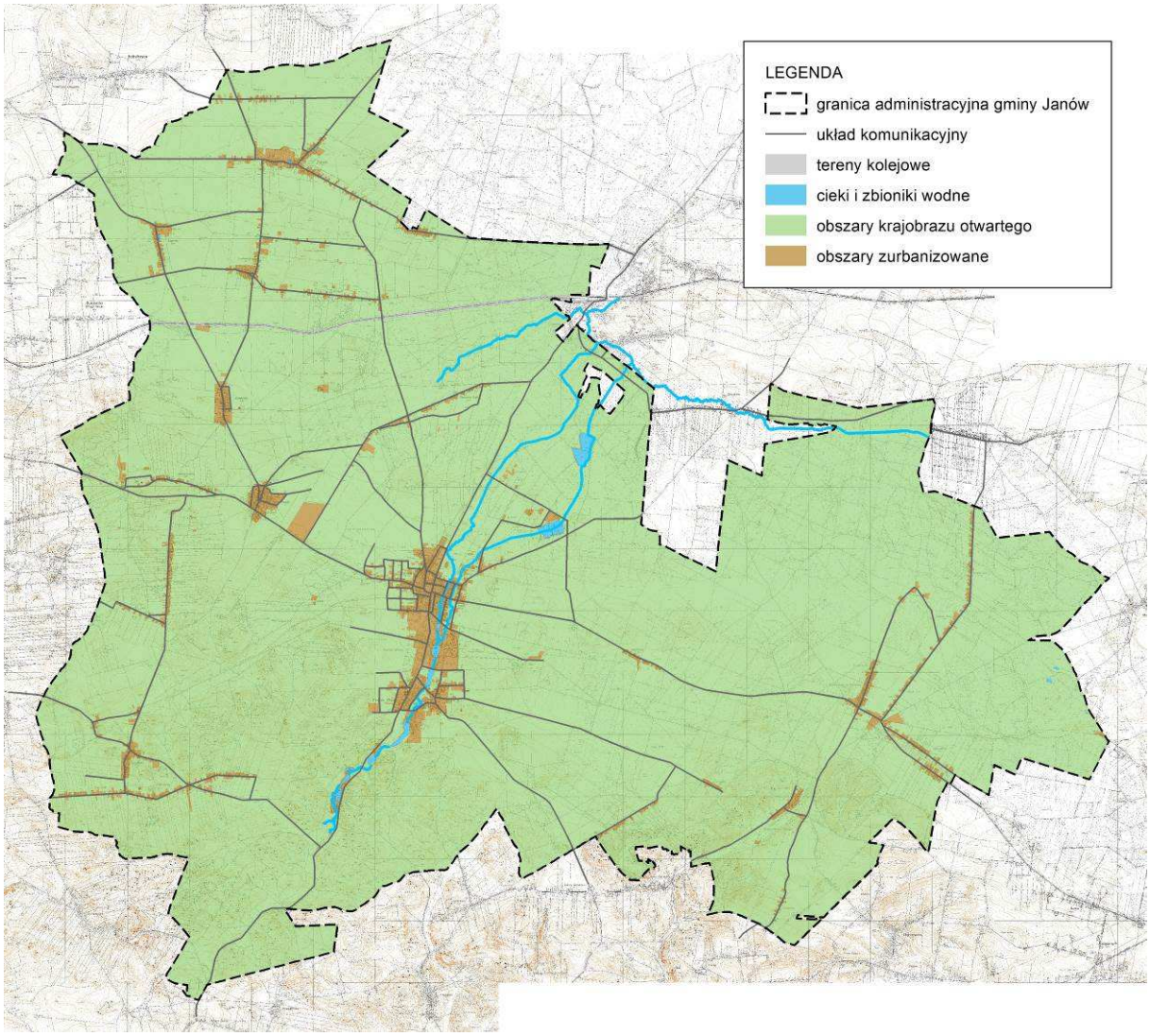

Źródło: Opracowanie własne.

Ponad połowę obszaru gminy stanowią grunty leśne, w większości są to lasy Skarbu Państwa, będące w zarządzie Nadleśnictwa Złoty Potok. Lasy są dominującym typem roślinności na terenie gminy, największe kompleksy występują w centralnej i południowej części gminy. Charakteryzują się znaczną różnorodnością siedliskową (lasy mieszane, głównie sosnowo-bukowe), dominują lasy ochronne (wodochronne, glebochronne) o szczególnych walorach przyrodniczych, wymagające ochrony dla zachowania różnorodności przyrodniczej oraz powiązań ekologicznych. W lasach w południowej części gminy zlokalizowane są ruiny Zamku Ostrężnik oraz pozostałości grodziska Osiedle Wały.

Zdjęcie 13,14. Ruiny zamku Ostrężnik oraz lasy w Złotym Potoku.

Źródło: zasoby własne (październik 2013).

Osobliwością geologiczną i krajobrazową rejonu Jury Krakowsko-Częstochowskiej są różnorodne formy skalne: ostańce, źródła i jaskinie. Ostańce skalne w największym nagromadzeniu występują w rejonie Złotego Potoku, Gór Gorzkowskich oraz Siedlca, przeważnie wieńczą szczyty wzgórz, rzadziej występują na zboczach dolin. Do najbardziej znanych należą Brama Twardowskiego, Diabelskie Mosty, Skała z Krzyżem, Leśna Zjawa, Zbójnickie Skały. Jaskinie występują szczególnie w okolicy Gorzkowa i Złotego Potoku (jaskinia Ostrężnicka, Na Kadzielni, Na Dupce, Grota Niedźwiedzia). Wśród typowych dla obszarów krasowych wywierzysk można wymienić źródła Zygmunta i Elżbiety, Zdarzeń, Spełnionych Marzeń. Na terenie gminy znajdują się także inne cenne obiekty przyrodnicze: Pustynia Siedlecka (o powierzchni ok. 25 ha obszarów piaszczystych oraz 30 ha roślinnych), Kamieniołom Warszawski, aleje drzew: Aleja Klonów, Grabowa, Brzozowa.

Zdjęcie 15,16. Brama Twardowskiego w Złotym Potoku oraz jaskinia Na Dupce w Siedlcu.

Źródło: zasoby własne (październik 2013).

Zdjęcie 17,18. Źródło Zygmunta w Złotym Potoku oraz Pustynia Siedlecka.

Źródło: zasoby własne (październik 2013).

Na terenie gminy występują trzy doliny, schodzące się w obniżeniu Złotego Potoku. Centralne miejsce zajmuje dolina Wiercicy, będąca osią krajobrazową całego terenu, pełniąca funkcję korytarza przyrodniczo-klimatycznego. Źródła Wiercicy o charakterze szczelinowo-krasowym (źródło Elżbiety i źródło Zygmunta) położone są na południe od Złotego Potoku. Licznie występują, wypływające szczelinami, źródła spływowe oraz źródła pulsujące. Wzdłuż Wiercicy zlokalizowany jest system stawów o różnych funkcjach (m.in. krajobrazowych, dekoracyjnych, hodowlanych), są to stawy Pstrągarni Raczyńskich oraz stawy dekoracyjne związane z założeniem pałacowo-parkowym Raczyńskich (Sen Nocy Letniej, Amerykan, Irydion, Guców, Elżbietki, Szmaragdowy, Zygmunt, Świętokrzyski). W północnej części gminy również występują stawy (Krasianów, Dziadówki), a w północno-wschodniej częste są obszary podmokłe i bagienne.

Zdjęcie 19,20. Stawy Irydion i Sen Nocy Letniej w Złotym Potoku.

Źródło: zasoby własne (październik 2013).

Gleby gminy Janów należą do słabych klas bonitacyjnych (IV, V, VI), co wynika z trudnych warunków wodnych, ubogiej sieci wód powierzchniowych, pagórkowatego ukształtowania terenu z licznymi wychodniami skał wapiennych. Grunty rolne przeważają w północno-zachodniej części gminy. Na południowym wchodzie występują niewielkie tereny rolnicze, pomiędzy kompleksami leśnymi.

Zdjęcie 21,22. Tereny rolnicze w miejscowości Żuraw oraz Bystrzanowice-Dwór.

Źródło: zasoby własne (październik 2013).

Przez obszar gminy przebiegają dobrze oznakowane szlaki turystyczne: piesze (m.in. Szlak Orlich Gniazd, Szlak Warowni Jurajskich, Szlak Zamonitu im. T. Belkego, Szlak Walk 7 Dywizji Piechoty, Szlak Gór Gorzkowskich), rowerowe (m.in. Jurajski Szlak Rowerowy Orlich Gniazd, Jurajski Szlak Rowerowy Z. Krasińskiego, Jurajski Szlak Hotelu „Kmicic", ścieżka pieszo-rowerowa Szlak ku Źródłom), konne (Jurajski Szlak Stajni „Wiking", Szlak Jurajskiej Karawany Konnej, Transjurajski Szlak Konny PTTK) oraz ścieżki przyrodniczo-dydaktyczne. W rejonie gminy można uprawiać m.in. turystykę pieszą, rowerową, konną, narciarstwo biegowe.

III.4. Stan prawny gruntów

Grunty na obszarze gminy Janów są własnością przede wszystkim Skarbu Państwa oraz osób fizycznych. Ponad połowa to grunty stanowiące własność Skarbu Państwa (ponad 53% powierzchni gminy), w większości grunty leśne pozostające w Zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe (6387 ha) i wchodzące w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa (736 ha), ponadto 12 ha stanowią tereny kolejowe, a 105 ha drogi. Prawie 44% powierzchni gminy jest własnością osób fizycznych, w większości są to użytki rolne i grunty leśne (ok. 6200 ha) oraz grunty zabudowane (ok. 140 ha). Skarb Państwa oraz osoby fizyczne władają łącznie prawie 96% powierzchni gminy. Gmina jest właścicielem ok. 2% gruntów, tworzących gminny zasób nieruchomości m.in. pod obiektami administracji, kultury, sportu, oświaty, infrastruktury technicznej oraz pod drogami gminnymi. Pozostałe grupy właścicieli posiadają niewielkie powierzchnie gruntów, nie przekraczające 0,35% powierzchni gminy.

Tabela 1. Struktura własności gruntów w gminie Janów – stan na 01.01.2014 r.

Własność	Powierzchnia	% powierzchni gminy
Skarb Państwa	7789 ha	53,18
Województwo	4 ha	0,05
Powiat	31 ha	0,21
Gmina	295 ha	2,01
Osoby fizyczne	6396 ha	43,67
Spółdzielnie	31 ha	0,21
Kościoły i związki wyznaniowe	26 ha	0,18
Wspólnoty gruntowe	52 ha	0,35
Inne	21 ha	0,14

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Częstochowie.

IV. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY STANU SFERY SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ

IV.1. Demografia

Gminę Janów zamieszkuje 5998 mieszkańców (stan na rok 2012, dane GUS). Ludność gminy Janów stanowi jedynie 4,4% ludności zamieszkałej w powiecie częstochowskim. Gęstość zaludnienia gminy wynosi 41 osób/1 km^2, natomiast w powiecie wskaźnik ten wynosi 89 osób/1 km^2. Na przestrzeni ostatnich lat liczba mieszkańców gminy kształtowała się na poziomie ok. 6 tys. osób. Od roku 1998 do 2009 liczba ludności systematycznie spadała (od prawie 6,3 tys. do mniej niż 6 tys.). W ciągu ostatnich kilku lat zauważalny jest niewielki wzrost liczby mieszkańców (o 63 osoby w latach 2009-2012). Gminę zamieszkuje 2985 mężczyzn (49% ludności gminy) oraz 3013 kobiet (51% procent ludności gminy), co daje niewielką przewagę w udziale na rzecz kobiet oraz wskaźnik feminizacji na poziomie 101.

Tabela 2. Struktura ludności gminy Janów wg płci w latach 1998-2012.

liczba/rok	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
ogółem	6287	6185	6168	6106	6081	6056	6066	6034	5971	5948	5931	5935	5972	5989	5998
mężczyźni	3129	3071	3070	3038	3036	3032	3036	3025	2986	2964	2969	2969	2993	3004	2985
kobiety	3158	3114	3098	3068	3045	3024	3030	3009	2985	2984	2962	2966	2979	2985	3013

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych.

Wykres 1. Liczba ludności gminy Janów w latach 1998-2012.

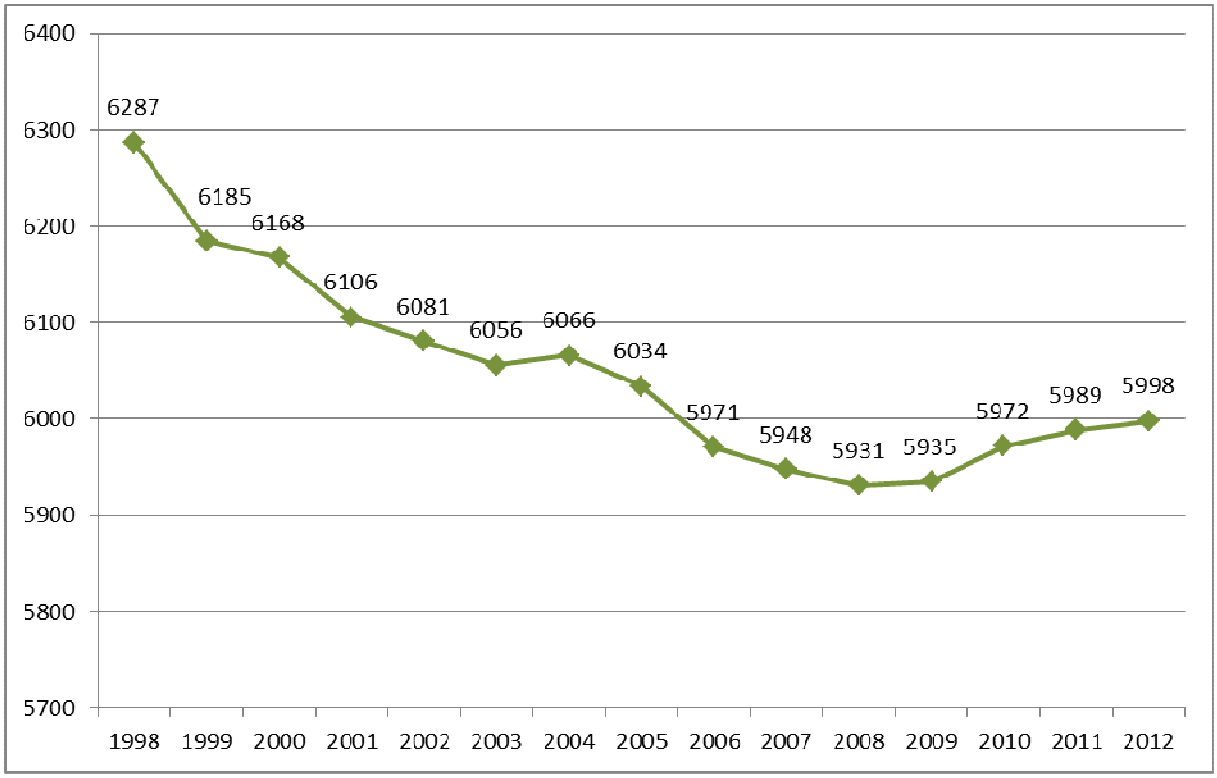

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych.

W poszczególnych miejscowościach gminy obserwowane jest duże zróżnicowanie w liczbie mieszkańców. Cechą charakterystyczną gminy jest wysoki stopień koncentracji ludności w dwóch największych miejscowościach: Złotym Potoku (1057 mieszkańców – 17,9% ludności gminy) oraz Janowie (865 mieszkańców – 14,6% ludności gminy). Ponadto do najważniejszych ośrodków osadniczych gminy należą miejscowości: Siedlec (9,0% ludności gminy), Żuraw (7,8%), Ponik (6,1%), Lusławice (5,8%), Piasek (5,5%). Wszystkie z nich zlokalizowane są w zachodniej części gminy. Do miejscowości o najniższej liczbie mieszkańców należą miejscowości Hucisko (32 mieszkańców), Góry Gorzkowskie (33), Okrąglik (44), Apolonka (65).

Tabela 3. Liczba ludności w poszczególnych miejscowościach gminy Janów w 2014 r.

nazwa miejscowości	liczba ludności	% ludności gminy
Apolonka	65	1,1%
Bystrzanowice	285	4,8%
Bystrzanowice-Dwór	102	1,7%
Czepurka	183	3,1%
Góry Gorzkowskie	33	0,6%
Hucisko	32	0,5%
Janów	**865**	**14,6%**
Lgoczanka	234	4,0%
Lipnik	145	2,5%
Lusławice	342	5,8%
Okrąglik	44	0,7%
Pabianice	219	3,7%
Piasek	325	5,5%
Ponik	359	6,1%
Siedlec	**529**	**9,0%**
Skowronów	109	1,8%
Sokole Pole	121	2,0%
Śmiertny Dąb	90	1,5%
Teodorów	95	1,6%
Zagórze	213	3,6%
Złoty Potok	**1057**	**17,9%**
Żuraw	**461**	**7,8%**
suma	5908	100%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Janów.

Zgodnie z ogólnokrajowymi tendencjami do zmian w strukturze wiekowej ludności, mamy do czynienia z procesem starzenia się społeczeństwa, przejawiającym się wysokim, stale rosnącym udziałem w strukturze społeczeństwa osób powyżej 70 roku życia. W gminie Janów ok. 10% mieszkańców stanowi ludność powyżej 70 roku życia. W ciągu ostatnich lat liczba ta nieznacznie zmalała, jednak, biorąc pod uwagę liczę osób w wieku powyżej 50 lat, w najbliższym czasie należy spodziewać się zmiany tej tendencji. Większość mieszkańców gminy (ok. 64%) osiąga wiek produkcyjny. Największą grupę stanowią osoby w wieku 20-34 lat, co jest efektem wyżu demograficznego lat 80-tych XX wieku. Ok. 20% mieszkańców gminy stanowi ludność w wieku przedprodukcyjnym (poniżej 18 roku życia).

Wykres 2. Struktura ludności gminy Janów wg wieku w 2012 r.

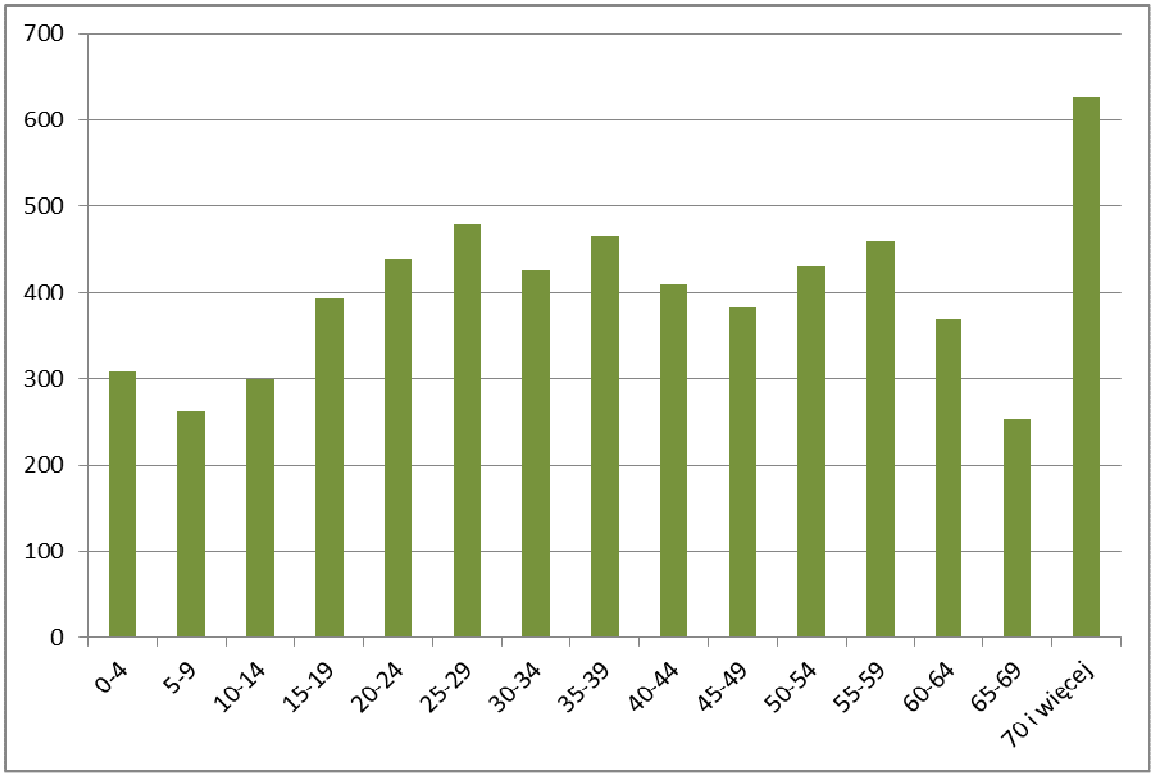

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych.

Jednym z ważnych elementów oceny stopnia rozwoju gminy jest tempo rzeczywistego przyrostu demograficznego. Na przyrost ten składają się dwa podstawowe czynniki, kształtujące liczbę ludności:

- przyrost naturalny – będący różnicą pomiędzy liczbą urodzeń i zgonów,
- saldo migracji – różnica między napływem, a odpływem ludności.

W latach 1998-2012 w gminie Janów nie odnotowano dodatniego przyrostu naturalnego. W 2012 r. w gminie urodziło się 27 mężczyzn oraz 27 kobiet (ogółem 54 osoby), liczba zgonów wyniosła natomiast 65, w tym roku zmarło 44 mężczyzn oraz 21 kobiet. Przyrost naturalny dla gminy Janów osiągnął w 2012 r. znak ujemny i wyniósł -11.

Tabela 4. Przyrost naturalny ludności w gminie Janów w latach 1998-2012.

liczba/rok	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
urodzenia żywe	55	57	56	54	56	43	44	50	49	50	51	63	63	65	54
zgony ogółem	79	85	88	81	79	79	78	57	75	88	68	89	82	74	65
przyrost naturalny	-24	-28	-32	-27	-23	-36	-34	-7	-26	-38	-17	-26	-19	-9	-11

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych.

W okresie 1995-2012 w gminie Janów przeważały lata, które charakteryzowało dodatnie saldo migracji. Najgorzej sytuacja kształtowała się w latach 2000-2006, mimo to ujemne salda migracji odnotowano jedynie w roku 2001 (-18) i 2003 (-6). W ostatnich latach odnotowano znacznie wyższe wskaźniki salda migracji, które wynosiły kolejno +41, +43, +26 i +36. Na nieznaczny wzrost liczby ludności w gminie Janów od 2009 r. wpływa więc przede wszystkim najkorzystniejszy w ciągu

ostatnich piętnastu lat wskaźnik salda migracji, a także korzystny w porównaniu z latami wcześniejszym przyrost naturalny .

Wykres 3. Saldo migracji w gminie Janów w latach 1998-2012.

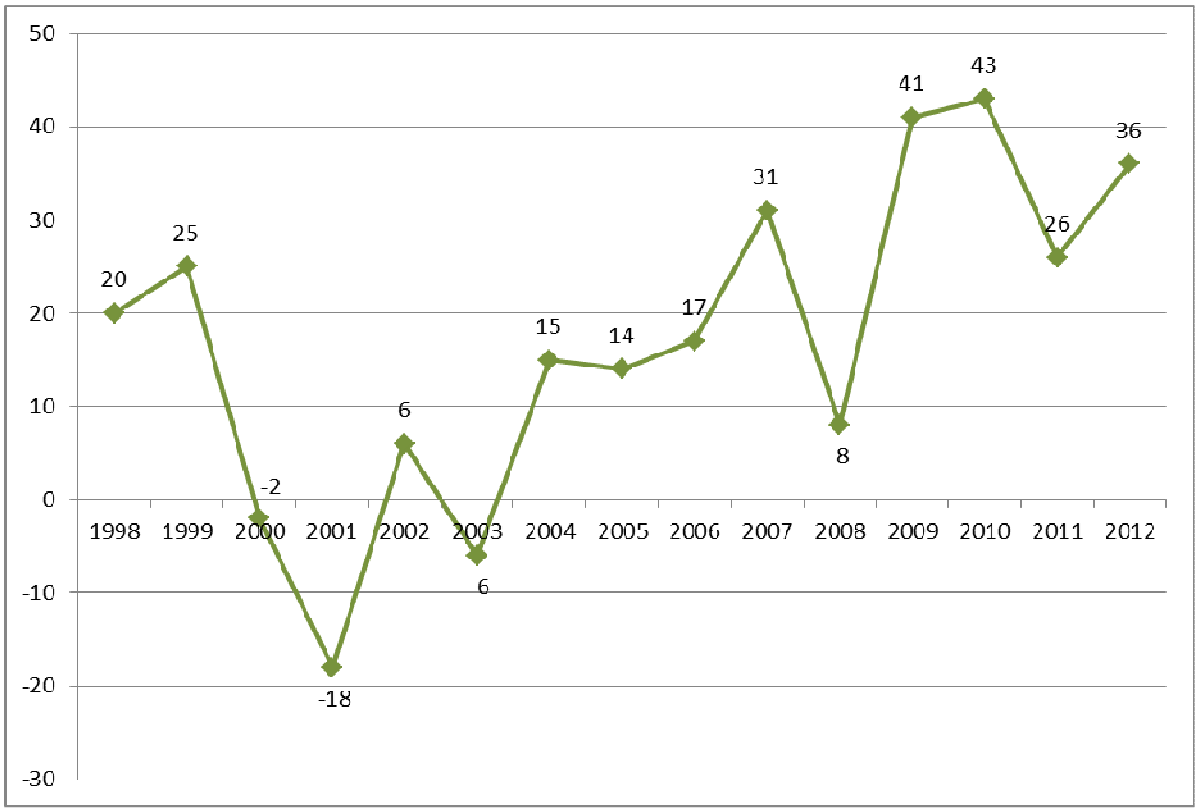

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych.

Brak jest danych dotyczących wykształcenia mieszkańców gminy Janów w ostatnich latach. Narodowy Spis Powszechny z 2011 r. podaje informacje dotyczące wykształcenia jedynie do poziomu powiatu. Poniższy wykres obrazuje wykształcenie mieszkańców części wiejskiej powiatu częstochowskiego, w której zlokalizowana jest gmina Janów. W 2011 r. najwięcej osób na ww. obszarze posiadało wykształcenie średnie i policealne – 29%, zasadnicze zawodowe – 28% oraz podstawowe – 23%, 12% mieszkańców ukończyło szkołę wyższą. Ludność części wiejskiej powiatu częstochowskiego poziomem wykształcenia nie odbiega zasadniczo od danych dla całego powiatu oraz części wiejskiej województwa śląskiego. Natomiast w odniesieniu do danych dla całego województwa, w wiejskiej części powiatu częstochowskiego jest mniej osób z wykształceniem wyższym, średnim i policealnym, natomiast więcej z wykształceniem podstawowym.

Wykres 4. Struktura wykształcenia mieszkańców części wiejskiej powiatu częstochowskiego w 2011 r.

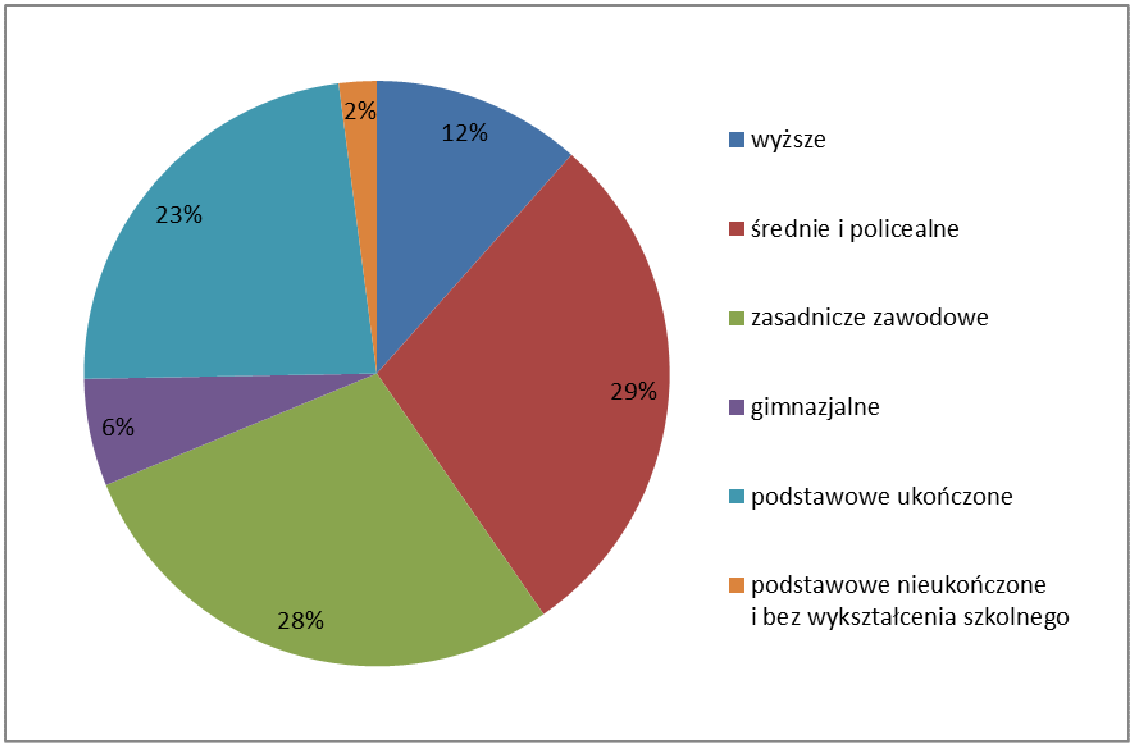

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych.

Brak jest prognoz przemian demograficznych dla gminy Janów. Jednak według przewidywań GUS do 2035 r. w powiecie częstochowskim liczba ludności spadnie o ponad 20 tysięcy (ze 135 404 w 2012 r. do 115 236 w 2035 r.), z czego ponad 18 tysięcy w części wiejskiej powiatu, w której zlokalizowana jest gmina Janów (ze 119 308 w 2012 r. do 101 106 w 2035 r.). Tym samym prognozowany jest dalszy proces starzenia się społeczeństwa oraz nasilenie jego tempa. Jest to tendencja obejmująca cały powiat, jednak można wnioskować, iż ten trend przełoży się również na obszar gminy Janów i w najbliższych latach nie należy oczekiwać dalszego wzrostu liczby mieszkańców. Przekształcenia struktury wiekowej ludności mają wpływ na rynek pracy oraz infrastrukturę społeczną, za którą odpowiedzialna jest gmina.

Zasoby mieszkaniowe

Na standard zamieszkania ma wpływ wiele czynników, do których zalicza się m. in. powierzchnia użytkowa oraz wyposażenie mieszkań, w tym w instalacje z zakresu infrastruktury technicznej, takie jak wodociąg, kanalizacja, centralne ogrzewanie. Poniższe tabele prezentują wybrane wskaźniki dla gminy Janów oraz powiatu częstochowskiego i województwa śląskiego.

Tabela 5. Mieszkania ogółem w latach 2006-2012.

jednostka terytorialna/rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
województwo śląskie	1679888	1688944	1700047	1709815	1696602	1704758	1713135
powiat częstochowski	43682	44006	44434	44792	44568	44919	45197
gmina Janów	2061	2072	2094	2124	2363	2378	2398

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych.

Tabela 6. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w 2006 r., 2009 r. i 2012 r.

jednostka terytorialna/rok	1 mieszkanie			na 1 osobę		
	2006	2009	2012	2006	2009	2012
	[m^2]	[m^2]	[m^2]	[m^2]	[m^2]	[m^2]
województwo śląskie	66,5	67,5	69,6	23,9	24,9	25,8
powiat częstochowski	82,1	83,8	87,2	26,9	28,0	29,1
gmina Janów	76,1	77,8	79,4	26,3	27,8	31,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych.

Tabela 7. Mieszkania wyposażone w instalacje w % ogółu mieszkań w 2006 r., 2009 r. i 2012 r.

jednostka terytorialna/rok	wodociąg			łazienka			centralne ogrzewanie		
	2006	2009	2012	2006	2009	2012	2006	2009	2012
województwo śląskie	96,8	97,0	97,7	88,9	89,2	92,1	78,5	79,1	81,0
powiat częstochowski	91,0	91,2	93,4	82,3	82,8	86,7	68,0	68,7	72,0
gmina Janów	89,8	90,1	92,3	67,1	68,1	75,2	53,0	54,3	60,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych.

Analizując powyższe tabele można zauważyć, iż zasoby mieszkaniowe zarówno w województwie śląskim, powiecie częstochowskim, jak i w samej gminie Janów, w ostatnich latach nieznacznie wzrosły. W 2012 r. na terenie gminy było 2398 mieszkań o przeciętnej powierzchni użytkowej 1 mieszkania – 79,4 m^2. W jednym lokalu zamieszkiwało średnio 2,5 osoby, powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na jedną osobę to ok. 31,7 m^2 (więcej niż średnia dla powiatu i województwa). Mieszkania zlokalizowane na terenie gminy Janów stanowią 5,3% mieszkań powiatu częstochowskiego. Wskaźnik dotyczący przeciętnej powierzchni jednego mieszkania w gminie jest wyższy od wartości tego wskaźnika dla województwa śląskiego (69,6 m^2) i niższy od wartości dla powiatu częstochowskiego (87,2 m^2). Większość mieszkań posiada dostęp do podstawowych mediów z zakresu infrastruktury technicznej (wodociąg, łazienka, centralne ogrzewanie), liczba lokali wyposażonych w instalacje w ciągu ostatnich lat systematycznie wzrastała (o ok. 7-8% w przypadku łazienki i centralnego ogrzewania). Według danych statystycznych za 2007 r. większość zasobu mieszkaniowego gminy Janów należy do osób fizycznych (ponad 95%), pozostałe lokale mieszkalne są własnością spółdzielni mieszkaniowych i zakładów pracy (po ok. 2%) oraz zasobów gminy.

IV.2. Infrastruktura społeczna

Administracja publiczna

Realizacją spraw publicznych o znaczeniu lokalnym w gminie Janów zajmuje się Urząd Gminy, zlokalizowany w Janowie przy ul. Częstochowskiej 1. Ponadto w gminie funkcjonują następujące jednostki organizacyjne:

- Gimnazjum im. Armii Krajowej w Piasku,
- Szkoła Podstawowa im. Romualda Traugutta w Janowie,
- Szkoła Podstawowa im. św. Stanisława Kostki w Lgoczance,
- Szkoła Podstawowa im. Władysława Broniewskiego w Lusławicach,
- Przedszkole w Janowie,

- Przedszkole w Złotym Potoku,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Janowie,
- Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Siedlcu,
- Jurajski Ośrodek Energii Odnawialnych w Siedlcu,
- Zespół Obsługi Placówek Oświatowych w Janowie.

Działalnością usługową w zakresie gospodarki komunalnej (dostarczanie wody, przyjmowanie i oczyszczanie ścieków) na terenie gminy Janów zajmuje się Zakład Gospodarki Komunalnej, zlokalizowany w Janowie przy ul. Leśnej 3/1.

Oświata

Na terenie gminy Janów funkcjonują trzy szkoły podstawowe: w Janowie, Lgoczance i Lusławicach. Ponadto w ramach sieci gminnych placówek oświatowych działają również: gimnazjum w Piasku oraz dwa przedszkola: w Złotym Potoku i Janowie (z oddziałami z Piasku i Siedlcu).

W placówkach oświatowych zlokalizowanych na terenie gminy uczy się 627 uczniów (stan na rok 2012, dane GUS), w tym:

- 177 uczniów w gimnazjum,
- 327 uczniów w szkołach podstawowych,
- 123 dzieci w przedszkolach.

Ponadto na terenie gminy funkcjonuje Gminna Biblioteka Publiczna w Janowie, z filiami zlokalizowanymi w miejscowościach Lgoczanka i Żuraw. W 2012 r. w bibliotekach publicznych odnotowano 995 czytelników, na jednego czytelnika przypadało 17,8 wypożyczonych woluminów (dane GUS).

Tabela 8. Szczegółowe dane dotyczące przedszkoli w gminie Janów.

przedszkola											
liczba przedszkoli			oddziały			miejsca			dzieci		
2006	2009	2012	2006	2009	2012	2006	2009	2012	2006	2009	2012
2	2	2	5	5	6	112	115	134	96	94	123

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych.

Tabela 9. Szczegółowe dane dotyczące szkół podstawowych w gminie Janów.

szkoły podstawowe											
pomieszczenia szkolne			oddziały w szkołach			uczniowie			absolwenci		
2006	2009	2012	2006	2009	2012	2006	2009	2012	2006	2009	2012
30	37	39	24	24	24	391	356	327	81	57	57

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych.

Tabela 10. Szczegółowe dane dotyczące gimnazjum w gminie Janów.

gimnazjum											
pomieszczenia szkolne			oddziały w szkołach			uczniowie			absolwenci		
2006	2009	2012	2006	2009	2012	2006	2009	2012	2006	2009	2012
11	11	11	12	9	7	247	207	177	81	78	68

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych.

Obecną sytuację oświatową gminy Janów weryfikuje zmniejszająca się w ostatnich latach liczba uczniów, związana z niżem demograficznym. W ciągu ostatnich 10 lat liczba absolwentów szkół podstawowych w gminie spadła o 36%, natomiast gimnazjum o 37%. Pozytywna tendencja dotyczy jedynie przedszkoli, w których liczba dzieci w ciągu ostatnich lat wzrosła (nie przekracza jednak liczby zapewnionych miejsc). Powyższe dane wskazują na wystarczającą liczbę jednostek oświatowych w gminie Janów, umożliwiającą dostęp do opieki przedszkolnej i edukacji dla wszystkich dzieci.

Ponadto na poziomie ponadgimnazjalnym w gminie Janów funkcjonuje Zespół Szkół im. Władysława Szafera w Złotym Potoku, w skład którego wchodzi technikum hotelarstwa, architektury krajobrazu oraz żywienia i usług gastronomicznych. Wg danych GUS w 2012 r. w ww. szkole uczyło się 160 uczniów. W gminie Janów nie funkcjonują szkoły wyższe, młodzież chcąca zdobyć wyższe wykształcenie może wybierać z najbliżej zlokalizowanych ośrodków akademickich, jakimi są Częstochowa, Katowice, Kraków i Opole.

Policja

Stan bezpieczeństwa w gminie w znacznym stopniu determinowany jest przez działania stosownych jednostek powołanych w tym celu. Na terenie gminy Janów nie funkcjonuje posterunek policji. Gmina znajduje się w rejonie działania Komisariatu Policji w Olsztynie, który podlega Komendzie Miejskiej Policji w Częstochowie, nadzorowanej przez Komendanta Wojewódzkiego Policji w Katowicach. Z punktu widzenia gospodarki przestrzennej nie przewiduje się dodatkowych potrzeb terenowych związanych z funkcjonowaniem Policji.

Straż Pożarna

W Gminie Janów znajduje się 5 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych w miejscowościach: Janów, Złoty Potok, Piasek, Żuraw i Bystrzanowice. Gmina znajduje się w rejonie działania Komendy Miejskiej Powiatowej Straży Pożarnej w Częstochowie, dysponującej jednostkami ratowniczo-gaśniczymi w Częstochowie i Koniecpolu. Posiadany przez Straż Pożarną sprzęt i wyposażenie zapewnia bezpieczeństwo powiatu w zakresie zagrożenia pożarami i klęskami żywiołowymi.

Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Na terenie gminy Janów swoją siedzibę ma Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Zespół Ośrodków Zdrowia Gminy Janów, zapewniający opiekę zdrowotną w ramach poradni ogólnej, poradni specjalistycznych, poradni dla dzieci, stomatologii. Mieszkańcom północnej i wschodniej części gminy podstawową opiekę zdrowotną w ramach poradni ogólnej zapewniają również ośrodki zdrowia w Żurawiu i Bystrzanowicach. Szpital powiatowy (dla powiatu częstochowskiego) zlokalizowany jest w kilku placówkach w Częstochowie (szpital zespolony). W miejscowości Janów funkcjonują również trzy apteki, a w Żurawiu i Bystrzanowicach – punkty apteczne.

Na terenie gminy funkcjonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, zlokalizowany w Janowie. Głównym zadaniem jednostki jest pomoc najbardziej potrzebującym mieszkańcom gminy. Liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy GOPS w latach 2008-2012 utrzymuje się na zbliżonym poziomie i wynosi około 175 gospodarstw domowych. W ramach wsparcia finansowego przyznawane są świadczenia pieniężne: zasiłki, zapomogi i świadczenia opiekuńcze.

Tabela 11. Liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej w gminie Janów.

rok	2008	2009	2010	2011	2012
liczba gospodarstw domowych	168	175	181	179	179

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych.

IV.3. Działalność gospodarcza

W ostatnich latach na terenie gminy zauważalny jest wzrost liczby jednostek gospodarczych sektora prywatnego, na co duży wpływ ma aktywność gospodarcza mieszkańców. W porównaniu z rokiem 2009 w 2013 nastąpił wzrost liczby podmiotów gospodarki narodowej wg rejestru REGON o 49 (z 338 do 387 podmiotów). W 2013 roku prawie 94% wszystkich zarejestrowanych podmiotów stanowiły podmioty sektora prywatnego, zaledwie 25 podmiotów należy do sektora publicznego. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w gminie Janów stanowią zaledwie 4% podmiotów zlokalizowanych w powiecie częstochowskim.

Tabela 12. Liczba podmiotów gospodarki narodowej wg rejestru REGON w 2013 r.

jednostka terytorialna	liczba podmiotów ogółem	struktura [%]	sektor publiczny	sektor prywatny
powiat częstochowski	10 312	100	369	9 943
gmina Janów	387	3	25	362

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych.

Pośród zarejestrowanych w gminie Janów podmiotów gospodarki narodowej przeważają osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W 2013 r. na 387 zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej, aż 363 to mikroprzedsiębiorstwa – zatrudniające mniej niż 10 pracowników. W gminie istnieją tylko trzy średnie przedsiębiorstwa zatrudniające 50-249 pracowników.

Tabela 13. Liczba pracowników w podmiotach gospodarki narodowej wg rejestru REGON w 2013 r.

jednostka terytorialna	liczba podmiotów ogółem	liczba zatrudnionych pracowników				
		1 – 9	10 – 49	50 – 249	250 – 999	1000 i więcej
powiat częstochowski	10 312	9 796	463	50	2	1
gmina Janów	387	363	21	3	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych.

Zgodnie z danymi GUS w 2012 r. w gminie Janów zatrudnione było 741 osób. Bez pracy pozostawało 467 osób, co stanowi 12,2% ludności w wieku produkcyjnym. Wskaźnik ten jest wyższy niż średnia dla powiatu (10,5%) i województwa (6,9%). Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w gminie Janów spadała do 2008 r., kiedy wyniosła 267 osób (7,1% ludności w wieku produkcyjnym). Od 2008 r. nastąpił ponowny wzrost liczby bezrobotnych. Wśród zarejestrowanych bezrobotnych 45% stanowią kobiety, natomiast 55% mężczyźni.

Tabela 14. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w gminie Janów w latach 2003-2012.

liczba/rok	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
zarejestrowani bezrobotni	443	482	493	458	340	267	314	349	376	467

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych.

Największy udział podmiotów gospodarczych w gminie Janów przypada na usługi – 68%, przemysł i budownictwo stanowi 29% wszystkich podmiotów gospodarczych, a pozostałą część stanowią podmioty zajmujące się rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem.

Wykres 5. Udział podmiotów gospodarczych w zależności rodzaju działalności w 2013 r.

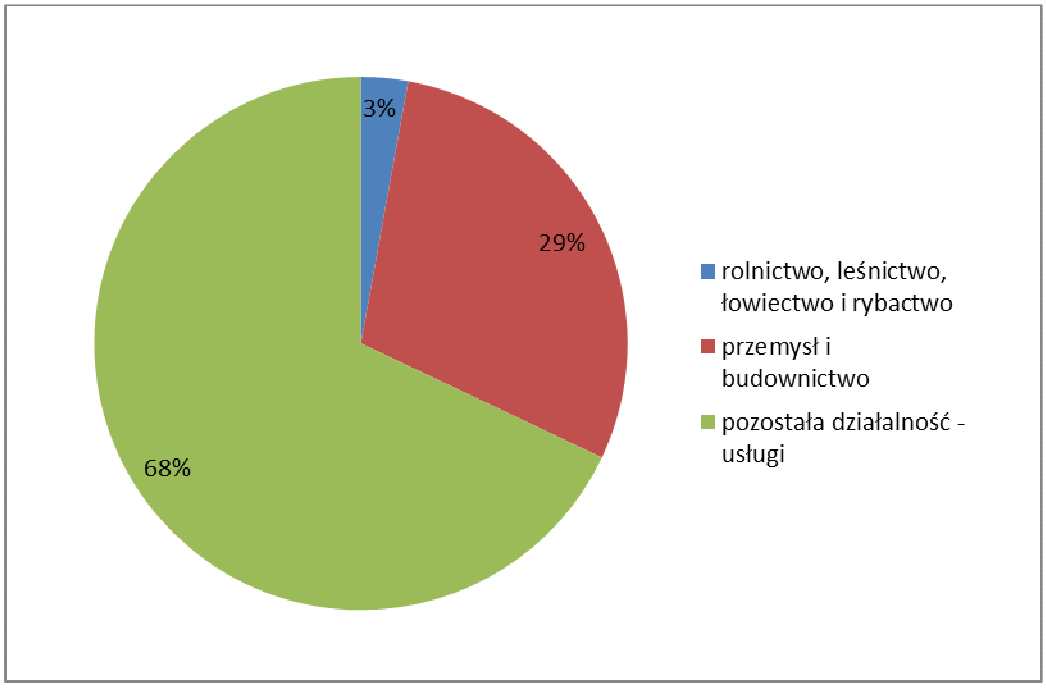

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych.

Tabela 15. Liczba podmiotów gospodarki narodowej wg rejestru REGON dla działów PKD 2007 w roku 2012.

Podmioty wg sekcji PKD 2007	
sekcja	**liczba podmiotów**
A - rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	11
B - górnictwo i wydobywanie	0
C - przetwórstwo przemysłowe	60
D - wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0
E - dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2
F - budownictwo	51
G - handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	100
H - transport i gospodarka magazynowa	32
I - działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	18
J - informacja i komunikacja	5
K - działalność finansowa i ubezpieczeniowa	13
L - działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	5
M - działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	17
N - działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	4
O - administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	7
P - edukacja	19
Q - opieka zdrowotna i pomoc społeczna	8
R - działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	11

S i T - pozostała działalność usługowa, gospodarstwa domowe świadczące usługi	24
U - organizacje i zespoły eksterytorialne	0
Suma	**387**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych.

W gminie Janów najwięcej firm (100) prowadzi działalność handlową związaną z handlem hurtowym i detalicznym oraz naprawami, są to najczęściej firmy jednoosobowe lub rodzinne. 60 podmiotów zajmuje się przetwórstwem przemysłowych, 51 budownictwem, a 32 transportem i gospodarką magazynową. Te cztery grupy stanowią łącznie prawie 63% wszystkich zarejestrowanych firm. Duży udział w strukturze podmiotów gospodarzących mają również działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi, edukacja oraz działalność naukowa i techniczna.

Do największych podmiotów produkcyjnych zlokalizowanych na terenie gminy Janów należą:

- Z.P.H. ADMAR – producent wędlin,
- KABEX Sp.j. – producent mebli i galanterii drewnianej,
- P.P.H.U. STAN-MAR – producent mebli drewnianych,
- F.P.H.U. LONEX – producent wózków dziecięcych.

Rolnictwo i leśnictwo

Na możliwości rozwoju rolnictwa i leśnictwa w gminie Janów wpływ mają warunki przyrodnicze (niska jakość gleb, trudne warunki wodne, zróżnicowana rzeźba terenu) oraz struktura użytkowania ziemi. Gmina Janów jest obszarem o dominacji lasów w strukturze zagospodarowania. Powierzchnia użytków rolnych stanowi ok. 44% gminy, natomiast lasy zajmują ok. 52% jej powierzchni – dane Starostwa Powiatowego w Częstochowie (stan na 01.01.2014 r.). Pozostałe tereny gminy stanowią grunty zabudowane, infrastruktura komunikacyjna oraz nieużytki.

Powierzchnia użytków rolnych w gminie Janów stanowi około 7% powierzchni wszystkich użytków rolnych w powiecie częstochowskim. Produkcja rolna w gminie ma charakter tradycyjny, dominuje uprawa zbóż i ziemniaków.

Według spisu rolnego w 2010 r. w gminie Janów było 1510 gospodarstw rolnych, z których 638 prowadziło działalność rolniczą. Przeważały gospodarstwa bardzo małe (do 1 ha) i małe (od 1 do 5 ha) – odpowiednio 508 i 852, co stanowi ok. 90% wszystkich gospodarstw. Jedynie 34 gospodarstwa (ok. 2%) posiadały powierzchnię powyżej 10 ha. Średnia powierzchnia gospodarstwa wynosiła 3,39 ha (4,72 ha wśród gospodarstw prowadzących działalność rolniczą). Należy więc przyjąć, że struktura obszarowa gospodarstw rolnych jest bardzo rozdrobniona. Większość małych gospodarstw poszukuje i będzie poszukiwać dodatkowych, pozarolniczych źródeł dochodu.

Gmina Janów charakteryzuje się znacznym zalesieniem – udział gruntów leśnych w odniesieniu do ogólnej powierzchni gminy jest stosunkowo duży i stanowi ok. 52% powierzchni (7569 ha). W ciągu ostatnich dziesięciu lat powierzchnia gruntów leśnych na terenie gminy nieznacznie wzrosła (o ok. 90 ha). Większość lasów w gminie Janów (ponad 86% – 6567 ha) stanowi własność Skarbu Państwa. Zarządza nimi Nadleśnictwo Złoty Potok oraz Nadleśnictwo Koniecpol, podlegające Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Katowicach. Ponad 950 ha lasów pozostaje w rękach prywatnych. Lasy znajdują się na terenie całej gminy, przy czym największe kompleksy występują w jej południowej i wschodniej części.

W powiecie częstochowskim powierzchnia gruntów leśnych wynosi ponad 44 450 ha. Daje to lesistość na poziomie ok. 28,6%. Gminy Janów oraz Olsztyn posiadają największą powierzchnię gruntów leśnych wśród gmin powiatu częstochowskiego (odpowiednio ok. 52% i 12% powierzchni gruntów leśnych w powiecie). Nadrzędnym celem ochrony ekosystemów leśnych jest utrzymanie i odtwarzanie ich charakteru, zbliżonego do pierwotnego oraz naturalnego, a także prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej związanej z pozyskiwaniem drewna.

IV.4. Kultura i sport

Rozpowszechnianiem kultury w gminie Janów zajmuje się Samorządowy Ośrodek Kultury i Sportu w Janowie, prowadzący działalność kulturalną, sportową i edukacyjną. W gminie funkcjonuje również Muzeum Regionalne im. Zygmunta Krasińskiego w Złotym Potoku oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Janowie, z filiami zlokalizowanymi w miejscowościach Lgoczanka i Żuraw.

Kultura regionu janowskiego, podobnie jak innych regionów wiejskich w Polsce jest ściśle powiązana z miejscowym folklorem. Do najważniejszych wydarzeń kulturalnych w gminie można zaliczyć: Dni Gminy Janów – „Janki", Jurajskie Lato Filmowe, Święto Pstrąga w Złotym Potoku, Dożynki Gminy Janów. Ponadto obraz imprez kulturalnych na terenie gminy tworzą również festyny rodzinne i imprezy organizowane przez miejscowe szkoły.

Gmina z myślą o potrzebach mieszkańców w zakresie spędzania wolnego czasu realizuje place zabaw w poszczególnych miejscowościach oraz infrastrukturę sportową, zasadniczo skupiającą się wokół szkół, dostępną jednak dla wszystkich mieszkańców. W celu poszerzenia oferty kulturalnej przeprowadzono także projekt o nazwie: „Wzmocnienie roli regionalnych ośrodków kultury – rozbudowa Samorządowego Ośrodka Kultury i Sportu w Janowie". Jego efektem była rozbudowa Urzędu Gminy w Janowie, która zapewniła dobre warunki lokalowe i wyposażenie dla Samorządowego Ośrodka Kultury i Sportu. Powstało nowoczesne centrum kulturalno-turystyczne, które spełnia potrzeby mieszkańców i poszerza ofertę turystyczną regionu.

Na terenie gminy Janów funkcjonują trzy kluby sportowe: Uczniowski Ludowy Klub Sportowy RUN PODKOWA, Klub Sportowy DRAGON oraz Klub Sportowy Złoty Potok. Zajmują się one organizowaniem zajęć sportowych zarówno dla najmłodszych mieszkańców gminy, jak również dla seniorów. Członkowie danych klubów sportowych biorą udział w konkursach i mistrzostwach na terenie regionu śląskiego oraz na arenie ogólnopolskiej i międzynarodowej. Z imprez sportowych na terenie gminy należy wymienić turnieje i konkursy sportowe, organizowane miedzy innymi podczas Święta Pstrąga, tj. Turniej Piłki Nożnej i Turniej Piłki Plażowej, rajdy piesze i konne „Złotą Krainą Pstrąga", Mistrzostwa Jurajskiego Parku Linowego, Zawody Wędkarskie, Maratony Kolarskie, Biegi Pustynne, Turniej Rzutu Podkową, Zawody Sportowo-Pożarnicze i inne.

Obecna sieć i zakres usług kultury jest wystarczająca z punktu widzenia potrzeb. Przyszłe działania powinny prowadzić do zachęcenia do uczestnictwa w życiu kulturalnym gminy coraz większej liczby mieszkańców. Osiągnąć to można między innymi poprzez szersze dostosowanie oferty w kierunku potrzeb różnych grup wiekowych, między innymi wzbogacając obecną ofertę oraz łącząc działalność instytucji kulturalnych z innymi rodzajami aktywności, szczególnie w dziedzinach: sportu, rekreacji, gastronomii czy rozrywki. Z usług kultury wyższego rzędu (np.: teatry, opery, galerie, wystawy, itp.) mieszkańcy gminy Janów korzystają poza jej granicami, głównie w Częstochowie i Katowicach

IV.5. Turystyka

Gmina Janów położona jest na Jurze Krakowsko-Częstochowskie, której walory turystyczno-krajobrazowe są niezaprzeczalne, na co gmina Janów jest doskonałym dowodem. Obszar gminy jest niezwykle atrakcyjny pod względem turystycznym. W jej krajobrazie dominują lasy mieszane sosnowo-bukowe, urozmaicone terenami rolniczymi oraz doliną rzeki Wiercicy. Całość uzupełniona jest elementami charakterystycznymi dla krasowego krajobrazu Jury Krakowsko-Częstochowskiej (różnorodne formy skalne: ostańce, źródła i jaskinie) oraz malowniczym systemem stawów o różnych funkcjach (m.in. krajobrazowych, dekoracyjnych, hodowlanych). Efekty krasowienia, głównie ostańce i jaskinie zlokalizowane wzdłuż rzeki Wiercicy oraz wywierzyska, można znaleźć w wielu miejscach gminy. Krystaliczna woda i legendy związane ze źródłami przyciągają miejscowych i turystów.

Na terenie gminy znajdują się także inne cenne obiekty przyrodnicze: Pustynia Siedlecka, Kamieniołom Warszawski, aleje drzew: Aleja Klonów, Grabowa, Brzozowa. Dla gminy Janów typowy jest mozaikowy rozkład skrajnie odmiennych od siebie, ale jednocześnie sąsiadujących ze sobą biotopów. Ze względu na wysoką wartość, środowisko przyrodnicze gminy objęte zostało ochroną prawną, głównie w postaci rezerwatów przyrody, których gmina Janów posiada najwięcej w województwie śląskim. Rezerwaty te położone są na obszarze Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd. Na terenie gminy znajduję się również Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Ostoja Złotopotocka, należący do sieci Natura 2000.

Tereny zurbanizowane zajmują niewielką część gminy, ale można w nich znaleźć również ciekawe obiekty zabytkowe, jak np. zespół pałacowo-parkowy Raczyńskich z pałacem i dworem Krasińskich oraz zabytkowa Pstrągarnia Raczyńskich w Złotym Potoku, ruiny Zamku Ostrężnik, pozostałości grodziska Osiedle Wały, stanowiące znaczące walory turystyczne. Najbardziej atrakcyjna turystycznie, zarówno pod względem przyrodniczym, jak i kulturowym jest południowa część gminy.

Powyższe walory znacząco wpływają na rozwój turystyki pieszej, rowerowej i konnej. Przez obszar gminy przebiegają dobrze oznakowane szlaki turystyczne:

- piesze:
  - Szlak Orlich Gniazd (czerwony: Pabianice – Złoty Potok – Ostrężnik),
  - Szlak Warowni Jurajskich (niebieski: Siedlec – Ostrężnik),
  - Szlak Zamonitu im. T. Belkego (żółty: Złoty Potok),
  - Szlak Walk 7 Dywizji Piechoty (zielony: Siedlec – Złoty Potok – Janów),
  - Szlak Gór Gorzkowskich (czarny: Apolonka – Góry Gorzkowskie – Ostrężnik),
- rowerowe:
  - Jurajski Szlak Rowerowy Orlich Gniazd (czerwony: Szczypie – Ostrężnik),
  - Jurajski Szlak Rowerowy Z. Krasińskiego (zielony: Dziadówki – Janów – Złoty Potok – Ostrężnik),
  - Jurajski Szlak Hotelu „Kmicic” (czarny: Złoty Potok – Bystrzanowice – Siedlec),
- ścieżka pieszo-rowerowa „Szlak ku Źródłom, można spacerem, można rowerem” (Złoty Potok – Ostrężnik),
- konne:
  - Jurajski Szlak Stajni „Wiking” (Złoty Potok – Siedlec),
  - Szlak Jurajskiej Karawany Konnej (Złoty Potok – Pabianice – Brus),
  - Transjurajski Szlak Konny PTTK (Ostrężnik – Złoty Potok – Siedlec – Brus),

- ścieżki przyrodniczo-dydaktyczne,
- Szlak Architektury Drewnianej Województwa Śląskiego,
- Międzynarodowy Szlak Maryjny.

Obecnie turystyka jest jedną z głównych działalności mieszkańców gminy. Szczególnie istotne są miesiące letnie, gdy funkcjonuje turystyka piesza, rowerowa i konna, a także wspinaczkowa oraz jaskiniowa. Istniejące walory turystyczno-wypoczynkowo-rekreacyjne są wykorzystywane przez mieszkańców i władze gminy, co doprowadziło do utworzenia bazy turystycznej, na którą składają się: obiekty hotelowe, pokoje gościnne i gospodarstwa agroturystyczne, pola namiotowe, obiekty gastronomiczne, ośrodki jeździeckie, wypożyczalnie sprzętu sportowego, parkingi i inne.

Według danych GUS w 2012 r. baza noclegowa w gminie Janów składała się z 4 obiektów zbiorowego zakwaterowania (1 hotel, 2 szkolne schroniska młodzieżowe, 1 ośrodek szkoleniowo-wypoczynkowy), dysponujących 213 miejscami noclegowymi. W 2012 r. z noclegów w obiektach hotelowych w gminie Janów skorzystało 7928 osób, wynajęto ogółem 2849 pokoi. Większość obiektów można znaleźć wzdłuż dwóch prostopadłych do siebie osi krajobrazowych i gospodarczych przebiegających przez gminę – rzeki Wiercicy i drogi krajowej nr 46. Baza turystyczna w gminie Janów jest najbardziej rozbudowana w okolicach miejscowości Złoty Potok. W gminie funkcjonują Punkty Informacji Turystycznej, zawierające w swojej bazie danych informacje o podmiotach branży turystycznej z regionu, zlokalizowane przy Gminnej Bibliotece Publicznej w Janowie, schronisku młodzieżowym w Siedlcu oraz Muzeum Regionalnym w Złotym Potoku.

Okoliczny krajobraz, położenie na Jurze Krakowsko-Częstochowskiej i bliskość Częstochowy pozytywnie wpływają na perspektywy dalszego rozwoju turystyki w gminie Janów.

V. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY STANU ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

V.1. Rzeźba terenu

Według regionalizacji fizycznogeograficznej Polski Kondrackiego gmina Janów położona jest w granicach mezoregionów: Wyżyna Częstochowska (341.31), Próg Lelowski (342.13) oraz Niecka Włoszczowska (342.14). Wyżyna Częstochowska położona jest w makroregionie Wyżyna Krakowsko-Częstochowska (341.3), podprowincji Wyżyna Śląsko-Krakowska (341). Mezoregiony Próg Lelowski oraz Niecka Włoszczowska należą do makroregionu Wyżyna Przedborska (342.1), podprowincji Wyżyna Małopolska (342).

Rzeźbę obszaru gminy stanowi wyrównana falisto-pagórkowata powierzchnia wierzchowiny jurajskiej, opadająca stromym stokiem ku wschodowi, który rozcina dolina rzeki Wiercicy. Najbardziej urozmaiconą rzeźbę posiada południowa i południowo-zachodnia część gminy. Występują w tej części wapienne wzgórza o spadkach 5% i powyżej ze skałkami o różnych kształtach, stanowiącymi przeważnie kulminacje terenu. Pozostały krajobraz gminy jest stosunkowo płaski i mało urozmaicony. Wysokość obszaru gminy waha się od 245 m n.p.m. – dolina Wiercicy do 395 m n.p.m. – wyniesienia w południowo-zachodniej części gminy. Deniwelacje terenu dochodzą do 150 m.

V.2. Budowa geologiczna

Gmina Janów położona jest w północnej części Monokliny Śląsko-Krakowskiej. Obszar gminy budują utwory: jurajskie, kredowe, trzeciorzędowe i czwartorzędowe.

Utwory jurajskie reprezentowane są przez wapienie płytowe, margliste, margle (kimerydy) oraz wapienie skaliste i płytowe barwy kremowo-beżowej często z krzemieniami, szczelinowate (oksford). Strefa wychodni utworów węglanowych jury górnej o ogólnym przebiegu NW-SE występuje na terenie gminy w jej południowo-zachodniej części. Wśród osadów węglanowych można wyróżnić trzy zasadnicze grupy o odmiennych właściwościach fizyczno-chemicznych. Różnicuje je przede wszystkim zawartość węglanu wapnia, porowatość określająca warunki przewodzenia wody oraz odporność na procesy krasowe. Formy ostańcowe budują wapienie skaliste, najbardziej odporne na procesy wietrzeniowe.

Utwory kredowe występują na stosunkowo małym obszarze we wschodniej części gminy. Reprezentowane są przez piaski, piaskowce i gezy. Utwory te nie tworzą wychodni na terenie gminy.

Utwory trzeciorzędowe częściowo wypełniają nierówności stropu malmu. Reprezentowane są głównie przez piaski różnoziarniste i gliny zwietrzelinowe z okruchami, krzemienie oraz piaski drobno i średnio ziarniste z domieszką minerałów ilastych, tzw. piaski formierskie. Utwory formierskie mają charakterystyczną rdzawą lub brunatną, rzadziej pomarańczową lub oliwkową barwę. Leżą one zawsze na wapieniach jury górnej, a pod osadami czwartorzędowymi. Na terenie gminy największe skupisko piasków formierskich występuje w rejonie Trzebniowa i Siedlca-Krzyż.

Utwory czwartorzędowe zalegają bezpośrednio na ww. utworach. Cechuje je zmienna miąższość w granicach od 0,0 do 42,0 m spowodowana nierównościami podłoża jurajskiego. Reprezentują je osady i formy marginalne zlodowacenia środkowopolskiego (gliny zwałowe, piaski, żwiry moren czołowych, piski i żwiry fluwioglacjalne, eluwia piaszczyste glin zwałowych), pokrywy lessowe, piaski eoliczne w wydmach i na glinach zwałowych, osady rzeczne tj.: namuły denne, piaski i żwiry tarasów nadzalewowych.

Piaski eoliczne występują w większych skupieniach w północno-zachodniej części gminy, w rejonie Krasawy oraz Ostrężnika. Zasięg zlodowacenia środkowopolskiego przyjmuje się na linii Ciecierzyn – Czepurka – Janów – Gorzków. Pasmo wzgórz piaszczysto-żwirowych wyznacza zasięg niniejszego zlodowacenia. Pokrywy lessowe, jako formy pochodzenia eolicznego występują we wschodniej części obszaru, w okolicach Trzebiniowa i Gorzkowa. Stanowią one zachodni fragment tzw. lelowskiej wyspy lessowej.

V.3. Złoża surowców naturalnych

Na terenie gminy występują złoża kopalin reprezentowane przez surowce okruchowe – piaski i piaski formierskie oraz surowce węglanowe – wapienie. Wśród udokumentowanych złóż kopalin na terenie gminy wymienia się:

- piaski formierskie: Hucisko I, Hucisko II, Kuźle I, Lusławice IV, Lusławice V, Piasek, Rej. Złotego Potoku, Siedlec VII, Złoty Potok II, Złoty Potok – Leśniczówka, Złoty Potok, Olsztyn I – rej., Olsztyn II – rej., Rej. Olsztyna,
- piaski i żwiry: Zagórze,
- wapienie i margle: Żuraw.

Z surowców okruchowych występują piaski formierskie o spoiwie naturalnym, znajdujące zastosowanie w przemyśle odlewniczym. Gniazdowy charakter występowania piasków formierskich o lepiszczu naturalnym i niewielkiej miąższości powodują, że zasoby nie są zbyt wielkie, a fakt że w większości znajdują się w obszarze Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd lub jego otuliny, sprawia iż możliwość eksploatacji jest konfliktowa.

Surowce węglanowe to głównie górnojurajskie wapienie płytowe, skaliste, ławicowe oraz margle. Badania właściwości fizykochemicznych wykazały ich przydatność jako surowca dla przemysłu wapienniczego i cementowego. Złoże Żuraw zawiera udokumentowane zasoby wapieni i margli jako surowców do produkcji klinkieru, cementu portlandzkiego. Występujące w złożu wapienie grubo ławicowe i skaliste stanowią surowiec wysokiej jakości. Towarzyszące wapnieniom margle, ze względu na skład chemiczny mają ograniczone zastosowanie, praktycznie jedynie jako surowiec niski do produkcji cementu.

Tabela 16. Wykaz udokumentowanych złóż kopalin na terenie gminy Janów.

Nazwa złoża	Numer identyfi-kacyjny	Rodzaj kopaliny	Stan zagos-podarowania złoża	Zasoby		Przyczyny ograniczenia eksploatacji
				geologiczne bilansowe	przemys-łowe	
Hucisko I	PF 1161	piaski formierskie	Z	132	-	W, L, K
Hucisko II	PF 1160	piaski formierskie	R	184	-	W, L, K
Kuźle I	PF 1156	piaski formierskie	P	240	-	W, K, L
Lusławice IV	PF 1151	piaski formierskie	Z	-	-	W,K, Gl
Lusławice V	PF 1194	piaski formierskie	P	266	-	W, K, Gl
Piasek	PF 5714	piaski formierskie	P	40,7	-	W, K, Gl
Rej. Złotego Potoku	PF 1158	piaski formierskie	Z	1 030	-	W, K, L
Siedlec VII	PF 1152	piaski formierskie	P	164	-	W, K, L
Złoty Potok II	PF 1157	piaski formierskie	Z	1 079	-	W, K, L
Złoty Potok – Leśniczówka	PF 1162	piaski formierskie	R	492	-	W, K, L
Złoty Potok	PF 1108	piaski formierskie	Z	-	-	W, K, L
Zagórze	KN 7774	kruszywa naturalne	T	190	-	W, K
Żuraw	WW 5425	wapienie i margle przem. wapienniczego	P	138 196	-	W, K, Gl
Olsztyn I – rej.	PF 1187	piaski formierskie	Z	588	-	W, K, L
Olsztyn II – rej.	PF 1186	piaski formierskie	Z	593	-	W, K
Rej. Olsztyna	PF 1188	piaski formierskie	Z	137	-	W, K

Źródło: Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2016 r., PIG, Warszawa 2017 oraz Objaśnienia do Mapy geologiczno-gospodarczej Polski, Arkusz Janów, skala 1:50 000, PIG, Warszawa 1997 .

Objaśnienia:

Stan zagospodarowania złoża: Z – złoże, z którego wydobycie zostało zaniechane, R – złoże o zasobach rozpoznanych szczegółowo (w kat. A+B+C_1), P – złoże o zasobach rozpoznanych wstępnie (w kat. C_2 + D), T – złoże zagospodarowane, eksploatowane okresowo.

Przyczyny ograniczenia eksploatacji: W – wody ochronne, L – lasy ochronne, K – ochrona krajobrazu, Gl – ochrona gleb, - brak danych.

Schemat 6. Udokumentowane złoża kopalin na terenie gminy Janów.

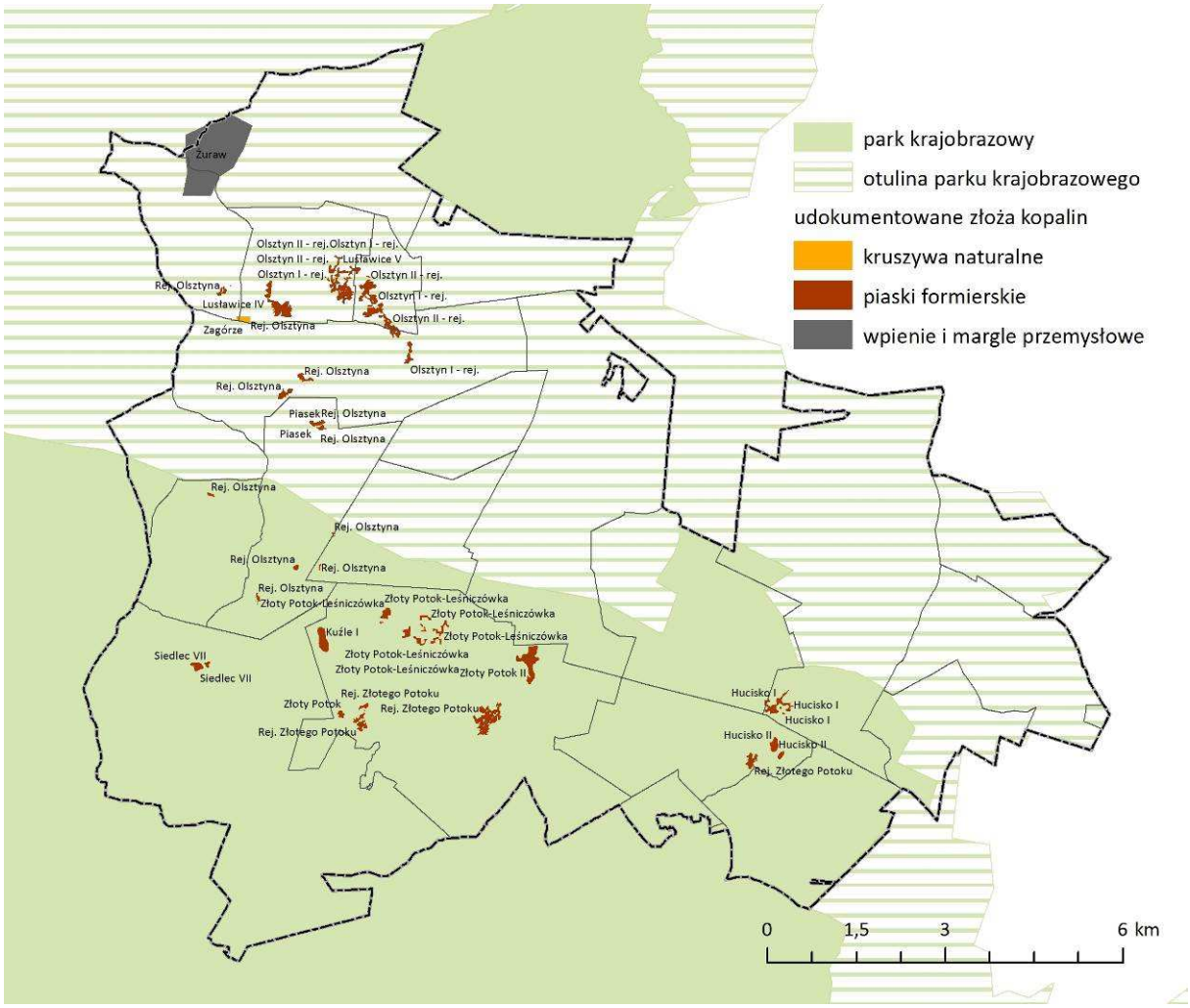

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CBDG PIG oraz Mapy geologiczno-gospodarczej Polski, Arkusze Janów oraz Koniecpol, Skala 1:50 000, PIG, Warszawa 1997.

W granicach gminy nie występują ustanowione obszary i tereny górnicze.

V.4. Gleby

Na terenie gminy dominują gleby wytworzone z utworów czwartorzędowych, tj.: piaski, żwiry, namuły i torfy oraz powstałe ze skał wieku jurajskiego – wapienie. Wśród typów gleb dominują gleby pseudobielicowe i brunatne. Gleby te występują na obszarze całej gminy i zajmują ok. 56% ogólnej powierzchni gruntów ornych. Ponadto występują rędziny, czarne ziemie i torfy.

Gleby pseudobielicowe i brunatne wytworzone z piasków luźnych i słabogliniastych zaliczone zostały do gruntów ornych słabych i najsłabszych V i VI klasy bonitacyjnej oraz kompleksu 7 – żytni bardzo słaby i kompleksu 9 – zbożowo-pastwny słaby, wytworzone z piasków gliniastych i glin

zaliczone zostały do gruntów ornych średniej jakości IVa i IVb klasy bonitacyjnej oraz kompleksu 5 – żytni dobry.

Rędziny zajmują powierzchnię ok. 27% powierzchni gruntów ornych, wytworzone są głównie z twardych wapieni górnojurajskich. Zaliczone zostały do gleb średnio dobrych, średniej jakości – IIIb, IVa i IVb klasy bonitacyjnej oraz kompleksu 3 – pszenny wadliwy. Większe powierzchnie rędzin występują w północno-zachodniej części gminy.

Czarne ziemie występują fragmentarycznie w obniżeniach terenu i zajmują je uprawy łąkowe i pastwiskowe. Gleby hydrogeniczne (torfowe) zajmują tereny głównie w obrębie dolin rzecznych. Należą do IV klasy bonitacyjnej użytków zielonych i kompleksu 2z – użytki zielone średnie.

Największą powierzchnię mają gleby klas IV i V, co stanowi ponad 5 tys. ha, mniejszą powierzchnię zajmują gleby wyższych klas. Gleby klasy III zalegają na powierzchni 263 ha. Największy obszar użytków rolnych stanowi własność prywatna, są to gospodarstwa rolne. Grunty indywidualnych rolników to około 81% powierzchni. Grunty Skarbu Państwa stanowią tylko 16% użytków rolnych.

Wspólną cechą wyróżnionych na tym obszarze gleb, zależną od podłoża skalnego jest m.in. duża przepuszczalność wodna. W południowej części gminy są to gleby o wybitnie infiltracyjnym typie gospodarki wodnej. Poszczególne ww. odmiany gleb sprzyjają w różnym stopniu odnowie wód głębinowych, a w mniejszym stopniu – retencji wód opadowych w samej pokrywie glebowej.

V.5. Wody powierzchniowe

Wyżyna Częstochowska jest płaskowyżem porozcinanym głębokimi, najczęściej suchymi dolinkami. Jest to obszar bardzo ubogi w wody powierzchniowe – typowe dla obszarów krasowych, posiada jedną z rzadszych sieci rzecznych w Polsce.

Gmina Janów położona jest w zlewni rzeki Odry. Jedynie niewielki południowo-wschodni jej fragment zaliczany jest do zlewni Wisły. Główną rzeką przepływającą przez tereny gminy jest Wiercica, dopływ rzeki Warty. Wiercica bierze swój początek w krasowych źródłach Zygmunta i Elżbiety na południe od Złotego Potoku i dalej biegnie w kierunku północnym. Od źródeł do Janowa, płynie przez obszar odkrytych utworów jury górnej i bierze udział w bezpośrednim zasilaniu tego poziomu.

Wzdłuż jej przebiegu utworzono szereg stawów. Pierwszą grupę stanowią stawy hodowlane – od 1881 r. zespół 22 stawów tworzy 13 ha obszar wodny pod nazwą Pstrągarnia Raczyńskich. Druga grupa stawów to jeziora głównie o funkcjach dekoracyjnych (Sen Nocy Letniej, Amerykan, Guców, Irydion). Stawy te pełnią bardzo ważną rolę hydrologiczną, krajobrazową i gospodarczą. Trzecia grupa to stawy na Dziadówkach, stawy Krasianów i stawy zasilane wodami podskórnymi, opadowymi. Łącznie na terenie gminy występuje 46 stawów.

Przez teren gminy Janów przepływają również mniejsze cieki wodne, wśród nich można wymienić Kozyrkę, Śmiertelną Strugę, Rów od Zalesic, Dopływ w Sierakowie, Kanał Smyków.

Zdjęcie 23,24,25,26,27,28. Stawy na terenie gminy Janów, od góry: Pstrągarnia Raczyńskich, Sen Nocy Letniej, Irydion, Amerykan, Stawy, Krasianów.

Źródło: Urząd Gminy Janów.

V.6. Wody podziemne

Wody podziemne odgrywają ważną rolę w rozwoju gospodarczym obszarów krasowych, zwłaszcza ze względu na specyficzne dla tych obszarów ubóstwo wód powierzchniowych. Są one niezbędne do zaopatrywania ludności w wodę pitną i na potrzeby przemysłu. W obrębie gminy Janów wody podziemne występują w obrębie pięter: czwartorzędowego, jurajskiego oraz kredowego.

Czwartorzędowe piętro wodonośne posiada małe znaczenie użytkowe. Piętro to stanowią piaszczyste i żwirowe warstwy wodonośne. W dolinach rzecznych i obniżeniach zwierciadło wody gruntowej występuje zazwyczaj płytko na głębokości 0 – 1,5 m p.p.t. Na pozostałym obszarze, gdzie miąższość utworów piętro utworów piaszczysto-żwirowych jest zróżnicowana, zwierciadło wody gruntowej kształtuje się na zmiennym poziomie, przeważnie głębiej niż 2,0 m p.p.t.

Największe znaczenie ma **górnojurajskie piętro wodonośne,** reprezentowane przez poziom wodnonośny występujący w wapieniach górnojurajskiego malmu. Utworami wodonośnymi są tu wapienie posiadające liczne szczeliny i spękania, którymi krąży woda opadowa.

Najbardziej zasobne fragmenty poziomów wodonośnych tworzą Użytkowe Poziomy Wód Podziemnych (UPWP), w obrębie których wyróżnia się charakteryzujące się najlepszymi parametrami hydrogeologicznymi Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP).

Gmina Janów położona jest w zasięgu szczelinowo-krasowego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Jury Górnej – GZWP nr 326 – Częstochowa (E) o zwierciadle swobodnym. Według *Dokumentacji określającej warunki hydrogeologiczne dla ustanowienia obszarów ochronnych zbiornika wód podziemnych Częstochowa (E) (GZWP nr 326),* zasobność szacunkowa zbiornika określana jest na 667 000 m^3/24 h. Powierzchnia całego zbiornika według ww. dokumentacji hydrogeologicznej wynosi 3 172,2 km^2. Głębokość zalegania warstw wodonośnych głównego poziomu wodonośnego GZWP na obszarze gminy waha się od 0 do >100 m.[1]

Jest to zbiornik o fundamentalnym znaczeniu dla zaopatrzenia w wodę rejonu częstochowskiego i rejonów sąsiednich. Kolektorem wód w tym piętrze są spękane i skrasowiałe wapienie kredowe, skaliste i ławicowe. Naturalnym typem hydrochemicznym szczelinowo-krasowych wód poziomu górnojurajskiego jest HCO_3- Ca lub HCO_3- Ca-Mg. Wody tego piętra charakteryzują się dobrą jakością.

GZWP nr 326 jest zbiornikiem charakteryzującym się niską odpornością na zanieczyszczenia przenikające z powierzchni, głównie z powodu braku pokrywy izolującej utworów czwartorzędu. Zasilanie zbiornika następuje na całym obszarze jego występowania, bezpośrednio lub pośrednio przez utwory czwartorzędowe. Odkrycie zbiornika na znacznej powierzchni, przy obecności niewielkich – nawet punktowych ognisk zanieczyszczeń, sprawia, że najmniejsze nawet skażenie powoduje szybką i długotrwałą degradację wód podziemnych.

Przepuszczalność i wodonośność utworów jury górnej są uzależnione od stopnia szczelinowatości i skrasowienia skał. W związku z charakterem wodności przepuszczalność opisywanego poziomu jest bardzo zróżnicowana. Podobnie zróżnicowane są wydajności w poszczególnych otworach i mieszczą się w granicach od kilku do ponad 300 m^3/h. Zasilanie poziomu wodonośnego jury górnej następuje przez wody opadowe i roztopowe. Wody te infiltrują bezpośrednio w skrasowiałe podłoże lub przesączają się przez łatwo przepuszczalne osady czwartorzędowe. System próżni i szczelin krasowych tworzy wspólne zwierciadło wody, którego głębokość zalegania zależy od typu rzeźby i wynosi zwykle od kilkunastu do 50 m.

Kredowe piętro wodonośne związane jest z utworami górnej kredy, obejmuje swym zasięgiem niewielki fragment w północnej i północno-wschodniej części gminy. Wody górnokredowego poziomu wodonośnego spełniają również kryteria Głównych Zbiorników Wód Podziemnych, dla tego poziomu wyodrębniono GZWP nr 408 Niecka Miechowska (NW). Głębokość zalegania warstw wodonośnych głównego poziomu wodonośnego GZWP na obszarze gminy waha się od 0 do 70 m.

Zgodnie z *Dokumentacją określającą warunki hydrogeologiczne dla ustanowienia obszarów ochronnych zbiornika wód podziemnych Częstochowa (E) (GZWP nr 326)*, w granicach gminy Janów

[1] Dokumentacja określająca warunki hydrogeologiczne dla ustanowienia obszarów ochronnych zbiornika wód podziemnych Częstochowa (E) (GZWP nr 326). Tom I., Przedsiębiorstwo Geologiczne we Wrocławiu. PROXIMA Spółka Akcyjna, Wrocław, 2008 r.

w obrębie sołectw Czepurka i Skowronów wskazano granice projektowanego obszaru ochronnego GZWP nr 326. Zgodnie z *Dokumentacją hydrogeologiczną Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 408 Niecka Miechowska (NW*) wraz z dodatkiem do dokumentacji, również dla GZWP nr 408 wskazano na terenie gminy Janów projektowane obszary ochronne, obejmujące północną część gminy (sołectwa Żuraw, Zagórze, Lusławice, Okrąglik, Lipnik) oraz część wschodnią (fragment sołectw Bystrzanowice oraz Teodorów).

Schemat 7. Główne Zbiorniki Wód Podziemnych w gminie Janów – GZWP nr 326 Częstochowa (E) oraz GZWP nr 408 Niecka Miechowska (NW).

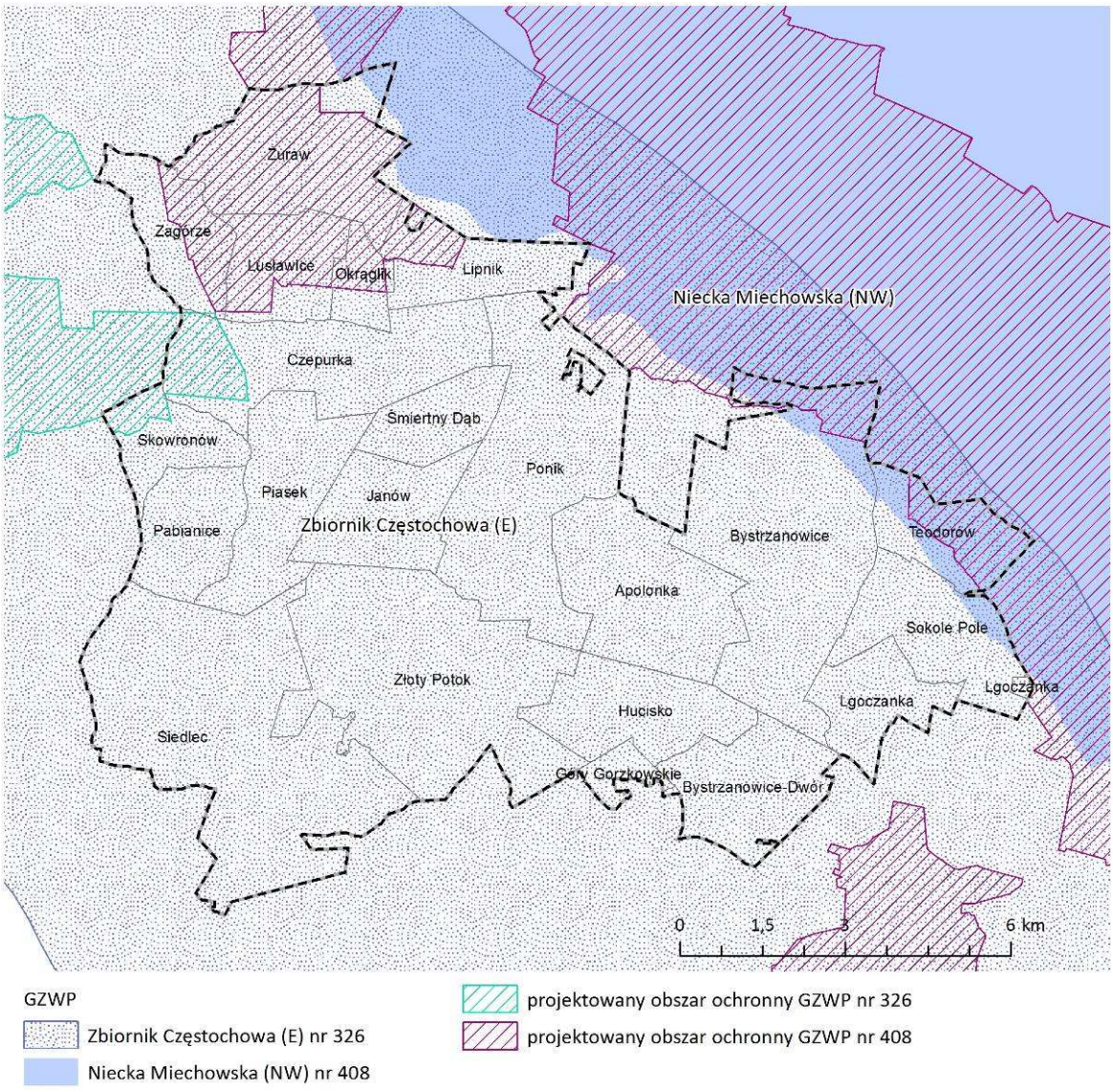

Źródło: opracowanie własne na podstawie warstw tematycznych (shp) CBDG PIG oraz dokumentacji hydrogeologicznych PIG.

Schemat 8. Stopień zagrożenia wód podziemnych na terenie gminy Janów.

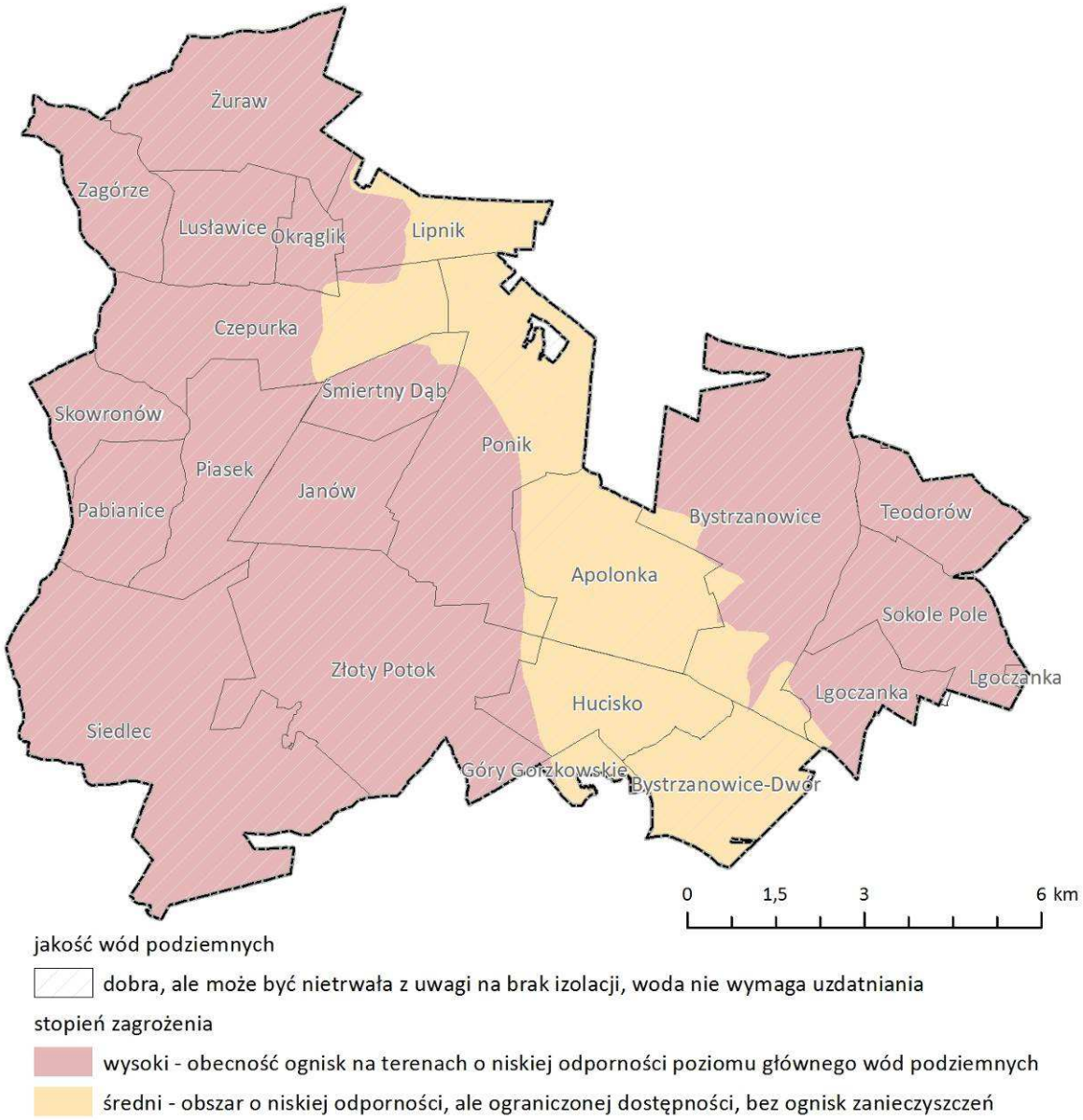

Źródło: opracowanie własne na podstawie Mapy hydrogeologicznej Polski, arkusze: Janów oraz Koniecpol, Skala 1:50 000, PIG, Warszawa.

W obrębie gminy występują źródła krasowe, w dolinie Wiercicy, oraz źródła okresowe np. w Ostrężniku. Wypływy o stałym charakterze mają miejsce w kompleksie źródliskowym Zygmunta i Elżbiety. Źródła mają charakter szczelinowo-krasowy, są to źródła spływowe, związane wyłącznie z wapieniami skalistymi. Próżniami krasowymi woda przepływa bardzo szybko, stąd źródła mają zmienną wydajność.

Schemat 9. Lokalizacja obszarów źródliskowych na terenie gminy Janów.

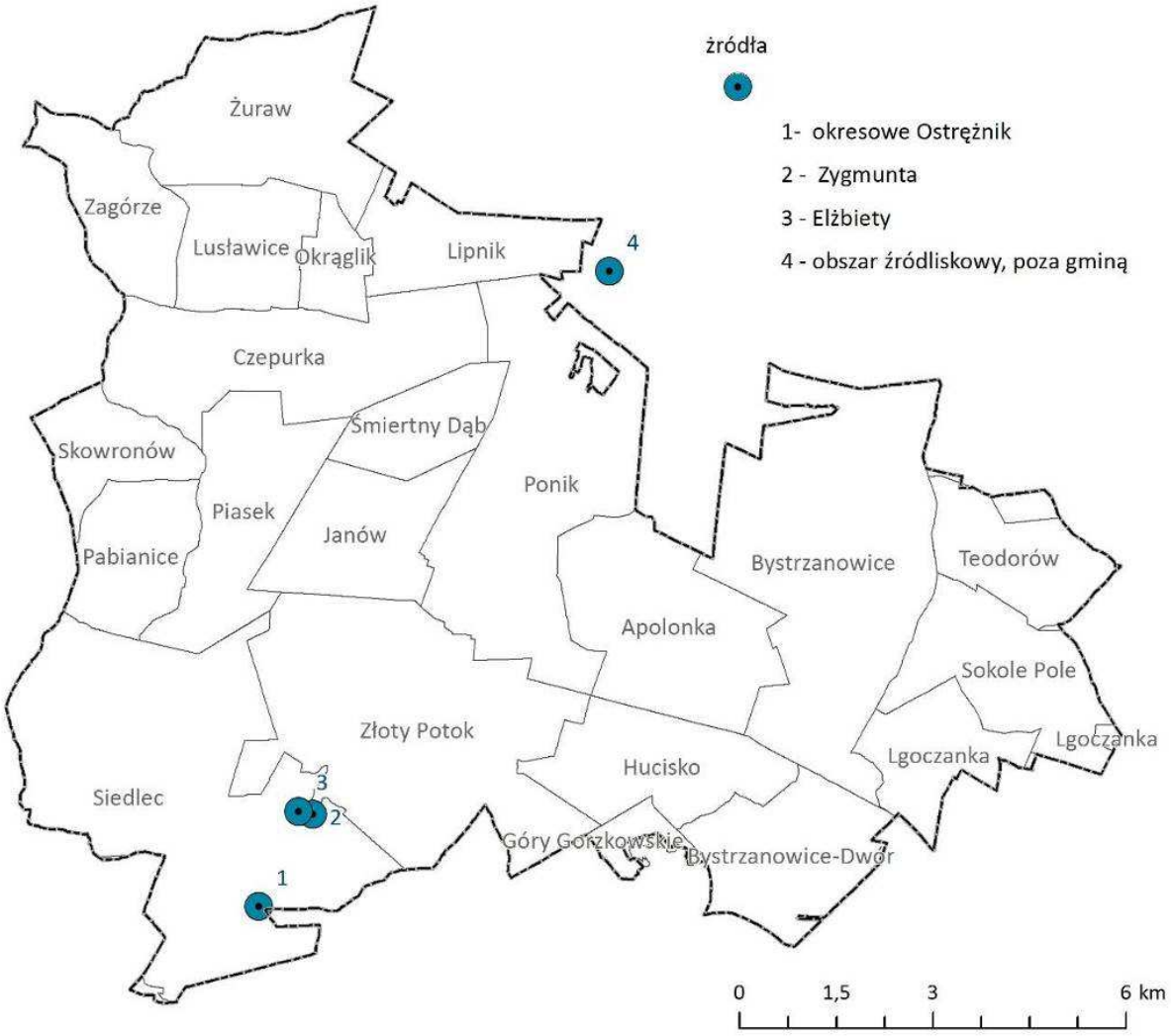

Źródło: opracowanie własne na podstawie Mapy hydrogeologicznej Polski, Arkusze Janów oraz Koniecpol, Skala 1:50 000, PIG, Warszawa.

V.7. Warunki klimatyczne

Na klimat województwa śląskiego oddziałują przede wszystkim czynniki kształtujące klimat całej Polski, takie jak ukształtowanie powierzchni, wysokość nad poziomem morza, czy odległość od zbiorników wodnych.

Bardziej szczegółowo położenie województwa śląskiego można scharakteryzować na podstawie regionalizacji klimatycznych. Jedną z najpowszechniej stosowanych dla Polski map klimatycznych jest klasyfikacja E. Romera z 1949 roku, dokonana na podstawie wartości liczbowych 30 wskaźników dotyczących temperatury powietrza i opadów atmosferycznych. Wg tej klasyfikacji dzisiejszy obszar województwa śląskiego leży w zasięgu klimatów wyżyn środkowych, podgórskich nizin i kotlin oraz klimatów górskich i podgórskich.

Jest to region o wyraźnych rysach klimatu kontynentalnego. Gmina Janów ze względu na położenie w południowo-wschodniej części powiatu częstochowskiego znajduje się w strefie temperatury powietrza oscylującej w przedziale między 6^0C do 7^0C średnio rocznej temperatury powietrza. Zima jest stosunkowo długa i mroźna (średnia stycznia – 3^0C). Obszar cechuje długie

zaleganie pokrywy śnieżnej – powyżej 80 dni. Cechą charakterystyczną jest występowanie niskiego współczynnika wilgotności. Największa ilość opadów przypada na miesiąc kwiecień, natomiast najbardziej suchym miesiącem jest lipiec. Usytuowanie gminy w powiecie częstochowskim powoduje, że znajduje się ona w obszarze najniższej średniej rocznej liczby dni z opadem atmosferycznym. Osobliwością są szybkie zmiany pogody oraz liczne burze. Duży % opadów występuje w formie burzowej. Okres burzowy wynosi aż 135 dni i jest drugim po Tatrach. Występuje przewaga wiatrów zachodnich oraz duża liczba cisz – najwyższa w Polsce. Średnia prędkość wiatru to 2,4 m/s, chociaż zdarzają się porywy do 50 m/s. Średnia dobowa prędkość wiatru w powiecie częstochowskim, w tym w gminie Janów, znajduje się w najniższych przedziałach, nieprzekraczających pierwszego przedziału. Największa średnia miesięczna wilgotność przypada na miesiąc styczeń, najniższą obserwuje się w lipcu.

V.8. Szata roślinna

Podział geobotaniczny Matuszkiewicza sytuuje obszar gminy w dziale Wyżyn Południowopolskich (C), w Krainie Jury Krakowsko-Częstochowskiej (C4), w okręgu Jury Północnej Olkusko-Częstochowskiej (C4.1.), podokręg Ogrodzieniecko-Mstowski (C4.1.a). Z kolei według podziału geobotanicznego wg Szafera gmina Janów przynależy do krainy Wyżyny Krakowsko-Wieluńskiej (15) w poddziale Pasu Wyżyn Środkowych (A4).

Szata roślinna gminy Janów ma bardzo zróżnicowany charakter. Urozmaicone ukształtowanie powierzchni, czynniki mikroklimatyczne, istniejące kontrasty glebowe oraz obecność skał wapiennych powodują ogromną różnorodność ekologiczną siedliska. Typowy dla gminy jest mozaikowy rozkład wybitnie odmiennych, sąsiadujących ze sobą skrajnie różnych biotopów. Od suchych i ciepłych do wilgotnych i chłodnych zalesionych enklaw i terenów otwartych.

Dzięki tej różnorodności środowiska wytworzyło się tu bogactwo świata roślinnego i zwierzęcego. Środowiska ciepłe skupiają gatunki południowe, natomiast zimne – gatunki górskie i borealne. Lasy stanowią podstawowy składnik potencjału przyrodniczego gminy. Oprócz zróżnicowanych zbiorowisk leśnych bardzo charakterystyczne są występujące na skałach i piaskach murawy psamofilne i kserotermiczne, złożone z ponad 1600 gatunków roślin naczyniowych.

Zgodnie z danymi Starostwa Powiatowego w Częstochowie (stan na 01.01.2014 r.), lesistość gminy Janów kształtuje się na poziomie ok. 52%. Powierzchnia lasów ogółem wynosi 7569 ha, z czego lasy Skarbu Państwa zajmują powierzchnię 6567 ha, lasy będące własnością gminy – 11 ha, a lasy prywatne – 951 ha. Obszar gminy Janów przynależy administracyjnie do Nadleśnictwa Złoty Potok oraz Nadleśnictwa Koniecpol, które podlegają Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Katowicach.

Występujące na obszarze siedliska są zróżnicowane, zależnie od warunków glebowych i klimatycznych. Największe kompleksy leśne występują w centralnej oraz południowej części gminy. W okolicach miejscowości Złoty Potok oraz Gór Gorzkowskich (południowy obszar gminy) wśród typów siedliskowych lasów dominują zbiorowiska wyżynne – las wyżynny (Lwyż), las mieszany wyżynny (LMwyż), obecne są fragmenty boru mieszanego wyżynnego (BMwyż). Na zachód od tych kompleksów leśnych zlokalizowane są siedliska lasów świeżych – borów (Bśw) i lasów mieszanych (LMśw) (rejon wsi Apolonka). Na północnym krańcu gminy występuje ols jesionowy (Olj), zaś dolinę Wiercicy, od wsi Sieraków do wschodniej granicy gminy, porasta kompleks olsów (Ol). Pozostałe zalesione obszary zajmują siedliska boru świeżego (Bśw) i boru mieszanego świeżego (BMśw).

Lasy Nadleśnictwa Złoty Potok w całości zaliczane są do **lasów ochronnych**, zgodnie z Zarządzeniem nr 139 MOŚZNiL z dnia 11.09.1996 r. Największą powierzchnię zajmują lasy kategorii wodochronnej i glebochronnej, oprócz nich występują również fragmenty kompleksów leśnych, należące do kategorii takich jak:

- lasy wodochronne, stanowiące drzewostany nasienne (obszar w sąsiedztwie rezerwatu „Parkowe"),
- lasy wodochronne i glebochronne, stanowiące cenny fragment rodzimej przyrody (okolice rezerwatu „Parkowe", tereny między miejscowościami Hucisko i Bystrzanowice),
- lasy glebo- i wodochronne, które funkcjonują również jako ostoje dla zwierząt podlegających ochronie (okolice wsi Ponik i Apolonka).

Lasy znajdują się pod ujemnym wpływem zanieczyszczeń przemysłowych, lasy w granicach gminy zaliczono do I strefy słabych uszkodzeń przemysłowych.

Schemat 10. Lasy stanowiące własność Skarbu Państwa, w tym lasy wodo- i glebochronne w gminie Janów.

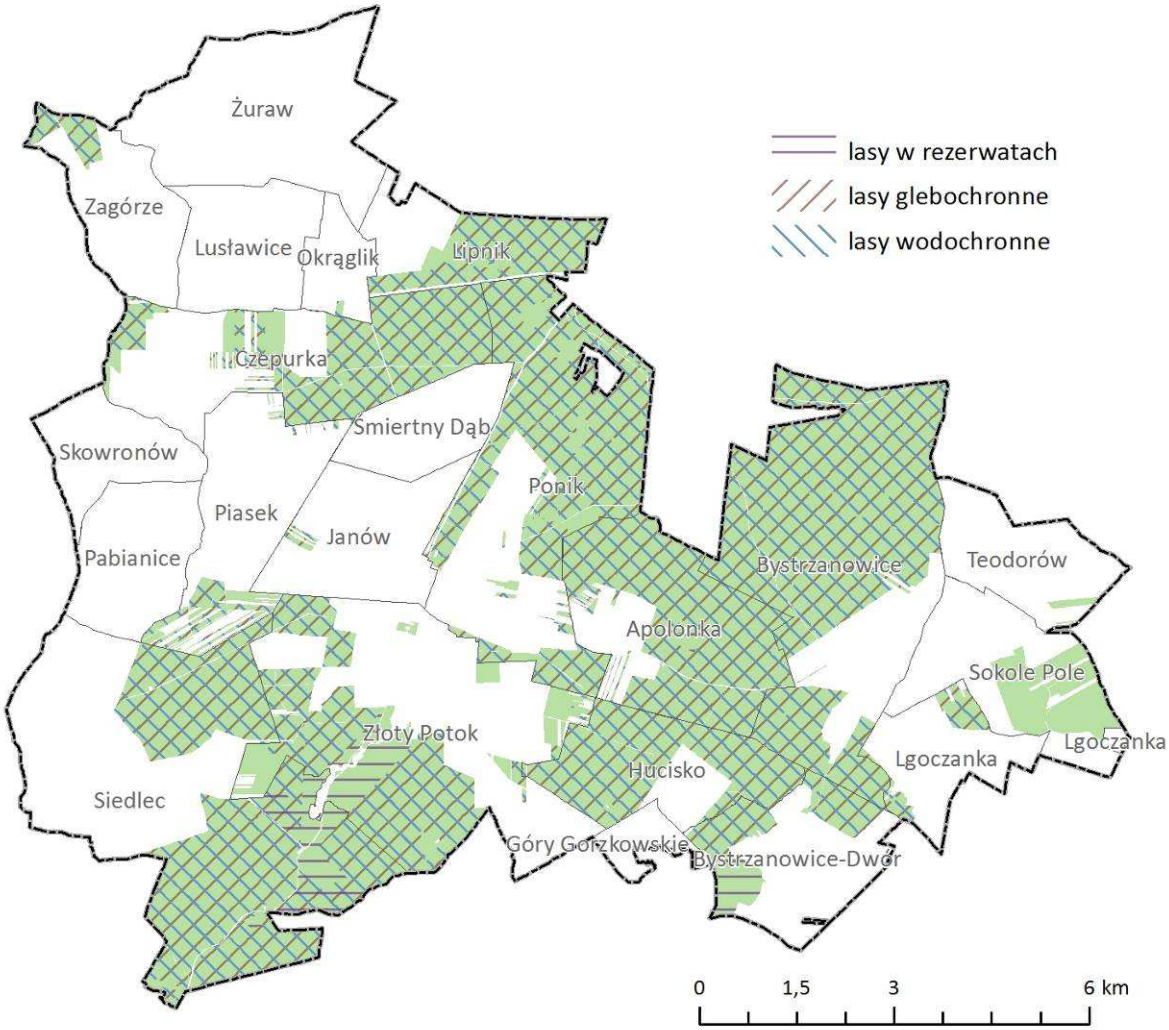

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Nadleśnictwa Złoty Potok oraz Nadleśnictwa Koniecpol.

Zdjęcie 29,30. Kompleksy leśne na terenie gminy Janów.

Źródło: Urząd Gminy Janów.

Zbiorowiska nieleśne na terenie gminy to przede wszystkim ostoje florystyczne wraz z występującymi tam rzadkimi gatunkami, jak np. warzucha polska (Ostoja Złotopotocka, o znaczeniu międzynarodowym), liczne gatunki mszaków (Wyżyna Częstochowska, również o randzie międzynarodowej) oraz porostów (w tym porostów kalcyfilnych, związanych z ostańcami wapiennymi). Wśród zbiorowisk nieleśny wymienia się:

- świeże łąki rajgrasowe *Arrhenathertum elatioris* – spotykane w dolinie Wiercicy;
- zespoły pastwiskowe – zespół życicy grzybienicy pospolitej *(Lolio-Cynosuretum)* i zespół życicy i rdestu ptasiego *(Lolio-Plantaginetum)*, występują na obszarach odlesionych i silnie przerzedzonych;
- zespół goździka i zawciągu pospolitego *Diantho-Armerietum* – spotykany także na odlesionych glebach piaszczystych;
- uboga murawa szczotlichowa *Spergulo-Corynephoretum* z dominacją gatunków porostowych.

Na terenie gminy zachowały się parki podworskie. Najokazalszy zabytkowy park podworski, z Dworem Krasińskiego i Pałacem Raczyńskich, położony jest w Złotym Potoku. Został zaprojektowany na przełomie XIX i XX w. przez Franciszka Szaniora,. Na drzewostan parku, o powierzchni ok. 39 ha, składają się głównie klony, lipy, dęby i brzozy. Licznie występują również krzewy. Obecne są okazy roślinności egzotycznej m.in. tulipanowce i wiązy turkiestańskie.

Poza parkami podworskimi na terenie gminy wyróżnia się tereny zieleni urządzonej, tj. skwery, zieleń towarzyszącą obiektom sakralnym, w tym przede wszystkim kościołom, aleje drzew.

Zdjęcie 31,32. Tereny zieleni urządzonej w gminie Janów: zespół pałacowo-parkowy Raczyńskich w Złotym Potoku oraz skwer na rynku i zieleń towarzysząca zabudowie sakralnej w Janowie.

Źródło: Urząd Gminy Janów.

Cenne siedliska przyrodnicze i gatunki roślin zostały objęte poszczególnymi formami ochrony przyrody opisanymi w rozdziale poniżej.

V.9. Ochrona przyrody i krajobrazu

W granicach gminy Janów występują następujące formy ochrony przyrody:

- rezerwaty przyrody: Kaliszak, Bukowa Kępa, Parkowe, Ostrężnik,
- obszar Natura 2000 SOO: PLH240020 Ostoja Złotopotocka,
- Park Krajobrazowy Orlich Gniazd wraz z otuliną,
- pomniki przyrody,
- ochrona gatunkowa roślin i zwierząt.

Schemat 11. Położenie gminy Janów na tle obszarów objętych ochroną przyrody.

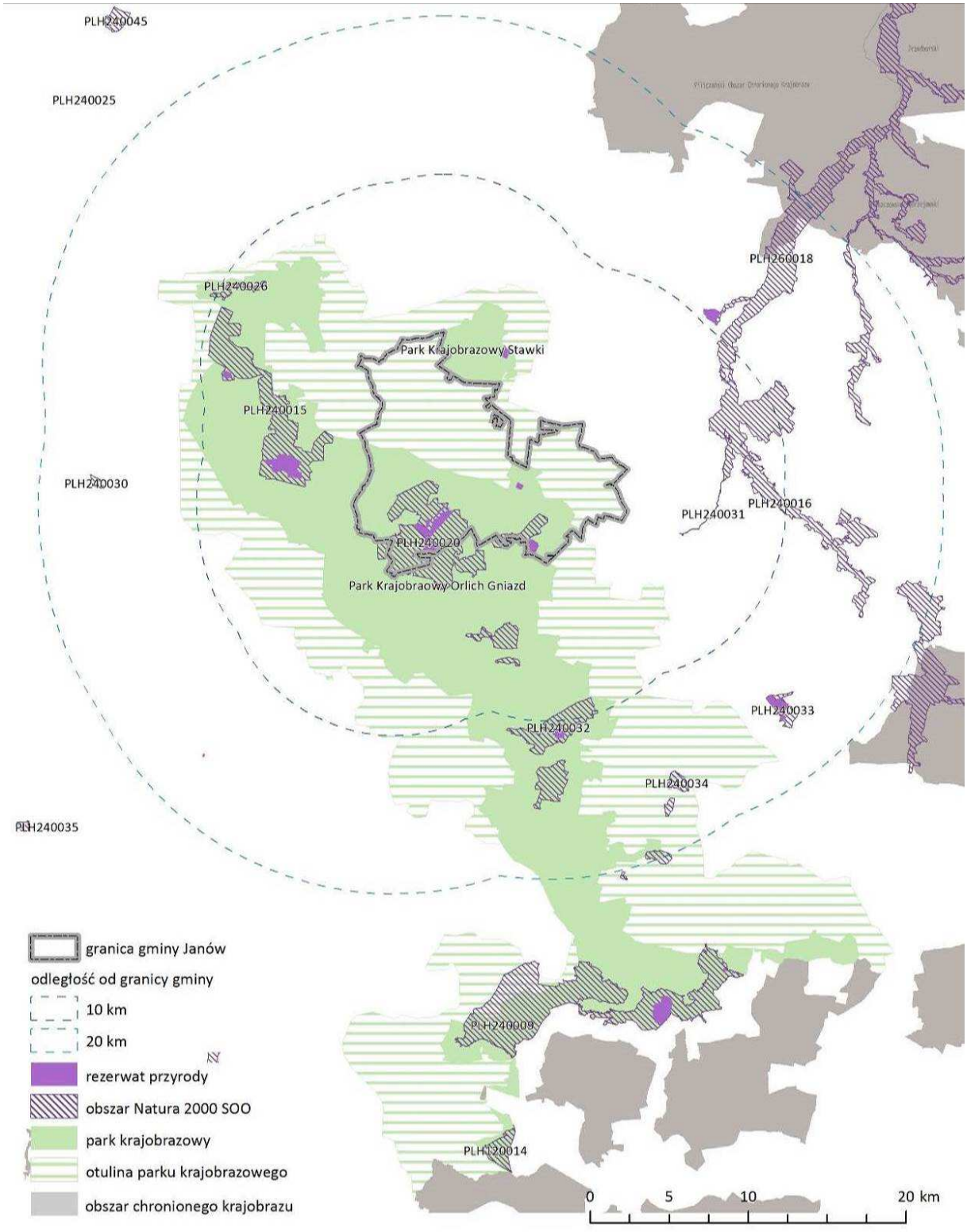

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych RDOŚ Katowice.

Schemat 12. Obszary objęte ochroną przyrody na terenie gminy Janów i w jej bezpośrednim sąsiedztwie.

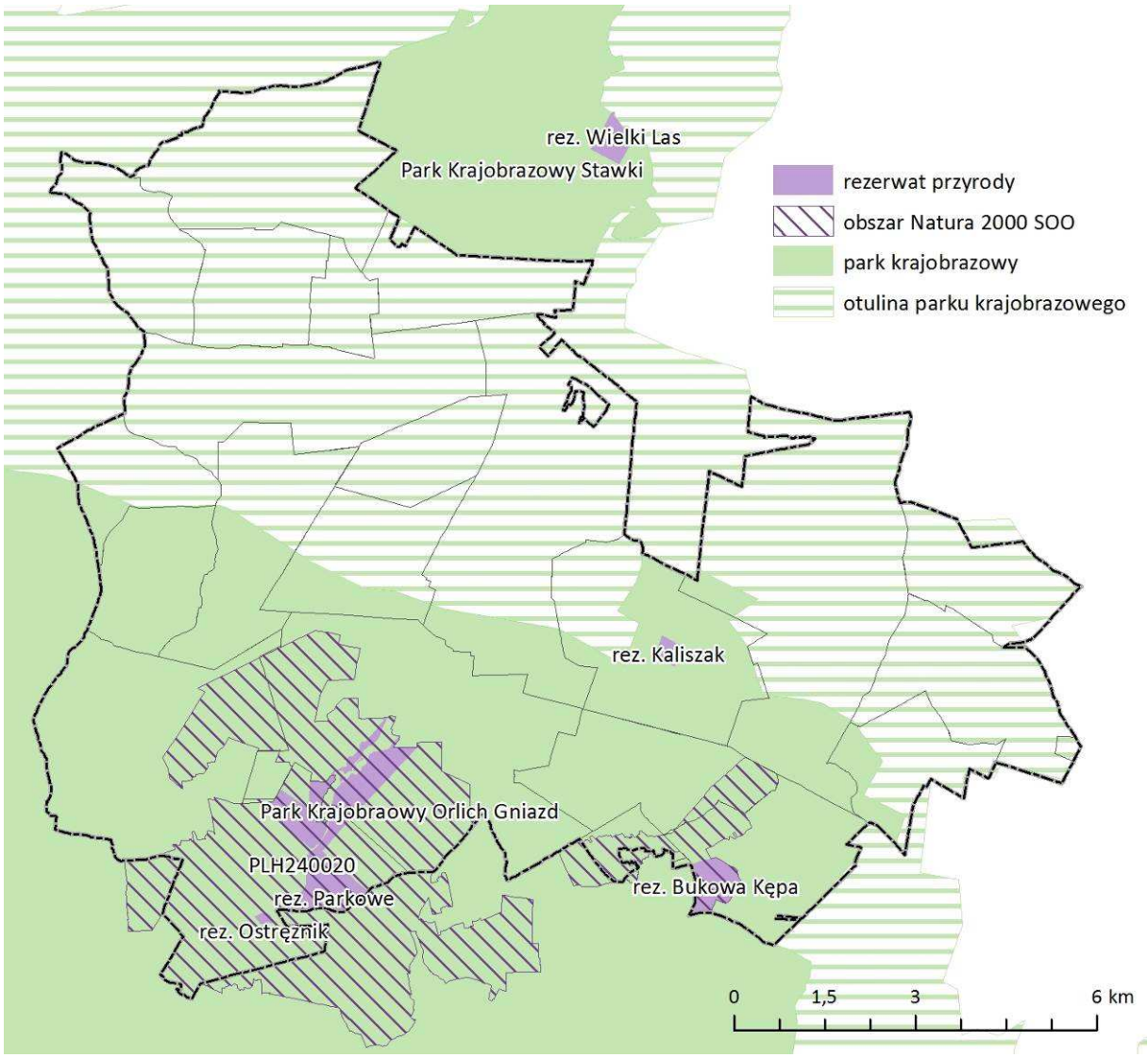

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych RDOŚ Katowice.

Rezerwat Kaliszak, rezerwat leśny utworzony w 1953 r. na podstawie Zarządzenia Ministra Leśnictwa z dnia 18 grudnia 1953 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. Nr A-1, poz. 20). Utworzony został na obszarze 14,64 ha, z czego 13,93 ha jest zalesione. Położony jest przy drodze Janów – Lelów, w odległości ok. 1 km na północ od wsi Apolonka. Przynależy do Leśnictwa Dziadówki. Celem ochrony jest fragment lasu mieszanego jodłowo-sosnowego z domieszką innych gatunków o cechach zespołu naturalnego. Starodrzew osiągnął przedział wieku od 100 do 160 lat i wysokość do 36 m. W podszyciu leśnym oprócz podrostów głównie jodłowych, bukowych i dębowych, występuje wiele krzewów m.in. bez koralowy, kruszyna pospolita, trzmielina zwyczajna i bagno zwyczajne. W runie spotykamy m.in. jaskra kosmatego, fiołka przedziwnego, przytulię leśną, gajowca żółtego i miodunkę ćmę oraz paprocie: krótkoostną wietlicę jasną i naręcznicę samczą. Obszar charakteryzuje się bogactwem faunistycznym, stwierdzono tu występowanie licznych gatunków ważek, chrząszczy oraz motyli. Licznie reprezentowana jest również awifauna, a w dziuplach i jaskiniach schronienie znajdują nietoperze: mopek oraz nocek wąsatek.

Rezerwat Parkowe, rezerwat leśny utworzony w 1957 r., o powierzchni 234,13 ha, obowiązującym aktem prawnym jest Zarządzenie Nr 34 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska

z dnia 17 listopada 2011 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Parkowe" (Dz. Urz. Woj. Śląskiego Nr 285, poz. 4813) Rezerwat Parkowe obejmuje ochronną górną część doliny rzeki Wiercicy z jej źródłami (Zygmunta i Elżbiety) oraz otaczające je wzgórza, zbudowane ze skalistych wapieni górnojurajskich i zwieńczone licznymi ostańcami o różnorodnych kształtach, np.: Diabelskie Mosty, Skała z Krzyżem. Dodatkowo wzbogacają go: suche dolinki, wąwozy, ponory, jaskinie i groty, a także przedhistoryczne grodzisko z VII wieku, zamieszkiwane do wieku XI Osiedle Wały oraz zaporowy staw Sen Nocy Letniej (Zielony). Urozmaicona rzeźba terenu, niejednolity mikroklimat i stosunki glebowe oraz bogata przeszłość historyczna są przyczyną różnorodności zbiorowisk roślinnych.

Rezerwat Ostrężnik, rezerwat leśny utworzony 1 lutego 1960 r., obejmujący swym zasięgiem skalne wzgórze zamkowe z Jaskinią Ostrężnicką oraz otaczającym je naturalnym lasem bukowym. Powierzchnia rezerwatu to 4,10 ha. Obowiązującym aktem prawnym dla rezerwatu jest Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 1 lutego 1960 r. (MP Nr 29/60, poz.138).

Rezerwat Bukowa Kępa, rezerwat leśny utworzony w 1996 r., o pow. 52,84 ha, obowiązującym aktem prawnym jest rozporządzenie Nr 23/08 Wojewody Śląskiego z dnia 16 kwietnia 2008 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Bukowa Kępa" (Dz. Urz. Woj. Śląskiego Nr 77, poz. 1681). Ochronie podlega drzewostan bukowy, którego stan jest zbliżony do naturalnego. W rezerwacie występują również jawor, dąb szypułkowy, lipa szerokolistna. Obecne są rzadkie gatunki, takie jak: buławniki, kokoryczka okółkowa, paprotnik kolczysty, przetacznik górski czy wroniec widlasty. Na terenie rezerwatu występują również ostańce, o wysokości do 30 m.

PLH240020 Ostoja Złotopotocka, obszar Natura 2000 obejmuje dolinę górnej Wiercicy wraz z jej obszarem źródliskowym oraz okoliczne wzgórza zbudowane z górnojurajskich utworów. Bogato reprezentowane są formy krasu powierzchniowego i podziemnego w postaci ostańców, jaskiń, ponorów, lejów i studni krasowych. Wzgórza pokrywają lasy liściaste o naturalnym charakterze, tj.: buczyny, o dominacji żyznej buczyny, w wąwozach i dolinkach okresowo czynnych potoków – grąd lipowo-grabowy, w obniżeniach terenu wypełnionych piaskami polodowcowymi – płaty borów sosnowych i sosnowo-dębowych pochodzące ze sztucznych nasadzeń.

Ostoja stanowi jeden z najcenniejszych fragmentów Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej, cechujący się dużą różnorodnością siedliskową – stanowiący miejsce występowania gatunków rzadkich, zagrożonych wyginięciem i reliktów glacjalnych. Jest to obszar, gdzie spotykają się 4 zespoły buczyn: b. sudecka, b. żyzna niżowa, kwaśna, b. ciepłolubna, b. storczykowa. W źródliskach Wiercicy znajduje się jedno z 3 zastępczych stanowisk endemicznej rośliny – warzuchy polskiej (kilkanaście osobników). Na obszarze zinwentaryzowano stanowiska cennych bezkręgowców: pachnicy dębowej, ślimaka ostrokrawędzistego. Charakteryzuje się również bogatą chiropterofauną, z 6 gatunkami z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej. Namuliska jaskiń kryją cenne materiał paleontologiczny. Cenne są również wapienne ostańce z kserotermicznymi murawami w części wschodniej. Ostoja stanowi „polskie centrum zróżnicowania lasów bukowych".

Tabela 17. Typy siedlisk przyrodniczych występujących na obszarze i ocena znaczenia obszaru dla tych siedlisk.

Kod siedliska	Nazwa	Pokrycie [ha]	Ocena obszaru			
			A/B/C/D	A/B/C		
			Reprezenta-tywność	Powierzchnia względna	Stan zachowania	Ocena ogólna
2330	Wydmy śródlądowe muraw szczotlichowych	2,75	B	C	B	C
6510	Niżowe łąki kośne	82,44	A	C	B	C

7230	Torfowiska i moczary (bagniska alkaiczne)	2,75	C	C	B	C
8210	Wapienne ściany skalne z roślinnością szczotlichową	5,5	C	C	C	C
8310	Jaskinie nieudostępnione do zwiedzania	0,0	B	C	C	C
9110	Kwaśne buczyny	452,06	A	C	A	A
9130	Żyzne buczyny	394,63	A	C	A	A
9150	Ciepłolubne buczyny storczykowe należące do *Cephalanthero-Fagion*	26,38	A	C	A	A
9170	Lasy dębowo-grabowe	85,19	A	C	B	B
91E0	Nadrzeczne lasy i zarośla łęgowe	0,82	D	-	-	-
91P0	Wyżynny jodłowy bór mieszany	27,48	B	C	B	C

Źródło: Standardowy Formularz Danych Natura 2000 Ostoja Złotopotocka PLH240020.

Tabela 18. Gatunki objęte art. 4 dyrektywy 2009/174/WE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EWG oraz ocena znaczenia obszaru dla tych gatunków.

Gatunki			**Kategoria liczebności C/R/V/P**	**Ocena obszaru**			
				A/B/C/D	**A/B/C**		
Grupa	**Kod**	**Nazwa gatunkowa**		**Populacja**	**Stan zachowania**	**Izolacja**	**Ogólnie**
M	1308	Mopek *(Barbastella barbastellus)*	V	C	B	C	C
A	1188	Kumak nizinny (*Bombina bombina)*	V	C	C	C	C
I	1088	Kozioróg dębosz *(Cerambyx cerdo)*	V	D	-	-	-
P	2109	Warzucha polska *(Cochlearia polonica)*	-	D	-	-	-
F	1163	Głowacz białopłetwy *(Cottus gobio)*	P	C	C	C	C
F	1096	Minóg strumieniowy *(Lampetra planeri)*	P	C	C	C	C
M	1355	Wydra *(Lutra lutra)*	-	D	-	-	-
M	1323	Nocek Bechsteina (*Myotis bechsteinii)*	V	C	B	C	B
M	1318	Nocek łydkowłosy (*Myotis dasycneme)*	-	C	B	C	B
M	1318	Nocek łydkowłosy (*Myotis dasycneme)*	P	C	B	C	B
M	1321	Nocek orzęsiony (*Myotis emarginatus)*	P	C	B	C	B
M	1324	Nocek duży (*Myotis myotis)*	C	C	B	C	C
I	1084	Pachnica dębowa (*Osmoderma eremita)*	P	C	B	C	C

M	1303	Podkowiec mały *(Rhinolophus hipposideros)*	V	C	B	C	C

Źródło: Standardowy Formularz Danych Natura 2000 Ostoja Złotopotocka PLH240020.

Objaśnienia:
Grupa: A – płazy, B – ptaki, F – ryby, I – bezkręgowce, M – ssaki, P – rośliny, R – gady.
Kategoria liczebności: C – powszechne, R – rzadkie, V – bardzo rzadkie, P – obecne.

Park Krajobrazowy Orlich Gniazd zajmuje powierzchnię 600,85 km^2, otulina – 483,88 km^2. Gmina Janów w całości położona jest w granicach Parku lub jego otuliny. Park utworzony został w 1980 roku. Obowiązującym aktem prawnym dla obszaru Parku jest rozporządzenie Nr 18/06 Wojewody Śląskiego z dnia 18 kwietnia 2006 r. w sprawie Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd. Należy on do Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego na mocy rozporządzenia nr 222/99 Wojewody Śląskiego z dnia 16 listopada 1999 r. Dla Parku obowiązuje plan ochrony, przyjęty Uchwałą Nr IV/48/2/2014 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 10 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd.

Park został utworzony ze względu na ochronę terenów charakteryzujących się występowaniem wielu form krasowych, olbrzymich systemów jaskiniowych, różnorodnością siedlisk. Najbardziej charakterystycznymi elementami krajobrazu tego terenu jest mozaika wierzchowin wapiennych, urozmaiconych pasmami skałek oraz rozcinających je, pozbawionych wody, dolin krasowych.

Obszar charakteryzuje się zmiennością zbiorowisk roślinnych, występują tu: bory sosnowe, buczyny, naskalne murawy wapienne. Flora liczy ok. 1 300 gatunków. Spośród zwierząt na szczególną uwagę zasługują nietoperze, które znajdują ostoje w licznych na terenie Parku jaskiniach, schroniskach skalnych. Na terenie Parku występują również rzadkie ciepłolubne gatunki bezkręgowców. Na uwagę zasługują reliktowe gatunki owadów jaskiniowych.

Dodatkowym elementem kulturowym występującym w obrębie Parku są ruiny średniowiecznych zamków. Zamki usytuowane są na niedostępnych wzniesienia skalnych – tzw. orle gniazda. W granicach gminy Janów na terenie Parku występują ruiny zamku Ostrężnik. Przez ruiny średniowiecznych zamków prowadzi Szlak Orlich Gniazd, który stanowi oś turystyczną Jury Krakowsko-Częstochowskiej.

Pomniki przyrody – na terenie gminy Janów ochroną w postaci pomnika przyrody zostało objętych 21 obiektów, w tym 13 pojedynczych drzew, 7 grup drzew i jeden ostaniec skalny.

Tabela 19. Wykaz pomników przyrody na terenie gminy Janów.

Lp	Data utworzenia pomnika	Rodzaj	Nazwa obiektu		Obwód	Wysokość	Miejscowość	Bliższa lokalizacja
			nazwa gatunkowa polska	nazwa gatunkowa łacińska				
1	1996-02-06	drzewo	Dąb szypułkowy	*Quercus robur*	601	25	Złoty Potok	Pstrągarnia dz. ew. nr 1276/8
2	2002-06-17	grupa wieloga-tunkowa	Dąb szypułkowy Lipa drobnolistna	*Quercus robur* *Tilia cordata*	540, 453	25	Ponik	ul. Powstańców Styczniowych 29 dz. ew. nr 409/2

3	2002-06-17	grupa wieloga-tunkowa (2 szt.)	Dąb szypułkowy Lipa drobnolistna	*Quercus robur* *Tilia cordata*	445, 375	-	Złoty Potok	przy kościele na cmentarzu dz. ew. nr 747
4	1996-02-06	drzewo	Dąb szypułkowy	*Quercus robur*	575	23	Złoty Potok	Leśnictwo Dąbrowa
5	1996-02-06	Aleja klonowa – aleja wieloga-tunkowa (166 szt.)	Jesion wyniosły Brzoza brodawkowata Robinia akacjowa	*Fraxinus excelsior Betula pendula Robinia pseudo-acacia*	185-231, 175, 286	18 - 20	Złoty Potok	obok siedziby Nadleśnictwa
6	1996-02-06	drzewo	Dąb szypułkowy	*Quercus robur*	640	24	Złoty Potok	obok pałacu Raczyńskich
7	2002-06-17	drzewo	Dąb szypułkowy	*Quercus robur*	328	26	Złoty Potok	Złoty Potok na cmentarzu dz. ew. nr 974
8	2003-12-19	drzewo	Klon pospolity	*Acer platanoides*	300		Złoty Potok	Złoty Potok na cmentarzu dz. ew. nr 974
9	2002-05-29	drzewo	Sosna pospolita	*Pinus sylvestris*	317	24	Ponik	ul. Koniecpolska dz. ew. nr 533
10	1996-02-06	grupa drzew (2 szt.)	Buk zwyczajny	*Fagus silvatica*	180, 240	20	Złoty Potok	Potok, Leśnictwo Dąbrowa przy skrzyżowaniu dróg leśnych
11	1996-02-06	drzewo	Dąb szypułkowy	*Quercus robur*	426	24	Złoty Potok	Potok, Leśnictwo Dąbrowa w pobliżu osady leśnej „Parkowe”
12	1996-02-06	grupa drzew (3 szt.)	Sosna żółta	Pinus ponderosa	170-220	20	Złoty Potok	Nadleśnictwo Złoty Potok, Leśnictwo Dąbrowa
13	1996-02-06	drzewo	Grusz pospolita	*Pyrus communis*	235	12	Siedlec	Siedlec-Piekło
14	1996-02-06	Grupa wieloga-tunkowa (2 szt.)	Buk pospolity zrośnięty z klonem pospolitym	*Fagus silvatica Acer platanoides*	354	26	Złoty Potok	Nadleśnictwo Złoty Potok, Leśnictwo Dąbrowa od skały z krzyżem
15	1996-02-06	drzewo	Buk pospolity	*Fagus silvatica*	360	26	Złoty Potok	Nadleśnictwo Złoty Potok, Leśnictwo Dąbrowa od skały z krzyżem
16	1996-02-06	drzewo	Dąb szypułkowy	*Quercus robur*	640	20	Złoty Potok (faktycz-na lokali-zacja Bystrza-nowice-Dwór)	Nadleśnictwo Złoty Potok, Leśnictwo Kamienna Góra, przy osadzie leśnej

17	1998-12-17	drzewo	Dąb szypułkowy	*Quercus robur*	469	20	Hucisko	droga ze Złotego Potoku do Huciska, pobocze
18	1998-12-17	drzewo	Klon jawor	*Acer pseudo-platanus*	362	18	Złoty Potok	ul. Klonowa po stronie wschodniej
19	2002-03-28	ostaniec	Skała wapienna *„Brama Twar-dowskiego“*	-	-	-	Siedlec	przy drodze powiatowej Zrębice-Siedlec
20	2005-02-08	grupa drzew (10 szt.)	Dąb szypułkowy *„Dęby nad Wiercicą”*	*Quercus robur*	247, 212, 236, 274, 265, 232, 220, 260, 260, 283		Ponik	ul. Gajowych przy Gajówce Sygontka dz. ew. nr 556/1
21	2015-12-29	drzewo	Dąb szypułkowy *„Graniczki”*	*Quercus robur*	376	20	Bystrza-nowice Dwór	dz. ew. nr 1248/2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych RDOŚ Katowice, stan: listopad 2017 r.

Na terenie gminy stwierdzono występowanie licznych stanowisk roślin chronionych, objętych ochroną gatunkową.

Tabela 20. Wykaz chronionych częściowo lub całkowicie roślin naczyniowych na terenie gminy Janów

Nazwa polska gatunku	Nazwa naukowa gatunku	Częstość	Uwagi
paprotniki *Polypodiophyta*			
Paprotka zwyczajna	*Polypodium vulgare L.*	często	Ch. c.
Widłak goździsty	*Lycopodium clavatum L.*	rzadko	Ch. c.
Widłak jałowcowaty	*Lycopodium annotinum L.*	rzadko	Ch. c.
Wroniec widlasty	*Huperzia selago (L.) Bernh. ex Schrank & Mart.*	rzadko	Ch. c.
nagozalążkowe *Pinophyta*			
Cis pospolity	*Taxus baccata L.*	rzadko	Ch.cz.
okrytozalążkowe *Magnoliophyta*			
Bagno zwyczajne	*Ledum palustre L.*	rzadko	Ch. cz.
Barwinek pospolity	*Vinca minor L.*	rzadko	Ch. c.
Bluszcz pospolity	*Hedera helix L.*	rzadko	Ch. c.
Buławnik czerwony	*Cephalanthera rubra (L.) Rich.*	rzadko	Ch. c
Buławnik mieczolistny	*Cephalanthera longifolia (L.) Fritsch*	rzadko	Ch. c
Buławnik wielkokwiatowy	*Cephalanthera damasonium (Mill.) Druce*	rzadko	Ch. c.
Centuria pospolita	*Centaurium erythraea Rafn*	rzadko	Ch. cz.
Ciemiężyca zielona	*Veratrum lobelianum Bernh.*	rzadko	Ch. c.
Ciemiężyca zielona	*Veratrum lobelianum Bernh.*	rzadko	Ch. c.
Gnieźnik leśny	*Neottia nidus-avis (L.) Rich.*	często	Ch. c.
Goździk kosmaty	*Dianthus armeria L.*	rzadko	Ch. c.
Goździk kropkowany	*Dianthus deltoides L.*	często	Ch. cz.
Grążel żółty	*Nuphar lutea (L.) Sibth. & Sm.*	rzadko	Ch. c.
Kalina koralowa	*Viburnum opulus L.*	rzadko	Ch. cz.

Kłokoczka południowa	*Staphylea pinnata L.*	rzadko	Ch. c.
Konwalia majowa	*Convallaria majalis L.*	często	Ch. cz.
Kopytnik pospolity	*Asarum europaeum L.*	rzadko	Ch. cz.
Kruszczyk rdzawoczerwony	*Epipactis atrorubens (Hoffm.) Besser*	rzadko	Ch. c.
Kruszczyk szerokolistny	*Epipactis helleborine (L.) Crantz*	często	Ch. c.
Kruszyna pospolita	*Frangula alnus Mill.*	często	Ch. cz.
Kukułka szerokolistna	*Dactylorhiza majalis (Rchb.) P. F. Hunt & Summerh.*	rzadko	Ch. c.
Lilia złotogłów	*Lilium martagon L.*	rzadko	Ch. c.
Listera jajowata	*Listera ovata (L.) R. Br.*	rzadko	Ch. c.
Mącznica lekarska	*Arctostaphylos uva-ursi(L.) Spreng.*	rzadko	Ch. c.
Miodownik melisowaty	*Melittis melissophyllum L.*	rzadko	Ch. cz.
Naparstnica purpurowa	*Digitalis purpurea L.*	rzadko	Ch. cz.
Naparstnica zwyczajna	*Digitalis grandiflora Mill.*	często	Ch. cz.
Obuwik pospolity	*Cypripedium calceolus L.*	rzadko	Ch. c.
Orlik pospolity	*Aquilegia vulgaris L.*	często	Ch. c.
Parzydło leśne	*Aruncus sylvestris Kostel*	rzadko	Ch. c.
Pierwiosnek lekarski	*Primula veris L.*	rzadko	Ch. cz.
Pierwiosnek wyniosły	*Primula elatior (L.) Hill.*	rzadko	Ch. cz.
Pluskwica europejsca	*Cimcifuga europaea Schipcz.*	rzadko	Ch. c.
Porzeczka czarna	*Ribes nigrum L.*	rzadko	Ch cz.
Przylaszczka pospolita	*Hepatica nobilis Schreb.*	często	Ch. cz.
Przytulia wonna	*Galium odoratum (L.) Scop.*	rzadko	Ch. cz.
Rojownik pospolity	*Jovibarba sobolifera (Sims) Opiz*	rzadko	Cz. c.
Skrytek polny	*Aphanes arvensis L.*	rzadko	Ch. c.
Storzan bezlistny	*Epipogium aphyllum Sw.*	rzadko	Ch. c.
Śnieżyczka przebiśnieg	*Galanthus nivalis L.*	rzadko	Ch. c.
Warzucha polska	*Cochlearia polonica E. Froehl.*	rzadko	Ch. c.
Wawrzynek wilczełyko	*Daphne mezereum L.*	rzadko	Ch. c.
Żłobik koralowy	*Corallorhiza trifida Chatel.*	rzadko	Ch.c.

Źródło: Myga-Piątek U., Nita J., 2002: Walory przyrodnicze i kulturowe Gminy Janów, Wydział Nauk o Ziemi Uniwersytetu Śląskiego, Sosnowiec.

Proponowane obszary do objęcia ochroną – zgodnie z dokumentami strategicznymi województwa śląskiego, wymienia się plany utworzenia Jurajskiego Parku Narodowego, wzmacniającego system ochrony występujących w regionie siedlisk przyrodniczych, gatunków oraz elementów, zjawisk i procesów geologicznych i geomorfologicznych. Zasięg projektowanego parku narodowego w granicach gminy Janów pokrywa się z zasięgiem Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd.

Dodatkowo wymienia się propozycje utworzenie rezerwatów Bogdaniec praz Góry Gorzkowskie, niemniej jednak w obecnym czasie nie podjęto prac mających na celu ich utworzenie.

Ochrona georóżnorodności – gmina Janów charakteryzuje się bogactwem form geologicznych, w szczególności jej południowo-zachodnia część. Zgodnie z danymi CBDG Jaskinie Polski, na terenie gminy zinwentaryzowano występowanie 164 jaskiń, w tym przede wszystkim w obrębie Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd, w sołectwach Siedlec oraz Złoty Potok. Są to jaskinie powstałe w wyniku procesów krasowych, efektu rozpuszczania wapieni przez wodę wnikającą w głąb masywu.

Schemat 13. Lokalizacja jaskiń na terenie gminy Janów.

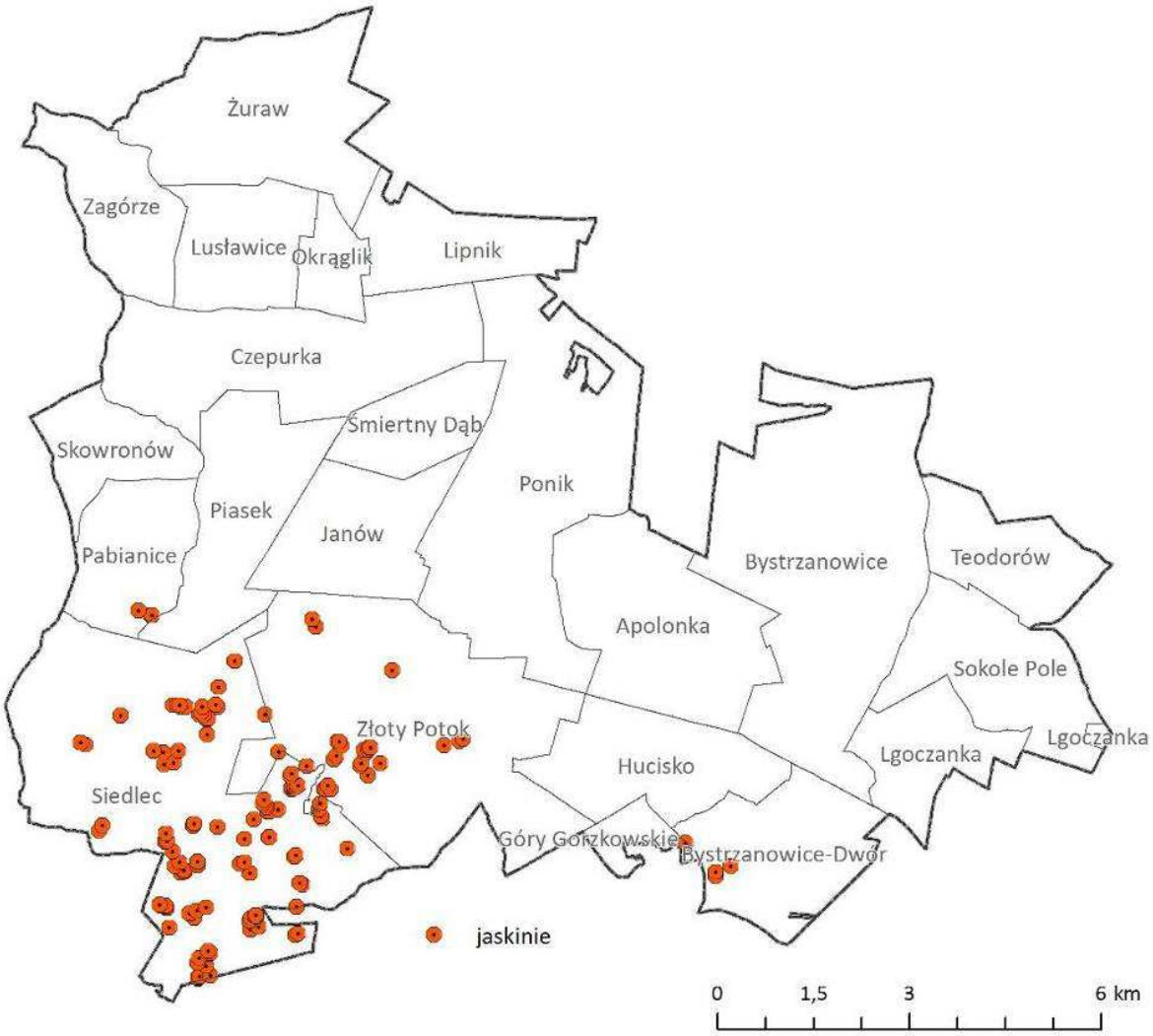

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CBDG PIG Jaskinie Polski.

Centralny Rejestr Geostanowisk Polski PIG gromadzi dane dotyczące najcenniejszych obiektów przyrody nieożywionej w Polsce. Geostanowiska stanowią dziedzictwo geologiczne, wskazane do ochrony w celach naukowych, kulturowych oraz historycznych. Wśród nich wymienia się pojedyncze odsłonięcia, grupy odsłonięć, skałki, głazy narzutowe, formy krasowe i wietrzeniowe oraz inne obiekty geologiczne. Najwięcej geostanowisk w gminie Janów zarejestrowano w sołectwie Siedlec oraz Złoty Potok. Wśród nich wymienia się: ostańce skalne – Brama Twardowskiego, Góra Ostrężnik, formy denudacyjne – Skała z Krzyżem, Skały Diabelskie Mosty, jaskinie – Jaskinia Niedźwiedzia, Jaskinia na Dupce, Jaskinia Ostrężnik, sztuczne odsłonięcia geologiczne – Kamieniołom Warszawski, Pustynia Siedlecka, obiekty wodne – źródła Elżbiety i Zygmunta, źródło Spełnionych Marzeń oraz źródło Zdarzeń w Ostrężniku. Łącznie na terenie gminy wyróżniono 14 geostanowisk.

Schemat 14. Lokalizacja geostanowisk na terenie gminy Janów.

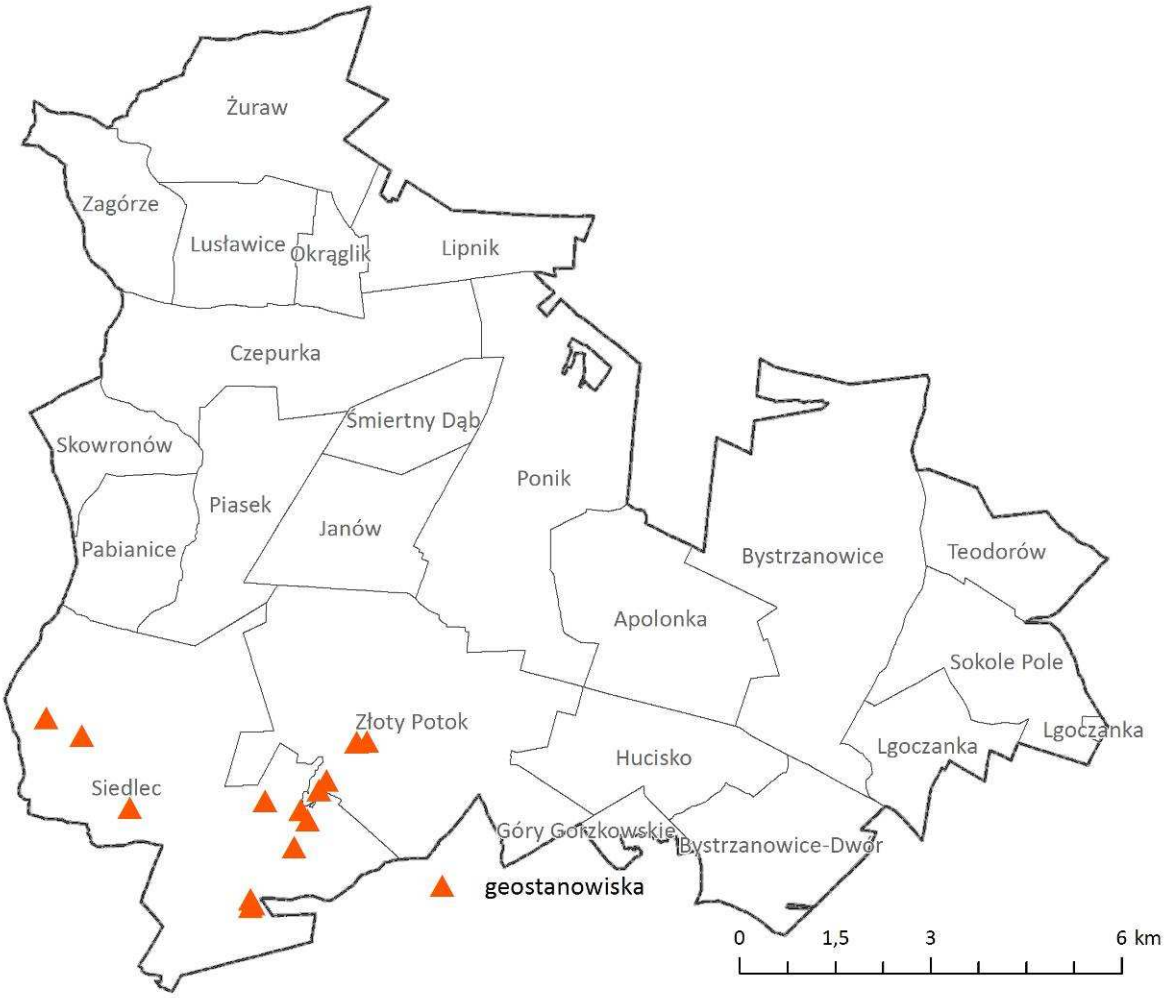

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CBDG PIG.

Zdjęcie 33,34,35,36,37,38,39,40. Geostanowiska na terenie gminy Janów, od góry: Pustynia Siedlecka, Kamieniołom Warszawski, Brama Twardowskiego, Jaskinia na Dupce, Jaskinia Ostrężnik, Diabelskie Mosty, Źródła Zygmunta i Elżbiety, Źródło Spełnionych Marzeń.

Źródło: Urząd Gminy Janów, zasoby własne (październik 2013).

V.10. Powiązania ekologiczne

W krajowej Sieci Ekologicznej ECONET – Polska obszar Jury Krakowsko-Częstochowskiej stanowi obszar węzłowy o znaczeniu międzynarodowym (30M). W powiązaniach przyrodniczych gminy istotną rolę odgrywają kompleksy leśne mające swoją kontynuację na terenie gmin ościennych, tj. Przyrów, Olsztyn, Lelów i Żarki oraz dolina rzeki Wiercicy.

Województwo śląskie jest miejscem występowania endemicznych, rzadkich i zagrożonych gatunków i siedlisk przyrodniczych, a jednocześnie jest w znacznym stopniu podzielone zabudową komunalną i przemysłową. W celu ochrony cenny gatunków i siedlisk, wyznaczono sieć korytarzy

ekologicznych, których celem jest zapewnienie swobodnego przepływu informacji genetycznej. Opracowanie koncepcji korytarzy ekologicznych w województwie śląskim, wykonane przez Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska, poprzedzone było studiami i analizami. Korytarze ekologiczne w województwie śląskim były zidentyfikowane i wyznaczone w oparciu o analizę wykorzystywania przestrzeni, zarówno lądu, wód, jak i powietrza, przez wskaźnikowe gatunki zwierząt kręgowych. Gatunkami wskaźnikowymi były w pierwszej kolejności gatunki zagrożone, narażone na fragmentację oraz o dużych wymaganiach przestrzennych (korytarzowych) w użytkowaniu krajobrazu. Typologię wyznaczonych obszarów oparto na wynikach analizy przyjazności obszaru dla gatunków wskaźnikowych, minimalizacji negatywnego oddziaływania infrastruktury. Ze względu na różnorodne użytkowanie środowiska wyznaczono korytarze ichtiologiczne, herpetologiczne, teriologiczne i ornitologiczne. Wyznaczono przebieg korytarzy, przystanków pośrednich oraz obszarów rdzeniowych i węzłowych, z uwzględnieniem tras migracji zwierząt poza obszar województwa śląskiego. Sieć korytarzy uzupełniono o korytarze spójności wybranych, wielkoprzestrzennych obszarów chronionych.

Przez teren gminy przebiegają korytarze migracji ssaków kopytnych oraz ssaków drapieżnych, obejmujące lasy w południowej oraz wschodniej i północno-wschodniej części gminy. Korytarze migracji ssaków kopytnych w granicach gminy Janów, obejmują teren o znaczeniu węzłowym – Lasy Złotopotockie (biocentrum o randze ponadregionalnej) oraz obszary o charakterze korytarzowym – K/LZ-LO/1, K/LZ-LO/2, K/PILICA-N. Obszary włączone w sieć korytarzy migracji ssaków drapieżnych to przede wszystkim kompleksy leśne. Punkty newralgiczne to miejsca przecięcia korytarzy poprzez główne drogi. Korytarze migracji ssaków drapieżnych przechodzące przez teren gminy to obszary o charakterze korytarzowym D/JURA-N łączące się z korytarzem D/PILICA-N.

Schemat 15. Korytarze migracji ssaków drapieżnych i kopytnych.

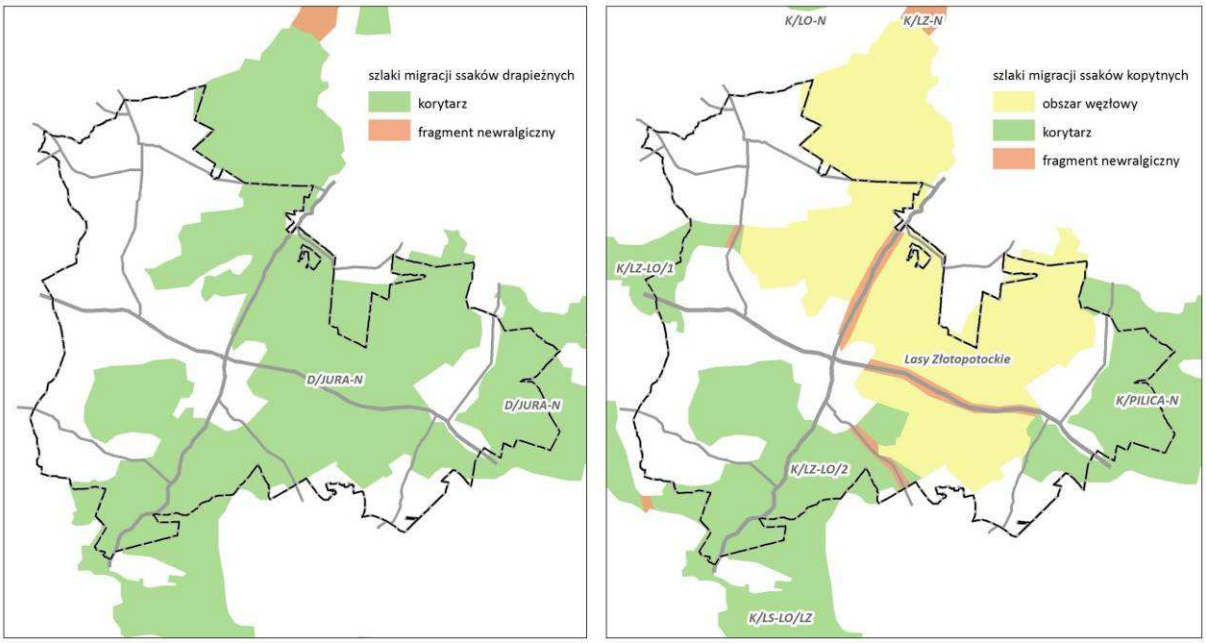

Źródło: opracowanie własne na podstawie http://www.geoportal.rdos.katowice.pl/geoportal/.

Teren Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd łączy się korytarzem spójności obszarów chronionych o znaczeniu krajowym – Wiercica (K13) z Parkiem Krajobrazowym Stawki, a korytarzem o znaczeniu międzynarodowym – Lelowski z obszarem Natura 2000 Dolina Górnej Pilicy.

Schemat 16. Korytarze spójności obszarów chronionych.

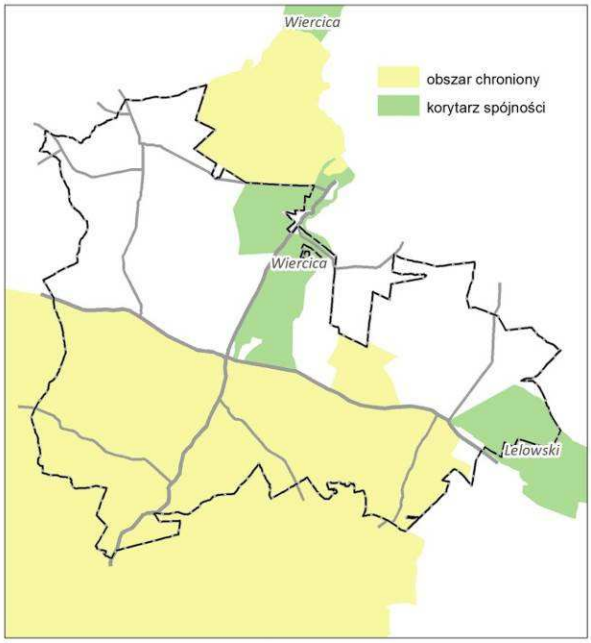

Źródło: opracowanie własne na podstawie http://www.geoportal.rdos.katowice.pl/geoportal/.

V.11. Zagrożenia środowiska przyrodniczego

Wśród głównych zagrożenia środowiska przyrodniczego, występujących na terenie gminy Janów, należy wymienić:

- nieuregulowaną gospodarkę wodno-ściekową, niekorzystny stosunek długości sieci wodociągowej do kanalizacyjnej – przy prawie całkowitym zwodociągowaniu gminy (prawie 100% mieszkańców), siecią kanalizacyjną objęte są jedynie miejscowości Janów, Złoty Potok, Piasek, Ponik oraz część Śmiertnego Dębu;
- wysoki stopień zagrożenia wód podziemnych – GZWP nr 326 oraz GZWP nr 408 charakteryzują się niską odpornością na zanieczyszczenia przenikające z powierzchni, głównie z powodu braku pokrywy izolującej utworów czwartorzędu. Odkrycie zbiornika na znacznej powierzchni, przy obecności niewielkich nawet punktowych ognisk zanieczyszczeń sprawia, że najmniejsze nawet skażenie powoduje szybką i długotrwałą degradację wód podziemnych. Infiltracji potencjalnych zanieczyszczeń z powierzchni do hydrosfery podziemnej sprzyjają liczne wychodnie skał dobrze przepuszczalnych;
- dewastację środowiska przyrodniczego, w tym krajobrazu, przez działalność prowadzoną w zakresie gospodarki rolnej, polegającą na:
  - dużej powierzchni odłogów i ugorów, powodujących zmianę dotychczasowych warunków siedliskowych, prowadzących do zanikania cennych gatunków roślin chronionych,
  - intensywnej sukcesji naturalnej, zagrażającej cennym ekosystemom półnaturalnym, wynikającej z zaprzestania upraw;
- dewastację środowiska przyrodniczego, w tym krajobrazu, przez działalność prowadzoną w zakresie gospodarki leśnej i zadrzewieniowej, w tym:
  - zalesianie nieużytków w miejscach otwarć widokowych,

- wprowadzanie monokultur oraz zadrzewień pasowych, powodujących dysharmonię krajobrazową;

- potencjalne zagrożenie, ale i szansę rozwoju dla gminy, wynikające z turystyki, w tym:
  - presja chaotycznego budownictwa mieszkaniowego i letniskowego,
  - wzmożona penetracja turystyczna terenu w zakresie wypoczynku weekendowego,
  - chaotyczne udostępnianie obszaru Parku do celów rekreacyjno-turystycznych,
  - uprawianie sportów ekstremalnych oraz niekontrolowana penetracja jaskiń,
  - uprawianie sportów motorowych (samochody terenowe, motocykle motokrosowe) w obszarach do tego nieprzeznaczonych;
- zanikanie tradycyjnych form budownictwa regionalnego.

VI. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

VI.1. Zasoby dziedzictwa kulturowego

Przedmiotem ochrony zasobów dziedzictwa i krajobrazu kulturowego są znajdujące się na terenie gminy ukształtowane historycznie, zachowane układy, elementy struktury przestrzennej, jak również pojedyncze obiekty lub ich zespoły, o wyjątkowych walorach zabytkowych. Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, ochrona zabytków rozumiana jest m.in. jako zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających ich trwałe zachowanie oraz zagospodarowanie, a także utrzymanie w dobrej kondycji technicznej. Do zadań organów administracji publicznej należy również opieka nad zabytkami, zapewniająca warunki do prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich, jak również popularyzowanie i upowszechnianie wiedzy o zabytkach oraz ich znaczeniu dla historii i kultury.

Zabytki architektury i budownictwa występują na terenie całej gminy. Są to: kościoły, cmentarze, założenia pałacowe, dworskie, parki, układy urbanistyczne, stanowiska archeologiczne. 18 zabytków zlokalizowanych w gminie Janów zostało objęte ochroną poprzez wpis do rejestru zabytków nieruchomych województwa śląskiego (w tym 4 stanowiska archeologiczne opisane w rozdziale VI.2). Obiekty te zostały wyszczególnione w poniższej tabeli, ich rozmieszczenie zostało również przedstawione na rysunku studium.

Tabela 21. Wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków województwa śląskiego.

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Czas powstania	Numer rejestru
1.	Bystrzanowice	Dwór	XVIII–XX w.	A/455
2.	Czepurka	Dwór	XIX/XX w.	A/469
3.	Janów	Układ urbanistyczny	pocz. XVI w.	A/16
4.	Janów	Cmentarz grzebalny rzymsko-katolicki	pocz. XX w.	A/423
5.	Janów	Cmentarz żydowski	k. XVIII w.	A/401
6.	Ostrężnik	Ruiny zamku	XIII–XIV w.	A/24

7.	Złoty Potok	Układ urbanistyczny	pocz. XVII w.	A/368
8.	Złoty Potok	Kościół parafialny pw. św. Jana Chrzciciela	XVIII w.	A/27
9.	Złoty Potok	Zespół pałacowo-parkowy	pałac – 2 poł. XIX w. park – XIX–XX w.	A/29
10.	Złoty Potok	Dworek Zygmunta Krasińskiego	1829 r.	A/28
11.	Złoty Potok	Cmentarz grzebalny rzymsko-katolicki	poł. XIX w.	A/422
12.	Żuraw	Kościół parafialny pw. św. Bartłomieja	1440 r., 2 poł. XIX w.	A/38
13.	Żuraw	Kaplica cmentarna pw. św. Barbary wraz z cmentarzem	pocz. XVII w.	A/367
14.	Żuraw	Dwór	pocz. XX w.	A/468

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Katowicach.

Gmina Janów przystąpiła do opracowania gminnej ewidencji zabytków. Oprócz obiektów wpisanych do rejestru zabytków województwa śląskiego i zewidencjonowanych stanowisk archeologicznych (wymienionych w tabeli 24), powinny znaleźć się w niej także inne obiekty, które ze względu na swoją wartość historyczno-kulturową, powinny zostać objęte ochroną. Obiekty proponowane do wpisania do gminnej ewidencji zabytków zostały wyszczególnione w poniższej tabeli.

Tabela 22. Wykaz obiektów proponowanych do wpisania do gminnej ewidencji zabytków.

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Czas powstania
1.	Bystrzanowice	Dwór	XVIII–XX w.
2.	Czepurka	Dwór	XIX/XX w.
3.	Janów	Układ urbanistyczny	pocz. XVI w.
4.	Janów	Cmentarz grzebalny rzymsko-katolicki	pocz. XX w.
5.	Janów	Cmentarz żydowski	k. XVIII w.
6.	Janów	Kościół pw. Niepokalanego Poczęcia NMP	1921–23 r.
7.	Janów	Plebania	ok. 1925 r.
8.	Ostrężnik	Ruiny zamku	XIII–XIV w.
9.	Piasek	Kaplica murowana (przy drodze powiatowej)	k. XIX w.
10.	Piasek	Kaplica murowana (przy drodze krajowej)	pocz. XX w.
11.	Sokole Pole	Kaplica murowana (przy wjeździe do miejscowości)	k. XIX w.
12.	Sokole Pole	Kaplica murowana (przy drodze przez miejscowość)	ok. 1915 r.
13.	Zagórze	Kaplica murowana	05.10.1902 r.
14.	Złoty Potok	Układ urbanistyczny	pocz. XVII w.
15.	Złoty Potok	Kościół parafialny pw. św. Jana Chrzciciela	XVIII w.
16.	Złoty Potok	Zespół pałacowo-parkowy	pałac – 2 poł. XIX w. park – XIX–XX w.
17.	Złoty Potok	Dworek Zygmunta Krasińskiego	1829 r.
18.	Złoty Potok	Cmentarz grzebalny rzymsko-katolicki	poł. XIX w.

19.	Złoty Potok	Budynek mieszkalny przy ul. Kościuszki 6	pocz. XX w.
20.	Złoty Potok	Młyn wodny drewniany Kołaczew	XIV w.
21.	Złoty Potok	Kaplica cmentarna	pocz. XX w.
22.	Złoty Potok	Budynek Nadleśnictwa	pocz. XX w.
23.	Złoty Potok	Plebania	1 ćw. XX w.
24.	Złoty Potok	Stodoła w zespole budynków plebańskich	1 ćw. XX w.
25.	Złoty Potok	Wikarówka w zespole budynków plebańskich	1 ćw. XX w.
26.	Żuraw	Kościół parafialny pw. św. Bartłomieja	1440 r., 2 poł. XIX w.
27.	Żuraw	Kaplica cmentarna pw. św. Barbary wraz z cmentarzem	pocz. XVII w.
28.	Żuraw	Dwór	pocz. XX w.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Janów.

Środowisko kulturowe jest istotnym uwarunkowaniem przy kształtowaniu kierunków rozwoju przestrzennego gminy, jednocześnie stanowi niezaprzeczalny walor w promocji atrakcyjności turystycznej gminy Janów. Niepokojący jest fakt złego stanu technicznego części obiektów zabytkowych, co prowadzi do degradacji pojedynczych obiektów o wartościach historycznych oraz zatarcia całych zespołów zabytkowych. Do najcenniejszych elementów dziedzictwa kulturowego w gminie Janów można zaliczyć opisane poniżej zabytki.

Układ urbanistyczny Janowa

Janów, podobnie jak inne małe miasteczka, kształtował się głównie poprzez wpływy czynników gospodarczych, urbanistycznych oraz warunków przyrodniczych. Miejscowość została założona na tzw. surowym korzeniu. Ze względu na położenie przy historycznych szlakach handlowych i pielgrzymkowych, istotne znaczenie dla rozwoju Janowa miał, kwitnący na targowiskach, handel. Charakterystycznym założeniem urbanistycznym był prostokątny rynek z odchodzącymi od niego sześcioma ulicami. Znajduje się on na przecięciu głównych dróg relacji północ-południe oraz wschód-zachód. Wokół rynku znajdowały się budynki mieszkalne o zwartej zabudowie, o ustawieniu kalenicowym. Dalej usytuowane były domy zlokalizowane wzdłuż ulic odchodzących od rynku, a także bloki podmiejskie, przylegające do gruntów rolnych. Rynek i cały układ urbanistyczny na przestrzeni lat uległ znaczącym przeobrażeniom architektonicznym. Na rynku znajduje się obecnie skwer z zielenią uradzoną, parking, plac targowy i studnia miejska. W miarę oddalania się od rynku, maleje regularność i zwartość zabudowy. Dominantą układu przestrzennego Janowa jest górujący nad zabudową Urząd Gminy oraz kościół pw. Niepokalanego Poczęcia NMP. Układ urbanistyczny Janowa został objęty ochroną poprzez wpis do rejestru zabytków.

Układ urbanistyczny Złotego Potoku

Złoty Potok jest najstarszą osadą na terenie gminy, za jej początek uznaje się grodzisko zwane Osiedlem Wały. Centrum miejscowości znajdowało się wokół obecnego rynku i kościoła pw. św. Jana Chrzciciela. Współcześnie zachowało się jedynie kilka dawnych domów oraz zabudowania parafialne (m.in. budynek dawnej plebanii). Płyta rynku, złożona z dwóch trójkątnych założeń z przewężeniem po środku, opadająca w kierunku południowo-zachodnim, została w ostatnich latach przebudowana, wraz ze specjalnym opracowaniem posadzki na placu głównym rynku oraz palcu przykościelnym i wprowadzeniem nowej organizacji ruchu. Wyeksponowano również studnię wraz z jej obudową,

wprowadzając na posadzce symboliczny nurt potoku. Układ urbanistyczny Złotego Potoku został objęty ochroną poprzez wpis do rejestru zabytków. Ze względów ekonomicznych, na przełomie XIX i XX wieku, wieś zaczęła rozbudowywać się wzdłuż drogi Żarki-Janów. Wszystkie domy z początku XX wieku, które się zachowały, mają charakterystyczny szczytowo-ukośny układ architektoniczny.

Ruiny zamku w Ostrężniku

Ruiny strażnicy są pozostałością po średniowiecznym Zamku Ostrężnik, powstałym najprawdopodobniej na początku XIV wieku, z inicjatywy biskupa i starosty krakowskiego – Jana Muskaty na niedostępnym wzniesieniu skalnym, jako jeden z tzw. orlich gniazd. Zamek być może nie został ukończony lub był użytkowany bardzo krótko. Brak jest o nim szczegółowych informacji. Przypuszcza się, że obiekt składał się z dwóch zamków – górnego i dolnego, dwóch podzamczy i głębokiej fosy, nad którą przerzucony był drewniany most. Główna brama wjazdowa do zamku miała znajdować się po południowej stronie. Obecnie zachowały się jedynie niewielkie fragmenty murów na wierzchołku skalnego wzgórza, porośniętego bukowym lasem.

Zespół pałacowo-parkowy w Złotym Potoku wraz z dworem Krasińskiego

Zespół pałacowo-parkowy znajduje się w północnej części wsi Złoty Potok. Teren założenia jest mocno zróżnicowany. W centralnej części znajduje się pałac, powstały latach 1852-1856, z inicjatywy gen. Wincentego Krasińskiego, będący później siedzibą rodu Raczyńskich. Budynek był wielokrotnie przebudowywany, a obecnie jego styl można sklasyfikować jako neoklasycystyczny. Położony jest nad stawem Irydion, połączonym z systemem pozostałych stawów w dolinie Wiercicy. Część rezydencjonalna założenia ogrodzona jest murem i połączona z częścią folwarczną poprzez aleję wjazdową. Pałac Raczyńskich usytuowany jest na sztucznie usypanym wzgórzu, a jego front skierowany jest na zachód. Budynek jest dwukondygnacyjny, za wyjątkiem trzykondygnacyjnego ryzalitu. Korpus główny przykryty jest cztero-, natomiast ryzalit dwuspadowym dachem. Od frontu budynku znajdują się portyki filarowe, których zadaszenia tworzą tarasy. Obiekt charakteryzuje się obecnie złym stanem technicznym.

W niedalekiej odległości od pałacu znajduje się parterowy, murowany klasycystyczny dworek, w którym znajduje się obecnie Muzeum Regionalne im. Zygmunta Krasińskiego. Budynek około roku 1829 wzniósł Stanisław Leski, ówczesny właściciel Złotego Potoku. Dwór, postawiony na planie czworoboku, posiada ganek z dwoma parami kolumn toskańskich i naczółkowy dach kryty gontem, jest obecnie w dobrym stanie technicznym. Oba budynki otoczone są pałacowym parkiem, urządzonym w stylu angielskim, zaprojektowanym przez Franciszka Szaniora. Zajmuje on powierzchnię prawie 40 ha, a przez jego środek przepływa rzeka Wiercica. Całość założenia uzupełnia kilka budynków, w tym stajnia i wozownia oraz zlokalizowane po zachodniej stronie drogi wojewódzkiej zabudowania folwarczne – dawne czworaki, budynki gospodarcze i neoklasyczny pałacyk, w którym obecnie znajduje się siedziba Nadleśnictwa Złoty Potok.

Dwór w Bystrzanowicach

Dwór w Bystrzanowicach znajduje się w południowo-zachodniej części wsi. Został wybudowany w XVIII w., z inicjatywy rodziny Bystrzanowskich. Budynek wraz z całym założeniem położony jest w dolinie i otoczony nielicznymi zachowanymi starymi nasadzeniami. Dwór został usytuowany kalenicowo do drogi i zaplanowany na planie prostokąta, z zabudowanym portykiem od frontu. Budynek jest jednokondygnacyjny, częściowo podpiwniczony, obecnie pokryty dachem

czterospadowym. Nie zachowało się dobudowane zachodnie skrzydło budynku oraz przeszklona weranda. Dwór został wyremontowany i jest w dobrym stanie technicznym.

Dwór w Czepurce

Budynek datowany na koniec XIX w., zlokalizowany jest na południowo-wschodnim skraju wsi, na płaskim, nieogrodzonym terenie. Usytuowany jest frontem do drogi. Dwór jest murowany, częściowo otynkowany, jednokondygnacyjny, podpiwniczony, ma regularny kształt wydłużonego prostopadłościanu. Dach jest dwuspadowy i ma szeroki okap. Wejście posiada portyk wsparty na dwóch kolumnach. Pierwotnie gospodarcze pomieszczenia budynku zaadaptowano później na cele mieszkalne. Stan techniczny dworu jest obecnie bardzo zły.

Dwór w Żurawiu

Budynek położony jest w północnej części terenu dworskiego, zwrócony frontem na południe. Dwór powstał na początku XX w. i był siedzibą tutejszego rządcy folwarku, stanowiącego element rozległego założenia, należącego do Raczyńskich. Jest to budynek parterowy, częściowo podpiwniczony, przykryty dwuspadowym dachem, w szczytowych częściach poddasza pomieszania użytkowe. Od frontu znajduje się nieco wysunięty przed lico ścian czterokolumnowy portyk, który w centralnej części tworzy podcień przed wejściem. Dwór został wyremontowany i jest w dobrym stanie technicznym.

Kościół parafialny pw. św. Jana Chrzciciela w Złotym Potoku

Kościół wybudowany został w XV wieku przy ulicy św. Józefa. Pierwotnie był to kościół gotycki, jednak wielokrotne rozbudowy i przebudowy przy użyciu form neogotyckich zatarły pierwotne cechy stylowe. Jest to budynek murowany, z kamienia łamanego, otynkowany. Ma krótkie, węższe prezbiterium, zamknięte trójbocznie. Do prezbiterium przylegają składzik (dawna zakrystia) i nowa zakrystia. Natomiast do nawy przylegają dwie kaplice, a od strony zachodniej wtopiona jest kwadratowa wieża. Nad prezbiterium i wieżą znajduje się dach namiotowy, nad nawą dwuspadowy, natomiast nad zakrystiami dach pulpitowy. Wszystkie dachy pokryte są blachą. Kościół otoczony jest murowanym ogrodzeniem. Obok kościoła znajduje się dom katechetyczny z mieszkaniem wikariusza i organisty oraz plebania z zabudowaniami gospodarczymi.

Kościół parafialny pw. św. Bartłomieja w Żurawiu

Kościół wybudowany w XV wieku znajduje się w zachodniej części wsi, przy drodze powiatowej, na płaskim terenie, wyznaczonym murowanym ogrodzeniem. Jest murowany, otynkowany, bez podpiwniczenia, jednonawowy z węższym prezbiterium. Wielokrotnie niszczony przez pożary, był gruntownie przebudowany. Przy prezbiterium znajdują się zakrystia z emporą oraz składzik. Nawa jest silnie wydłużona. Kościół ma bryłę regularną, prostopadłościenną, w której dominuje trójkondygnacyjna, kwadratowa wieża, zwieńczona czterospadowym, stożkowym hełmem z latarnią. Do nawy dobudowane są dwie kaplice, nieco od niej niższe. Zakrystia ma taką samą wysokość (dwie kondygnacje) jak prezbiterium i nawa. Dachy kryte są blachą. Nad prezbiterium, nawą, kaplicami, składzikiem i zakrystią są dachy dwuspadowe, natomiast kaplice i zakrystia maja dodatkową połać.

VI.2. Zasoby archeologiczne

Gmina Janów znajduje się w zasięgu obszarów 88-51, 89-51, 89-52, 88-53, 89-53 oraz 87-51 Archeologicznego Zdjęcia Polski. W granicach administracyjnych gminy zewidencjonowano 32 stanowiska archeologiczne, których rozmieszczenie zostało przedstawione na rysunku studium. Cztery z ww. stanowisk zostały objęte ochroną poprzez wpis do rejestru zabytków województwa śląskiego.

Tabela 23. Wykaz stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków województwa śląskiego.

Lp.	Miejscowość	Obszar AZP	Numer stanowiska na obszarze	Numer stanowiska w miejscowości	Charakter stanowiska	Czas powstania	Numer rejestru
1.	Ostrężnik	89-51	1	1	strażnica /ruiny zamku królewskiego/	średniowiecze XIII-XIV w.	A/24
2.	Ostrężnik	89-51	2	2	obozowisko /jaskinia Ostrężnicka/	epoka kamienia – paleolit i neolit	A/359
3.	Złoty Potok	89-51	3	1	grodzisko	wczesne średniowiecze IX-XI w.?	A/247
4.	Złoty Potok	89-51	4	3	osada	wczesne średniowiecze IX-XI w.	A/366

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Katowicach.

Tabela 24. Wykaz stanowisk archeologicznych zlokalizowanych na terenie gminy Janów.

Lp.	Miejscowość	Obszar AZP	Numer stanowiska na obszarze	Numer stanowiska w miejscowości	Charakter stanowiska	Czas powstania
1.	Piasek	88-51	1	1	osada	późne średniowiecze/ ok. nowożytny
2.	Janów	88-51	2	1	ślad osadnictwa	ok. nowożytny
3.	Janów	88-51	3	2	osada	późne średniowiecze/ ok. nowożytny
4.	Janów	88-51	4	3	osada	późne średniowiecze/ ok. nowożytny
5.	Janów	88-51	5	4	osada	późne średniowiecze/ ok. nowożytny
6.	Janów	88-51	6	5	punkt osadniczy	ok. nowożytny
7.	Janów	88-51	7	6	osada	ok. nowożytny
8.	Janów	88-51	8	7	punkt osadniczy	ok. nowożytny
9.	Czepurka	88-51	9	1	ślad osadnictwa	wczesne średniowiecze
					osada	ok. nowożytny
10.	Ostrężnik	89-51	1	1	strażnica /ruiny zamku królewskiego/	średniowiecze XIII-XIV w.

11.	Ostrężnik	89-51	2	2	obozowisko /jaskinia Ostrężnicka/	epoka kamienia – paleolit i neolit
12.	Złoty Potok	89-51	3	1	grodzisko	wczesne średniowiecze IX-XI w.?
13.	Złoty Potok	89-51	4	3	osada	wczesne średniowiecze IX-XI w.
14.	Złoty Potok	89-51	5	2	ślad osadnictwa	ok. nowożytny
15.	Złoty Potok	89-51	6	4	osada	ok. nowożytny
16.	Złoty Potok	89-51	7	5	osada	ok. nowożytny
17.	Bystrzanowice	89-52	3	1	ślad osadnictwa	kult. łużycka-sch. epoki brązu/halsztat
					ślad osadnictwa	wczesne średniowiecze
18.	Bystrzanowice	89-52	4	2	osada	ok. nowożytny
19.	Bystrzanowice	89-52	5	3	znalezisko luźne toporka bazaltowego (brak dokładnej lokalizacji)	neolit
20.	Hucisko	89-52	6	1	huta szkła	ok. nowożytny
21.	Teodorów	88-53	51	1	ślad osadnictwa	epoka kamienia
					ślad osadnictwa	pradzieje
22.	Sokole Pole	88-53	52	3	ślad osadnictwa	późne średniowiecze
					ślad osadnictwa	ok. nowożytny
23.	Sokole Pole	89-53	113	1	ślad osadnictwa	epoka kamienia
24.	Sokole Pole	89-53	114	2	ślad osadnictwa	epoka kamienia
25.	Żuraw	87-51	1	1	gródek stożkowy	późne średniowiecze
26.	Żuraw	87-51	2	2	osada	późne średniowiecze
27.	Okrąglik	87-51	4	1	ślad osadnictwa	ok. nowożytny
28.	Okrąglik	87-51	5	2	ślad osadnictwa	ok. nowożytny
29.	Żuraw	87-51	6	3	ślad osadnictwa	ok. nowożytny
30.	Żuraw	87-51	7	4	ślad osadnictwa	wczesne średniowiecze
					osada/punkt osadniczy	późne średniowiecze /ok. nowożytny
31.	Żuraw	87-51	8	5	ślad osadnictwa	wczesne średniowiecze
					osada	późne średniowiecze /ok. nowożytny
32.	Żuraw	87-51	9	6	osada	późne średniowiecze /ok. nowożytny

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Katowicach.

VII. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZU SYSTEMU KOMUNIKACJI

VII.1. Układ drogowo-uliczny oraz kolejowy

Układ drogowo-uliczny gminy stanowi jeden z najistotniejszych elementów układu przestrzennego. Zewnętrzne powiązania komunikacyjne gminy Janów zapewnia droga krajowa nr 46 oraz droga wojewódzka nr 793. Wewnętrzny układ komunikacyjny tworzą drogi powiatowe oraz gminne, które ustanowione są jako drogi publiczne, ale także drogi niezaliczone do kategorii dróg publicznych (wewnętrzne). Przez teren gminy przebiega również linia kolejowa nr 61.

Droga krajowa nr 46

Droga jest ważną osią komunikacyjną na kierunku wschód-zachód, łączącą trzy województwa: dolnośląskie, opolskie i śląskie. Umożliwia połączenie Kłodzka, przez Nysę, Opole, Lubliniec i Częstochowę ze Szczekocinami, gdzie łączy się z drogą krajową nr 78. Długość odcinka drogi krajowej nr 46 na terenie gminy Janów wynosi ok. 15,4 km. Droga posiada klasę główną ruchu przyspieszonego i przebiega przez miejscowości Skowronów, Piasek, Janów, Ponik, Apolonka, Bystrzanowice i Lgoczanka. Znajduje się w zarządzie Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, Oddział w Katowicach.

Droga wojewódzka nr 793

Droga jest jedną z ważniejszych tras regionalnych północnej części województwa śląskiego. Umożliwia połączenie Siewierza, gdzie krzyżują się drogi krajowe nr 1 i 78, przez Myszków, Żarki i Janów ze Święta Anną. Długość odcinka drogi wojewódzkiej nr 793 na terenie gminy Janów wynosi ok. 13 km. Droga posiada klasę główną i przebiega przez miejscowości Siedlec, Złoty Potok, Janów, Śmiertny Dąb i Ponik. Znajduje się w administracji Zarządu Dróg Wojewódzkich w Katowicach.

Drogi powiatowe

W gminie Janów zlokalizowanych jest dziesięć odcinków dróg powiatowych, o łącznej długości ok. 39,7 km, zapewniających połączenia między większością miejscowości w gminie Janów oraz gminach sąsiednich. Wszystkie drogi powiatowe posiadają klasę zbiorczą oraz nawierzchnię twardą bitumiczną. Znajdują się w administracji Powiatowego Zarządu Dróg w Częstochowie.

Tabela 25. Wykaz dróg powiatowych w gminie Janów.

Lp.	numer drogi	przebieg	długość w km
1.	S1014	Złoty Potok – Gorzków – Postaszowice – Niegowa	3,7
2.	S1016	Bystrzanowice – Mzurów – Niegowa	3,4
3.	S1039	Mokrzesz – Żuraw – Zalesice	7,5
4.	S1040	Częstochowa – Brzyszów – Małusy Wielkie – Kobyłczyce	0,3
5.	S1041	Małusy Wielkie – Żuraw	4,0
6.	S1066	Zrębice – Krasawa – Siedlec – do drogi nr 793	5,5
7.	S1093	Żuraw – Lusławice – Czepurka – Piasek	5,9
8.	S1101	Konstantynów – Teodorów – Sokole Pole	3,9

9.	S1098	Julianka – Konstantynów - Podlesie	0,4
10.	S1069	Turów – do drogi nr 1041	5,1
razem			**39,7**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zarządu Dróg w Częstochowie.

Drogi gminne

W gminie Janów znajduje się 137 odcinków dróg gminnych, o łącznej długości ok. 65,5 km. Większość dróg gminnych posiada nawierzchnię twardą (bitumiczną, tłuczniową). W związku ze skalą opracowania i ogólnością mapy topograficznej, a także znaczną gęstością układu drogowego, na rysunku studium wskazano tylko wybrane drogi będące własnością gminy, ważne ze względu na zapewniane przez nie połączenia między poszczególnymi miejscowościami, obsługę terenów zainwestowanych i połączenie ich z drogami powiatowymi, wojewódzką czy krajową.

Tabela 26. Wykaz dróg gminnych w gminie Janów.

Lp.	numer drogi/dz. ew.	miejscowość	nazwa ulicy	długość w m
1.	69	Pabianice	–	784
2.	168	Pabianice	–	706
3.	200	Pabianice	–	1140
4.	194	Pabianice	–	264
5.	432	Pabianice	–	598
6.	186	Pabianice	–	272
7.	129	Skowronów	–	1590
8.	128	Skowronów	–	207
9.	130	Skowronów	–	103
10.	5	Czepurka	–	1090
11.	cz. 117	Czepurka	–	92
12.	340	Czepurka	–	464
13.	386	Czepurka	–	120
14.	662	Piasek	Ściegienna	110
15.	671	Piasek	Słoneczna	92
16.	125	Piasek	Ogrodowa	402
17.	561, cz. 560, cz. 535	Piasek	Kościelna	276
18.	535	Piasek	Polna	277
19.	560	Piasek	Kwiatowa	174
20.	535, 523	Piasek	Nowowiejska	427
21.	547	Piasek	Księżycowa	209
22.	507, 385	Piasek	Leśna	490
23.	522	Piasek	Cicha	200
24.	156, 443	Piasek	Strażacka	237
25.	501	Piasek	–	1118
26.	609	Piasek	–	709
27.	384	Piasek	–	192

28.	624, 626	Siedlec	Polna	1660
29.	634/2	Siedlec	Szkolna	702
30.	637/2	Siedlec	Tartaczna	1064
31.	635	Siedlec	Leśna	1212
32.	637/3, 640, 641	Siedlec	Źródlana	1474
33.	633/2	Siedlec	Spacerowa	1192
34.	625	Siedlec	Sosnowa	775
35.	84	Hucisko	–	100
36.	49, 134	Hucisko	–	884
37.	4	Hucisko	–	706
38.	98	Hucisko	–	226
39.	65	Góry Gorzowskie	–	1142
40.	1063	Bystrzanowice-Dwór	Jesionowa	279
41.	1402	Bystrzanowice-Dwór	Jesionowa	60
42.	1400	Bystrzanowice-Dwór	Parkowa	308
43.	1400	Bystrzanowice-Dwór	Klonowa	399
44.	1403/10	Bystrzanowice-Dwór	Krótka	61
45.	1403/6	Bystrzanowice-Dwór	Ogrodowa	361
46.	1403/18	Bystrzanowice-Dwór	Ogrodowa	92
47.	323	Bystrzanowice	–	626
48.	377	Bystrzanowice	–	447
49.	149	Bystrzanowice	–	409
50.	83	Bystrzanowice	–	616
51.	cz. 58	Bystrzanowice	–	86
52.	11	Bystrzanowice	–	343
53.	110	Lgoczanka	–	1683
54.	110	Lgoczanka	–	345
55.	21/2	Lgoczanka	–	52
56.	21/8	Lgoczanka	–	67
57.	cz. 111	Lgoczanka	–	125
58.	337	Lgoczanka	–	165
59.	305	Lusławice	–	1150
60.	681	Lusławice	–	738
61.	248	Lusławice	–	504
62.	132	Okrąglik	–	966
63.	cz. 127	Okrąglik	–	1654
64.	135	Okrąglik	–	251
65.	130	Okrąglik	–	458
66.	cz. 426	Żuraw	Leśna	637
67.	cz. 426	Żuraw	Leśna	759
68.	cz. 414	Żuraw	Figurska	934
69.	409/2	Żuraw	Wodząca	459

70.	cz. 422	Żuraw	Wodząca	593
71.	cz. 422	Żuraw	Wodząca	941
72.	425	Żuraw	–	921
73.	133	Zagórze	–	778
74.	308	Zagórze	–	860
75.	318	Zagórze	–	51
76.	192	Zagórze	–	1419
77.	501	Janów	Jurajska	110
78.	cz. 334, cz. 335	Janów	Ogrodowa	174
79.	334, 336	Janów	Ogrodowa	59
80.	331/1, 17/1, cz. 335	Janów	Kościelna	324
81.	331	Janów	Polna	265
82.	341, 67, 1696	Janów	Szkolna	444
83.	343	Janów	Żurawska	2796
84.	348	Janów	Słowackiego	136
85.	345	Janów	Cmentarna	510
86.	356	Janów	Zielona	307
87.	352	Janów	Mickiewicza	190
88.	350	Janów	Krótka	104
89.	351	Janów	Wesoła	97
90.	349	Janów	Piaskowa	206
91.	cz. 328	Janów	Leśna	442
92.	355	Janów	Ciemna	57
93.	566, 500	Janów	Makowa	349
94.	353	Janów	Nadrzeczna	139
95.	329	Janów	Kosynierów	114
96.	344	Janów	Słoneczna	122
97.	1043	Janów	Zielona	702
98.	1543	Janów	Zielona	1278
99.	1544	Janów	Zielona	630
100.	613	Janów	Zielona	156
101.	1099	Janów	Sosnowa	519
102.	533	Ponik	Koniecpolska	1037
103.	538	Ponik	Łąkowa	384
104.	549	Ponik	Dębowa	384
105.	548	Ponik	Powstańców Styczniowych	379
106.	cz. 547	Ponik	Kosynierów	77
107.	546	Ponik	Nadrzeczna	253
108.	cz. 545	Ponik	Sosnowa	94
109.	cz. 545, 544, cz. 546	Ponik	Mostowa	219
110.	535	Ponik	Wczasowa	950
111.	529	Ponik	Dolna	255

112.	cz. 5	Janów Osada Młyńska	Kosynierów	240
113.	cz. 6	Janów Osada Młyńska	Dębowa	92
114.	775/2	Złoty Potok	Klonowa	426
115.	923	Złoty Potok	Krasińskiego	455
116.	899	Złoty Potok	Krasińskiego	308
117.	28	Złoty Potok	Sikorskiego	397
118.	862	Złoty Potok	Wrzoska	620
119.	cz. 1000	Złoty Potok	Polna	178
120.	cz. 1000	Złoty Potok	Polna	102
121.	6	Złoty Potok	Parkowa	332
122.	cz. 81	Złoty Potok	Józefa	325
123.	cz. 81	Złoty Potok	Józefa	147
124.	745	Złoty Potok	Kościelna	118
125.	772	Złoty Potok	Wdowickiego	243
126.	cz. 1070	Złoty Potok	Mineralna	428
127.	50	Złoty Potok	Ogrodowa	448
128.	cz. 6	Złoty Potok	Parkowa	313
129.	cz. 6	Złoty Potok	Parkowa	261
130.	cz. 972	Złoty Potok	Orzechowa	264
131.	cz. 890	Złoty Potok	Sadowa	260
132.	cz. 890	Złoty Potok	Sadowa	98
133.	cz. 376	Złoty Potok	Sosnowa Góra	187
134.	cz. 376	Złoty Potok	Sosnowa Góra	189
135.	1091	Złoty Potok	Słoneczna	406
136.	918	Złoty Potok	Izydora	145
137.	939	Złoty Potok	Witosa	126
razem				**65 447**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Janów.

Generalnie stan dróg na terenie gminy jest zadowalający, zarówno pod względem jakości nawierzchni, jak i możliwości obsługiwania przez nie poszczególnych obszarów zabudowy. Sieć ta wymaga jednak bieżących napraw i rozbudowy. Brak kanalizacji deszczowej oraz rowów odwadniających w części dróg uniemożliwia odprowadzenie wód opadowych lub prawidłowe odwodnienie korpusu drogi. Na terenach zabudowanych część dróg nie posiada chodników, ruch pieszy odbywa się na poboczu lub jezdni.

Linia kolejowa nr 61

Przebiegająca przez gminę Janów linia kolejowa relacji Kielce – Fosowskie jest linią o znaczeniu państwowym, w większości dwutorową – przez obszar gminy Janów przebiega zmodernizowany odcinek dwutorowy Julianka – Turów. Jest to tzw. Kolej Herbsko-Kielecka, biegnąca na kierunku wschód-zachód, wybudowana na przełomie XIX i XX wieku. W gminie zlokalizowany jest jeden przystanek osobowy komunikacji kolejowej (Lusławice), umożliwiający mieszkańcom dojazd do

Częstochowy, Koniecpola, Włoszczowy i Kielc. Infrastruktura kolejowa znajduje się w zarządzie Polskich Kolei Państwowych.

Schemat 17. Układ drogowy gminy Janów w podziale na kategorie dróg.

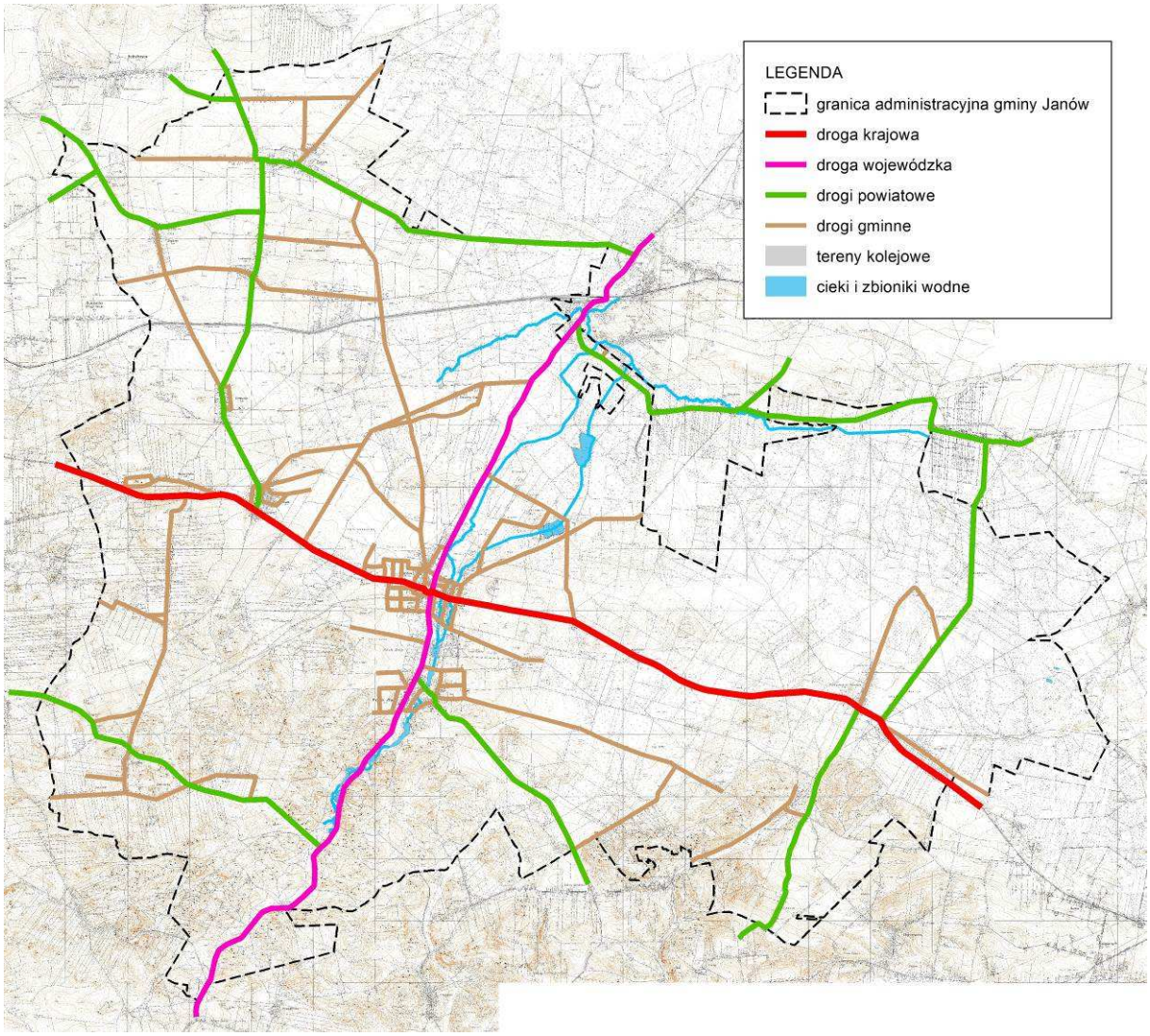

Źródło: opracowanie własne.

VII.2. Analiza ruchu

W gminie Janów najbardziej obciążone ruchem samochodowym (w tym ciężarowym) są: droga krajowa nr 46 Częstochowa – Szczekociny oraz droga wojewódzka nr 793 relacji Siewierz – Święta Anna. Droga krajowa przebiega przez tereny zabudowy mieszkaniowej, w tym przez historyczne centrum miejscowości Janów, gdzie krzyżuje się z drogą wojewódzką nr 793, co stwarza uciążliwości dla mieszkańców miejscowości gminnej – zagrożenie dla bezpieczeństwa i warunków zamieszkania, głównie w zakresie hałasu, wibracji oraz skażenia powietrza spalinami, niszczenie tkanki urbanistycznej przez wzmożony ruch. Wskazana jest budowa drogi tranzytowej po nowym śladzie, jako obwodnicy Janowa, która poprawi warunki zamieszkania i bezpieczeństwo w tym rejonie gminy oraz ułatwi komunikację wewnątrzgminną.

Droga krajowa nr 46 zapewnia dogodne połączenia gminy Janów z Częstochową, która posiada połączenia drogowe oraz kolejowe z największymi miastami Polski. Przecina ją droga krajowa

nr 1 relacji Gdańsk – Toruń – Łódź – Częstochowa – Dąbrowa Górnicza – Bielsko-Biała – granica państwa, będąca fragmentem europejskiej trasy E75. Planowana jest budowa autostrady A1, która ma utworzyć zachodnią autostradową obwodnicę Częstochowy.

Droga krajowa (na osi wschód-zachód) oraz wojewódzka (na osi północ-południe) stanowią podstawowe połączenia komunikacyjne gminy Janów. Służą głównie ruchowi regionalnemu oraz międzyregionalnemu (połączeniom z sąsiadującymi gminami i większymi miastami), stanowią również ważne połączenia w ruchu lokalnym. Oprócz ww. dróg istotne w gminie połączenie lokalne stanowią drogi powiatowe nr S1039 i S1093, łączące drogę krajową z wojewódzką poprzez miejscowości zlokalizowane w północno-zachodniej części gminy. Aktualny wewnętrzny układ komunikacyjny gminy Janów nie wykazuje braków w zakresie gęstości sieci dróg. Stan techniczny dróg gminnych jest zadowalający, jednak w części przypadków drogi wymagają modernizacji oraz miejscami przebudowy (utwardzenia nawierzchni i budowy chodników).

Przeprowadzona analiza prowadzi do wniosków potwierdzających, że najważniejszymi problemami w zakresie komunikacji w gminie Janów jest brak segregacji ruchu tranzytowego i lokalnego na przebiegającej przez teren gminy drodze krajowej oraz brak segregacji ruchu pieszego i rowerowego. Należy również dążyć do ciągłej poprawy nawierzchni dróg publicznych.

VII.3. Układ komunikacji zbiorowej

Gmina Janów jest obsługiwana przez komunikację autobusową i kolejową. Komunikacja autobusowa odgrywa istotną rolę w przewozach wewnątrzgminnych oraz w powiązaniach regionalnych. Samochodowy transport zbiorowy w gminie realizowany jest przez przewoźników publicznych (PKS Częstochowa, PKS Myszków) oraz prywatnych. Przystanki zlokalizowane są w większych miejscowościach, przy głównych trasach komunikacyjnych: drodze krajowej nr 46, drodze wojewódzkiej nr 793 oraz niektórych drogach powiatowych.

Komunikacja autobusowa zapewnia możliwość przejazdu pomiędzy miejscowościami gminnymi, jednakże sieć relacji obsługujących powiązania wewnątrzgminne jest zbyt rzadka i występują na niej niskie częstotliwości kursowania (dotyczy to szczególnie miejscowości oddalonych od drogi krajowej i wojewódzkiej). Relacje zewnętrzne umożliwiają łatwy dojazd do Częstochowy, Myszkowa, czy Szczekocin. Bliskość Częstochowy, ułatwia mieszkańcom gminy dostęp do komunikacji autobusowej oraz kolejowej pozwalającej na podróże w regionie i kraju.

Ze względu na przebieg linii kolejowej Kielce – Fosowskie na obrzeżach gminy, komunikacja kolejowa nie odgrywa dużej roli w jej obsłudze. Na obszarze gminy zlokalizowany jest jeden przystanek osobowy komunikacji kolejowej (Lusławice), umożliwiający mieszkańcom dojazd do Częstochowy, Koniecpola, Włoszczowy i Kielc. Do Częstochowy ze stacji Lusławice odjeżdża sześć pociągów osobowych dziennie, tyle samo w kierunku powrotnym.

VIII. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY SYSTEMÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

VIII.1. Zaopatrzenie w wodę

Zaopatrzenie gminy Janów w wodę odbywa się z trzynastu ujęć wód podziemnych zlokalizowanych na terenie gminy, będących w zarządzie Gminy Janów.

Gmina Janów jest w zasięgu szczelinowo-krasowego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Jury Górnej – GZWP nr 326 Częstochowa (E). Jest to zbiornik o fundamentalnym znaczeniu dla zaopatrzenia w wodę rejonu częstochowskiego i rejonów sąsiednich. Kolektorem wód w tym piętrze są spękane i skrasowiałe wapienie kredowe, skaliste i ławicowe. Wody tego piętra charakteryzują się dobrą jakością i stanowią zwykle doskonałe źródło zaopatrzenia w wodę pitną.

Tabela 27. Ujęcia wód podziemnych w gminie Janów**.**

Lp.	Numer studni głębinowej	Lokalizacja ujęcia	Ilość poboru wody z ujęcia wg pozwolenia wodnoprawnego	Wydajność eksploatacyjna ujęcia
			m^3/h	m^3/h
1.	1	Apolonka	1,0	10,0
2.	2; 2a	Bystrzanowice	5,0	18,0
3.	3	Bystrzanowice Dwór	1,0	10,0
4.	4	Czepurka	2,0	15,94
5.	5	Hucisko	1,0	42,6
6.	6	Lusławice	3,0	6,0
7.	7	Piasek	3,0	18,1
8.	8; 8a	Siedlec	4,0	18,0
9.	9	Skowronów	3,0	34,0
10.	10	Śmiertny Dąb	1,0	169,0
11.	11	Zagórze	2,0	13,28
12.	12	Złoty Potok	17,0	72,0
13.	13	Żuraw	4,0	48,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Janów, 2004.

Wokół ujęć wód podziemnych ustanowiono strefy ochrony bezpośredniej, które mieszczą się w granicach ogrodzonej nieruchomości poszczególnych ujęć. Na ogrodzeniach zgodnie z przepisami odrębnymi umieszczono tablice zawierające informacje o ujęciu i zakazie wstępu osób nieupoważnionych. Na terenie ochrony bezpośredniej ujęcia wody należy:

- odprowadzać wody opadowe w sposób uniemożliwiający przedostanie się ich do urządzeń służących do poboru wody,
- zagospodarować teren zielenią,
- odprowadzać poza granicę terenu ochrony bezpośredniej ścieki z urządzeń sanitarnych, przeznaczonych do użytku zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody,

- ograniczyć do niezbędnych potrzeb przebywanie osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na dzień 31.12.2012 r., długość rozdzielczej sieci wodociągowej w gminie Janów wynosiła 73,0 km, do budynków mieszkalnych oraz zbiorowego zamieszkania prowadziło 2056 przyłączy, a gospodarstwom domowym dostarczono 168,0 dam^3 wody. Liczba korzystających z sieci wodociągowej to 5605 osób, co stanowi 93,4% ogółu mieszkańców gminy. Jakość dostarczanej wody jest stale monitorowana przez Państwowy Powiatowy Inspektorat Sanitarny. Należy stwierdzić, że dostarczana woda spełnia wszystkie wymagania jakościowe.

Tabela 28. Woda dostarczona w gminie Janów w 2012 r.

Lp.	Rok	Woda dostarczona gospodarstwom domowym		Zużycie wody ogółem
		dam^3/r	% ogółu	dam^3/r
1.	2008	117,4	94,1	124,7
2.	2009	117,4	77,6	151,3
3.	2010	145,0	83,8	173,0
4.	2011	158,0	80,6	196,0
5.	2012	168,0	84,4	199,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych

Jak wynika z powyższego zestawienia woda pobierana jest głównie na potrzeby gospodarstw domowych i w 2012 r. wynosiła około 84% ogólnego poboru wody.

VIII.2. Odprowadzanie ścieków i wód opadowych

Gmina Janów posiada jedną czynną oczyszczalnię ścieków z podwyższonym usuwaniem biogenów, która znajduje się w miejscowości Janów. Oczyszczalnia w 2013 roku została przebudowana i rozbudowana. Inwestycja była spowodowana koniecznością odbioru dodatkowej ilości ścieków z zamkniętej oczyszczalni ścieków w miejscowości Złoty Potok, zlokalizowanej w majątku Raczyńskich. Do oczyszczalni odprowadzane są ścieki komunalne. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest rzeka Wiercica. Wielkość oczyszczalni wynosi 4033 RLM.

Zakładowi Gospodarki Komunalnej w Janowie zostało udzielone pozwolenie wodnoprawne na odprowadzenie z oczyszczalni oczyszczonych ścieków komunalnych bytowych w ilościach:

- Q max godz. = 22,9 m^3/h,
- Q śr. dob. = 458,3 m^3/d,
- Q roczne = 200 750 m^3/rok.

Do kanalizacji podłączone są miejscowości Janów, Złoty Potok, Piasek, Ponik oraz częściowo Śmiertny Dąb. Ścieki z terenów nieskanalizowanych gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych i wozami asenizacyjnymi dowożone do punktu zlewnego w oczyszczalni.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na dzień 31.12.2012 r. długość sieci kanalizacyjnej w gminie Janów wynosiła 28,0 km, do budynków mieszkalnych oraz zbiorowego zamieszkania prowadziły 783 przyłącza. Liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej to 2302 osoby, co stanowiło 38,4% ogółu mieszkańców gminy. Na terenie gminy Janów w 2012 roku funkcjonowało 1300 zbiorników bezodpływowych oraz 1 stacja zlewna, do której wozami

asenizacyjnymi dowożone są ścieki z obszarów nieobjętych systemem kanalizacji zbiorowej. W 2012 roku odprowadzono ogółem 111,0 dam^3 ścieków, a wraz z wodami infiltracyjnymi oraz ściekami dowożonymi oczyszczono 119,0 dam^3, czyli średnio na dobę 326 m^3 ścieków (dane GUS, stan na dzień 31.12.2012 r.). Oznacza to, że przepustowość oczyszczalni komunalnej w gminie Janów wykorzystywana jest w 88% i istnieje rezerwa umożliwiająca dalszy rozwój systemu kanalizacyjnego.

Na terenie gminy nie występuje kanalizacja deszczowa.

VIII.3. Gospodarka odpadami

Janów jest jedną z 50 gmin wchodzących w skład I Regionu gospodarki odpadami według założeń Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Śląskiego 2014. Odpady są zbierane selektywnie. Gmina Janów opiera system unieszkodliwiania odpadów na lokowaniu ich na składowisku w Sobuczynie. Znajduje się tam instalacja z częścią mechaniczną i biologiczną oraz sortownia odpadów komunalnych zmieszanych i selektywnie zbieranych, która spełnia ustawowe wymagania dla instalacji regionalnych.

W 2012 roku wg danych z Głównego Urzędu Statystycznego (stan na dzień 31.12.2012 r.) w gminie Janów zebrano ogółem 493,67 ton zmieszanych odpadów komunalnych, z czego 421,14 ton było wytworzone przez gospodarstwa domowe. Ponadto zidentyfikowano jedno „dzikie wysypisko" o powierzchni 100 m^2.

VIII.4. Zaopatrzenie w energię elektryczną

Zapotrzebowanie na energię elektryczną odbiorców z terenu gminy Janów pokrywane jest przez główny punkt zasilania (GPZ) o napięciu 110/15 kV Julianka (gmina Przyrów), z którego energia elektryczna rozprowadzana jest liniami średniego napięcia 15 kV do stacji transformatorowych, a stamtąd liniami niskiego napięcia do odbiorców na terenie gminy Janów.

Przez teren gminy przebiegają linie wysokiego napięcia, nie biorące bezpośredniego udziału w zasilaniu gminy w energię elektryczną:

- 220 kV Joachimów – Kielce,
- 220 kV Joachimów – Łośnice,
- 110 kV Wrzosowa – Julianka.

Szerokość pasa technologicznego dla linii 220 kV wynosi 50 m – po 25 m w obie strony od osi linii mierząc poziomo i prostopadle do osi. Wskazana szerokość pasa technologicznego dla linii 110 kV to 30 m – po 15 m w obie strony od osi linii. W pasach technologicznych obowiązują ograniczenia użytkowania i zagospodarowania terenu, m.in.:

- nie należy lokalizować budynków mieszkalnych lub innych przeznaczonych na stały pobyt ludzi,
- teren nie może być kwalifikowany jako teren przeznaczony pod zabudowę mieszkaniową oraz zagrodową, ani jako teren związany z działalnością gospodarczą (przesyłową) właściciela linii,
- nie należy sadzić drzew oraz roślinności wysokiej,
- zalesienia terenów rolnych mogą być prowadzone w pobliżu linii w uzgodnieniu z właścicielem linii,

- lokalizacja budowli zawierających materiały niebezpieczne pożarowo, stacji paliw i stref zagrożonych wybuchem w bezpośrednim sąsiedztwie pasów technologicznych wymaga uzgodnień z właścicielem linii,
- na linii prowadzone mogą być prace eksploatacyjne, remontowe i modernizacyjne,
- dopuszcza się odbudowę, rozbudowę, przebudowę linii oraz ewentualną przyszłościową budowę nowej linii na jej miejscu.

Schemat 18. Sieci wodociągowe, kanalizacyjne i elektroenergetyczne w gminie Janów.

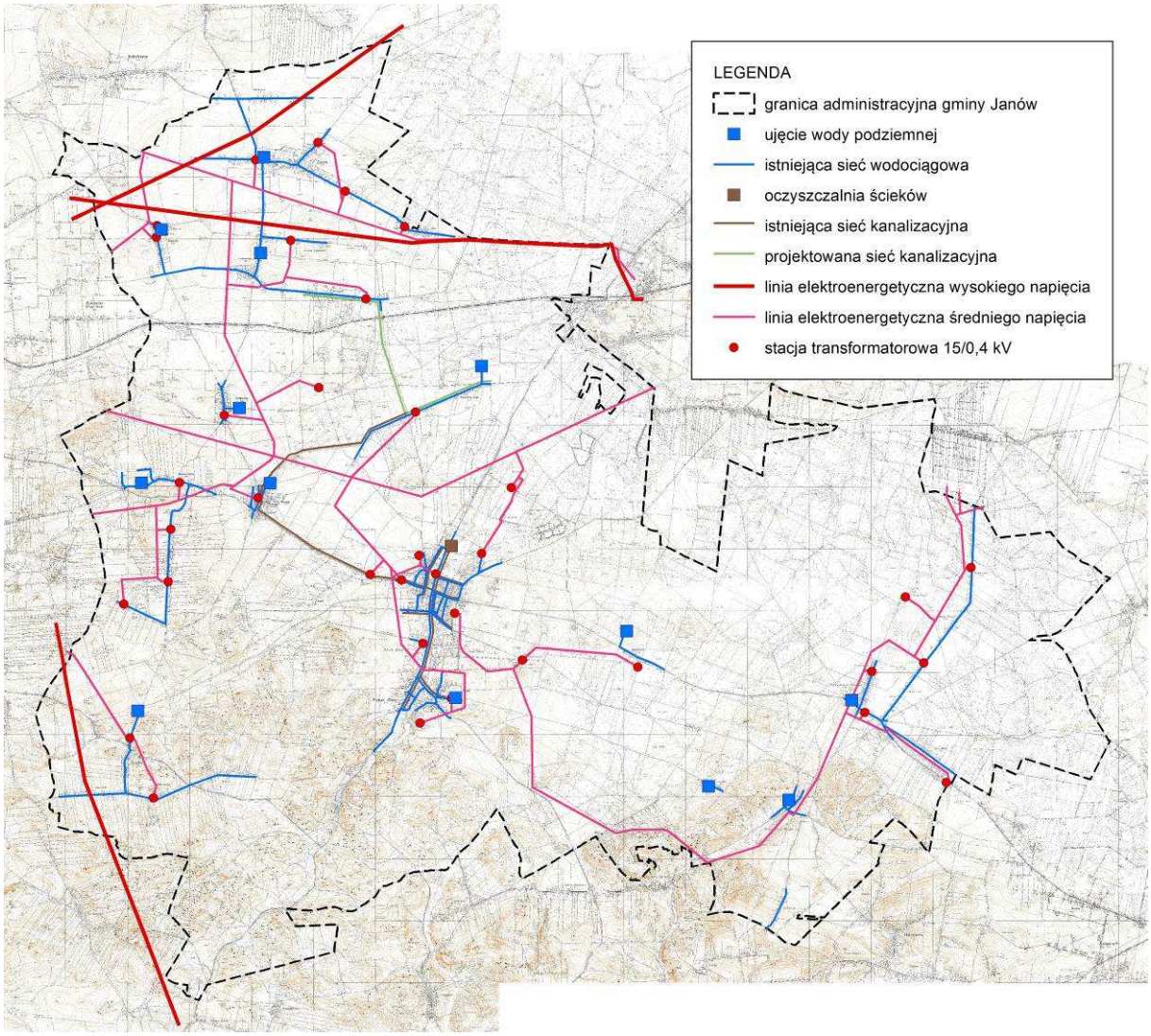

Źródło: opracowanie własne

VIII.5. Zaopatrzenie w gaz

Gmina Janów nie posiada sieci gazowej zarówno wysokiego, jak i średniego ciśnienia, zaopatrującej odbiorców indywidualnych oraz przedsiębiorstwa w gaz ziemny. Stosowane są indywidualne rozwiązania zaopatrzenia w gaz poprzez butle gazowe oraz zbiorniki magazynowe. Gaz jest głównie wykorzystywany do celów grzewczych oraz przygotowywania posiłków.

VIII.6. Ciepłownictwo

Na obszarze gminy nie występuje scentralizowany system zaopatrzenia w ciepło. Obiekty użyteczności publicznej, zakłady i warsztaty pracy oraz budynki mieszkalne i gospodarcze zaopatrywane są w ciepło z lokalnych kotłowni opalanych głównie węglem kamiennym. Rzadko stosowany jest olej opałowy lub gaz płynny. W obiektach użyteczności publicznej wykorzystywane są również kotły opalane biomasą, m.in. w budynkach szkoły w Janowie i Lgoczance, Nadleśnictwa Złoty Potok, ośrodka zdrowia w Janowie.

Gmina Janów wzięła udział w I edycji Programu Ograniczenia Niskiej Emisji, którego realizacja polega na przeprowadzeniu prac termomodernizacyjnych w budynkach indywidualnych jednorodzinnych stanowiących własność mieszkańców, przy udziale środków z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach. W ramach Programu Ograniczenia Niskiej Emisji, którego głównym celem jest zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, w 2010 roku wymieniono łączenie 32 stare kotły grzewcze i zamontowano 29 instalacji kolektorów słonecznych.

VIII.7. Telekomunikacja

Sieci telekomunikacyjne na terenie objętym opracowaniem nie stanowią uwarunkowań w rozwiązaniach urbanistycznych. Jednak dla zapewnienia mieszkańcom gminy dostępu do nowoczesnych technologii telekomunikacyjnych konieczna jest rozbudowa sieci, zwłaszcza kabli światłowodowych, pokrywających obszar gminy Janów. Wojewoda Śląski dnia 20 grudnia 2012 r. wydał decyzję o ustaleniu lokalizacji regionalnej sieci szerokopasmowej, w ramach inwestycji „Śląska Regionalna Sieć Szkieletowa; Relacja: Częstochowa – Myszków; Łączna długość relacji: 66,3 km” W gminie Janów sieć prowadzona będzie wzdłuż dróg publicznych (w granicach działek drogowych), od granicy gminy Janów z gminą Mstów, przez Żuraw, Lusławice, Czepurkę, Piasek, Janów oraz Złoty Potok do granicy z gminą Niegowa (powiat myszkowski). Decyzją Wojewody Śląskiego z dnia 27 lutego 2015 r. uzupełniono projektowaną inwestycję o kolejne działki w obrębie Złoty Potok (wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 793). Powstanie Śląskiej Regionalnej Sieci Szkieletowej zapewni dostęp do szerokiego rynku nowoczesnych usług teleinformatycznych także słabiej rozwiniętym obszarom województwa.

VIII.8. Odnawialne źródła energii

Do energii wytwarzanej z odnawialnych źródeł energii (OZE) zalicza się energię pochodzącą z: elektrowni wodnych, elektrowni wiatrowych, źródeł wytwarzających energię z biomasy i biogazu, termicznego przekształcania odpadów, słonecznych ogniw fotowoltaicznych, słonecznych kolektorów do produkcji ciepła, źródeł geotermicznych. W gminie powstał również Jurajski Ośrodek Energii Odnawialnych, który prowadzi działalność edukacyjną w zakresie energii odnawialnych oraz inicjuje działania na rzecz ochrony środowiska.

Na terenie gminy Janów nie występują urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW. Występują jedynie indywidualne instalacje do pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych, wykorzystywane na potrzeby danego gospodarstwa domowego. Należą do nich głownie kolektory słoneczne.

IX. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA I ZAGOSPODAROWANIA TERENU

IX.1. Obowiązujące opracowania planistyczne

Politykę przestrzenną gminy oraz kierunki zmian w zagospodarowaniu przestrzeni określa studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Natomiast przeznaczenie poszczególnych terenów określają miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, z zachowaniem polityki przestrzennej przyjętej w studium.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Janów

Uchwałą nr 46/X/03 Rady Gminy Janów z dnia 10 lipca 2003 r. przyjęta została druga edycja Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Janów, która stanowi aktualizację studium uchwalonego przez Radę Gminy w Janowie uchwałą nr 272/XLII/02 z dnia 28 czerwca 2002 r. Została ona sporządzona w oparciu o nieobowiązującą już ustawę z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym i zachowała uwarunkowania i cele rozwoju przyjęte w pierwszej edycji studium. Od 2003 r. studium nie było zmieniane.

Synteza uwarunkowań studium wskazuje szanse i ograniczenia rozwoju gminy, które mają wpływ na jej zagospodarowanie przestrzenne. Szanse rozwoju stanowią:

- położenie gminy w obrębie obszaru o szczególnych walorach przyrodniczo-krajobrazowych (rzeźba terenu, jaskinie, skałki) znajdujących odbicie w :
  - rosnącym zainteresowaniu ludności nowymi terenami zabudowy mieszkaniowej i rekreacyjnej, korzystnie położonymi w sąsiedztwie istniejącej zabudowy (Śmiertny Dąb, Skowronów, Janów, Złoty Potok);
  - istniejących walorach miejscowości Janów i Złoty Potok (zabytkowe układy przestrzenne dwóch miejscowości połączone zespołem pałacowo-dworskim i walory krajobrazu), umożliwiających powstanie ośrodka obsługi ruchu turystycznego o znaczeniu ponadlokalnym (krajowym);
- dobre skomunikowanie gminy na kierunkach wschód-zachód i północ-południe drogami krajowymi i wojewódzkimi oraz linią kolejową;
- postępująca koncentracja zaludnienia w części centralnej gminy we wsiach Janów, Ponik, Złoty Potok skupiająca ok. 35% mieszkańców;
- tereny wsi Bystrzanowice, Żuraw i Pabianice, gdzie występują kompleksy glebowe przydatne dla rolnictwa;
- istniejące rezerwy w przepustowości oczyszczalni ścieków w Janowie i Złotym Potoku, umożliwiające przyjmowanie ścieków dowożonych z innych miejscowości w gminie;
- możliwość przedłużenia sieci gazowej średnioprężnej z Suliszowic (gm. Żarki) do przygranicznych miejscowości na terenie gminy Janów.

Ograniczenia rozwoju wynikają z:

- konieczności dostosowania polityki zagospodarowania przestrzennego do zasad i warunków wynikających z nadrzędnej dla tego obszaru polityki ekologicznej ustalonych

w „Planie ochrony ZJPK" , a szczególnie z potrzeby ochrony przed „rozlewaniem" się zainwestowania na terenach:

- unikalnych walorów przyrodniczych i krajobrazowych;
- zasobów wód wgłębnych (obszar ONO, ujęcie Julianka);
- licznie występujących historycznych wartości kulturowych (warownie jurajskie, pałace i parki);

- niekorzystnych zmian demograficznych w kierunku „starzenia się" społeczeństwa gminy, wyrażających się malejącą liczbą dzieci w wieku szkolnym i wzrastającym udziałem ludzi w starszym wieku oraz zachwianiem struktury płciowej w grupie wieku 20-39 lat, w której na 100 mężczyzn przypadają tylko 92 kobiety;
- niewielkiej liczby miejsc pracy na terenie gminy (zatrudnionych jest 19% ludności w wieku produkcyjnym),
- dominacji rolnictwa w strukturze pracujących, wyrażającej się :
  - wysokim wskaźnikiem 29 osób pracujących na 100 ha użytków rolnych;
  - niewielkim odsetkiem utrzymujących się z pracy we własnym gospodarstwie rolnym – 20% pracujących w rolnictwie (przeciętnie w Polsce 44%);
- wysokiego poziomu bezrobocia kształtującego się na poziomie 11,5% mieszkańców gminy w wieku produkcyjnym (Polska 11,4%), grożącego strukturalną recesją i degradacją społeczną;
- słabej jakości warunków przyrodniczych dla produkcji rolniczej spowodowanych ukształtowaniem terenu i erozją gleb (40% pow. użytków rolnych), przewagą terenów rolnych z niedoborem wody i gleb o niewielkiej przydatności dla rolnictwa;
- stanu środowiska wywołanego oddziaływaniem ośrodków miejsko-przemysłowych położonych nawet w dużej odległości od gminy;
- ograniczenia swobodnej lokalizacji inwestycji w obszarze zasobowym ujęcia wody „Julianka" (ONO).

W obowiązującym studium określono cel główny, którym jest:

Rozwój zrównoważony respektujący unikalne walory przyrodniczo-kulturowe Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd

Realizacji celu głównego służyć mają następujące cele strategiczne:

- rozwój funkcji rekreacji, turystyki i edukacji ekologicznej poprzez wykorzystanie walorów i zasobów środowiska przyrodniczego i kulturowego;
- pokonanie barier strukturalno-przestrzennych umożliwiających poprawę warunków życia mieszkańców;
- stworzenie warunków do aktywizacji gospodarczej gminy (nowe miejsca pracy poza rolnictwem, wielofunkcyjny rozwój wsi);
- przygotowanie dla potencjalnych inwestorów terenów ofertowych (uzbrojonych o uregulowanej własności);
- współdziałanie z sąsiednimi gminami w zakresie:

- podejmowania działań chroniących i promujących walory ZJPK (między innymi możliwość budowy tras rowerowych łączących tereny osadnicze z terenami rekreacyjnymi);
- przeciwdziałania procesom degradującym środowisko przyrodniczo-kulturowe;

- współdziałanie z jednostkami i instytucjami realizującymi cele publiczne w zakresie:
  - zalesiania gruntów o niskiej przydatności rolniczej oraz terenów skażonych;
  - utrzymania i przebudowy systemu retencji wód powierzchniowych i stanu czystości wód oraz ochrony zbiorników wód wgłębnych;
  - budowy obwodnicy w ciągu drogi krajowej;
  - wzmacniania funkcji turystyki i rekreacji jako istotnego składnika bazy ekonomicznej gmin jurajskich (miejsca pracy, źródła utrzymania).

Obowiązujące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego określiło strefy polityki przestrzennej o zróżnicowanych funkcjach i kierunkach zagospodarowania przestrzennego, do których należą:

- STREFA I – tereny objęte bądź wskazane do objęcia ochroną w zakresie środowiska przyrodniczego oraz środowiska kulturowego;
- STREFA II – tereny zabudowy mieszkaniowej i usługowej:
  - tereny zabudowy mieszkaniowej o niskiej intensywności;
  - tereny zabudowy jednorodzinnej w formie budownictwa skoncentrowanego;
  - tereny potencjalnego rozwoju budownictwa rezydencjonalnego;
  - tereny i zespoły usług publicznych i komercyjnych;
- STERFA III – tereny działalności gospodarczej:
  - tereny zabudowy produkcyjno-usługowej;
  - tereny powierzchniowej eksploatacji surowców mineralnych;
- STREFA IV – tereny zabudowy rekreacyjnej;
  - tereny budownictwa rekreacyjnego;
  - tereny potencjalnego rozwoju budownictwa rekreacyjnego
  - tereny rozwoju funkcji specjalistycznych usług turystyczno-wypoczynkowych;
- STREFA V – tereny ofertowe dla rozwoju różnorodnej działalności;
- STREFA VI – tereny rolne:
  - tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej;
  - tereny rolne z możliwością zabudowy mieszkaniowej, zagrodowej oraz urządzeń i obiektów związanych z produkcją rolną;
  - pozostałe tereny rolne;
- STREFA VII – tereny leśne i zieleni urządzonej:
  - tereny lasów państwowych;
  - tereny lasów niepaństwowych;
  - tereny zieleni urządzonej;
  - tereny użytków rolnych wskazane do zalesienia;
- STREFA VIII – tereny wód otwartych.

Studium wskazuje również ogólne zasady określania kierunków zagospodarowania przestrzennego w zakresie środowiska przyrodniczego, środowiska kulturowego, zagospodarowania przestrzennego, infrastruktury technicznej i komunikacji. Uwzględnia obiekty i obszary chronione i proponowane do ochrony na podstawie przepisów odrębnych (z zakresu środowiska przyrodniczego i kulturowego) oraz rezerwę terenu pod projektowane obejście miejscowości Janów, Piasek i Skowronów w ciągu drogi krajowej nr 46.

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego

Aktualnie w gminie funkcjonuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Janów, obejmujący prawie cały obszar gminy, uchwalony przez Radę Gminy Janów uchwałą nr 217/XXXVI/2005 z dnia 2 sierpnia 2005 r., sporządzony w oparciu o ustawę z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Plan ten utworzono na podstawie obowiązującego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego z 2003 r. Integralną częścią ww. planu miejscowego są załączniki graficzne obejmujące:

- zał. nr 1 – miejscowości Żuraw, Zagórze, Lusławice, Lipnik, Okrąglik;
- zał. nr 2 – miejscowości Czepurka, Skowronów, Piasek, Pabianice;
- zał. nr 3 – miejscowość Siedlec;
- zał. nr 4 – miejscowości Janów, Ponik, Apolonka;
- zał. nr 5 – miejscowość Złoty Potok;
- zał. nr 6 – miejscowości Teodorów, Bystrzanowice, Sokole Pole, Lgoczanka;
- zał. nr 7 – miejscowości Bystrzanowice-Dwór, Hucisko, Góry Gorzkowskie;
- zał. nr 8 – lasy państwowe.

Plan wyznacza następujące tereny o różnych funkcjach lub różnych zasadach zagospodarowania:

- obiekty i obszary objęte ochroną prawną:
  - PK - Park krajobrazowy „Orlich Gniazd”;
  - PKO - otulina Parku Krajobrazowego „Orlich Gniazd”;
  - PP - pomniki przyrody;
  - ZLO - lasy ochronne;
  - ZLO WZ - lasy ochronne, ujęcia wód podziemnych;
  - ZLO NOP - lasy ochronne, urządzenia odprowadzania i oczyszczania ścieków;
  - RP - rezerwaty przyrody;
  - UZS - udokumentowane złoża surowców mineralnych;
  - OG - obszar górniczy;
  - TG - teren górniczy;
  - WSo - stawy o ustanowionych obrębach hodowlanych;
- obszary zabytkowe wpisane do rejestru zabytków:
  - 1KU - układ urbanistyczny Janowa;
  - KS, ZP - teren płyty rynku stanowiący centralny element układu urbanistycznego w Janowie;
  - 2KU - układ urbanistyczny Złotego Potoku;

- 3KS - teren Placu Św. Jana Chrzciciela – stanowiący centralny element układu urbanistycznego w Złotym Potoku;
- 3KU - zespół pałacowy w Złotym Potoku;
- 4KU - zespół dworsko-parkowy w Żurawiu;
- 5KU - zespół dworski w Bystrzanowicach;
- 6KU - zespół dworsko-ogrodowy w Czepurce;
- 1ZC/Z - cmentarz katolicki w Janowie;
- 2ZC/Z - cmentarz żydowski w Janowie;
- 3ZC/Z - cmentarz katolicki w Złotym Potoku;
- 4ZC/Z - cmentarz katolicki w Żurawiu;

- obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków:
  - 1UK/Z - dworek Zygmunta Krasińskiego w Złotym Potoku;
  - 2UK/Z - pałac w Złotym Potoku;
  - 1UKR/Z - kościół p.w. św. Jana Chrzciciela w Złotym Potoku;
  - 3UK/Z - budynek dworu, układ kompozycyjny, starodrzew w Bystrzanowicach;
  - 4UK/Z - dwór w Czepurce;
  - 5UK/Z - dwór, park dworski w Żurawiu;
  - 6UK/Z - ruiny zamku w Ostrężniku;
  - 7UK/Z - kaplica cmentarna p.w. Św. Barbary w Żurawiu;
  - 2UKR/Z - kościół św. Bartłomieja w Żurawiu;
  - A/Z - stanowiska archeologiczne;
- granice obszarów kulturowych:
  - MNZ - teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – pozostałości zespołu pałacowego – czworaki w Złotym Potoku;
  - RUZ - tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych – teren stadniny koni w Złotym Potoku – pozostałości zespołu pałacowego ujęte w ewidencji zabytków;
  - UAZ - tereny usług administracji – obecny budynek Nadleśnictwa – pozostałości zespołu pałacowego ujęte w ewidencji zabytków;
  - A - stanowiska archeologiczne o dużej wartości poznawczej;
  - KA - rejony występowania stanowisk archeologicznych i reliktów historycznych;
  - KOW - historyczne siedliska wsi;
- granice obszarów przyrodniczych:
  - GZWP - Główny Zbiornik Wód Podziemnych;
  - ZN - korytarz ekologiczny doliny rzeki Wiercicy stanowiący o powiązaniach przyrodniczych z terenami otaczającymi;
  - 1,2,3,4ZK - tereny leśne o szczególnych walorach przyrodniczo-krajobrazowych;
- symbole identyfikacyjne terenów:
  - RM - tereny zabudowy mieszkaniowej zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych;
  - MW - tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej;
  - MN - tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej;
  - MM - tereny zabudowy mieszkaniowej mieszanej;

- MNU - tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami;
- MA - tereny zabudowy mieszkaniowej z usługami agroturystycznymi;
- UTL - teren zabudowy rekreacyjnej;
- U - tereny zabudowy usługowej;
- U,WS - tereny zabudowy usługowej i wód otwartych śródlądowych;
- UA - tereny usług administracji;
- UO,US - tereny usług oświaty, sportu i rekreacji;
- UO,US,ZP,U - tereny koncentracji usług;
- UO - tereny usług oświaty;
- UO,WZ - tereny usług oświaty i urządzeń gospodarki wodnej;
- UKR - tereny usług kultu religijnego;
- UZ - tereny usług zdrowia i opieki socjalnej;
- US - tereny sportu i rekreacji w formie obiektów kubaturowych i terenowych urządzeń towarzyszących;
- 1,2UT - tereny zabudowy usług turystyczno-wypoczynkowych;
- UT,US - tereny sportu i rekreacji;
- 1,2P - tereny obiektów produkcyjnych;
- P,U - tereny wielofunkcyjne produkcyjno-usługowe;
- P,U,ZP,WS,WZ - tereny wielofunkcyjne: produkcyjno-usługowe, zieleni parkowej wód powierzchniowych i urządzeń gospodarki wodnej;
- PE - tereny powierzchniowej eksploatacji surowców;
- ZL - lasy;
- ZLI - dolesienia;
- ZL,ZP,UK - tereny parków i zieleńców, usługi kultury;
- ZL,ZP - tereny parków i zieleńców;
- ZP - tereny zieleni urządzonej;
- ZP,US - tereny zieleni urządzonej i usług sportu;
- ZI- tereny zieleni izolacyjno-ochronnej;
- ZI,K - tereny zieleni izolacyjnej, ścieżka rowerowa;
- ZC - cmentarze;
- RO - tereny upraw ogrodniczych;
- IR - tereny rolnicze;
- 2R - tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej z zakazem zabudowy;
- R/ZK - tereny otwarte o najwyższych walorach przyrodniczych i krajobrazowych z zakazem zabudowy;
- ZL/IM - tereny otwarte o unikalnych walorach przyrodniczych i krajobrazowych z możliwością lokalizacji imprez masowych;
- ZK/IM - tereny zieleni otwartej z możliwością lokalizacji imprez masowych;
- WS - tereny wód powierzchniowych śródlądowych;
- RRO - tereny urządzeń produkcji gospodarki rybackiej;

- tereny infrastruktury technicznej:
  - EE - urządzenia gospodarki energetycznej;
  - NO - tereny urządzeń gospodarki ściekowej – oczyszczalnie ścieków;
  - NOP - tereny urządzeń gospodarki ściekowej – przepompownie ścieków;
  - 1,2WZ - tereny urządzeń gospodarki wodnej;

- TŁ - tereny urządzeń obsługi telekomunikacyjnej;

- tereny komunikacji:
  - 1,2KS - tereny urządzeń obsługi komunikacji samochodowej;
- tereny dróg publicznych:
  - KD-DK(GP) - droga krajowa główna ruchu przyśpieszonego;
  - KD-DW(G) - droga wojewódzka główna;
  - KD-DP(Z) - drogi powiatowe zbiorcze;
  - KD-DG(L) - drogi gminne lokalne;
  - KD-DG(D) - drogi gminne dojazdowe;
  - KD (L) - projektowane drogi lokalne;
  - KD (D) - projektowane drogi dojazdowe;
- tereny dróg pozostałych:
  - KDW - drogi wewnętrzne;
  - KDX - ciągi pieszo-jezdne.

Plan miejscowy uchwalony w 2005 r. został zmieniony:

- uchwałą nr 116/XX/12 Rady Gminy Janów z dnia 30 maja 2012 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Janów dla terenu położonego w rejonie ul. Przyrowskiej w Janowie (teren biologiczno-mechanicznej oczyszczalni ścieków z towarzyszącą zielenią urządzoną);
- uchwałą nr 208/XXXIII/13 Rady Gminy Janów z dnia 6 maja 2013 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Janów obejmującego obszar położony w miejscowości Złoty Potok w rejonie ul. mjr. Wrzoska (tereny usług handlowych, sportu i rekreacji z towarzyszącą zielenią urządzoną i parkingiem).

Studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin sąsiadujących z gminą Janów

Zgodnie z przepisami ustawy o planowaniu u zagospodarowaniu przestrzennym, w sześciu sąsiadujących z Janowem gminach (Mstów, Przyrów, Lelów, Niegowa, Żarki, Olsztyn) obowiązującymi aktami polityki przestrzennej są studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego każdej z gmin. Poniższy schemat zestawia funkcje terenów ustalone w studiach poszczególnych gmin sąsiadujących z gminą Janów, w pasie o szerokości ok. 1,5 km od granic administracyjnych gminy. Uwzględnione zostały obowiązujące studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, jak również studia, będące w ostatnich fazach uchwalania (w przypadku gminy Przyrów i Lelów), wyłożone do publicznego wglądu dla mieszkańców.

W obszarze bezpośrednio sąsiadującym z gminą Janów większość terenów w gminach sąsiednich stanowią tereny otwarte – lasy i zadrzewienia oraz tereny rolnicze. Na zachód oraz wschód od Janowa, w gminach Olsztyn, Przyrów oraz Lelów, zlokalizowane są duże kompleksy leśne. Na północ oraz południe od gminy dominują tereny rolnicze. Wśród terenów budowlanych przeważa dosyć zwarta zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna oraz zagrodowa. Zlokalizowana jest ona głównie wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Tereny zabudowy produkcyjnej i usługowej występują głównie na wschód i południowy wschód od Janowa (gminy Przyrów i Lelów).

Schemat 19. Studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin sąsiadujących z gminą Janów.

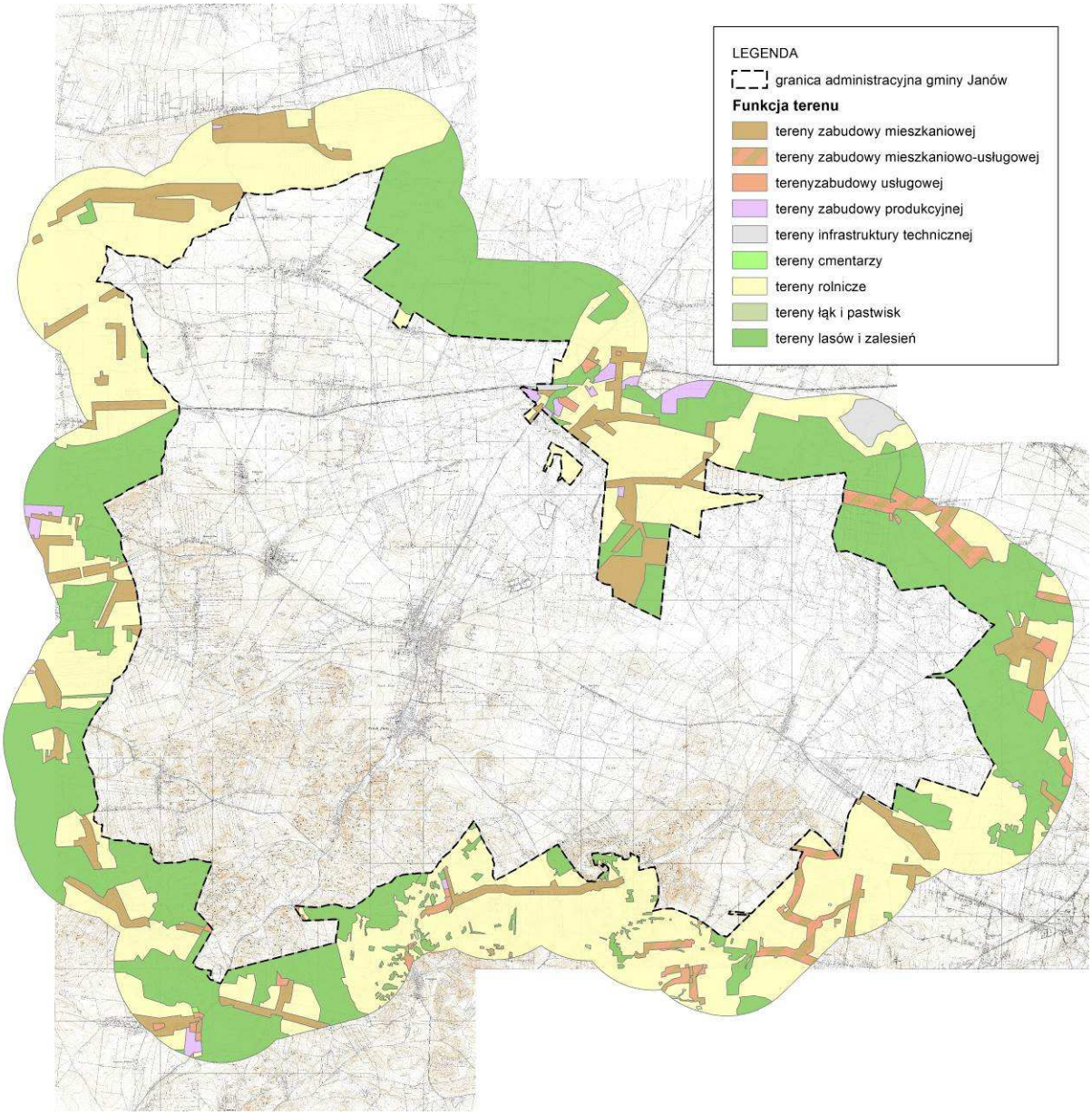

Źródło: Opracowanie własne.

IX.2. Ruch budowlany w gminie

Prawie cały obszar gminy objęty jest obowiązującym planem miejscowym, na podstawie którego realizowane są wszelkie inwestycje. Plan jest podstawą do wydawania przez starostę decyzji o pozwoleniu na budowę. Analiza ich rozmieszczenia najlepiej oddaje ruch budowlany w gminie i zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym jej obszaru.

Tabela 29. Liczba pozwoleń na budowę wydanych w gminie Janów w okresie sierpień 2005 r. – kwiecień 2012 r.

lata	liczba pozwoleń
2005	9
2006	60
2007	55
2008	45
2009	46
2010	28
2011	36
2012	5
suma	**284**

Źródło: Ocena aktualności miejscowych planów i studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w gminie Janów, maj 2012 r.

Wykres 6. Liczba pozwoleń na budowę wydanych w gminie Janów w okresie sierpień 2005 r. – kwiecień 2012 r.

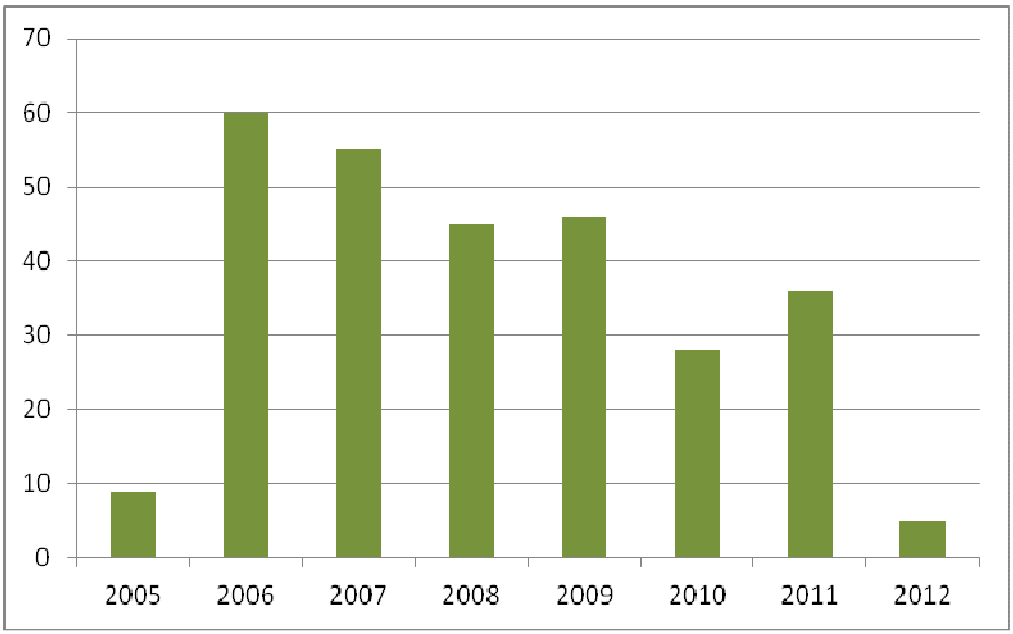

Źródło: Ocena aktualności miejscowych planów i studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w gminie Janów, maj 2012 r.

W okresie sierpień 2005 r. – kwiecień 2012 r. w gminie Janów wydano 284 pozwolenia na budowę. Najwięcej w 2006 r. (60), następnie liczba otrzymanych pozwoleń powoli spadała do 2010 r. (28), aby w 2011 r. osiągnąć nieznaczny wzrost (38). Spadek liczby pozwoleń może mieć związek z uwarunkowaniami makroekonomicznymi – trwającym od 2008 r. kryzysem gospodarczym, przejawiającym się m.in. spadkiem liczby inwestycji.

Roczna liczba pozwoleń na budowę w gminie Janów, wahająca się od 28 do 60, nie jest duża, biorąc pod uwagę znaczną powierzchnię gminy (średnia roczna z lat 2006 – 2011 wynosi 45). Tłumaczy ją jednak duży udział w powierzchni gminy lasów, nieznaczny obszarów zabudowanych oraz stosunkowo niewielka liczba mieszkańców. Wartości te świadczą jednak o niezbyt intensywnym ruchu budowlanym w gminie, mimo objęcia jej całego obszaru planem miejscowym, co znacznie ułatwia inwestycje. W związku z powyższym analizy wymaga rozmieszczenie w planie poszczególnych funkcji terenu oraz złożone wnioski o zmianę planu miejscowego i studium.

Tabela 30. Liczba pozwoleń na budowę wydanych w poszczególnych miejscowościach gminy Janów w okresie sierpień 2005 r. – kwiecień 2012 r.

nazwa miejscowości	liczba pozwoleń
Apolonka	1
Bystrzanowice	17
Bystrzanowice-Dwór	6
Czepurka	4
Góry Gorzkowskie	0
Hucisko	1
Janów	63
Lgoczanka	5
Lusławice	21
Lipnik	3
Okrąglik	6
Pabianice	4
Ponik	12
Piasek	12
Śmiertny Dąb	5
Skowronów	4
Siedlec	36
Sokole Pole	8
Teodorów	1
Zagórze	7
Złoty Potok	34
Żuraw	34
suma	**284**

Źródło: Ocena aktualności miejscowych planów i studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w gminie Janów, maj 2012 r.

Wykres 7. Liczba pozwoleń na budowę wydanych w poszczególnych miejscowościach gminy Janów w okresie sierpień 2005 r. – kwiecień 2012 r.

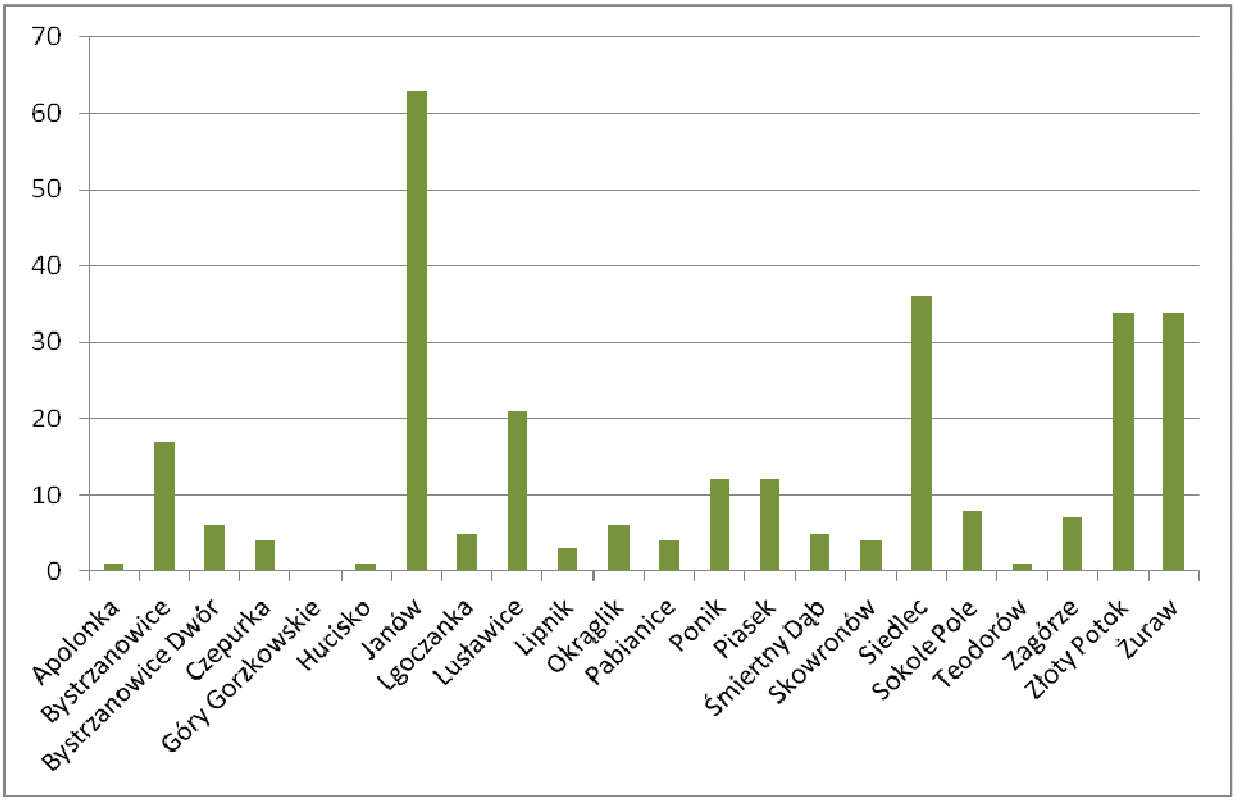

Źródło: Ocena aktualności miejscowych planów i studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w gminie Janów, maj 2012 r.

Rozmieszczenie wydanych pozwoleń na budowę w poszczególnych miejscowościach gminy Janów nie jest równomierne. Najwięcej decyzji wydane zostało dla miejscowości Janów (63), podobna liczba dla Złotego Potoku, Żurawia i Siedlca (34 – 36). Można wyróżnić jeszcze dwie grupy miejscowości: Bystrzanowice i Lusławice (17 – 21) oraz Ponik i Piasek (12), w których liczba pozwoleń na budowę przekracza 10 rocznie. W pozostałych czternastu miejscowościach liczba decyzji jest znikoma: w Górach Gorzkowskich nie wydano żadnego pozwolenia, w Apolonce, Hucisku i Teodorowie po jednym, w pozostałych miejscowościach od 3 do 8.

Najintensywniejszy ruch budowlany w gminie Janów odbywa się w jej centralnej części, w obrębie dwóch największych miejscowości: Janów i Złoty Potok. Oprócz historycznego centrum gminy można wyróżnić również dwa ośrodki rozwoju: w miejscowości Żuraw (północno-zachodnia część gminy) oraz Siedlec (południowy zachód). Najsłabiej rozwijają się trzy najmniejsze miejscowości położone wśród terenów leśnych (Apolonka, Hucisko, Góry Gorzkowskie). We wschodniej części gminy najwięcej inwestycji zlokalizowano w miejscowości Bystrzanowice.

Tabela 31. Liczba pozwoleń na budowę wydanych w gminie Janów w okresie sierpień 2005 r. – kwiecień 2012 r. w podziale na rodzaje zabudowy.

rodzaj zabudowy	liczba pozwoleń
budynki mieszkalne	196
budynki gospodarcze	65
budynki letniskowe	12
budynki usługowe	7
budynki przemysłowe	2
obiekty infrastruktury	2
suma	**284**

Źródło: Ocena aktualności miejscowych planów i studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w gminie Janów, maj 2012 r.

Wykres 8. Liczba pozwoleń na budowę wydanych w gminie Janów w okresie sierpień 2005 r. – kwiecień 2012 r. w podziale na rodzaje zabudowy.

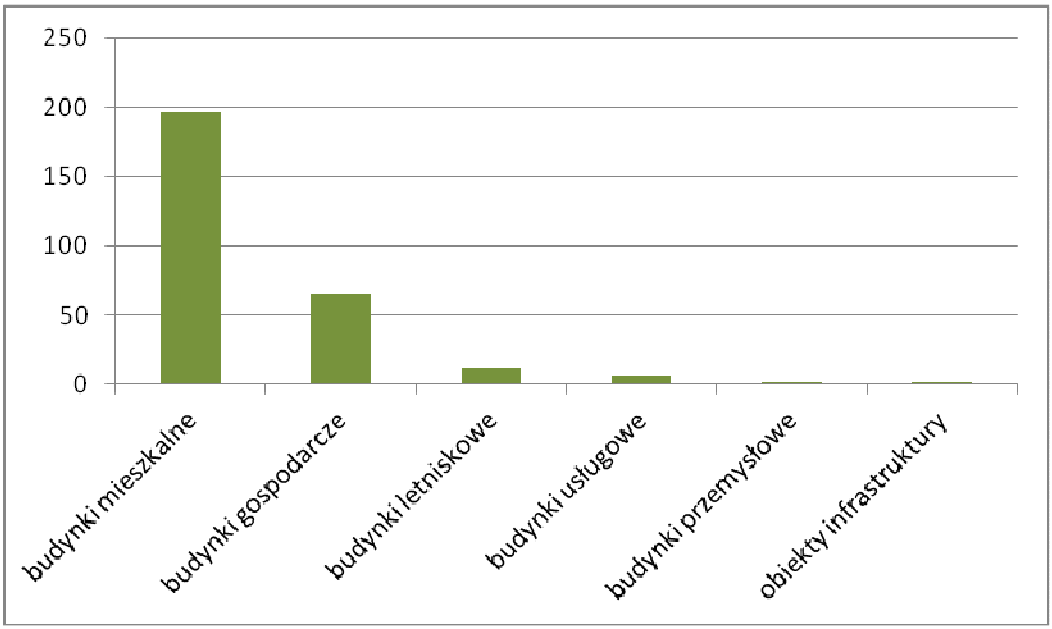

Źródło: Ocena aktualności miejscowych planów i studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w gminie Janów, maj 2012 r.

Prawie 70% wszystkich wydanych w gminie Janów pozwoleń na budowę dotyczyło budynków mieszkalnych, ponad 20% budynków gospodarczych. Łącznie ponad 90% decyzji dotyczyło budynków związanych z funkcją mieszkaniową lub zagrodową. Dowodzi to o zapotrzebowaniu głównie na nowe tereny inwestycyjne związane z zabudową mieszkaniową. Wydane pozwolenia na budowę budynków letniskowych (12) świadczą również o rozwijającej się funkcji rekreacyjnej gminy. Wraz z powstawaniem nowej zabudowy mieszkaniowej i rekreacyjnej powstają również obiekty usługowe (7), które uzupełniają i wzbogacają ww. funkcje. Jedynie po dwa pozwolenia na budowę dotyczyły budynków przemysłowych oraz obiektów infrastruktury technicznej. Przy intensywnym rozwoju funkcji mieszkaniowej niewielka liczba inwestycji z zakresu infrastruktury technicznej jest szczególnie niekorzystna.

X. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY

Zgodnie z obowiązującą ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w planie miejscowym „określa się obowiązkowo zasady ochrony i kształtowania ładu przestrzennego". W związku z tym, że plan miejscowy nie może naruszać ustaleń studium, również w studium należy uwzględnić uwarunkowania wynikające ze „... stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony".

Mały Słownik Języka Polskiego podaje, że ład to „... harmonijny porządek, uregulowany układ ..." Natomiast ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym definiuje ład przestrzenny jako „takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne".

Cytowana ustawa nawiązując do przedmiotu swoich ustaleń uznaje, że „ustalenia dotyczące zasad ochrony i kształtowania ładu przestrzennego powinny zawierać „... określenie cech elementów zagospodarowania przestrzennego, które wymagają ukształtowania lub rewaloryzacji, oraz określenie nakazów, zakazów, dopuszczeń i ograniczeń w zagospodarowaniu terenów".

Poprawa ładu przestrzennego jest jednym z priorytetów zagospodarowania przestrzennego gminy. W planowaniu miejscowym należy przestrzegać określonych zasad, gwarantujących poprawę ładu przestrzennego, wśród których jest:

- ograniczanie rozproszenia budownictwa, poprzez intensyfikację wykorzystania terenów mieszkaniowych w ramach istniejącego zainwestowania,
- rozszerzanie terenów mieszkaniowych poza obszar zwartej zabudowy miejscowości w pierwszej kolejności na tereny już silnie obciążone zabudową rozproszoną oraz rezygnacja z wprowadzania nowej i utrwalania istniejącej zabudowy w terenach otwartych,
- ograniczanie rozwoju terenów budowlanych liniowo wzdłuż ciągów komunikacyjnych, głównie dróg wyższych rangą w celu umożliwienia ich rozbudowy i modernizacji,
- ochrona dziedzictwa kulturowego, kształtowanie harmonijnego krajobrazu poprzez wykorzystanie walorów środowiska kulturowego i podniesienie atrakcyjności obszarów poprzez uwzględnienie ustaleń konserwatorskich i dostosowanie nowej architektury do tradycji i charakteru substancji zabytkowej,
- ochrona walorów środowiska przyrodniczego, polegająca na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów i składników przyrody, szczególną opieką powinny zostać objęte obszary objęte formami ochrony przyrody,
- nawiązywanie w nowej architekturze do lokalnych wzorów i materiałów, zachowywanie regionalnego krajobrazu kulturowego.

W celu widocznego podniesienia poziomu ładu przestrzennego i estetyki realizowane zespoły zabudowy jednorodzinnej wymagają przestrzegania:

- ustaleń dotyczących parametrów technicznych ulic,
- linii zabudowy,
- określanych we wskazaniach warunków zabudowy parametrów technicznych obiektów i działek budowlanych, tzn. wysokości obiektów, kształtu dachu, intensywności zabudowy,

formy ogrodzeń, frontu działek, dopuszczalnych form zabudowy działek, uzbrojenia komunalnego.

Ogólne wytyczne dla kształtowania ładu przestrzennego zawarte zostały również w poszczególnych rozdziałach dotyczących kształtowania środowiska przyrodniczego, dziedzictwa kulturowego, układu komunikacyjnego, infrastruktury technicznej oraz w ustaleniach dla poszczególnych terenów wskazanych na rysunku studium (Kierunki zagospodarowania przestrzennego).

XI. ZAGROŻENIE BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

Z punktu widzenia zdrowia ludzi oraz zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia najistotniejsze znaczenie mają uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego. Do elementów najbardziej zagrażających można zaliczyć zanieczyszczenia wody pitnej, w mniejszym stopniu zanieczyszczenia powietrza. Dla funkcjonowania ekosystemów podstawowe znaczenie mają zanieczyszczenie powietrza lub wód powierzchniowych, wpływające na procesy życiowe roślin i zwierząt oraz zmieniające stan środowiska, takie jak eutrofizacja, powodująca niekorzystne zmiany w ekosystemie wód, zakwaszenie oraz uciążliwości powodowane hałasem. Zagrożenia związane z zanieczyszczeniem środowiska omówione zostały w rozdziale dotyczącym diagnozy stanu środowiska przyrodniczego. Ponadto zagrożenie bezpieczeństwa ludności i jej mienia stanowić mogą poniżej opisane elementy.

Zakłady stwarzające ryzyko poważnej awarii

Na terenie gminy Janów oraz w jej bezpośrednim sąsiedztwie nie są zlokalizowane żadne zakłady o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii.

Zagrożenie hałasem

Zagrożenie hałasem w gminie Janów wynika w głównej mierze z jego emisji pochodzącej z ciągów komunikacyjnych – hałas drogowy, związany z obsługą gminy na głównych arteriach z ruchem tranzytowym (droga krajowa nr 46 oraz wojewódzka nr 793), hałas kolejowy generowany przez linię kolejową nr 61. Hałas przemysłowy, związany z funkcjonowaniem zakładów przemysłowych, nie odgrywa w gminie Janów znaczącej roli. Występuje punktowo przy większych zakładach produkcyjnych, przede wszystkim w rejonie północnej części miejscowości Janów.

Promieniowanie elektromagnetyczne

Głównymi źródłami promieniowania elektromagnetycznego niejonizującego, mogącymi stanowić zagrożenie bądź też ograniczenie w zagospodarowaniu terenu są urządzenia elektroenergetyczne (linie wysokiego i średniego napięcia oraz niektóre stacje transformatorowe), nadajniki radiowe oraz stacje bazowe telefonii komórkowej. W gminie Janów są to przede wszystkim linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia 220 kV i 110 kV.

Zagrożenie powodziowe

Na obszarze gminy nie istnieje zagrożenie powodzią obejmującą swym zasięgiem wielkie tereny. Przez gminę przepływa rzeka Wiercica, dla której Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki

Wodnej w Poznaniu sporządził Studium ochrony przeciwpowodziowej, wyznaczające granice zasięgu wód o prawdopodobieństwie przewyższenia p=1% (średnio raz na 100 lat), które stanowią obszary szczególnego zagrożenia powodzią w rozumieniu przepisów odrębnych w zakresie prawa wodnego. Występują one jedynie na terenach leśnych w północnej części gminy, w sołectwie Ponik.

Zagrożenia osuwaniem mas ziemnych

Biorąc pod uwagę budowę geologiczną oraz ukształtowanie terenu na obszarze gminy Janów zagrożenie ze strony osuwania się mas ziemnych jest niewielkie. Zgodnie z Przeglądową mapą osuwisk i obszarów predysponowanych do występowania ruchów masowych w części pozakarpackiej województwa śląskiego, opracowaną przez Państwowy Instytut Geologiczny w ramach Systemu Osłony Przeciwosuwiskowej, obszary predysponowane do występowania ruchów masowych znajdują się jedynie w sołectwach Bystrzanowice-Dwór oraz Hucisko i obejmują głównie tereny leśne.

XII. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY JANÓW

XII.1. Analiza zapotrzebowania na podstawowe usługi z zakresu infrastruktury społecznej

Zaspokojenie podstawowych potrzeb mieszkańców w zakresie zapewnienia dostępu do publicznych usług oświaty i opieki zdrowotnej, a także do ogólnodostępnych terenów zieleni, wypoczynku i sportu jest jednym z podstawowych zadań jednostek samorządu lokalnego, realizowanym między innymi poprzez odpowiednie ustalenia dokumentów planistycznych, strategicznych i finansowych przez nie tworzonych. Niezbędne jest przy tym zachowane normatywów urbanistycznych określających przestrzenne minima społeczne i zdrowotne. Brak takich standardów często doprowadza do realizacji zespołów mieszkaniowych bez dostępu do komunikacji publicznej i infrastruktury społecznej. Regulacje te dotyczą zarówno wykształconych już osiedli i obszarów zurbanizowanych ubogich w podstawowe usługi, jak i nowych terenów inwestycyjnych, wyznaczanych w studium oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Obowiązujące przepisy prawa nie regulują w żaden sposób wskaźników i standardów urbanistycznych dla zapewnienia usług z zakresu infrastruktury społecznej. Niemniej jednak w opracowywanym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego należy przyjąć zalecane przez specjalistów wskaźniki. Oświata obok ochrony zdrowia należy do podstawowych i najważniejszych zobowiązań państwa wobec jego obywateli. Zaspokajanie tych zobowiązań powinno się dokonywać przede wszystkim w sferze publicznej, przedsięwzięcia prywatne mogą być uzupełnieniem wzbogacającym ofertę publiczną. Zalecane standardy dla infrastruktury społecznej w zakresie usług opiekuńczo – wychowawczych i edukacyjnych kształtują się zgodnie z poniższymi tabelami.

Tabela 32. Zalecane wskaźniki urbanistyczne dla usług oświaty.

usługa / wskaźnik	żłobki	przedszkola	szkoły podstawowe	gimnazja
% liczby mieszkańców korzystających z usług (przy uwzględnieniu prognoz demograficznych GUS do 2035 r.)	**0,3%**	**3%**	**6%**	**3%**
zalecana chłonność placówki	60 dzieci	120 dzieci	500-700 uczniów	300-600 uczniów
powierzchnia działki	0,3 ha	0,4 ha	1,5 – 2 ha	1,5 – 2 ha
liczba mieszkańców / 1 obiekt	20 000	4 000 – 5 000	10 000	10 000 – 20 000
powierzchnia terenu / 1 mieszkańca	0,15 m^2	0,9 m^2	1,8 m^2	1,0 – 1,5 m^2
zalecany maksymalny promień dojścia pieszego	**1000 m**	**500 m**	**500 – 800 m**	**800 – 1000 m**

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Grażyna Dąbrowska – Milewska, 2010, „Standardy urbanistyczne dla terenów mieszkaniowych – wybrane zagadnienia"

Tabela 33. Zalecane wskaźniki dla terenów zieleni, rekreacji i sportu.

	program	minimalna powierzchnia	minimalny wskaźnik powierzchni	maksymalny promień dojścia
tereny przydomowe	place zabaw dla dzieci do lat 7 (powyżej 50 mieszkań)	250 m^2	5 m^2 / mieszkańca	50 m
	place dla dzieci starszych (powyżej 50 mieszkań)			100 m
podstawowe ogólnodostępne tereny wypoczynku i sportu	ogród osiedlowy	2 ha	4 m^2 / mieszkańca	500 m
	boiska sportowe do gier zespołowych	2 ha	1,5 m^2 / mieszkańca	
ponad-podstawowe tereny wypoczynku i sportu	park	2 ha	4 m^2 / mieszkańca	1000 m
	zespół boisk, kryte pływanie, hala sportowa	2 ha	2,5 m^2 / mieszkańca	

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Grażyna Dąbrowska – Milewska, 2010, „Standardy urbanistyczne dla terenów mieszkaniowych – wybrane zagadnienia"

Kwestię rozmieszczenia usług publicznych na terenie gminy Janów należy rozważać po wzięciu pod uwagę szeregu uwarunkowań i przyszłych tendencji, przede wszystkich prognoz demograficznych. Jak wynika z prognoz GUS do 2035 r. w powiecie częstochowskim liczba ludności spadnie o ponad 20 tysięcy (ze 135 404 w 2012 r. do 115 236 w 2035 r.), z czego ponad 18 tysięcy w części wiejskiej powiatu, w której zlokalizowana jest gmina Janów (ze 119 308 w 2012 r. do 101 106 w 2035 r.). W zmieniających się uwarunkowaniach należy zapewnić mieszkańcom nieprzerwany dostęp do publicznego kształcenia, usług ochrony zdrowia oraz ogólnodostępnych terenów zieleni, biorąc pod uwagę zasięg dojścia i dojazdu do poszczególnych punktów dla wszystkich mieszkańców.

Obecną sytuację oświatową gminy Janów (dane na 2013 r.), w której funkcjonują 2 przedszkola (w Janowie i Złotym Potoku), 3 szkoły podstawowe (w Janowie, Lusławicach

i Lgoczance) oraz 1 gimnazjum (w Piasku), już weryfikuje zmniejszająca się w ostatnich latach liczba uczniów. Od 2005 r. liczba uczniów w trzech szkołach podstawowych zmniejszyła się o 90 (z 417 w 2005 r. do 327 w 2012 r.), natomiast w gimnazjum o 76 (z 253 w 2005 r. do 177 w 2012 r.). Pozytywna tendencja dotyczy jedynie przedszkoli: liczba dzieci wzrosła z 91 w 2005 r. do 123 w 2012 r. W dwóch gminnych przedszkolach w 2012 r. zapewniono miejsca dla 134 dzieci. Powyższe dane wskazują na wystarczającą liczbę jednostek oświatowych w gminie Janów, umożliwiającą dostęp do opieki przedszkolnej i edukacji dla wszystkich dzieci.

Wśród placówek związanych z ochroną zdrowia w gminie Janów należy wymienić przede wszystkim ośrodek zdrowia w Janowie przy ul. Leśnej (poradnia ogólna, poradnie specjalistyczne, poradnia dla dzieci, stomatologia). Mieszkańcom północnej i wschodniej części gminy podstawową opiekę zdrowotną w ramach poradni ogólnej zapewniają również ośrodki zdrowia w Żurawiu i Bystrzanowicach. W miejscowości Janów funkcjonują również dwie apteki, w Żurawiu i Bystrzanowicach – punkty apteczne.

Rozmieszczenie podstawowych usług z zakresu infrastruktury społecznej zapewnia nierównomierny dostęp do nich dla mieszkańców gminy Janów. W związku z dużą powierzchnią gminy, znacznym udziałem lasów oraz rozproszoną siecią osadniczą, składającą się niewielkich miejscowości, części wsi zlokalizowanych w oddaleniu od centrum gminy nie jest wyposażona w placówki oświaty i ochrony zdrowia – mieszkańcy korzystają z placówek zlokalizowanych w innych miejscowościach. Jest to rozwiązanie konieczne, ze względu na niewielką liczbę mieszkańców poszczególnych wsi.

Największe zagęszczenie usług publicznych w gminie występuje w, będącej lokalnym ośrodkiem obsługi ludności, miejscowości Janów: Zespół Szkolno-Przedszkolny, Ośrodek Zdrowia, Urząd Gminy, Zakład Gospodarki Komunalnej, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Biblioteka Publiczna, Samorządowy Ośrodek Kultury i Sportu. Na terenie części miejscowości zlokalizowane są pojedyncze obiekty usług publicznych: szkoły w Piasku, Lusławicach, Lgoczance, przedszkole w Złotym Potoku, szkolne schronisko młodzieżowe w Siedlcu, ośrodki zdrowia w Żurawiu i Bystrzanowicach. W Piasku, Złotym Potoku, Bystrzanowicach, Janowie oraz Żurawiu zlokalizowane są również jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej. Pozostałe miejscowości nie są wyposażone w usługi z zakresu infrastruktury społecznej. Wśród instytucji kultury na uwagę zasługuje zlokalizowane w Złotym Potoku Muzeum Regionalne im. Zygmunta Krasińskiego.

Usługi społeczne kształtują jakość środowiska mieszkaniowego danej miejscowości. Zapotrzebowanie na nie jest różnicowane przede wszystkim przez trendy demograficzne oraz wielkość ośrodka osadniczego. Część usług lokalizowana będzie jedynie w miejscowościach o określonej minimalnej liczbie mieszkańców, zapewniając dostęp do nich również ludności z okolicznych rejonów. Wpływ na zapotrzebowanie dla usług spoza podstawowego pakietu (oświata, opieka zdrowotna, administracja) ma także status materialny mieszkańców, prowadzony styl życia, odległość od większych ośrodków miejskich. Dotyczy to przede wszystkim instytucji kultury, sportu.

XII.2. Wnioski złożone do zmiany studium

Zgodnie z wymogami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, po podjęciu uchwały o przystąpieniu do sporządzenia zmiany studium, ogłoszono termin, w którym można było składać wnioski do zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Janów. Wnioski o zmianę zapisów studium wpływały jednak do urzędu gminy jeszcze przed

przystąpieniem do procedury jego zmiany. Tabela z wykazem wniosków zawiera treść wszystkich ww. wniosków, złożonych przez osoby fizyczne i prawne. Przed przystąpieniem do sporządzenia zmiany studium wpłynęły 364 wnioski o jego zmianę (dotyczące wszystkich miejscowości gminy), natomiast w ustawowym terminie, wyznaczonym od 22 października 2013 r. do 25 listopada 2013 r., wpłynęło 81 wniosków (dotyczących 10 miejscowości).

Tabela 34. Liczba wniosków złożonych do zmiany studium w poszczególnych miejscowościach.

nazwa miejscowości	liczba wniosków złożonych przed przystąpieniem do sporządzenia zmiany studium	liczba wniosków złożonych w ustawowym terminie	suma
Apolonka	11	0	11
Bystrzanowice	5	0	5
Bystrzanowice-Dwór	24	0	24
Czepurka	8	2	10
Góry Gorzkowskie	5	0	5
Hucisko	4	0	4
Janów	18	27	45
Lgoczanka	7	1	8
Lipnik	7	0	7
Lusławice	11	1	12
Okrąglik	12	0	12
Pabianice	16	0	16
Piasek	14	0	14
Ponik	36	25	61
Siedlec	64	13	77
Skowronów	7	0	7
Sokole Pole	5	0	5
Śmiertny Dąb	12	2	14
Teodorów	6	0	6
Zagórze	6	2	8
Złoty Potok	67	5	72
Żuraw	19	1	20
obwodnica - wnioski zbiorowe	0	2	2
suma	**364**	**81**	**445**

Źródło: opracowanie własne.

Wykres 9. Liczba wniosków złożonych do zmiany studium w poszczególnych miejscowościach.

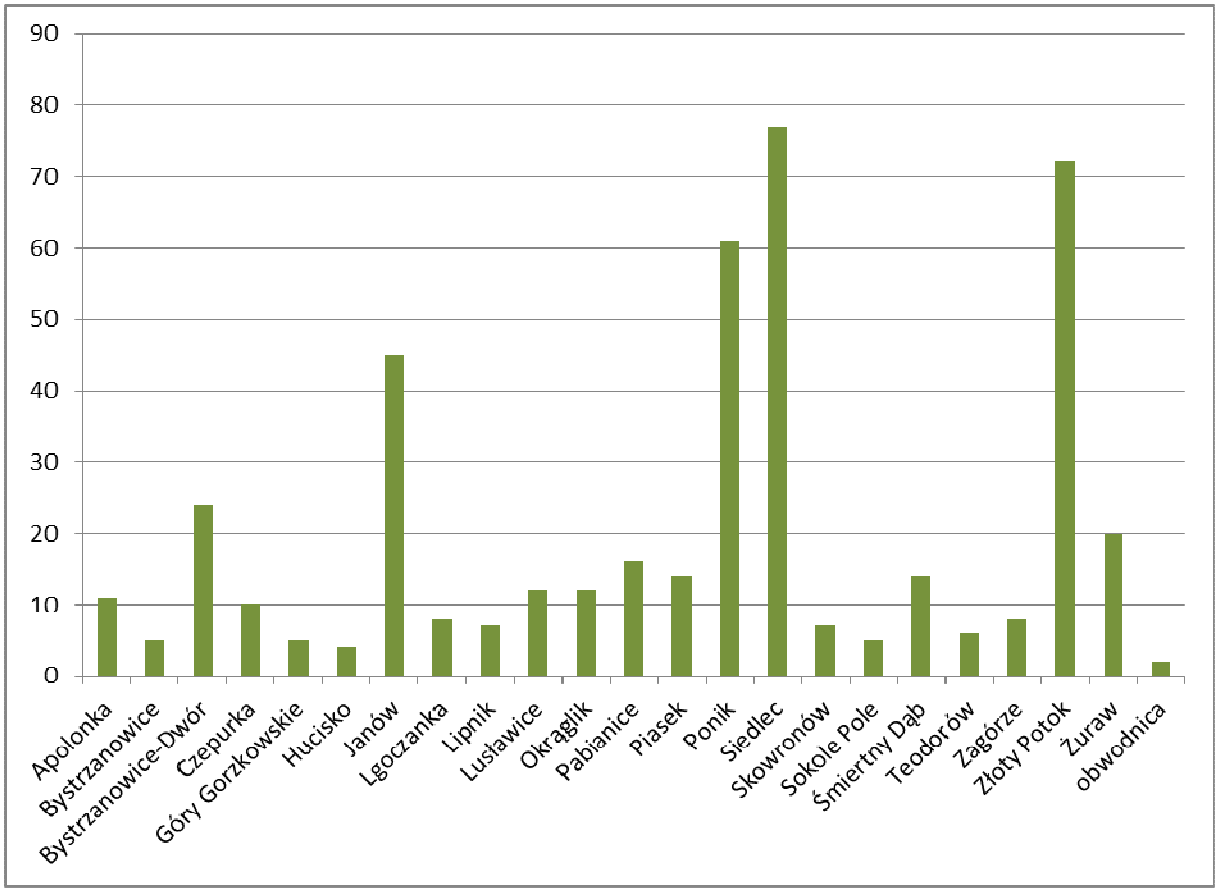

Źródło: opracowanie własne.

Najwięcej wniosków wpłynęło w miejscowości Siedlec (77), Zloty Potok (72), Ponik (61) oraz Janów (45). Najmniej wniosków dotyczy miejscowości Hucisko (4), Bystrzanowice (5), Góry Gorzkowskie (5), Sokole Pole (5), Teodorów (6), Lipnik (7), Zagórze (8). Wnioski o zmianę przeznaczenia działek rozmieszczone są w większości w centrum gminy (w rejonie Janowa, Ponika i Złotego Potoku) oraz w jej południowo-zachodniej części (miejscowość Siedlec). Miejscowości, w których wpłynęło najmniej wniosków, to wsie położone w znacznym oddaleniu od centrum gminy, najczęściej nie posiadające własnej bazy usługowej. Większość wniosków zlokalizowana jest na istniejących terenach rolniczych, pojedyncze dotyczą działek usytuowanych na terenach leśnych oraz budowlanych (zmiana funkcji zabudowy). Rejony lokalizacji wniosków złożonych do zmiany studium pokrywają się z miejscowościami, w których ruch budowlany jest najintensywniejszy.

Tabela 35. Liczba złożonych wniosków w podziale na funkcję zabudowy.

rodzaj zabudowy	liczba wniosków
zabudowa mieszana	87
zabudowa mieszkaniowa	319
zabudowa letniskowa	9
zabudowa produkcyjno-usługowa	11
infrastruktura techniczna	8
inne	11
suma	**445**

Źródło: opracowanie własne.

Wykres 10. Liczba złożonych wniosków w podziale na funkcję zabudowy.

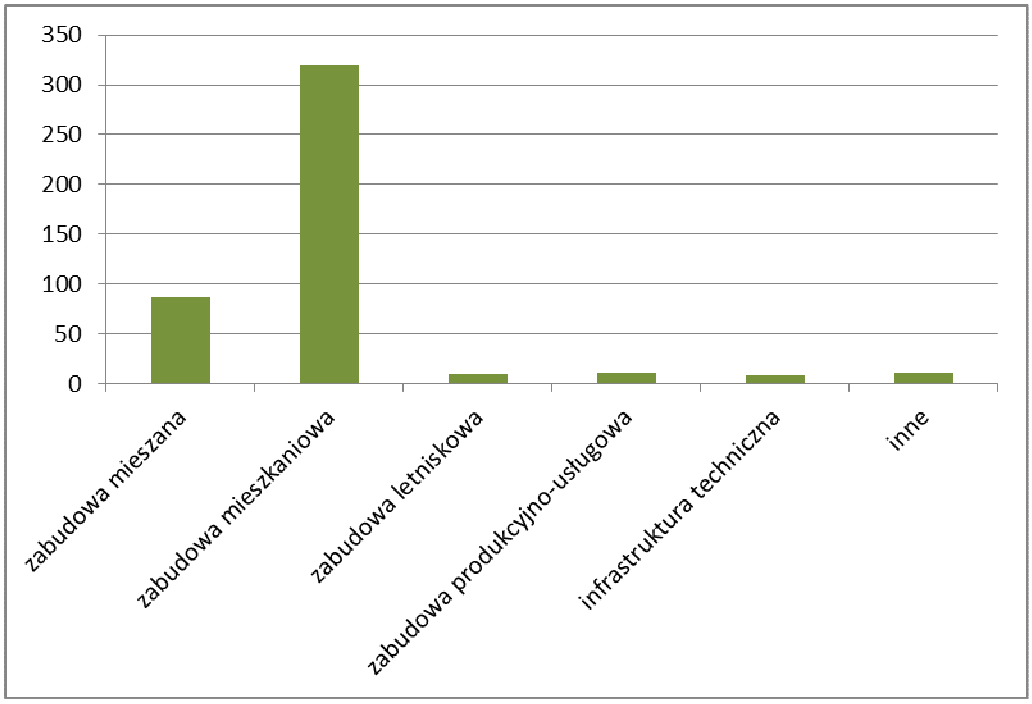

Źródło: opracowanie własne.

Ponad 70% złożonych wniosków dotyczyło wprowadzenia zabudowy mieszkaniowej, a prawie 20% zabudowy mieszanej (mieszkaniowej, zagrodowej, usługowej, letniskowej). Inne wnioski (m.in. o zabudowę letniskową, produkcyjno-usługową, wyposażenie w infrastrukturę techniczną) stanowią niewielki odsetek wszystkich złożonych do zmiany studium wniosków. Pojedyncze wnioski dotyczyły umożliwienia lokalizacji farmy fotowoltaicznej, eksploatacji kruszywa naturalnego, usunięcia projektowanej drogi, lokalizacji drogi wewnętrznej. Wszystkie złożone wnioski zlokalizowane są w granicach obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Ich pozytywne rozpatrzenie będzie najczęściej skutkowało koniecznością wprowadzenia zmian do planu miejscowego. Przy lokalizacji nowych terenów budowlanych konieczne jest zapewnienie właściwej obsługi komunikacyjnej oraz wyposażenia w infrastrukturę techniczną.

XII.3. Analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne

Gmina Janów jest gminą o charakterze rolniczo-leśnym. Powierzchnię gminy w ok. 44% zajmują użytki rolne, a wskaźnik lesistości wg danych na 2014 r. był równy ok. 52%. W znacznym stopniu wpływa to na krajobraz gminy, jak również sposób użytkowania i strukturę terenów zabudowanych. Obszar zurbanizowany nie przekracza 3% powierzchni gminy. W poszczególnych miejscowościach dominuje zabudowa jednorodzinna, a także zabudowa zagrodowa, która tworzy zwarte pierzeje wzdłuż głównych tras komunikacyjnych.

Gmina Janów położona jest w województwie śląskim, w południowo-wschodniej części powiatu częstochowskiego. Bliskie sąsiedztwo ośrodka rozwojowego, jakim jest miasto Częstochowa, stwarza szerokie możliwości rozwoju gminy, także w kontekście przyrostu nowych terenów budowlanych. Lokalizacja w granicach Aglomeracji Częstochowskiej w znacznym stopniu przyczynia się do tworzenia licznych powiązań funkcjonalno-przestrzennych, podtrzymujących relacje społeczno-gospodarcze w obrębie sąsiadujących gmin i głównego ośrodka miejskiego. Gmina Janów

zlokalizowana jest na przecięciu istotnych traktów komunikacyjnych: drogi krajowej nr 46, relacji Częstochowa – Szczekociny oraz drogi wojewódzkiej nr 793 relacji Siewierz – Święta Anna.

Na terenie Janowa obecnie funkcjonuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, który swoim zasięgiem obejmuje niemal całą powierzchnię gminy. W planie określono szczegółowo zasady w zakresie kształtowania ładu przestrzennego oraz zagospodarowania terenów o poszczególnych funkcjach. Przeprowadzona analiza przeznaczeń terenów wykazuje, że polityka przestrzenna gminy w dużej mierze jest zgodna potencjałem rozwojowym wynikającym z uwarunkowań oraz zapotrzebowaniem mieszkańców.

Gmina posiada bardzo dobrze rozwiniętą sieć wodociągową o łącznej długości 73,0 km. Według danych GUS na koniec 2014 r. ok. 93,4% mieszkańców gminy miało dostęp do bieżącej wody. Znacznie słabiej kształtuje się zaopatrzenie ludności w dostęp do sieci kanalizacyjnej, której długość wynosi 28,1 km. Zaledwie 38,8% mieszkańców ma w swoich domach podłączenie do kanalizacji. Na terenie gminy nie występuje sieć gazowa przeznaczona do obsługi ludności, zaopatrywanie gospodarstw domowych w ciepło następuje ze źródeł indywidualnych. Ze względów środowiskowych, jak i ekonomicznych, uzasadnione jest uzupełnienie istniejącej zabudowy o nowe tereny budowlane, wykorzystujące istniejącą infrastrukturę drogową i techniczną. W przypadku, gdy tereny budowlane nie posiadają niezbędnej infrastruktury, zdecydowanie łatwiej wyposażyć dane tereny, w przypadku zwartych kompleksów zabudowy niż w przypadku terenów rozproszonych.

Na obszarze gminy w 2015 r. zarejestrowane były 382 podmioty gospodarcze, wśród których przeważającą większość stanowiły mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 osób (357 podmiotów). Ponadto zanotowano działalność 22 firm, które zatrudniały od 10 do 49 osób oraz 3 firmy, które zatrudniały od 50 do 249 osób. Bodźcem dla wzmożonego ruchu inwestycyjnego może być bogata oferta turystyczna, wykorzystująca liczne walory przyrodniczo-krajobrazowe, dzięki którym gmina Janów jest ważnym ośrodkiem rekreacyjno-wypoczynkowym dla regionu.

Możliwości finansowe gminy określane są corocznie i przyjmowane uchwałą ustanawiającą budżet gminy na bieżący rok. W budżecie określa się dochód gminy, jego źródła, a także planowane wydatki. Dochód budżetu gminy Janów, według danych GUS, w 2005 r. był równy 11 383 097,00 zł, z czego 3 148 596,00 zł stanowiło dochód własny. Biorąc pod uwagę sumę dochodu budżetu gminy w roku 2014, która wynosiła 16 603 646,70 zł, w tym dochód własny – 6 447 985,12 zł, widoczny jest znaczny wzrost dochodów gminy. Analiza źródeł dochodu budżetu gminy Janów wykazała m.in. wzrost dochodów z podatku od nieruchomości. W roku 2005 r. suma dochodów z tytułu podatku kształtowała się na poziomie 830 128,00 zł, zaś w 2014 r. suma ta wynosiła 1 503 892,35 zł. Widoczny prawie dwukrotny wzrost wartości odzwierciedla przyrost zainwestowanych terenów na obszarze gminy, a także warunkuje dalsze możliwości rozwoju dając większe możliwości finansowania inwestycji z zakresu zadań własnych gminy, wspomagających przyszłe procesy inwestycyjne.

Istotnym czynnikiem, wpływającym na kształt oraz przyszłe możliwości rozwoju przestrzennego gminy, są wszelkiego rodzaju uwarunkowania środowiskowe. Na podstawie analizy systemu przyrodniczego gminy można stwierdzić, które tereny należy wykluczyć z obszaru predysponowanego do sytuowania nowej zabudowy. W obrębie gminy Janów wyróżnia się występowanie gleb pseudobielicowych oraz brunatnych, a także rędzin, czarnych ziem oraz torfów. Dominują gleby pseudobielicowe oraz brunatne, które zaliczane są do gruntów ornych słabych V i VI klasy bonitacyjnej oraz średnich IVa i IVb klasy bonitacyjnej. W celu kształtowania prawidłowej struktury rolnej tereny zabudowane nie powinny podlegać rozpraszaniu, a grunty wysokiej jakości sprzyjające gospodarce rolnej powinny podlegać ochronie. Lasy pokrywają ponad połowę

powierzchni obszaru gminy. Zwarte kompleksy leśne występują głównie w centralnej i wschodniej części i stanowią jeden z jej głównych walorów przyrodniczo-krajobrazowych gminy. Cenne siedliska przyrodnicze zostały objęte poszczególnymi formami ochrony przyrody. W granicach gminy Janów występuje Park Krajobrazowy Orlich Gniazd wraz z otuliną, 4 rezerwaty przyrody: Kaliszak, Bukowa Kępa, Parkowe i Ostrężnik, a także obszar Natura 2000 SOO Ostoja Złotopotocka PLH240020. Obszary o szczególnych walorach krajobrazowych i przyrodniczych sprzyjają funkcjonowaniu całorocznego ruchu turystycznego. Ze względu na ochronę tych obszarów rozwój terenów zabudowanych powinien następować zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, nie pogarszając stanu środowiska.

Na terenie gminy Janów znajduje się 16 udokumentowanych złóż surowców kopalin, do których należy zaliczyć surowce okruchowe (piaski i piaski formierskie) oraz surowce węglanowe (wapienie). W obrębie gminy nie występują ustanowione obszary i tereny górnicze. Na obszarze gminy nie stwierdzono występowania znacznych powierzchniowo terenów zagrożonych powodzią. Jedynie w północnej części gminy na terenach leśnych w sołectwie Ponik wyznaczono obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Podobnie kształtuje się sytuacja w zakresie zagrożenia osuwaniem się mas ziemnych. Obszary predysponowane do występowania ruchów masowych znajdują się jedynie w sołectwach Bystrzanowice-Dwór oraz Hucisko i obejmują tereny leśne. Poza wymienionymi aspektami wynikającymi ze względów środowiskowych, nie wskazuje się większych ograniczeń wpływających na możliwość realizacji zabudowy.

Niezbędną infrastrukturę społeczną na terenie gminy Janów stanowią usługi oświaty i ochrony zdrowia. Gmina posiada 8 placówek oświatowych, na które składają się 4 placówki wychowania przedszkolnego, 3 szkoły podstawowe oraz 1 szkoła gimnazjalna. W roku szkolnym 2014/2015 w punktach przedszkolnych przebywało 176 dzieci, do szkół podstawowych uczęszczało 330 uczniów, zaś do gimnazjum 167. W porównaniu z latami ubiegłymi liczba uczniów uległa nieznacznym zmianom. W stosunku do roku szkolnego 2013/2014 nieznacznie wzrosła liczba uczniów szkół gimnazjalnych, oraz liczba dzieci w szkołach podstawowych. Należy stwierdzić, że obecna oferta edukacyjna gminy spełnia zapotrzebowanie mieszkańców, niemniej jednak w miarę postępujących zmian struktury demograficznej ludności konieczne będzie dostosowanie liczby miejsc dla uczniów w ww. placówkach.

Sytuację społeczną w gminie określa również stan bezrobocia. Według danych GUS w 2014 r. udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wyniósł 11,0% i był wyższy od wskaźnika dla powiatu częstochowskiego, który wynosił 9,4%. Tendencje z okresu ostatnich 10 lat wykazują, że stopa bezrobocia w gminie Janów charakteryzuje się stosunkowo dużą zmiennością w stosunku rocznym, jednak ogólne trendy utrzymują się na względnie stałym poziomie.

XII.4. Prognozy demograficzne

Prognozowanie demograficzne jest jednym z elementów planowania potrzeb i możliwości rozwoju gminy w kontekście realizacji zadań publicznych dotyczących zaspokajania potrzeb lokalnej społeczności. Ocena aktualnej sytuacji demograficznej oraz prognoza przyszłego stanu i struktury ludności w granicach gminy Janów daje podstawę do określania potrzeb mieszkaniowych, a co za tym idzie potrzeb rozwoju nowej infrastruktury technicznej i społecznej w gminie. Na potrzeby projektu zmiany Studium prognoza obejmuje zmiany liczby ludności w gminie na okres do 30 lat. Analizę sytuacji demograficznej oparto na wskaźnikach dotyczących gminy, zgodnie z danymi GUS wg stanu na koniec 2014 r.

Liczba ludności gminy Janów według faktycznego miejsca zamieszkania na koniec 2014 r. wynosiła 5991 osób. Od 1995 r. liczba ludności zmniejszyła się o 336 osób. Na przestrzeni lat odnotowano liczne wahania w ogólnej liczbie mieszkańców gminy. W latach 1995-2000 zarejestrowano znaczny spadek liczby ludności, jednak w okresie ostatnich 5 lat obserwuje się lekki wzrost poziomu populacji w gminie. Szczegółowa analiza sytuacji demograficznej pozwala na określenie rocznego tempa zmian liczby ludności w gminie. Zgodnie z danymi GUS na koniec 2014 r. gmina Janów charakteryzuje się ujemnym przyrostem bezwzględnym zarówno w stosunku do roku poprzedniego (2013), jak i do roku bazowego (2005). Największy przyrost bezwzględny, a tym samym największe tempo wzrostu, odnotowano w 2010 r. W badanym okresie ostatnich 10 lat zarejestrowano nieznaczny spadek liczby ludności. Średnie roczne tempo zmian wynosi ok. – 0,08%, należy jednak zaznaczyć, że trendy z ostatnich 5 lat obrazują stabilizację oraz stosunkowy wzrost liczby mieszkańców.

Ruch naturalny obejmuje szereg zjawisk, które powodują zmiany w stanie liczebnym oraz strukturze ludności. Liczba urodzeń i zgonów wpływa bezpośrednio na zmiany liczby ludności. Stosunek tych dwóch wskaźników, wyrażany przez przyrost naturalny, daje ogólny pogląd na sytuację demograficzną w gminie. Zmiany liczby urodzeń żywych cechuje znaczna zmienność w czasie. W roku 2005 r. w gminie Janów urodziło się 50 dzieci. Największą liczbę urodzeń zarejestrowano w 2011 r. i wynosiła ona 65. W kolejnych latach wskaźnik urodzeń charakteryzował się licznymi wahaniami, jednak obecnie utrzymuje on tendencję zwyżkową. W 2014 r. liczba urodzeń wzrosła o 11 w porównaniu z rokiem 2005 i wynosiła 61. Podobną charakterystykę prezentuje wskaźnik zgonów w gminie. W badanym okresie największą liczbę zgonów odnotowano w 2009 r. – 89, najmniejszą z kolei w roku 2005, gdzie wynosiła ona 57. W porównaniu z rokiem 2005 liczba zgonów wzrosła o 2 i w 2014 r. była równa 59. Przyrost naturalny ludności, stanowiący różnicę pomiędzy liczbą urodzeń i zgonów, utrzymuje się na względnie stałym, niekorzystnym poziomie. Na przestrzeni ostatnich 10 lat jedynie w 2014 r. odnotowano dodatni przyrost naturalny. W pozostałych latach niska liczba urodzeń była mniejsza od liczby zgonów.

Istotnym czynnikiem kształtującym strukturę demograficzną ludności w gminie Janów są ruchy migracyjne. Biorąc pod uwagę przepływy ludności w ciągu badanego okresu należy stwierdzić, że czynnik migracji ma znaczący wpływ na stan populacji w gminie, a jego znaczenie w miarę upływu czasu będzie rosnąć. W latach 2005-2014 do gminy Janów napłynęło 735 osób, przy jednoczesnym odpływie ludności na poziomie 488 osób. Największą liczbę zameldowań zanotowano w 2009 i 2011 r. W roku 2011 odnotowano również największy wskaźnik wymeldowań. W ciągu całego badanego okresu saldo migracji wewnętrznych utrzymywało się na dodatnim poziomie. Świadczy to o wysokim potencjale rozwojowym gminy, który w dużej mierze wynika z położenia w granicach Aglomeracji Częstochowskiej. Większą mobilność, zarówno w ruchu odpływowym, jak i napływowym, wykazywały kobiety. Analiza migracji na pobyt stały w zależności od kierunku ruchu ludności wykazuje, że wśród ludności napływowej przeważają mieszkańcy miast. W 2014 r. liczba zameldowań z miast niemal dwukrotnie przewyższyła liczbę zameldowań z terenów wiejskich. Odmienne tendencje charakteryzują ruch odpływowy – przeważa liczba wymeldowań na wieś. W gminie Janów w czasie badanego okresu zarejestrowany ruch napływowy z zagranicy był znikomy – na terenie gminy zamieszkały 3 osoby z innych krajów, podczas gdy za granicę wymeldowało się 6 osób. Według typologii przyrostu rzeczywistego według Webba, na podstawie danych dla 2014 r., gminę Janów można zaliczyć do jednostki typu C. Jest to jednostka aktywna demograficznie cechująca się relatywnie wysokim przyrostem naturalnym, który jest jednak niższy od dodatniego salda migracji.

Ważną charakterystyką społeczeństwa z punktu widzenia rozwoju społeczno-gospodarczego gminy jest podział ludności na ekonomiczne grupy wieku. Im większa liczba osób w wieku przedprodukcyjnym oraz produkcyjnym, tym większe możliwości wzrostu demograficznego posiada dane społeczeństwo. W gminie Janów ludność w wieku przedprodukcyjnym jest niższa od liczby osób w wieku poprodukcyjnym, co pokrywa się z powszechnie panującym trendem starzenia się społeczeństwa. Mieszkańcy w wieku produkcyjnym stanowią ponad 63% wszystkich mieszkańców gminy. W podziale na płeć ogólna liczba mężczyzn w gminie nieznacznie przewyższa liczbę kobiet – wskaźnik feminizacji w 2014 r. był równy 100. Kobiety przewyższają mężczyzn pod względem liczebności w grupie osób w wieku i poprodukcyjnym. Wśród grup osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym przeważają jednak mężczyźni.

Z podziałem ludności wg ekonomicznych grup wieku związany jest wskaźnik obciążenia demograficznego. Informuje on, jaki jest stosunek ludności w wieku nieprodukcyjnym do ludności w wieku produkcyjnym. Na przestrzeni ostatnich 10 lat wskaźnik ten sukcesywnie malał do roku 2011, po czym zaczął wzrastać. W 2005 r. był równy 63,3, by w 2011 r. osiągnąć wartość 55,3, a w 2014 r. 57,3. Równocześnie stale wzrasta stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym do ludności w wieku przedprodukcyjnym, co jest odzwierciedleniem ogólnych trendów panujących w Polsce, świadczących o postępującym starzeniu się społeczeństwa. W gminie Janów liczba osób w wieku produkcyjnym utrzymuje się na względnie stałym poziomie, przez co struktura demograficzna ludności przyjmuje charakterystykę typową dla społeczeństw dojrzałych.

Rozkład ludności wg płci w poszczególnych przedziałach wiekowych w gminie Janów obrazuje, jak kształtuje się sytuacja ludnościowa gminy i jakie procesy temu towarzyszą. W najmłodszej grupie wiekowej oraz w przedziale wiekowym 30-49 zanotowano zdecydowaną przewagę liczby mężczyzn nad kobietami, jednak w przedziale wiekowym 15-19 oraz 25-29 liczba kobiet przewyższa liczbę mężczyzn. Korzystne zjawisko wydłużania się trwania życia ma przełożenie na wzrastającą liczbę osób w wieku 65 lat i więcej, w tym przedziale liczba kobiet ponad dwukrotnie przewyższa grupę mężczyzn.

Prognoza demograficzna liczby mieszkańców gminy Janów do roku 2045 została przeprowadzona na podstawie analizy wskaźnika średniego tempa zmian liczby ludności według faktycznego miejsca zamieszkania w gminie w latach 2010-2014. W badanym okresie średni roczny wzrost liczby ludności kształtował się na poziomie 0,19%. Wg stanu na koniec 2014 r. w stosunku do 2010 r. ogólna liczba mieszkańców gminy Janów wzrosła o 0,08%. Ponadto, wykonana prognoza zakłada kontynuację istniejących procesów demograficznych – w dalszym ciągu przewiduje się stopniowy wzrost przyrostu naturalnego, jak i salda migracji. W perspektywie najbliższych 30 lat trendy migracyjne mogą ulec zmianom na korzyść wzmocnienia i stabilizacji sytuacji demograficznej w gminie.

W prognozie uwzględniono również uwarunkowania lokalizacyjne, mieszkaniowe oraz infrastrukturalne, które stanowią ważne czynniki kształtujące trendy demograficzne na terenie gminy. Określają one możliwości rozwoju społeczno-gospodarczego, zmierzające do zapewnienia dogodnych warunków życia dla obecnych jak i przyszłych mieszkańców gminy Janów.

Na atrakcyjność gminy Janów wpływa stale rozwijający się rynek mieszkaniowy. Wzrost ten obejmuje nie tylko ilościowy przyrost substancji mieszkaniowej, ale również podniesienie standardu i jakości mieszkań. W ciągu ostatnich 10 lat zanotowano przyrost liczby mieszkań, na koniec 2014 r. ich liczba wynosiła 2436, czyli o 385 więcej niż w roku 2005. O dobrych warunkach mieszkaniowych świadczy rosnąca przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania, która w 2014 r. wynosiła 80,5 m^2

(przy średniej dla powiatu 88,1 m^2) oraz przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na jedną osobę, która kształtowała się na poziomie 32,7 m^2. Wskazuje się na potrzebę wyznaczania nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową w odpowiedzi na rosnący popyt oraz obowiązujące trendy na rynku nieruchomości.

Dostępność komunikacyjna jest kolejnym czynnikiem, który może wpłynąć na rozwój demograficzny gminy Janów. Powiązania transportowe tworzą droga krajowa nr 46, która stanowi główne połączenie obszaru gminy z Częstochową, oraz droga wojewódzka nr 793 relacji Siewierz – Święta Anna. Dogodne połączenie z ponadregionalnym ośrodkiem rozwoju może zachęcić mieszkańców do pozostania w gminie, a także przyczynić się do wzmożonego ruchu migracyjnego mieszkańców Częstochowy na teren gminy.

Położenie gminy w granicach Aglomeracji Częstochowskiej ma istotne znaczenie dla jej przyszłego rozwoju społeczno-gospodarczego. Częstochowa dzięki licznym powiązaniom funkcjonalno-przestrzennym pełni rolę ponadregionalnego ośrodka wzrostu, wspomagającego rozwój otaczających terenów. Warte podkreślenia są drogi lokalne odchodzące od nadrzędnego układu komunikacyjnego łączącego główne miejscowości w obrębie gminy oraz całego regionu. Wzdłuż tych dróg obserwuje się wzmożony ruch inwestycyjny, który w dalszej perspektywie będzie powodował dalsze dogęszczanie terenów zabudowanych zlokalizowanych przy ważniejszych szlakach transportowych.

Jednym z największych atutów gminy Janów jest bogate środowisko przyrodnicze oraz atrakcyjna oferta turystyczna. Naturalne walory krajobrazu typowego dla terenów Jury Krakowsko-Częstochowskiej są chronione przez liczne rezerwaty oraz Park Krajobrazowy Orlich Gniazd. Na obszarze gminy znajdują się liczne utwory wapienne oraz jaskinie, a także średniowieczne budowle, które są punktem wycieczek nie tylko miejscowych, ale także turystów z całego kraju. Turystyka jest jednym z głównych czynników rozwoju społeczno-gospodarczego gminy. Całoroczna oferta turystyczna generuje dodatkowe miejsca pracy dla mieszkańców. Unikalny charakter gminy może zachęcać ludzi do osiedlania się na jej terenie, oferując wysokiej jakości środowisko życia i zamieszkania.

Biorąc pod uwagę analizę struktury demograficznej oraz tendencje zmian liczby ludności wynikające z przyrostu naturalnego i salda migracji, a także uwzględniając uwarunkowania rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Janów należy stwierdzić, że w perspektywie do roku 2045 liczba mieszkańców gminy będzie stopniowo wzrastać. Przyczyni się to do wzrostu zapotrzebowania na nowe tereny mieszkaniowe oraz infrastrukturę techniczną i transportową, obsługującą te obszary.

XII.5. Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy

Dochody gminy można podzielić na bieżące (podatki i opłaty, subwencja ogólna, dotacje i środki przeznaczone na cele bieżące) oraz majątkowe (ze sprzedaży majątku, dotacje i środki przeznaczone na inwestycje). Według Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Janów na lata 2016-2028 dochody gminy do roku 2028 będą rosnąć. Podobne założenia przyjęto dla wydatków gminy, przy czym zarówno wzrost dochodów jak i wydatków dotyczy przede wszystkim dochodów i wydatków bieżących. Analiza źródeł dochodu budżetu gminy Janów za ostatnie 10 lat wykazała m. in. wzrost dochodów z podatku od nieruchomości. W roku 2005 r. suma dochodów z tytułu tego

podatku kształtowała się na poziomie 830 128,00 zł, zaś w 2014 r. suma ta wynosiła 1 503 892,35 zł. Widoczny prawie dwukrotny wzrost wartości odzwierciedla przyrost zainwestowanych terenów na obszarze gminy, a także warunkuje dalsze perspektywy rozwoju, dając większe możliwości finansowania inwestycji z zakresu zadań własnych gminy, wspomagających przyszłe procesy inwestycyjne. Udział dochodów z podatku od nieruchomości w stosunku do dochodów z podatków i opłat wynosi obecnie ok. 23%, natomiast w stosunku do wszystkich dochodów gminy ok. 9%. Realizacja zabudowy dopuszczonej w dokumentach planistycznych przyczyni się zatem do wzrostu dochodów gminy.

Realizacja inwestycji z zakresu komunikacji, infrastruktury technicznej oraz pozostałych zadań własnych gminy przebiegać będzie zgodnie z obowiązującymi przepisami, m.in. w zakresie prawa budowlanego i prawa zamówień publicznych. Sposób realizacji inwestycji infrastrukturalnych określą uchwalone przez Radę Gminy strategie, plany i programy, w tym m.in wieloletnie programy inwestycyjne. Nakłady związane z infrastrukturą komunikacyjną i techniczną stanowią główne koszty realizacji dokumentów planistycznych. Nakłady te stanowią obowiązek samorządu terytorialnego i służą rozwojowi gminy. Wydatki mogą być rozłożone w czasie, nie muszą więc obciążać gminy od razu po uchwaleniu planu miejscowego. Realizacja wielu inwestycji może stanowić duże obciążenie dla budżetu, dlatego istotne jest planowanie perspektywiczne i pozyskiwanie środków finansowych z zewnątrz.

Środki finansowe na cele związane z poprawą atrakcyjności inwestycyjnej gminy, wspieraniem lokalnej przedsiębiorczości, poprawą warunków życia mieszkańców gminy poprzez poprawę stanu infrastruktury drogowej, wodno-kanalizacyjnej oraz społecznej będą pochodziły w całości lub w części z budżetu gminy oraz ze źródeł zewnętrznych, takich jak m.in. środki strukturalne, fundusze unijne, kredyty i pożyczki oraz inne, w oparciu o obowiązujące przepisy i zawarte umowy. Omawiane nakłady inwestycyjne mogą być zrównoważone częściowo poprzez wzrost wpływów do budżetu w wyniku realizacji ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Finansowanie realizacji ww. inwestycji, które należą do zadań własnych gminy, będzie określone w uchwałach budżetowych, odbywać się będzie zgodnie z przepisami ustawy o finansach publicznych, poprzez wydatki inwestycyjne z budżetu gminy.

Zakłada się więc, iż gmina Janów posiada możliwości finansowania rozwoju sieci komunikacyjnej oraz infrastruktury technicznej. Gmina w znacznym stopniu pokryta jest miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, kwestia rozwoju komunikacji i infrastruktury jest już więc przeanalizowana w prognozach skutków finansowych uchwalenia miejscowych planów. Dzięki prognozom finansowym możliwe jest kontrolowanie kosztów i dopasowanie rozwiązań przestrzennych do możliwości finansowych gminy.

XII.6. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę

Struktura przestrzenna Gminy Janów ściśle nawiązuje do jej rolniczo-leśnego charakteru. Dominują tu lasy oraz użytki rolne, natomiast sieć osadniczą tworzą rozproszone na terenie całej gminy wsie, w których dominuje zabudowa o charakterze zagrodowym i jednorodzinnym.

Wśród terenów zabudowanych w gminie wyróżnić można tereny zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej, zabudowy usługowej (z uwzględnieniem usług publicznych: administracji, kultury, kultu religijnego, oświaty, zdrowia, sportu i rekreacji) oraz zabudowy produkcyjnej i magazynowej. Ukształtowanie i rozlokowanie zabudowy jest dość równomierne.

Dominują wsie typu ulicówki i rzędówki. Koncentracja terenów zabudowy usługowej występuje w rejonie miejscowości Janów, Ponik oraz Złoty Potok, na pozostałym terenie zabudowa usługowa charakteryzuje się nieregularnym rozproszeniem. Nieregularny rozkład przestrzenny wykazują również tereny zabudowy produkcyjnej i magazynowej. W roku 2015 powierzchnia użytkowa zabudowy w gminie Janów (uzyskana na podstawie danych ewidencyjnych i GUS) wyniosła 293 859 m^2. Na podstawie, analiz ekonomicznych, środowiskowych i społecznych oraz prognoz demograficznych oszacowano maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową, usługową oraz produkcyjno-usługową w 2045 r.

Następnie wyliczono chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej oraz chłonność obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, również w podziale na funkcje zabudowy: mieszkaniową, usługową i produkcyjno-usługową. Dla poszczególnych funkcji zabudowy przyjęto odrębne metodyki wyliczenia chłonności terenów, co wynika ze specyfiki i potencjalnego stopnia i sposobu zagospodarowania działek. W przypadku zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz zagrodowej przyjęto, iż na jednej działce zlokalizowany będzie jeden budynek o funkcji mieszkalnej. W przypadku terenów o usługowych oraz produkcyjnych chłonność wyliczano na podstawie przyjętych wskaźników urbanistycznych, w tym przede wszystkim dopuszczanej maksymalnej powierzchni zabudowy. Obszary zwartej zabudowy wskazano w 15 obrębach ewidencyjnych gminy. Ze względu na rozproszenie zabudowy przedmiotowych obszarów nie wskazano w obrębach Góry Gorzkowskie, Hucisko, Lgoczanka, Sokole Pole, Teodorów, Śmiertny Dąb i Okrąglik. W granicach obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, innych niż uwzględnione w pkt 2, oszacowano chłonność, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej, przyjmując określone założenia.

Tabela 36. Porównanie zapotrzebowania na nową zabudowę oraz sumy powierzchni istniejącej zabudowy i chłonności terenów.

FUNKCJA ZABUDOWY	maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę [m^2]	chłonność obszarów z ust. 5 pkt. 2 u.o.p.z.p [m^2]	chłonność obszarów z ust. 5 pkt. 3 u.o.p.z.p [m^2]	łączna chłonność obszarów z ust. 5 pkt. 2 i 3 u.o.p.z.p [m^2]	możliwość zlokalizowania nowej zabudowy [m^2]
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**
Zabudowa mieszkaniowa	79 957,5	22 808,4	201 586,2	224 394,6	**-144 437,1**
Zabudowa usługowa					
usługi komercyjne	7 676,9	13 124,3	13 345,8	26 470,1	**-18 793,2**
usługi publiczne	12 413,5	21 043,6	8 661,3	29 704,9	**-17 291,4**
Zabudowa produkcyjno-usługowa	113 100,0	10 375,9	99 114,5	109 490,4	**3609,6**

Maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę produkcyjno-usługową wyrażoną w powierzchni użytkowej przekracza powierzchnię użytkową możliwą do uzupełnienia

w terenach o zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej oraz w terenach przeznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę.

Natomiast maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową, usługową wyrażone w powierzchni użytkowej nie przekracza powierzchni użytkowej możliwej do uzupełnienia w terenach o zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej oraz w terenach przeznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę. Zgodnie z obliczeniami, dogęszczenie tej zabudowy o maksymalną chłonność danych terenów w znacznym stopniu przekracza maksymalne zapotrzebowanie.

W związku z powyższym, dla zabudowy produkcyjno-usługowej, zgodnie z zapisami art. 10 ust. 5 pkt 4 lit. b ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, gdy maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę przekracza sumę powierzchni użytkowej zabudowy w podziale na funkcje zabudowy – bilans terenów pod zabudowę uzupełnia się o różnicę tych wielkości wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy, i przewiduje się lokalizację nowej zabudowy poza obszarami, o których mowa w pkt 2 i 3, maksymalnie w ilości wynikającej z uzupełnionego bilansu, tj. 3 609,6 m^2 dla zabudowy produkcyjno-usługowej.

Natomiast dla pozostałej zabudowy, zgodnie z zapisami art. 10 ust. 5 pkt 4 lit. a ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, gdy maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę nie przekracza sumy powierzchni użytkowej zabudowy w podziale na funkcje zabudowy, nie przewiduje się lokalizacji nowej zabudowy poza obszarami zwartej zabudowy lub terenami objętymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

XII.7. Wnioski i wytyczne do prac planistycznych

Analiza istniejącego stanu zagospodarowania przestrzennego gminy wskazuje, iż jej stabilny i zrównoważony rozwój wymaga rozwiązania kilku zasadniczych kwestii problemowych w zakresie sfery ekonomiczno-społecznej, sfery funkcjonalno-przestrzennej, a także ochrony środowiska przyrodniczego. Podstawowymi zadaniami dla gminy jest:

- kreowanie przestrzeni, w oparciu o jej walory przyrodnicze i kulturowe, z poszanowaniem tradycji miejsca i wydobyciem jego tożsamości;
- poprawa warunków dla realizacji mieszkalnictwa, poprzez rozwój sieci infrastruktury komunikacyjnej i technicznej,
- tworzenie odpowiednich warunków dla rozwoju działalności gospodarczej, kreującej nowe miejsca pracy, w tym przede wszystkim turystyki i bazy turystycznej,
- ukierunkowanie rozwoju centrum gminy, a także wyznaczenie lokalizacji i zasad rozwoju centrów lokalnych,
- utrzymanie co najmniej istniejącego stanu środowiska przyrodniczego oraz wprowadzenie rygorów korzystania z jego zasobów, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju,
- określenie zasad lokalizacji poszczególnych funkcji i kierunków zagospodarowania terenu.

Analiza poszczególnych elementów składających się na sposób zagospodarowania i funkcjonowania gminy prowadzi do poniższych wniosków, koniecznych do uwzględnienia w sporządzanej zmianie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Janów.

Obecność szeregu uwarunkowań zewnętrznych będzie miała wpływ na projektowane ustalenia zawarte w opracowaniu kierunkowym. Dotyczy to m.in. ustaleń dla obszarów prawnie chronionych na podstawie przepisów odrębnych, przebiegu projektowanej obwodnicy Janowa w ciągu drogi krajowej nr 46, a także przebiegu liniowych elementów infrastruktury technicznej (m.in. linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia).

W zakresie zagospodarowania przestrzennego należy dążyć do wyprowadzania funkcji uciążliwych poza obszary zabudowy mieszkaniowej (utworzenie stref działalności gospodarczej), rewitalizacji wszystkich historycznych struktur przestrzennych i pojedynczych obiektów (z ich wykorzystaniem na cele społeczne, kulturalne i turystyczne), zagospodarowania przestrzeni publicznych (szczególnie w miejscowościach pełniących funkcję centrum gminy i centrów lokalnych, a także w rejonach obsługi ruchu turystycznego).

W zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego przy projektowaniu nowych rozwiązań kierunkowych wskazana jest maksymalna ochrona przed dewastacją najcenniejszych elementów dziedzictwa kulturowego, rewitalizacja obiektów będących w złym stanie technicznym i ich wyeksponowanie w krajobrazie gminy.

W zakresie ochrony środowiska przyrodniczego należy wskazać rozwiązania zmierzające do ochrony urozmaiconego krajobrazu południowej części gminy, funkcjonowania systemu przyrodniczego gminy opartego o rzekę Wiercicę, ochrony zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych złóż kopalin. Nie należy przeznaczać pod zabudowę najcenniejszych obszarów chronionych, zwartych kompleksów leśnych, nowe tereny budowlane należy projektować przede wszystkim na użytkach rolnych słabych klas bonitacyjnych.

W zakresie infrastruktury komunikacyjnej konieczne jest rozwiązanie kwestii obwodnicy Janowa i zapewnienie odpowiednich połączeń wszystkich miejscowości gminy z centrami lokalnymi i centrum gminy oraz z układem zewnętrznym. Istotne jest również zapewnienie sprawnego systemu parkowania dla mieszkańców i przyjezdnych oraz modernizacja istniejących dróg.

W zakresie infrastruktury technicznej konieczny jest rozwój infrastruktury służącej ochronie środowiska: zapewnienie dostępu do układu wodno-kanalizacyjnego wszystkim mieszkańcom, rozbudowa rozdzielczego systemu kanalizacji, co najmniej równolegle z powstawaniem nowej zabudowy.

KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

XIII. POLITYKA PRZESTRZENNA GMINY JANÓW

Uznaje się, że generalnym celem polityki rozwojowej gminy Janów jest: **„rozwój zrównoważony respektujący unikalne walory przyrodniczo-kulturowe Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd”.**

Analiza uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego gminy Janów i przyjęty główny cel rozwoju stanowią podstawę do sformułowania kierunków kształtowania struktury przestrzennej gminy, w ramach których opracowano podział obszaru gminy na tereny o różnych funkcjach, ze wskazaniem głównych kierunków i wskaźników ich zagospodarowania. Określony główny cel rozwoju gminy Janów powinien być realizowany poprzez następujące działania dotyczące kształtowania polityki przestrzennej:

- w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego:
  - zachowanie unikalnych walorów krajobrazowych i przyrodniczych terenu gminy,
  - zachowanie równowagi ekologicznej w środowisku przyrodniczym, naturalnego zróżnicowania występujących ekosystemów,
  - ochrona systemu powiązań przyrodniczych pomiędzy obszarami o znaczącej funkcji środowiskowej, opartego na dolinie Wiercicy wraz z jej dopływami i kompleksami leśnymi,
  - optymalne wykorzystanie zasobów dla zrównoważonego rozwoju gminy,
  - planowanie i realizowanie zabudowy na terenie gminy z zachowaniem obowiązujących standardów jakości środowiska oraz z uwzględnieniem form ochrony przyrody, występujących w granicach administracyjnych gminy,
  - nie dopuszczanie do lokalizowania w najbliższym otoczeniu terenów i obiektów o największych wartościach przyrodniczych, krajobrazowych i ekologicznych wszelkich form użytkowania terenu zagrażających równowadze środowiska,
  - wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturowych gminy dla rozwoju nowych funkcji, zwłaszcza obsługi turystyki oraz rozwoju zabudowy rekreacji indywidualnej;
- w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego:
  - ochrona cennych obiektów i obszarów objętych ochroną m.in. poprzez wpis do rejestru zabytków i gminnej ewidencji zabytków,
  - wykorzystanie walorów kulturowych gminy, w tym unikalnego w skali regionu połączenia dwóch jednostek urbanistycznych – Janowa i Złotego Potoku – zespołem pałacowo-parkowym w Złotym Potoku oraz położenia na Szlaku Orlich Gniazd, w celu dalszego rozwoju turystyki,
  - ochrona ekspozycji obiektów i zespołów zabytkowych oraz zachowanie historycznych relacji przestrzennych,
  - utrzymanie obiektów zabytkowych w dobrym stanie technicznym,
  - zintegrowanie ochrony dziedzictwa kulturowego, przyrodniczego i krajobrazu – eksponowanie walorów kulturowych gminy w połączeniu z walorami krajobrazowymi;

- w zakresie rozwoju komunikacji:
  - reorganizacja układu komunikacyjnego, polegająca na wyprowadzeniu ruchu tranzytowego z centrum Janowa projektowaną obwodnicą w ciągu drogi krajowej nr 46 w klasie drogi głównej ruchu przyspieszonego, co pozwoli na zmniejszenie uciążliwości komunikacyjnych dla mieszkańców gminy,
  - modernizacja i rozbudowa sieci dróg lokalnych, zapewnienie drogom odpowiednich parametrów technicznych,
  - oddzielenie ruchu kołowego od pieszego i rowerowego, poprzez budowę chodników, ścieżek rowerowych, utwardzonych poboczy,
  - zapewnienie odpowiedniej ilości miejsc do parkowania dla obiektów produkcyjnych, usługowych, turystycznych, użyteczności publicznej;
- w zakresie rozwoju infrastruktury technicznej:
  - pełne wyposażenie w infrastrukturę techniczną terenów istniejącej zabudowy, przygotowanie terenów pod nowe inwestycje poprzez kompleksowe uzbrojenie terenu,
  - zasada równoległej realizacji zabudowy z wyposażeniem terenów w infrastrukturę techniczną,
  - poprawa stanu istniejących obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej oraz ich rozbudowa, z zachowaniem niezawodności dostępu do poszczególnych sieci infrastruktury technicznej,
  - zwiększenie liczby gospodarstw domowych wykorzystujących odnawialne źródła energii,
  - zapewnienie dostępu do mediów, w celu poprawy warunków życia mieszkańców,
  - utrzymanie istniejących systemów melioracji wodnych podstawowych i szczegółowych (cieki rolnicze Wiercica i Kozyrka, melioracje szczegółowe – rowy melioracyjne w sołectwach Bystrzanowice, Lgoczanka, Sokole Pole Teodorów, Zagórze, drenowanie systematyczne w sołectwie Zagórze);
- w zakresie zmian w strukturze przestrzennej gminy:
  - uzyskanie przestrzennej ciągłości terenów zurbanizowanych i terenów otwartych, eliminacja rozpraszania zabudowy, zwiększanie intensywności zabudowy w terenach już zainwestowanych i uzbrojonych oraz maksymalne zachowanie terenów otwartych, spełniających funkcję ekologiczną, przestrzenno-kompozycyjną i funkcjonalną,
  - tworzenie ładu przestrzennego poprzez segregację funkcji konfliktowych, dążenie do przeniesienia funkcji uciążliwych poza zespoły zabudowy mieszkaniowej, w tym m.in. rozdzielenie funkcji produkcyjnej i mieszkaniowej,
  - przygotowanie terenów pod inwestycje mieszkaniowe – wyposażenie ich w infrastrukturę techniczną (wodociąg, kanalizacja) i komunikacyjną,
  - wspieranie modernizacji i remontów istniejących zasobów mieszkaniowych,
  - dostosowanie formy architektonicznej nowo realizowanych bądź przebudowywanych budynków do charakteru istniejącej zabudowy, miejscowej tradycji i otaczającego krajobrazu,
  - stworzenie atrakcyjnych warunków dla rozwoju działalności gospodarczej, przygotowanie uzbrojonych terenów pod inwestycje związane z działalnością gospodarczą,
  - koncentracja obszarów aktywizacji gospodarczej w wyznaczonych na rysunku studium (Kierunki zagospodarowania przestrzennego) terenach obiektów produkcyjnych, składów, magazynów

i usług, przede wszystkim w miejscowościach położonych sąsiedztwie drogi krajowej nr 46 (m.in. Piasek, Janów, Sokole Pole), jak również w miejscowościach zlokalizowanych blisko miasta Częstochowy (m.in. Żuraw),

- wzbogacanie struktury biologicznej terenów produkcyjnych poprzez wprowadzanie zieleni izolacyjnej, chroniącej przed degradacją walorów naturalnych obszaru,
- rozwój usług turystyki i rekreacji w ramach wyznaczonych terenów inwestycyjnych, poprzez wykorzystanie walorów i zasobów środowiska przyrodniczego i kulturowego, wspieranie rozwoju turystyki krajoznawczej, świątecznej i weekendowej oraz agroturystyki,
- tworzenie warunków dla rozwoju handlu, gastronomii i rzemiosła, poprzez dopuszczenie lokalizacji usług nieuciążliwych, niekolidujących z zabudową mieszkaniową w terenach o dominującej funkcji mieszkaniowej.

Schemat 20. Uproszczone kierunki kształtowania struktury przestrzennej gminy Janów.

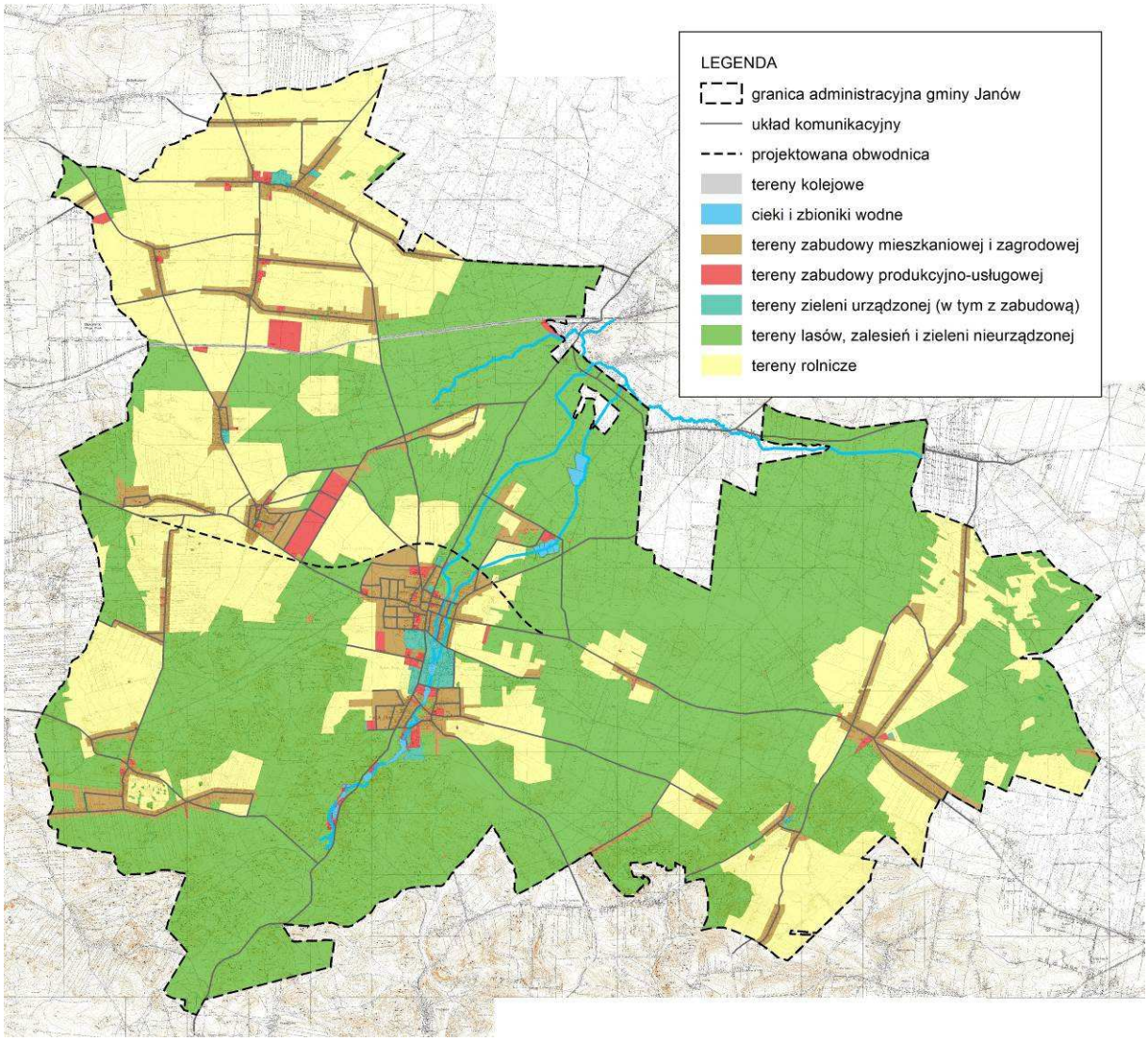

Źródło: opracowanie własne.

XIV. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW

W części graficznej studium (Kierunki zagospodarowania przestrzennego), stanowiącej załącznik nr 3, wskazane zostały główne kategorie terenów, które rozróżniono ze względu na funkcję, zasady zagospodarowania oraz możliwości ich przekształceń. Granice terenów przedstawione na załączniku nr 3 do studium oraz wskaźniki podane w części tekstowej, należy traktować jako wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Ostateczny przebieg granic terenów i wielkość wskaźników zostaną ustalone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Wskazana w studium funkcja i zasady zagospodarowania poszczególnych terenów określają podstawowy kierunek przeznaczenia terenu. Przypisanemu kierunkowi można przyporządkować inne sposoby użytkowania, określone jako dopuszczalne kierunki przeznaczenia, o ile wzbogacają lub uzupełniają przeznaczenie podstawowe i mogą z nim harmonijnie współistnieć.

W celu tworzenia warunków zrównoważonego rozwoju oraz uczytelnienia struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy wyznaczono następujące tereny:

MW – tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej;

MN – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej;

MNr – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej o charakterze rezydencjonalnym;

MNU – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej;

MM – tereny zabudowy mieszkaniowej mieszanej;

RM – tereny zabudowy zagrodowej

ML – tereny zabudowy rekreacji indywidualnej;

U – tereny zabudowy usługowej;

UP – tereny usług społecznych;

UT – tereny usług turystyki;

UTt – tereny urządzeń obsługi ruchu turystycznego

US – tereny usług sportu i rekreacji;

PU – tereny obiektów produkcyjnych, składów, magazynów i usług;

PEF – tereny obiektów produkcyjnych – elektrownie fotowoltaiczne;

PG – tereny powierzchniowej eksploatacji kopalin;

RU – tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych, leśnych i rybackich;

IT – tereny obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej;

KP – tereny placów;

KS – tereny obsługi komunikacji;

KS1 – tereny obsługi komunikacji – parking;

ZP – tereny zieleni urządzonej;

ZP1 – tereny zieleni urządzonej z zakazem zabudowy;

ZPU – tereny zieleni urządzonej z zabudową mieszkaniową i usługową;

ZC – tereny cmentarzy;

ZCz – tereny cmentarzy zamkniętych;

1R – tereny rolnicze;

2R – tereny rolnicze z zakazem zabudowy;

Zn – tereny zieleni nieurządzonej;

ZL – tereny lasów;

ZLZ – tereny zalesień;

WS – tereny wód powierzchniowych śródlądowych**;**

KK – tereny kolejowe.

Dla powyższych terenów określa się podstawowe i dopuszczalne kierunki przeznaczenia, standardy kształtowania zabudowy i zasad zagospodarowania terenu. Uzupełnieniem dla tych ustaleń są treści zasad ochrony środowiska przyrodniczego, zasad ochrony dziedzictwa kulturowego, kierunków rozwoju systemu komunikacji i systemów infrastruktury technicznej oraz wskazania wynikające z ogólnych zasad polityki przestrzennej.

MW – tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej

- Podstawowe kierunki przeznaczenia:
  - zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna;
- Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:
  - zabudowa usługowa, jako towarzysząca zabudowie mieszkaniowej, w tym m.in. gastronomia, handel, rzemiosło,
  - zieleń urządzona z możliwością lokalizowania urządzeń sportowo-rekreacyjnych, placów zabaw, obiektów małej architektury itp.,
  - drogi, place, ciągi pieszo-jezdne,
  - obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej;
- Standardy kształtowania zabudowy i zasad zagospodarowania terenu:
  - utrzymanie istniejącej zabudowy z możliwością rozbudowy, nadbudowy, odbudowy i przebudowy,
  - tereny zaplecza technicznego obiektów handlowych, usługowych należy odizolować wizualnie od przestrzeni publicznej oraz od zabudowy mieszkaniowej,
  - zapewnienie w obrębie każdej działki generującej ruch samochodowy niezbędnych miejsc parkingowych,
  - maksymalna wysokość zabudowy do 12 m,
  - dachy płaskie, jedno-, dwu- lub wielospadowe o kącie nachylenia połaci dachowych do 45°,
  - minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 40% działki budowlanej,
  - zakaz realizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem: urządzeń i obiektów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

MN - tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej

- Podstawowe kierunki przeznaczenia:
  - zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna;
- Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:
  - zabudowa usługowa, jako towarzysząca zabudowie mieszkaniowej, w tym m.in. gastronomia, handel, rzemiosło,
  - zieleń urządzona z możliwością lokalizowania urządzeń sportowo-rekreacyjnych, placów zabaw, obiektów małej architektury itp.,
  - drogi, place, ciągi pieszo-jezdne,
  - obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.
- Standardy kształtowania zabudowy i zasad zagospodarowania terenu:
  - utrzymanie istniejącej zabudowy z możliwością rozbudowy, nadbudowy, odbudowy i przebudowy,
  - tereny zaplecza technicznego obiektów handlowych, usługowych należy odizolować wizualnie od przestrzeni publicznej oraz od zabudowy mieszkaniowej,
  - zapewnienie w obrębie każdej działki generującej ruch samochodowy niezbędnych miejsc parkingowych,
  - maksymalna wysokość zabudowy do 9 m,
  - dachy płaskie, jedno-, dwu- lub wielospadowe o kącie nachylenia połaci dachowych do 45°,
  - minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 50% działki budowlanej dla zabudowy mieszkaniowej, 40% działki budowlanej dla zabudowy usługowej,
  - postulowana minimalna powierzchnia nowowydzielonej działki budowlanej – 800 m² dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w formie bliźniaczej, 1000² m dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w formie wolnostojącej,
  - zakaz realizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem: urządzeń i obiektów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

MNr – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej o charakterze rezydencjonalnym

- Podstawowe kierunki przeznaczenia:
  - zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna o charakterze rezydencjonalnym;
- Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:
  - zabudowa usługowa, jako towarzysząca zabudowie mieszkaniowej, w tym m.in. gastronomia, handel, rzemiosło,
  - zieleń urządzona z możliwością lokalizowania urządzeń sportowo-rekreacyjnych, placów zabaw, obiektów małej architektury itp.,
  - drogi, place, ciągi pieszo-jezdne,
  - obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.
- Standardy kształtowania zabudowy i zasad zagospodarowania terenu:
  - utrzymanie istniejącej zabudowy z możliwością rozbudowy, nadbudowy, odbudowy i przebudowy,
  - tereny zaplecza technicznego obiektów handlowych, usługowych należy odizolować wizualnie od przestrzeni publicznej oraz od zabudowy mieszkaniowej,
  - zapewnienie w obrębie każdej działki generującej ruch samochodowy niezbędnych miejsc parkingowych,
  - maksymalna wysokość zabudowy do 9 m,

- dachy płaskie, jedno-, dwu- lub wielospadowe o kącie nachylenia połaci dachowych do 45°,
- minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 60% działki budowlanej dla zabudowy mieszkaniowej, 40% działki budowlanej dla zabudowy usługowej,
- postulowana minimalna powierzchnia nowowydzielonej działki budowlanej – 2500 m²,
- zakaz realizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem: urządzeń i obiektów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

MNU - Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej

- Podstawowe kierunki przeznaczenia:
  - zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna,
  - zabudowa usługowa, w tym m.in. gastronomia, handel, rzemiosło,
  - usługi społeczne, m.in. w zakresie usług oświaty, sportu i rekreacji, ochrony zdrowia, kultu religijnego, kultury, pomocy społecznej, administracji;
- Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:
  - zieleń urządzona z możliwością lokalizowania urządzeń sportowo-rekreacyjnych, placów zabaw, obiektów małej architektury itp.,
  - drogi, place, ciągi pieszo-jezdne,
  - obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej;
- Standardy kształtowania zabudowy i zasad zagospodarowania terenu:
  - utrzymanie istniejącej zabudowy z możliwością rozbudowy, nadbudowy, odbudowy i przebudowy,
  - tereny zaplecza technicznego obiektów handlowych, usługowych należy odizolować wizualnie od przestrzeni publicznej oraz od zabudowy mieszkaniowej,
  - zapewnienie w obrębie każdej działki generującej ruch samochodowy niezbędnych miejsc parkingowych,
  - maksymalna wysokość zabudowy do 9 m,
  - dachy płaskie, jedno-, dwu- lub wielospadowe o kącie nachylenia połaci dachowych do 45°,
  - minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 50% działki budowlanej dla zabudowy mieszkaniowej, 40% działki budowlanej dla zabudowy usługowej,
  - postulowana minimalna powierzchnia nowowydzielonej działki budowlanej – 800 m² dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w formie bliźniaczej, 1000² m dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w formie wolnostojącej,
  - zakaz realizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem: urządzeń i obiektów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

MM - Tereny zabudowy mieszkaniowej mieszanej

- Podstawowe kierunki przeznaczenia:
  - zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna,
  - zabudowa zagrodowa;
- Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:
  - zabudowa usługowa związana z rolnictwem oraz towarzysząca zabudowie mieszkaniowej, w tym m.in. gastronomia, handel, rzemiosło,
  - zabudowa związana z produkcją w gospodarstwach rolnych, hodowlanych wraz z zapleczem administracyjnym i socjalnym,
  - zieleń urządzona z możliwością lokalizowania urządzeń sportowo-rekreacyjnych, placów

zabaw, obiektów małej architektury itp.,
- drogi, place, ciągi pieszo-jezdne,
- obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej;

- Standardy kształtowania zabudowy i zasad zagospodarowania terenu:
  - utrzymanie istniejącej zabudowy z możliwością rozbudowy, nadbudowy, odbudowy i przebudowy,
  - tereny zaplecza technicznego obiektów handlowych, usługowych należy odizolować wizualnie od przestrzeni publicznej oraz od zabudowy mieszkaniowej,
  - zapewnienie w obrębie każdej działki generującej ruch samochodowy niezbędnych miejsc parkingowych,
  - maksymalna wysokość zabudowy do 9 m,
  - dachy płaskie, jedno-, dwu- lub wielospadowe o kącie nachylenia połaci dachowych do 45°,
  - minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 50% działki budowlanej dla zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej, 40% działki budowlanej dla zabudowy usługowej,
  - postulowana minimalna powierzchnia nowowydzielonej działki budowlanej – 800 m² dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w formie bliźniaczej, 1000² m dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w formie wolnostojącej,
  - zakaz realizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem: urządzeń i obiektów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

RM - Tereny zabudowy zagrodowej

- Podstawowe kierunki przeznaczenia:
  - zabudowa zagrodowa;
- Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:
  - zabudowa związana z produkcją w gospodarstwach rolnych, hodowlanych wraz z zapleczem administracyjnym i socjalnym,
  - zieleń urządzona z możliwością lokalizowania urządzeń sportowo-rekreacyjnych, placów zabaw, obiektów małej architektury itp.,
  - drogi, place, ciągi pieszo-jezdne,
  - obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej;
- Standardy kształtowania zabudowy i zasad zagospodarowania terenu:
  - utrzymanie istniejącej zabudowy z możliwością rozbudowy, nadbudowy, odbudowy i przebudowy,
  - zapewnienie w obrębie każdej działki generującej ruch samochodowy niezbędnych miejsc parkingowych,
  - maksymalna wysokość zabudowy do 9 m,
  - dachy płaskie, jedno-, dwu- lub wielospadowe o kącie nachylenia połaci dachowych do 45°,
  - minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 60% działki budowlanej,
  - zakaz realizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem: urządzeń i obiektów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

ML - Tereny zabudowy rekreacji indywidualnej

- Podstawowe kierunki przeznaczenia:
  - zabudowa rekreacji indywidualnej;

- Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:
  - zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna,
  - zieleń urządzona z możliwością lokalizowania urządzeń sportowo-rekreacyjnych, placów zabaw, obiektów małej architektury itp.,
  - drogi, place, ciągi pieszo-jezdne,
  - obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej;
- Standardy kształtowania zabudowy i zasad zagospodarowania terenu:
  - utrzymanie istniejącej zabudowy z możliwością rozbudowy, nadbudowy, odbudowy i przebudowy,
  - zapewnienie w obrębie każdej działki generującej ruch samochodowy niezbędnych miejsc parkingowych,
  - maksymalna wysokość zabudowy do 6 m,
  - dachy płaskie, jedno-, dwu- lub wielospadowe o kącie nachylenia połaci dachowych do 45°,
  - minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 70% działki budowlanej,
  - postulowana minimalna powierzchnia nowowydzielonej działki budowlanej – 1000 m²,
  - zakaz realizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem: urządzeń i obiektów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

U - Tereny zabudowy usługowej

- Podstawowe kierunki przeznaczenia:
  - zabudowa usługowa,
  - usługi społeczne, m.in. w zakresie usług oświaty, sportu i rekreacji, ochrony zdrowia, kultu religijnego, kultury, pomocy społecznej, administracji;
- Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:
  - zieleń urządzona z możliwością lokalizowania urządzeń sportowo-rekreacyjnych, placów zabaw, obiektów małej architektury itp.,
  - drogi, place, ciągi pieszo-jezdne,
  - obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej;
- Standardy kształtowania zabudowy i zasad zagospodarowania terenu:
  - utrzymanie istniejącej zabudowy z możliwością rozbudowy, nadbudowy, odbudowy i przebudowy,
  - zapewnienie w obrębie każdej działki generującej ruch samochodowy niezbędnych miejsc parkingowych,
  - maksymalna wysokość zabudowy do 9 m,
  - dachy płaskie, jedno-, dwu- lub wielospadowe o kącie nachylenia połaci dachowych do 45°,
  - minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 40% działki budowlanej,
  - zakaz realizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem: urządzeń i obiektów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

UP - Tereny usług społecznych

- Podstawowe kierunki przeznaczenia:
  - usługi społeczne, m.in. w zakresie usług oświaty, sportu i rekreacji, ochrony zdrowia, kultu religijnego, kultury, pomocy społecznej, administracji i in.;
- Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:
  - zabudowa usługowa,

- zieleń urządzona z możliwością lokalizowania urządzeń sportowo-rekreacyjnych, placów zabaw, obiektów małej architektury itp.,
- drogi, place, ciągi pieszo-jezdne,
- obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

- Standardy kształtowania zabudowy i zasad zagospodarowania terenu:
  - utrzymanie istniejącej zabudowy z możliwością rozbudowy, nadbudowy, odbudowy i przebudowy,
  - zapewnienie w obrębie każdej działki generującej ruch samochodowy niezbędnych miejsc parkingowych,
  - maksymalna wysokość zabudowy do 12 m, dopuszcza się budowę wyższych obiektów w uzasadnionych przypadkach lub jeżeli wynika to z obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
  - dowolne formy dachów,
  - minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 30% działki budowlanej,
  - zakaz realizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem: urządzeń i obiektów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

UT - Tereny usług turystyki

- Podstawowe kierunki przeznaczenia:
  - usługi turystyki;
- Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:
  - obiekty administracyjne związane z przeznaczeniem podstawowym,
  - zabudowa usługowa, w tym m.in. gastronomia, handel, rzemiosło,
  - zieleń urządzona z możliwością lokalizowania urządzeń sportowo-rekreacyjnych, placów zabaw, obiektów małej architektury itp.,
  - drogi, place, ciągi pieszo-jezdne,
  - obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej;
- Standardy kształtowania zabudowy i zasad zagospodarowania terenu:
  - utrzymanie istniejącej zabudowy z możliwością rozbudowy, nadbudowy, odbudowy i przebudowy,
  - zapewnienie w obrębie każdej działki generującej ruch samochodowy niezbędnych miejsc parkingowych,
  - maksymalna wysokość zabudowy do 9 m,
  - dachy płaskie, jedno-, dwu- lub wielospadowe o kącie nachylenia połaci dachowych do 45°,
  - minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 40% działki budowlanej,
  - zakaz realizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem: urządzeń i obiektów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

UTt - Tereny urządzeń obsługi ruchu turystycznego

- Podstawowe kierunki przeznaczenia:
  - urządzenia obsługi ruchu turystycznego (pole biwakowe, stałe miejsca ogniskowe, szlaki turystyki pieszej i rowerowej, ścieżki dydaktyczne i edukacyjne, itp.);
- Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:
  - lasy,
  - zieleń nieurządzona,

- obiekty małej architektury,
- ciągi piesze, ciągi rowerowe,
- obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej;

- Standardy kształtowania zabudowy i zasad zagospodarowania terenu:
  - zachowanie przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych walorów terenów leśnych, stanowiących element systemu przyrodniczego gminy oraz istotny walor dla rozwoju rekreacji,
  - zakaz lokalizacji obiektów i urządzeń reklamowych.

US - Tereny usług sportu i rekreacji

- Podstawowe kierunki przeznaczenia:
  - budowle i urządzenia sportowo-rekreacyjne (boiska do sportowych gier zespołowych, korty tenisowe, bieżnie, skocznie, strzelnice sportowe, skałki i ścianki wspinaczkowe, itp.),
  - budynki i obiekty do uprawiania sportu i rekreacji;
- Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:
  - zabudowa usługowa jako towarzysząca usługom sportu i rekreacji, w tym m.in. gastronomia, handel, usługi kultury,
  - zieleń urządzona i izolacyjna,
  - obiekty małej architektury,
  - drogi, place, ciągi pieszo-jezdne,
  - obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.
- Standardy kształtowania zabudowy i zasad zagospodarowania terenu:
  - utrzymanie istniejącej zabudowy z możliwością rozbudowy, nadbudowy, odbudowy i przebudowy,
  - zapewnienie w obrębie każdej działki generującej ruch samochodowy niezbędnych miejsc parkingowych,
  - dowolne formy dachów,
  - minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 30% działki budowlanej,
  - zakaz realizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem: urządzeń i obiektów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

PU – tereny obiektów produkcyjnych, składów, magazynów i usług

- Podstawowe kierunki przeznaczenia:
  - obiekty produkcyjne, składy, magazyny, handel hurtowy, bazy budowlane i sprzętowe wraz z zapleczem administracyjnym i socjalnym,
  - obiekty i urządzenia produkcyjne – elektrownie fotowoltaiczne,
  - zabudowa usługowa;
- Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:
  - zieleń urządzona i izolacyjna,
  - drogi, place, ciągi pieszo-jezdne,
  - obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej;
- Standardy kształtowania zabudowy i zasad zagospodarowania terenu:
  - utrzymanie istniejącej zabudowy z możliwością rozbudowy, nadbudowy, odbudowy i przebudowy,
  - zapewnienie w obrębie każdej działki generującej ruch samochodowy niezbędnych miejsc

parkingowych,
- maksymalna wysokość zabudowy do 12 m, za wyjątkiem obiektów i urządzeń, których wysokość wynika z wymogów techniczno-konstrukcyjnych,
- dowolne formy dachów,
- minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 30% działki budowlanej,
- przy granicy z terenami zabudowy mieszkaniowej należy wyznaczyć strefy zieleni izolacyjnej zabezpieczającej zabudowę mieszkaniową przed potencjalnymi uciążliwościami zagospodarowania w obszarach PU.

PEF – tereny produkcyjne – elektrownie fotowoltaiczne

- Podstawowe kierunki przeznaczenia:
  - obiekty i urządzenia produkcyjne – elektrownie fotowoltaiczne.
- Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:
  - drogi, place manewrowe oraz montażowe,
  - obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.
- Standardy kształtowania zabudowy i zasad zagospodarowania terenu:
  - minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 10% działki budowlanej.

PG – tereny powierzchniowej eksploatacji kopalin

- Podstawowe kierunki przeznaczenia:
  - powierzchniowa eksploatacja kopalin;
- Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:
  - obiekty administracyjne związane z przeznaczeniem podstawowym,
  - zieleń urządzona i izolacyjna,
  - obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.
- Standardy kształtowania zabudowy i zasad zagospodarowania terenu:
  - zakaz zabudowy za wyjątkiem realizacji obiektów, urządzeń komunikacyjnych oraz urządzeń pomocniczych bezpośrednio związanych z eksploatacją kopalin,
  - zagospodarowanie terenu zgodnie z przepisami prawa geologicznego i górniczego,
  - przy granicy z terenami zabudowy mieszkaniowej należy wyznaczyć strefy zieleni izolacyjnej zabezpieczającej zabudowę mieszkaniową przed potencjalnymi uciążliwościami zagospodarowania w obszarach PG,
  - wykonanie rekultywacji terenu po wyeksploatowaniu kopalin w oparciu o ustalony w decyzjach administracyjnych kierunek i warunki przeprowadzenia rekultywacji.

RU - Tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych, leśnych i rybackich

- Podstawowe kierunki przeznaczenia:
  - zabudowa związana z produkcją w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych, leśnych i rybackich wraz z zapleczem administracyjnym i socjalnym,
  - zabudowa usługowa,
- Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:
  - zabudowa zagrodowa,
  - stawy hodowlane,
  - zieleń urządzona i izolacyjna,

- drogi, place, ciągi pieszo-jezdne,
- obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

- Standardy kształtowania zabudowy i zasad zagospodarowania terenu:
  - utrzymanie istniejącej zabudowy z możliwością rozbudowy, nadbudowy, odbudowy i przebudowy,
  - zapewnienie w obrębie każdej działki generującej ruch samochodowy niezbędnych miejsc parkingowych,
  - maksymalna wysokość zabudowy do 12 m, za wyjątkiem obiektów i urządzeń, których wysokość wynika z wymogów techniczno-konstrukcyjnych,
  - dowolne formy dachów,
  - minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 30% działki budowlanej,
  - przy granicy z terenami zabudowy mieszkaniowej należy wyznaczyć strefy zieleni izolacyjnej zabezpieczającej zabudowę mieszkaniową przed potencjalnymi uciążliwościami zagospodarowania w obszarach RU.

IT – tereny obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej

- Podstawowe kierunki przeznaczenia:
  - obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej związane z zaopatrzeniem w wodę, odprowadzaniem ścieków, gospodarką odpadami, ciepłownictwem;
- Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:
  - obiekty administracyjne związane z przeznaczeniem podstawowym,
  - zieleń urządzona i izolacyjna,
  - obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.
- Standardy kształtowania zabudowy i zasad zagospodarowania terenu:
  - możliwość rozbudowy obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej.

KP – tereny placów

- Podstawowe kierunki przeznaczenia:
  - place,
  - drogi, ciągi pieszo-jezdne,
  - obiekty małej architektury.
- Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:
  - zieleń urządzona i izolacyjna,
  - obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.
- Standardy kształtowania zabudowy i zasad zagospodarowania terenu:
  - minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 10% działki budowlanej.

KS – tereny obsługi komunikacji

- Podstawowe kierunki przeznaczenia:
  - parkingi, stacje paliw;
- Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:
  - usługi związane z przeznaczeniem podstawowym,
  - zieleń urządzona i izolacyjna,
  - obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej;

- Standardy kształtowania zabudowy i zasad zagospodarowania terenu:
  - minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 10% działki budowlanej.

KS1 – tereny obsługi komunikacji – parking

- Podstawowe kierunki przeznaczenia:
  - parkingi;
- Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:
  - zieleń urządzona i izolacyjna,
  - obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej;
- Standardy kształtowania zabudowy i zasad zagospodarowania terenu:
  - minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 10% działki budowlanej.

ZP – tereny zieleni urządzonej

- Podstawowe kierunki przeznaczenia:
  - zieleń parkowa, skwery, ogrody,
  - wody płynące i zbiorniki wodne;
- Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:
  - obiekty małej architektury, gastronomia, usługi kultury,
  - urządzenia sportowo-rekreacyjne, place zabaw itp.,
  - zieleń izolacyjna,
  - drogi, place, ciągi pieszo-jezdne, ciągi piesze, ciągi rowerowe,
  - obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.
- Standardy kształtowania zabudowy i zasad zagospodarowania terenu:
  - utrzymanie istniejącej zabudowy z możliwością rozbudowy, nadbudowy, odbudowy i przebudowy,
  - minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 70% terenu,
  - dopuszcza się utrzymanie istniejącej zieleni jako nieurządzonej,
  - zakaz lokalizacji obiektów i urządzeń reklamowych.

ZP1 – tereny zieleni urządzonej z zakazem zabudowy

- Podstawowe kierunki przeznaczenia:
  - zieleń parkowa, skwery, ogrody,
  - wody płynące i zbiorniki wodne;
- Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:
  - obiekty małej architektury,
  - zieleń izolacyjna,
  - ciągi pieszo-jezdne, ciągi piesze, ciągi rowerowe,
  - obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej.
- Standardy kształtowania zabudowy i zasad zagospodarowania terenu:
  - utrzymanie istniejącej zabudowy z możliwością przebudowy,
  - minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 70% terenu,
  - dopuszcza się utrzymanie istniejącej zieleni jako nieurządzonej,
  - zakaz lokalizacji obiektów i urządzeń reklamowych.

ZPU – tereny zieleni urządzonej z zabudową mieszkaniową i usługową

- Podstawowe kierunki przeznaczenia:
  - zieleń parkowa, skwery, ogrody,
  - wody płynące i zbiorniki wodne,
  - zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa usługowa, w tym usługi społeczne, m.in. w zakresie usług oświaty, sportu i rekreacji, kultury;
- Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:
  - obiekty małej architektury,
  - urządzenia sportowo-rekreacyjne, place zabaw itp.,
  - zieleń izolacyjna,
  - drogi, place, ciągi pieszo-jezdne, ciągi piesze, ciągi rowerowe,
  - obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.
- Standardy kształtowania zabudowy i zasad zagospodarowania terenu:
  - utrzymanie istniejącej zabudowy z możliwością rozbudowy, nadbudowy, odbudowy i przebudowy, zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami dla obszarów i obiektów objętych ochroną prawną,
  - minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 70% terenu,
  - dopuszcza się utrzymanie istniejącej zieleni jako nieurządzonej,
  - zakaz lokalizacji obiektów i urządzeń reklamowych.

ZC – tereny cmentarzy

- Podstawowe kierunki przeznaczenia:
  - cmentarz wraz z usługami kultu religijnego;
- Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:
  - usługi związane z przeznaczeniem podstawowym – zakłady kamieniarskie, pogrzebowe, drobny handel (kwiaty, znicze),
  - kaplice,
  - obiekty małej architektury,
  - zieleń urządzona,
  - obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej;
- Standardy kształtowania zabudowy i zasad zagospodarowania terenu:
  - dla obszarów i obiektów objętych ochroną prawną ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,
  - odległość cmentarza od zabudowy zgodnie z przepisami odrębnymi,
  - minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 15% działki budowlanej.

ZCz – tereny cmentarzy zamkniętych

- Podstawowe kierunki przeznaczenia:
  - cmentarz zamknięty wraz z usługami kultu religijnego;
- Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:
  - obiekty małej architektury,
  - zieleń urządzona,
  - obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej;
- Standardy kształtowania zabudowy i zasad zagospodarowania terenu:

- dla obszarów i obiektów objętych ochroną prawną ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,
- powierzchnia biologicznie czynna – 15% działki budowlanej.

1R – tereny rolnicze

- Podstawowe kierunki przeznaczenia:
  - użytki rolne, w tym grunty orne, łąki, pastwiska, sady, zadrzewienia;
- Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:
  - budynki mieszkalne oraz inne budynki i urządzenia wchodzące w skład gospodarstw rolnych i służące wyłącznie produkcji rolniczej,
  - zalesienia,
  - zieleń urządzona,
  - drogi dojazdowe do gruntów rolnych i leśnych, ciągi piesze, ciągi rowerowe,
  - obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej;
- Standardy kształtowania zabudowy i zasad zagospodarowania terenu:
  - utrzymanie istniejącej zabudowy, z możliwością rozbudowy, nadbudowy i przebudowy zgodnie z przepisami odrębnymi i na zasadach określonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, z zachowaniem parametrów zabudowy jak dla terenów RM,
  - możliwość lokalizacji nowej zabudowy zagrodowej oraz budowli rolniczych, zgodnie z przepisami odrębnymi i na zasadach określonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego,
  - regulacja granicy polno-leśnej poprzez zalesianie gruntów rolnych nieprzydatnych i mało przydatnych do produkcji rolniczej,
  - wzbogacanie krajobrazu obszarów przestrzeni rolniczej poprzez wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych z uwzględnianiem gatunków rodzimych,
  - poprawa wartości użytkowej gruntów m.in. poprzez zwiększanie retencji, działania melioracyjne, właściwe zabiegi agrotechniczne (dostosowanie roślin do możliwości kompleksów glebowo-rolniczych, wapnowanie, nawożenie, itp.).

2R – tereny rolnicze z zakazem zabudowy

- Podstawowe kierunki przeznaczenia:
  - użytki rolne, w tym grunty orne, łąki, pastwiska, sady, zadrzewienia;
- Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:
  - zalesienia,
  - drogi dojazdowe do gruntów rolnych i leśnych, ciągi piesze, ciągi rowerowe,
  - obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej;
- Standardy kształtowania zabudowy i zasad zagospodarowania terenu:
  - utrzymanie istniejącej zabudowy, z możliwością rozbudowy, nadbudowy i przebudowy zgodnie z przepisami odrębnymi i na zasadach określonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, z zachowaniem parametrów zabudowy jak dla terenów RM,
  - zakaz lokalizacji nowej zabudowy,
  - regulacja granicy polno-leśnej poprzez zalesianie gruntów rolnych nieprzydatnych i mało przydatnych do produkcji rolniczej,

- wzbogacanie krajobrazu obszarów przestrzeni rolniczej poprzez wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych z uwzględnianiem gatunków rodzimych,
- poprawa wartości użytkowej gruntów m.in. poprzez zwiększanie retencji, działania melioracyjne, właściwe zabiegi agrotechniczne (dostosowanie roślin do możliwości kompleksów glebowo-rolniczych, wapnowanie, nawożenie, itp.).

Zn – tereny zieleni nieurządzonej

- Podstawowe kierunki przeznaczenia:
  - zieleń łęgowa, przywodna, łąki, zadrzewienia;
- Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:
  - ciągi piesze, ciągi rowerowe,
  - obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej;
- Standardy kształtowania zabudowy i zasad zagospodarowania terenu:
  - utrzymanie istniejącej zabudowy, z możliwością rozbudowy, nadbudowy i przebudowy zgodnie z przepisami odrębnymi i na zasadach określonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, z zachowaniem parametrów zabudowy jak dla terenów RM,
  - zakaz lokalizacji nowej zabudowy,
  - utrzymanie dominacji terenów otwartych z ochroną ciągłości ekosystemów w skali lokalnej i ponadlokalnej,
  - ochrona gleb, wód powierzchniowych i podziemnych przed zanieczyszczeniem,
  - utrzymanie naturalnej otuliny rzek i cieków wodnych, z zachowaniem zasad ochrony przeciwpowodziowej,
  - utrzymanie terenów rolniczych,
  - zakaz lokalizacji obiektów i urządzeń reklamowych.

ZL – tereny lasów

- Podstawowe kierunki przeznaczenia:
  - lasy;
- Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:
  - zieleń nieurządzona i urządzona,
  - drogi dojazdowe do gruntów rolnych i leśnych, ciągi piesze, ciągi rowerowe,
  - obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej;
- Standardy kształtowania zabudowy i zasad zagospodarowania terenu:
  - zachowanie przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych walorów terenów leśnych, stanowiących element systemu przyrodniczego gminy oraz istotny walor dla rozwoju rekreacji;
  - utrzymanie istniejącej zabudowy, z możliwością rozbudowy, nadbudowy i przebudowy zgodnie z przepisami odrębnymi i na zasadach określonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego,
  - zakaz lokalizacji nowej zabudowy, nie związanej z gospodarką leśną,
  - dopuszcza się lokalizację obiektów i urządzeń związanych z prowadzeniem gospodarki leśnej, obiektów małej architektury i urządzeń turystycznych w rozumieniu przepisów odrębnych, infrastruktury technicznej oraz ciągów pieszych i rowerowych wiążących tereny leśne z zespołami zabudowy mieszkaniowej,

- gospodarkę leśną należy prowadzić w oparciu o specjalistyczne operaty urządzeniowo – leśne sporządzane przez właściwe służby,
- zakaz lokalizacji obiektów i urządzeń reklamowych.

ZLZ – tereny zalesień

- Podstawowe kierunki przeznaczenia:
  - zalesienia.
- Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:
  - zieleń nieurządzona i urządzona,
  - drogi dojazdowe do gruntów rolnych i leśnych, ciągi piesze, ciągi rowerowe,
  - obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.
- Standardy kształtowania zabudowy i zasad zagospodarowania terenu:
  - zachowanie przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych walorów terenów leśnych, stanowiących element systemu przyrodniczego gminy oraz istotny walor dla rozwoju rekreacji;
  - utrzymanie istniejącej zabudowy, z możliwością rozbudowy, nadbudowy i przebudowy zgodnie z przepisami odrębnymi i na zasadach określonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego,
  - zakaz lokalizacji nowej zabudowy, nie związanej z gospodarką leśną,
  - dopuszcza się lokalizację obiektów i urządzeń związanych z prowadzeniem gospodarki leśnej, obiektów małej architektury i urządzeń turystycznych w rozumieniu przepisów odrębnych, infrastruktury technicznej oraz ciągów pieszych i rowerowych wiążących tereny leśne z zespołami zabudowy mieszkaniowej,
  - gospodarkę leśną należy prowadzić w oparciu o specjalistyczne operaty urządzeniowo – leśne sporządzane przez właściwe służby,
  - zakaz lokalizacji obiektów i urządzeń reklamowych.

WS – tereny wód powierzchniowych śródlądowych

- Podstawowe kierunki przeznaczenia:
  - wody powierzchniowe śródlądowe – rzeki, zbiorniki wodne, w tym m.in. jeziora, stawy hodowlane.
- Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:
  - zieleń nieurządzona;
- Standardy kształtowania zabudowy i zasad zagospodarowania terenu:
  - utrzymanie dominacji terenów otwartych z ochroną ciągłości ekosystemów w skali lokalnej i ponadlokalnej,
  - ochrona gleb, wód powierzchniowych i podziemnych przed zanieczyszczeniem,
  - utrzymanie naturalnej otuliny rzek i cieków wodnych, z zachowaniem zasad ochrony przeciwpowodziowej,
  - zachowanie istniejących obiektów hodowlanych oraz użytkowanie zgodnie z przeznaczeniem podstawowym.

KK – tereny kolejowe

- Podstawowe kierunki przeznaczenia:
  - obiekty i urządzenia infrastruktury kolejowej;

- Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:
  - zabudowa usługowa,
  - zieleń urządzona i izolacyjna,
  - obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

Schemat 21. Kierunki rozwoju terenów budowlanych w gminie Janów.

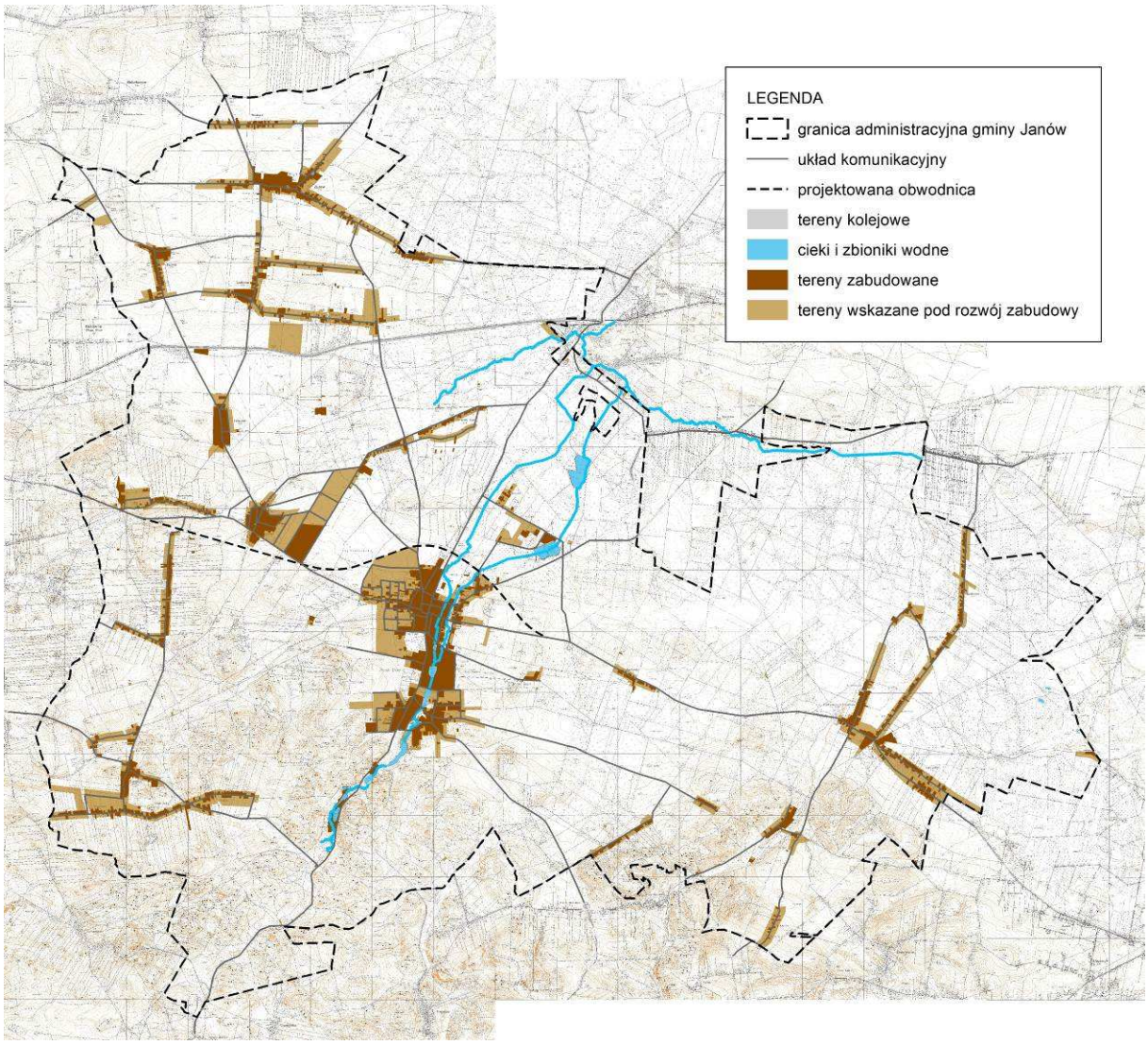

Źródło: opracowanie własne.

Tereny wyłączone spod zabudowy

Do terenów, które powinny być wyłączone spod zabudowy należy zaliczyć:

- tereny lasów, oznaczone na rysunku studium (Kierunki zagospodarowania przestrzennego) symbolem ZL,
- tereny zieleni nieurządzonej, oznaczone na rysunku studium (Kierunki zagospodarowania przestrzennego) symbolem Zn,
- tereny zieleni urządzonej z zakazem zabudowy, oznaczone na rysunku studium (Kierunki zagospodarowania przestrzennego) symbolem ZP1,

- tereny rolnicze z zakazem zabudowy, oznaczone na rysunku studium (Kierunki zagospodarowania przestrzennego) symbolem 2R,
- tereny wód powierzchniowych śródlądowych, oznaczone na rysunku studium (Kierunki zagospodarowania przestrzennego) symbolem WS,
- obszary szczególnego zagrożenia powodzią.

Zakaz zabudowy na wskazanych powyżej terenach nie dotyczy obiektów drogowych, elementów infrastruktury technicznej, obiektów hydrotechnicznych lub służących ochronie środowiska, bądź zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego, zgodnie z ustaleniami w zakresie podstawowych i dopuszczalnych kierunków przeznaczenia oraz przepisami odrębnymi.

Poza terenami wyłączonymi spod zabudowy, ograniczeniom w lokalizowaniu zabudowy podlegają ponadto tereny rolnicze, oznaczone na rysunku studium (kierunki zagospodarowania przestrzennego) symbolem 1R, w tym tereny występowania gleb o najwyższych klasach bonitacyjnych (I-III), zgodnie z ustaleniami w zakresie podstawowych i dopuszczalnych kierunków przeznaczenia oraz przepisami odrębnymi.

Ograniczenia w lokalizowaniu zabudowy mogą wynikać także z ustanowienia na podstawie przepisów odrębnych stref ograniczonego użytkowania wzdłuż ciągów komunikacyjnych, pasów technologicznych wzdłuż linii elektroenergetycznych, stref sanitarnych wokół cmentarzy.

XV. ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

XV.1. Polityka ochrony przyrody i krajobrazu

Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym uznaje naczelną zasadę, że podstawą działań w zakresie przeznaczenia terenów na określone cele i ustalania zasad ich zagospodarowania jest ład przestrzenny oraz zrównoważony rozwój, czyli gospodarowanie w harmonii z przyrodą, tj. z zachowaniem zasad i wymogów ochrony środowiska przyrodniczego.

Aby osiągnąć postawiony cel nadrzędny należy dążyć do poprawy jakości środowiska przyrodniczego w terenach o najwyższym stopniu rozwoju procesów urbanizacyjnych oraz terenach o zdegradowanych walorach przyrodniczych. Natomiast w terenach, gdzie wysokie walory środowiska zostały zachowane, należy maksymalnie ograniczyć wszelkie zagrożenia oraz zapewnić ochronę wszystkich cennych obiektów i struktur przyrodniczych. W tym celu przyjmuje się <u>główne kierunki ochrony środowiska przyrodniczego na terenie gminy, mające na celu utrzymanie bioróżnorodności</u>:

- konieczność dostosowania polityki przestrzennego zagospodarowania do zasad i warunków wynikających z nadrzędnej dla danego obszaru polityki ekologicznej ustalonej w planie ochrony Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd, przyjętym uchwałą Nr IV/48/2/2014 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 10 marca 2014 roku;
- w trakcie opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy chronić przed zabudową i antropopresją system przyrodniczy gminy, obejmujący obszary korytarzy ekologicznych (migracji ssaków drapieżnych i kopytnych), obejmujące w szczególności kompleksy leśne występujące w południowo-zachodniej części gminy, w sołectwach Siedlec, Złoty Potok, przechodzące przez sołectwo Hucisko, a także

kompleksy leśno-łąkowe w sołectwach Sokole Pole, Teodorów, we wschodniej części gminy;

- ochrona doliny Wiercicy i jej dopływów, w tym unikalnych źródeł Zygmunta i Elżbiety oraz stawów hodowlanych, retencyjnych, rekreacyjnych występujących w dolinie Wiercicy, utrzymanie otulin biologicznych wokół cieków, łąk, zadrzewień;
- wykluczenie terenów w obrębie doliny z lokalizacji obiektów kubaturowych za wyjątkiem służących ochronie środowiska; możliwość lokalizacji urządzeń sportu i rekreacji oraz wykorzystania terenów dla turystyki pieszej, rowerowej, urządzenia punktów widokowych i miejsc odpoczynku;
- zachowanie drożności powiązań ekologicznych, w tym zachowanie luk w zabudowie, umożliwiających migrację gatunków, zapewnienie możliwości migracji poprzez istniejące drogi i linie kolejowe;
- ochrona kompleksów leśnych, w szczególności lasów Skarbu Państwa, pełniących funkcje lasów ochronnych, w tym wodochronnych i glebochronnych;
- kształtowanie struktury rolniczej przestrzeni produkcyjnej, umożliwiające zachowanie istniejących zasobów biocenoz o charakterze naturalnym i wykształcenie się nowych, w tym śródpolnych oczek, zadrzewień;
- zachowanie płatów leśnych w obrębie korytarzy ekologicznych, które dla przemieszczających się gatunków leśnych zapewniają osłonę i ochronę termiczną, kształtowanie zalesień i zadrzewień w sposób pozwalający na zmniejszenie przestrzennej izolacji ekosystemów leśnych oraz umożliwiający tworzenie wewnętrznej sieci powiązań przyrodniczych;
- prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej, poprzez ochronę przed zalesieniami miejsc otwarć widokowych, unikanie wprowadzania monokultur oraz zadrzewień pasowych powodujących dysharmonię krajobrazową, zaniechanie praktyki zalesień rozrzuconych przestrzennie pojedynczych działek;
- kształtowanie i ochrona mozaiki siedliskowej – z większą różnorodnością siedliskową wiąże się możliwość dyspersji większej liczby różnych gatunków;
- zapobieganie na terenach rolniczych postępowaniu niekontrolowanej sukcesji wtórnej zagrażającej cennym ekosystemom półnaturalnym;
- ochrona georóżnorodności poprzez podejmowanie działań na rzecz trwałego zachowania wszystkich jej elementów – gestanowisk i jaskiń – w miejscu ich naturalnego występowania, przeciwdziałanie niszczeniu dziedzictwa geologicznego i naturalnie ukształtowanych form geomorfologicznych (w gminie Janów wyróżniono 14 geostanowisk i 164 jaskiń, które szczegółowo zostały omówione w części dotyczącej uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego);
- ochrona zabytkowych parków poprzez zakaz dokonywania zmian naruszających układ przestrzenny parku, zakaz wykonywania robót szkodliwych dla parku, realizację niezbędnej pielęgnacji roślinności parkowej;
- zmniejszenie antropopresji poprzez rozbudowę zbiorczego systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków, zapewnienie dostępu do paliw niskoemisyjnych, modernizację

dróg (oczyszczanie wód opadowych z koron dróg), zmniejszenie wodochłonności, energochłonności, materiałochłonności gospodarki oraz sektora komunalnego;

- rekultywacja terenów przekształconych w wyniku działalności gospodarczej, realizowana przy uwzględnieniu istniejących uwarunkowań przyrodniczych oraz potrzeb wzbogacenia ich walorów przyrodniczych i krajobrazowych;
- wsparcie rozwoju i promocja zrównoważonej turystyki jako formy umiarkowanego użytkowania obszarów cennych przyrodniczo, uregulowanie ruchu turystycznego w obszarach o szczególnych walorach przyrodniczych;
- dążenie do racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych.

Krajobraz przyrodniczy i przyrodniczo-kulturowy podlega ochronie na podstawie przepisów odrębnych w zakresie ochrony przyrody. Z dziesięciu możliwych form ochrony przyrody na terenie gminy Janów występują: rezerwat przyrody, obszar Natura 2000, park krajobrazowy wraz z otuliną, oraz pomniki przyrody.

Rezerwaty przyrody

Rezerwaty przyrody obejmują obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, zwierząt i grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi. Na terenie gminy Janów wyróżnia się cztery rezerwaty przyrody stanowiące obszary ochrony ścisłej:

- Kaliszak (Zarządzenia Ministra Leśnictwa z dnia 18 grudnia 1953 roku w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. Nr A-1, poz. 20);
- Bukowa Kępa (rozporządzenie Nr 23/08 Wojewody Śląskiego z dnia 16 kwietnia 2008 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Bukowa Kępa" (Dz. Urz. Woj. Śląskiego Nr 77, poz. 1681).
- Parkowe (Zarządzenie Nr 34 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z dnia 17 listopada 2011 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Parkowe" (Dz. Urz. Woj. Śląskiego Nr 285, poz. 4813);
- Ostrężnik (Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 1 lutego 1960 r. (MP Nr 29/60, poz.138);

W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego opracowywanych na podstawie niniejszego studium należy uwzględnić zasady zagospodarowania oraz zakazy (ograniczenia) wynikające z obowiązujących dla ww. rezerwatów przepisów odrębnych.

Obszar Natura 2000: „Ostoja Złotopotocka"

Sieć obszarów Natura 2000 obejmuje obszary specjalnej ochrony ptaków oraz specjalne obszary ochrony siedlisk, a dla zachowania ich spójności ważne jest także utrzymywanie korytarzy ekologicznych łączących te obszary. Są one chronione na zasadach określonych w przepisach odrębnych w zakresie ochrony przyrody. W granicach gminy Janów występuje jeden obszar Natura 2000: „Ostoja Złotopotocka". Przedmiotem ochrony jest dolina górnej Wiercicy wraz z jej obszarem źródliskowym oraz okoliczne wzgórza zbudowane z utworów górnej jury. Obszar charakteryzuje się bogactwem form kresu powierzchniowego i podziemnego w postaci ostańców, jaskiń, ponorów, lejów, studni krasowych. Ostoja stanowi „polskie centrum zróżnicowania lasów bukowych".

Celem ochrony na obszarach Natura 2000 jest utrzymanie w przynajmniej dotychczasowym stanie zachowania chronionych siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt. Wśród głównych zagrożeń dla niniejszego obszaru Natura 2000 wymienia się wzmożony ruch turystyczny (m.in.: wydeptywanie, nadmierne użytkowanie, turystyka wspinaczkowa, speleologia) oraz budowanie bazy turystycznej poza zwartą zabudową. Istotnym zadaniem jest zatem uregulowanie ruchu turystycznego w obrębie obszaru Natura 2000.

W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego opracowywanych na podstawie niniejszego studium należy uwzględnić zasady zagospodarowania oraz zakazy (ograniczenia) wynikające z obowiązujących dla obszarów Natura 2000 przepisów odrębnych.

Park Krajobrazowy Orlich Gniazd

Park krajobrazowy obejmuje obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania, popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju. Obowiązującym aktem prawnym dla obszaru Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd jest rozporządzenie Nr 18/06 Wojewody Śląskiego z dnia 18 kwietnia 2006 r. w sprawie Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd. Dla Parku obowiązuje plan ochrony, przyjęty Uchwałą Nr IV/48/2/2014 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 10 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd. W celu eliminacji lub ograniczeń zagrożeń zewnętrznych i wewnętrznych w planie ochrony PKOG ustalono szereg zasad dla poszczególnych stref i podstref, obejmujących tereny o zróżnicowanych charakterze. W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego opracowywanych na podstawie niniejszego studium należy uwzględnić zasady zagospodarowania oraz zakazy (ograniczenia) wynikające z obowiązujących dla Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd przepisów odrębnych, w tym ustaleń określonych w ww. planie ochrony dla poszczególnych stref:

- STREFA I – przyrodnicza, w ramach której wyznacza się następujące podstrefy funkcjonalne:
  - PODSTREFĘ IA – obszar o wysokich walorach przyrodniczych;
  - PODSTREFĘ IB – obszar atrakcyjny turystycznie – rejony nagromadzenia walorów przyrodniczych i krajobrazowych charakterystycznych dla obszaru Parku;
- STREFA II – zachowania powiązań przyrodniczych i krajobrazowych, w ramach której wyznacza się następujące podstrefy funkcjonalne:
  - PODSTREFĘ IIA – obszar o wysokich walorach krajobrazowych;
  - PODSTREFA IIB – obszar o pośrednich wartościach przyrodniczych i krajobrazowych, rejon poszukiwań rozwiązań w zakresie harmonizowania rozwoju obszaru;
- STREFA III – aktywności ekonomicznej i koncentracji osadnictwa;
- STREFA IV – działań zachowawczych, rekultywacyjnych i rewitalizacyjnych, w ramach której wyznacza się w granicach gminy następujące podstrefy funkcjonalne:
  - PODSTREFĘ IVA – obszar wzmocnień wartości kulturowych,
  - PODSTREFĘ IVB – obszar wzmocnień wartości kulturowych – obszar ograniczenia negatywnego oddziaływania na otoczenie.

Schemat 22. Strefy i podstrefy stanowiące ustalenia do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin wynikające z Planu ochrony PKOG.

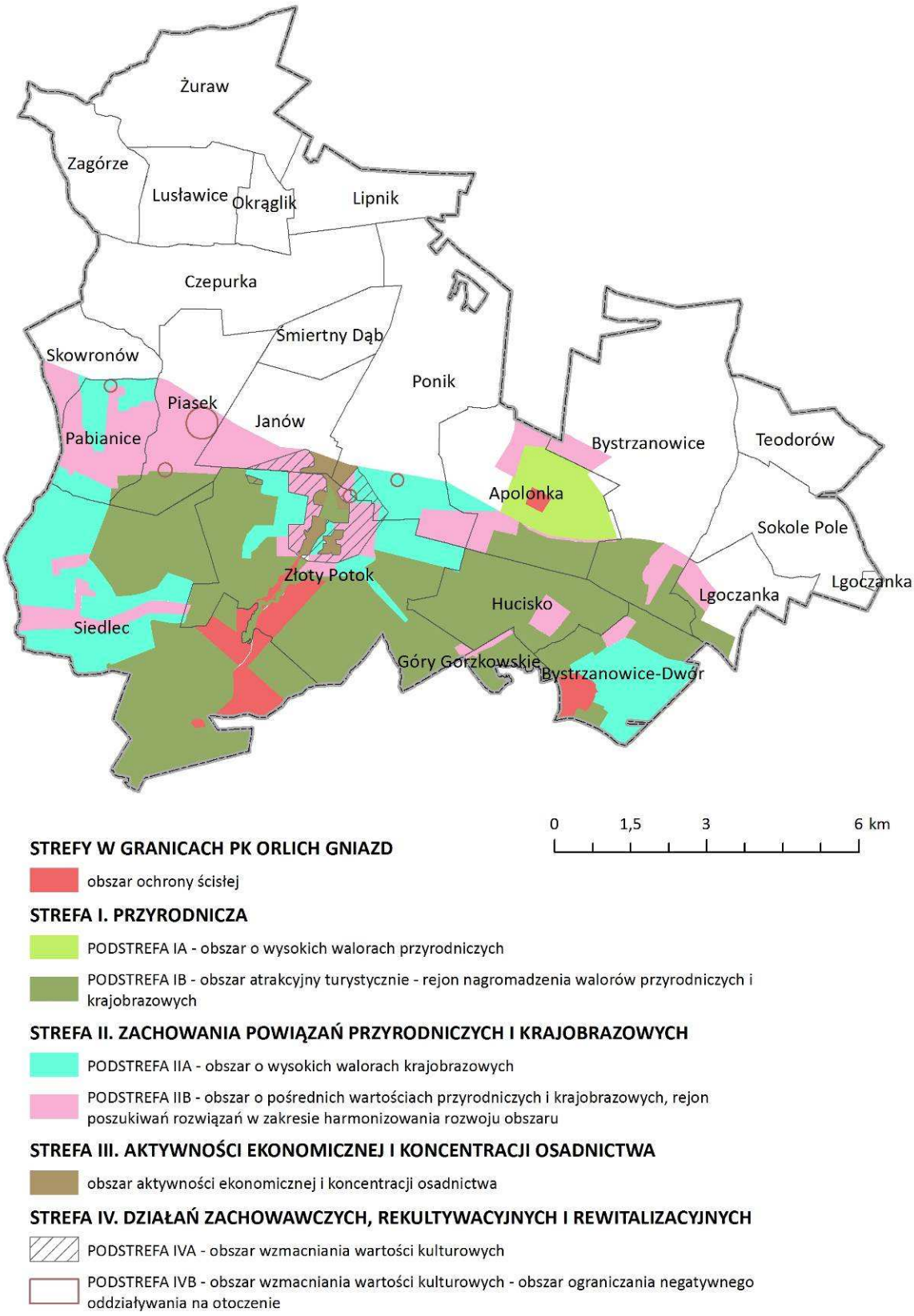

Źródło: opracowanie własne na podstawie Planu Ochrony Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd, przyjętego uchwałą Nr IV/48/2/2014 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 10 marca 2014 roku.

Pomniki przyrody

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie. Są one chronione na zasadach określonych w przepisach odrębnych w zakresie ochrony przyrody.

W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego opracowywanych na podstawie niniejszego studium należy uwzględnić zasady zagospodarowania oraz zakazy (ograniczenia) wynikające z przepisów odrębnych w zakresie pomników przyrody.

Zgodnie z dokumentami strategicznymi województwa śląskiego proponuje się wzmocnienie systemu ochrony zasobów przyrodniczych i georóżnorodności regionu poprzez utworzenie **Jurajskiego Parku Narodowego**. Ze względu na powierzchniowe pokrycie z istniejącymi obszarami objętymi ochroną przyrody, do czasu utworzenia parku narodowego obwiązują przepisy odrębne ustanowione dla poszczególnych obszarów ochrony.

XV.2. Polityka eksploatacji surowców i rekultywacji

Udokumentowane złoża surowców występujące obecnie na terenie gminy Janów to: Hucisko I, Hucisko II, Kuźle I, Lusławice IV, Lusławice V, Piasek, Rej. Złotego Potoku, Siedlec VII, Złoty Potok II, Złoty Potok – Leśniczówka, Złoty Potok, Olsztyn I – rej., Olsztyn II – rej., Rej. Olsztyna (piaski formierskie), Zagórze (piaski i żwiry), Żuraw (wapienie i margle). W granicach gminy nie występują ustanowione obszary i tereny górnicze. W sołectwie Lusławice występuje wyrobisko poeksploatacyjne, obszar i teren górniczy dla tego złoża (Zagórze) został zniesiony.

Większość złóż w gminie Janów położona jest w granicach Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd oraz lasów ochronnych, a także w obrębie GZWP nr 326 i projektowanego obszaru ochronnego GZWP nr 408, gdzie potencjalna eksploatacja jest ograniczona, ze względu na występujące konflikty. Zgodnie z Planem ochrony Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd część złóż położona jest w podstrefie IB lub IIA (złoża Hucisko I, Hucisko II, Kuźle I, Siedlec VII, Rej. Złotego Potoku, Złoty Potok, Złoty Potok II oraz część złóż Rej. Olsztyna, Złoty Potok-Leśniczówka), gdzie obowiązuje zakaz wydobywania kopalin. Część złóż położona jest w podstrefie IIB (część złóż Rej. Olsztyna, Złoty Potok Leśniczówka), gdzie obowiązuje zakaz wydobywania kopalin na powierzchni powyżej 2 ha lub w ilości przekraczającej 20 000 m^3/rok. Ustalenia studium nie dopuszczają eksploatacji kopalin w granicach ww. udokumentowanych złóż. Wskazano teren PG – teren powierzchniowej eksploatacji kopalin, dopuszczający wydobycie, jedynie dla złoża Zagórze, położonego poza granicami Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd.

Część udokumentowanych złóż (fragmenty złóż Olsztyn I – rej., Olsztyn II – rej., Rej. Olsztyna, Złoty Potok-Leśniczówka) zlokalizowana jest w terenach przeznaczonych w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę, w tym w obszarach już zabudowanych. W sporządzanych na podstawie niniejszego studium miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy uwzględnić lokalizację ww. złóż oraz taki sposób zagospodarowania tych terenów, aby zachować możliwość ewentualnej przyszłej eksploatacji.

Eksploatacja złóż kopalin może być realizowana przez inwestora, który posiada koncesję na ich wydobycie, zgodnie z warunkami i w terminie określonym w tej koncesji. Odkrywkowy system wydobycia powoduje trwałe przekształcenia terenu i szereg zmian w środowisku naturalnym tj.: powstanie wyrobisk, hałd, odpadów przeróbczych i złożowych, czasami osuszanie gruntów lub zanieczyszczenie wód. Efektem tego typu działań może być również nasilenie erozji oraz osuwanie się fragmentów stoków, osłabionych w wyniku „podbierania" materiału skalnego u podstawy. W celu pełnego wykorzystania złóż konieczne jest prowadzenie racjonalnej gospodarki wydobycia, która ograniczy bezkarne, dogłębne wybieranie złóż surowców naturalnych, nie uwzględniające dobra środowiska naturalnego.

Ze względu na ochronę walorów krajobrazowych i przyrodniczych terenów zdegradowanych konieczne jest zapewnienie właściwej rekultywacji terenów poeksploatacyjnych. Rekultywacja danych obszarów jest przedsięwzięciem długotrwałym i trudnym. Przywrócenie obszarów poeksploatacyjnych w system przyrodniczy gminy jest wskazane ze względu na możliwość wykorzystywania przez mieszkańców terenów po wyrobiskach jako nielegalnych składowisk odpadów.

XV.3. Polityka ochrony gleb

Ochronie podlegają grunty rolne, grunty leśne oraz oczka wodne, stale lub okresowo podmokłe. Jakość gleb jest wiodącym elementem w analizie warunków przyrodniczych rolniczej przestrzeni produkcyjnej danego obszaru. Na terenie gminy dominują gleby wytworzone z utworów czwartorzędowych, tj.: piaski, żwiry, namuły i torfy oraz powstałe ze skał wieku jurajskiego – wapienie. Wśród typów gleb dominują gleby pseudobielicowe i brunatne. Większość gleb (68% użytków rolnych) zaliczona została do niskich klas bonitacyjnych (V i VI). Są to gleby o słabym kompleksie sorpcyjnym i niskiej zawartości próchnicy, ubogie w magnez, fosfor i potas oraz silnie zakwaszone. Teren gminy charakteryzuje się słabą jakością rolniczej przestrzeni produkcyjnej, ocenianą znacznie poniżej przeciętnej kraju. Przyjmuje się następujące zasady polityki przestrzennej w zakresie ochrony gruntów rolnych:

- ochrona zwartych kompleksów terenów rolnych o wyższych klasach bonitacyjnych przeznaczonych do produkcji rolnej, występujących szczególnie w rejonie sołectw Zagórze, Lusławice, Żuraw, Bystrzanowice Dwór, Bystrzanowice, Lgoczanka;
- ochrona gleb przed erozją, zwłaszcza wodną i wietrzną, poprzez rozmieszczenie użytków produkcyjnych i ochronnych stosownie do rzeźby terenu, wprowadzanie układu działek i pól umożliwiających poprzecznostokową uprawę roli, stosowanie agrotechniki przeciwerozyjnej, rozmieszczenie dróg rolniczych stosownie do rzeźby terenu, stosowanie urządzeń do rozpraszania i odprowadzania powierzchniowych spływów wód.

Czynniki obniżające wartość uprawową gleb dzielimy na antropogeniczne i naturalne. Do czynników naturalnych należy głównie erozja wodna i wietrzna powierzchni ziemi i gleb. Powierzchnia ziemi jest w różnym stopniu przekształcona przez czynniki erozji. W wyniku spływu wód na terenach o większym nachyleniu niszczony jest profil glebowy, mają miejsce też obrywy, spływy, spełzywanie i osuwiska mas ziemnych. W przypadku mniejszych nachyleń gleby są przemywane. Erozja wodna ze względu na duże zróżnicowanie hipsometryczne ma znaczną intensywność na terenie gminy. Powierzchnia ziemi jest również w znacznym stopniu przekształcona w wyniku działalności człowieka. Antropogeniczne formy urzeźbienia to: nasypy drogowe, rowy melioracyjne,

wyrobiska po eksploatacji surowców itp. Przyjmuje się następujące zasady polityki przestrzennej w zakresie ochrony powierzchni ziemi oraz gleb:

- zalesienie obszarów zagrożonych erozją wodną oraz gruntów marginalnych dla rolnictwa, niemniej jednak w sposób racjonalny, nie powodujący dewastacji środowiska przyrodniczego, w tym krajobrazu, w szczególności w granicach Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd (ochrona miejsc otwarć widokowych i cennych zbiorowisk roślinnych, ograniczenie wprowadzania monkultur sosnowych, zalesień pasmowych);
- zakładanie pasów zadrzewień i zakrzaczeń śródpolnych, na liniach spływu wód,
- projektowanie ewentualnych scaleń z uwzględnieniem zjawisk erozyjnych oraz potrzeb ochrony przyrody,
- stosowanie kompleksowej gospodarki związanej z oczyszczaniem ścieków bytowych i przechowywaniem nawozów naturalnych,
- racjonalne stosowanie wapna, nawozów sztucznych i środków ochrony roślin na terenach rolnych i leśnych,
- likwidacja „dzikich" składowisk odpadów,
- przeciwdziałanie degradacji chemicznej gleb poprzez ochronę powietrza i wód powierzchniowych,
- ochrona gruntów organicznych występujących w bezpośrednim sąsiedztwie rzek, na których wykształciły się zbiorowiska łąkowe,
- zachowanie śródpolnych torfowisk, oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych,
- rekultywacja terenów zdegradowanych, w tym terenów poeksploatacyjnych oraz zamkniętych składowisk odpadów.

XV.4. Polityka ochrony wód powierzchniowych i podziemnych

Wody podziemne odgrywają ważną rolę w rozwoju gospodarczym obszarów krasowych, zwłaszcza ze względu na specyficzne dla tych obszarów ubóstwo wód powierzchniowych. Są one niezbędne do zaopatrywania ludności w wodę pitną. Cały obszar gminy położony jest w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GZWP nr 326 Częstochowa (E), a wschodnia część gminy dodatkowo w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GZWP nr 408 Niecka Miechowska (NW). Cały obszar gminy charakteryzuje się wysokim stopniem zagrożenia dla jakości wód podziemnych. GZWP nr 326 jest zbiornikiem charakteryzującym się niską odpornością na zanieczyszczenia przenikające z powierzchni, głównie z powodu braku pokrywy izolującej utworów czwartorzędu. Zasilanie zbiornika następuje na całym obszarze jego występowania, bezpośrednio lub pośrednio przez utwory czwartorzędowe. Odkrycie zbiornika na znacznej powierzchni, przy obecności niewielkich nawet punktowych ognisk zanieczyszczeń sprawia, że najmniejsze nawet skażenie powoduje szybką i długotrwałą degradację wód podziemnych.

Ochrona wód (w tym szczególnie wód głównych zbiorników wód podziemnych) musi być realizowana przez maksymalne ograniczenie zrzutów zanieczyszczeń (przede wszystkim substancji biogennych, organicznych i toksycznych) do gruntu i do wód powierzchniowych. W celu ograniczenia zagrożeń dla wód otwartych i podziemnych, przyjmuje się następujące zasady polityki przestrzennej w zakresie ochrony wód powierzchniowych i podziemnych:

- rozbudowę zbiorczej kanalizacji sanitarnej i deszczowej, eliminującej w maksymalny sposób indywidualne sposoby utylizacji ścieków sanitarnych i deszczowych,
- objęcie wszystkich możliwych obszarów zbiorczą kanalizacją sanitarną z odprowadzeniem ścieków do oczyszczalni, postuluje się objęcie siecią kanalizacyjną w pierwszej kolejności zabudowy położonej w granicach projektowanego obszaru ochronnego GZWP nr 326 oraz GZWP nr 408,
- dopuszczenie na obszarach przewidzianych do objęcia zbiorczą sanitarną kanalizacją, do czasu jej wybudowania, odprowadzenia ścieków do szczelnych szamb tylko jako rozwiązania tymczasowego,
- dopuszczenie docelowego odprowadzania ścieków do szamb, tylko na obszarach, które z uzasadnionych ekonomicznie względów nie zostaną przewidziane do objęcia zbiorczą kanalizacją sanitarną;
- kompleksowe rozwiązanie odprowadzania ścieków opadowych z ciągów komunikacyjnych, placów i parkingów oraz oczyszczenie ich zgodnie z obowiązującymi przepisami,
- zakaz hodowli zwierząt w systemie bezściółkowym;
- zakaz rolniczego wykorzystania ścieków oraz gnojowicy;
- wykluczenie składowania nawozów (w tym nawozów naturalnych) i innych środków chemicznych bezpośrednio na powierzchni ziemi;
- likwidacja „dzikich” składowisk odpadów;
- zakaz składowania odpadów;
- zakaz lokalizowania mogilników środków ochrony roślin i mogilników zwierząt,
- dostosowanie, ze względu na ochronę wód podziemnych, lokalizacji nowych obiektów, szczególnie tych uciążliwych dla środowiska, do struktur hydrogeologicznych,
- rozwiązania zmierzające do przeciwdziałania skutkom suszy poprzez zwiększenie małej retencji wodnej oraz wdrażanie proekologicznych metod retencjonowania wody, na zasadach przewidzianych w planach zarządzania ryzykiem powodziowym oraz w programach działań wynikających z planów gospodarowania wodami;
- nie dopuszczanie do powstawania nowych źródeł zagrożeń dla jakości wód podziemnych;
- rozpoznanie problemu starych studni kopanych – ewidencja i zabezpieczenie przed zanieczyszczeniem.

XV.5. Polityka ochrony powietrza atmosferycznego i ochrony przed hałasem

Przyjmuje się następujące zasady polityki przestrzennej w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego:

- ograniczenie emisji ze spalania węgla w piecach domowych – zmiana sytemu ogrzewania z użyciem tradycyjnego paliwa na ekologiczne, wycofanie z użytkowania kotłów i pieców węglowych o złym stanie technicznym i niskiej sprawności cieplnej,
- modernizacja systemów grzewczych i docieplenie budynków, w celu zmniejszenia zapotrzebowania na energię cieplną,

- popularyzacja energii ze źródeł odnawialnych, przede wszystkim przy wykorzystaniu instalacji kolektorów słonecznych oraz ogniw fotowoltaicznych,
- zmniejszanie energochłonności sektora komunalnego, rolniczego i przemysłowo-usługowego,
- stosowanie technik i technologii zapobiegających i ograniczających emisję pyłów,
- utrzymanie luk w zabudowie umożliwiających ruchy mas powietrza ,
- poprawa struktury biocenotycznej obszaru i zdolności pochłaniania dwutlenku węgla przez zbiorowiska roślinne, szczególnie leśne, zwiększenie udziału terenów biologicznie aktywnych,
- tworzenie pasów zieleni izolacyjnej, w szczególności w sąsiedztwie głównych szlaków komunikacyjnych.

Hałas jest czynnikiem w znacznym stopniu wpływającym na jakość warunków zamieszkania i wypoczynku człowieka. Ochrona przed hałasem polega na jego utrzymaniu poniżej poziomu dopuszczalnego, a co najwyżej na poziomie tego hałasu oraz zmniejszenie hałasu, co najmniej do poziomu dopuszczalnego, gdy został on przekroczony. Działania te mają na celu zapewnienie jak najlepszego stanu akustycznego środowiska.

Państwowy Zakład Higieny, na podstawie ankiet, opracował także subiektywną skalę uciążliwości hałasu. Wynika z niej, że najbardziej dokuczliwy jest hałas komunikacyjny, znaczny wpływ na utrzymanie klimatu akustycznego ma hałas sąsiedzki, osiedlowy, a także hałas przemysłowy. Hałas drogowy jest głównym źródłem zakłóceń środowiska akustycznego. Poziom hałasu komunikacyjnego zależy zarówno od czynników, takich jak natężenie ruchu, prędkość pojazdów, ich stan techniczny czy rodzaj i stan nawierzchni, po której poruszają się owe pojazdy, jak i od rodzaju otaczającej zabudowy.

Do terenów chronionych przed nadmiernym hałasem należą tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową, szpitale i domy opieki społecznej, budynki związane ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, tereny przeznaczone na cele uzdrowiskowe, cele rekreacyjno-wypoczynkowe, cele mieszkaniowo-usługowe. Zasięg i rodzaj terenów chronionych przed hałasem określa się w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Przyjmuje się następujące zasady polityki przestrzennej w zakresie ochrony przed hałasem:

- modernizacja dróg publicznych, poprawa stanu nawierzchni,
- ustalenie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego standardów akustycznych terenu oraz minimalnych linii zabudowy dla poszczególnych kategorii dróg, oddzielnie dla obiektów przeznaczonych na stały pobyt ludzi (mieszkalne, użyteczności publicznej), jednokondygnacyjnych, wielokondygnacyjnych, wymagających specjalnej ochrony oraz pozostałych obiektów budowlanych,
- z uwagi na uciążliwość akustyczną od drogi krajowej nr 46 zaleca się, aby nie planować nowych terenów podlegających ochronie przed hałasem, w tym terenów mieszkaniowych, usług oświaty i zdrowia, terenów rekreacyjnych na obszarach sąsiadujących z ww. drogą;
- wprowadzanie zieleni izolacyjnej wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych oraz przeniesienie ruchu tranzytowego poza tereny o zwartej zabudowie,
- odtworzenie zadrzewień przydrożnych jako naturalnych ekranów ograniczających rozprzestrzenianie się hałasu, zakładanie zieleni wysokiej ochronnej przy zakładach

produkcyjnych i usługowych oraz tworzenie enklaw zieleni publicznej w obszarach zabudowanych.

XV.6. Polityka ochrony terenów leśnych

Ochrona lasów polega na trwałym ich utrzymywaniu i zapewnieniu ciągłości użytkowania. Na obszarze gminy Janów udział terenów leśnych wynosi ok. 50%, z czego znaczną większość stanowią lasy będące własnością Skarbu Państwa. Kompleksy leśne występują przede wszystkim w centralnej oraz południowej części gminy. Obszar gminy Janów przynależy administracyjnie do Nadleśnictwa Złoty Potok oraz Koniecpol, które podlegają Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Katowicach. Lasy Nadleśnictwa Złoty Potok w całości zaliczane są do lasów ochronnych. Największą powierzchnię zajmują lasy kategorii wodochronnej i glebochronnej, Zasady gospodarki leśnej, zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie lasów, określa plan urządzenia lasów państwowych oraz uproszczone plany urządzenia lasów prywatnych. Przyjmuje się następujące zasady polityki przestrzennej w zakresie ochrony gruntów leśnych:

- ograniczanie przeznaczania gruntów leśnych na cele nieleśne,
- przeciwdziałanie fragmentacji i rozdrobnieniu kompleksów leśnych, utrzymanie i odtwarzanie ciągłości i trwałości ekosystemów leśnych, sprzyjanie tworzeniu zwartych kompleksów leśnych, wzmacnianie ich ciągłości w ramach systemów ekologicznych;
- zapewnienie możliwości powiększenia powierzchni kompleksów leśnych poprzez przeznaczanie pod zalesienie terenów nie przeznaczonych pod produkcję rolną a graniczących z kompleksami leśnymi,
- zalesienia powinny służyć przede wszystkim wodo- i glebochronnej funkcji lasów, oraz zachowaniu bioróżnorodności i zasobów przyrody;
- prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej, poprzez ochronę przed zalesieniami miejsc otwarć widokowych, unikanie wprowadzania monokultur oraz zadrzewień pasowych powodujących dysharmonię krajobrazową;
- wyznaczenie granicy polno-leśnej wokół istniejących kompleksów leśnych, w celu ochrony strefy ekotonowej,
- zapobieganie procesom degradacji i dewastacji gruntów leśnych oraz szkodom w drzewostanach i produkcji leśnej, powstającym wskutek działalności nieleśnej i ruchów masowych ziemi,
- przywracanie wartości użytkowej gruntom, które utraciły charakter gruntów leśnych wskutek działalności nieleśnej.

XVI. ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

XVI.1. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego

Celem prowadzonej w studium polityki przestrzennej jest zachowanie wartości dziedzictwa kulturowego, jego walorów historycznych, architektonicznych i ekspozycyjnych. Dobra kultury powinny być wykorzystywane i użytkowane z zapewnieniem opieki konserwatorskiej, rewaloryzacji oraz nadania im odpowiednich funkcji użytkowych. Zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie

ochrony zabytków i opieki nad zabytkami działania prowadzone w sferze ochrony krajobrazu kulturowego powinny zmierzać do:

- zachowania istniejącej zabudowy o wartościach zabytkowych i kompozycyjnych,
- konserwacji, rewaloryzacji i porządkowania zabytkowych parków, cmentarzy oraz innych terenów publicznych,
- zachowania i ochrony stanowisk archeologicznych,
- zachowania i konserwacji historycznych układów przestrzennych, rekonstrukcji obiektów zniszczonych,
- dostosowania nowej zabudowy do historycznej kompozycji przestrzennej,
- usunięcia lub przebudowy obiektów dysharmonijnych,
- dostosowania współczesnej funkcji do wartości obiektów zabytkowych.

Ochronę dziedzictwa kulturowego należy prowadzić zgodnie z ustaleniami zawartymi w przepisach odrębnych, w tym ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego będą opierały się na wskazaniu w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego i sformułowaniu nakazów, zakazów, ograniczeń i dopuszczeń w oparciu o przepisy odrębne.

Studium ustala następujące **ogólne zasady ochrony zasobów dziedzictwa i krajobrazu kulturowego w gminie**:

- ochrona z mocy ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami – w odniesieniu do zespołów i obiektów wpisanych do rejestru zabytków,
- zasada maksymalnej ochrony zachowanych obiektów o wartości historyczno-kulturowej;
- konserwacja, rewaloryzacja i porządkowanie zabytkowych zespołów dworskich, obiektów sakralnych oraz innych terenów publicznych,
- zwiększenie atrakcyjności zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych,
- wyeksponowanie zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
- dążenie do usunięcia lub przebudowy elementów uznanych za zniekształcające założenia historyczne i rekonstrukcji obiektów zniszczonych,
- realizacja nowoprojektowanych obiektów o formach architektonicznych nawiązujących do lokalnych tradycji kształtowania i sytuowania zabudowy,
- zachowanie i ochrona stanowisk archeologicznych,
- zintegrowanie ochrony dziedzictwa kulturowego, przyrodniczego i krajobrazu,
- dążenie do upowszechniania, szczególnie wśród społeczności lokalnej, wiedzy w zakresie rozpoznawania walorów obiektów zabytkowych zlokalizowanych na terenie gminy.

W gminie Janów występują obiekty i układy zabytkowe objęte ochroną poprzez wpis do rejestru zabytków oraz wskazane do objęcia ochroną przez wpis do gminnej ewidencji zabytków. Z uwagi na fakt, że wykaz obiektów nimi objętych jest zestawieniem otwartym, studium dopuszcza korekty w ramach wykazu obiektów wpisanych do rejestru zabytków oraz gminnej ewidencji zabytków na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

W odniesieniu do **obiektów objętych ochroną poprzez wpis do rejestru zabytków** obowiązują następujące zasady ochrony:

- wszelkie działania inwestycyjne w obiektach i na obszarach wpisanych do rejestru zabytków powinny być prowadzone zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami oraz prawa budowlanego,
- ustala się priorytet wymagań i ustaleń konserwatorskich nad względami wynikającymi z działalności inwestycyjnej,
- wykorzystanie obiektu wpisanego do rejestru zabytków na cele użytkowe powinno zapewniać trwałe zachowanie jego wartości,
- w przypadku remontów, przebudowy, zmian sposobu zagospodarowania i użytkowania należy zachować zabytkowy wystrój elewacji i wyposażenia wnętrz, utrzymać gabaryty i historyczne rozplanowanie wnętrz, stosować tradycyjne materiały budowlane o wysokiej jakości,
- zakaz wprowadzania urządzeń technicznych, masztów itp. na obiektach zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków,
- w sąsiedztwie obiektów zabytkowych zakaz wprowadzania funkcji kolidujących, mogących stanowić dla nich istotą uciążliwość, m.in. działalności produkcyjnej i usługowej o dużej kubaturze,
- trwałe zachowanie historycznej formy urbanistycznej i architektonicznej oraz rewaloryzacja otoczenia zabytków zgodnie z historycznym zagospodarowaniem,
- zachowanie wartościowych zadrzewień, zakrzewień, alei charakterystycznych dla krajobrazu oraz obowiązek uzupełniania ich gatunkami rodzimymi, charakterystycznymi dla poszczególnych obiektów,
- ochrona zieleni towarzyszącej obiektom zabytkowym wpisanym do rejestru zabytków.

W odniesieniu do **obiektów o wysokich walorach kulturowych, wskazanych do objęcia gminną ewidencją zabytków**, obowiązują następujące zasady ochrony:

- zachowanie obszarów i obiektów wskazanych do objęcia gminną ewidencją zabytków z możliwością rozbudowy, nadbudowy, przebudowy, zmiany sposobu użytkowania na zasadach określonych w planie miejscowym i zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami oraz prawa budowlanego,
- trwałe zachowanie historycznej formy urbanistycznej i architektonicznej oraz rewaloryzacja otoczenia zabytków zgodnie z historycznym zagospodarowaniem,
- utrzymanie cech stylowych, formy, kompozycji oraz detali architektonicznych zabytkowych obiektów,
- stosowanie tradycyjnych materiałów budowlanych, takich jak: dachówka ceramiczna, drewno, kamień, cegła, szkło,
- zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania,
- ochrona zieleni towarzyszącej obiektom zabytkowym wskazanym do objęcia gminną ewidencją zabytków,

- dla zabytkowych cmentarzy podlegających ochronie jako obiekty o wartości historycznej, kulturowej, ale także krajobrazowej – obowiązek zachowania miejsca i konserwacji nagrobków (sprzed 1939 r.), macew, zachowanie układu kwater, alejek, starodrzewu, oraz obowiązek uzupełniania zieleni rodzimymi gatunkami drzew lub krzewów.

Ochrona **obiektów o wartości kulturowej, nie objętych ochroną prawną**, powinna być podporządkowana niżej wymienionym działaniom:

- utrzymaniu istniejącej zabudowy w należytym stanie technicznym, z dopuszczeniem zmiany funkcji obiektu i podniesienia standardu wyposażenia techniczno-użytkowego, z zastrzeżeniami dotyczącymi zachowania w maksymalnym stopniu, a tam gdzie jest to możliwe, odtworzeniu historycznej kompozycji obiektu, zewnętrznego detalu architektonicznego, a także dostosowaniu nowej funkcji i nowego programu użytkowego do specyfiki obiektu,
- zachowaniu, w przypadku remontów i modernizacji, historycznego detalu architektonicznego,
- zachowaniu historycznych relacji przestrzennych i obiektów wspomagających oraz zieleni towarzyszącej w obrębie działek, na których są zlokalizowane.

W zakresie ochrony wartości kulturowych na obszarze gminy, utrzymuje się strefę ochrony konserwatorskiej wpisanych do rejestru zabytków **układów urbanistycznych Janowa oraz Złotego Potoku**. Obszary chronionych układów urbanistycznych zostały wskazane na rysunku studium (Kierunki zagospodarowania przestrzennego). Obowiązują w nich następujące zasady ochrony:

- zachowanie i rewaloryzacja elementów zabytkowego układu przestrzennego, w tym zachowanie parametrów zabudowy, rozplanowania ulic i placów w historycznych liniach rozgraniczających, historycznych linii zabudowy, podziałów własnościowych, charakteru wnętrz miejskich, powiązań widokowych,
- zachowanie historycznej zabudowy, w szczególności obiektów wpisanych do rejestru zabytków i wskazanych do ujęcia w gminnej ewidencji zabytków oraz obiektów zabudowy tradycyjnej,
- zachowanie istniejących dominant wysokościowych i przestrzennych oraz ochrona ich ekspozycji, ograniczenie lokalizowania obiektów i urządzeń wysokich i wysokościowych konkurujących z istniejącymi dominantami,
- ujednolicenie charakteru płyty rynku w centrum Janowa, zachowanie zabytkowych elementów zagospodarowania – nawierzchnie, posadzki, mała architektura,
- dopuszczenie uzupełniania układu urbanistycznego, z zachowaniem gabarytów, wysokości, rozwiązań architektonicznych nowoprojektowanych obiektów, w nawiązaniu do istniejących elementów zabudowy historycznej,
- lokalizacja nowo realizowanych obiektów zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami oraz prawa budowlanego,
- stosowanie w elewacjach zewnętrznych materiałów tradycyjnych (drewno, kamień wapienny lub ich imitacji) co najmniej do wysokości jednej kondygnacji, wyeliminowanie sidingu,
- zakaz lokalizacji reklam, tablic i napisów wielkogabarytowych oraz ogrodzeń z prefabrykowanych elementów betonowych,

- ochrona zieleni towarzyszącej obiektom zabytkowym, utrzymanie i uzupełnianie zabytkowych układów zieleni.

W zakresie ochrony wartości kulturowych, na obszarze gminy została wyznaczona **strefa ochrony konserwatorskiej B**. Działalność konserwatorska w strefie B zmierza do zachowania zasadniczych elementów historycznego rozplanowania, w tym przede wszystkim: zabudowy, układu dróg, podziału i sposobu zagospodarowania działek. Wyznacza się strefę B w następujących miejscowościach:

- Bystrzanowice-Dwór – dwór wraz z ogrodem,
- Czepurka – dwór wraz z ogrodem,
- Janów – cmentarz rzymsko-katolicki, cmentarz żydowski,
- Złoty Potok – kościół parafialny pw. św. Jana Chrzciciela wraz z zespołem budynków plebańskich i ogrodem, zespół pałacowo-parkowy z dworkiem Zygmunta Krasińskiego, cmentarz rzymsko-katolicki,
- Żuraw – kościół parafialny pw. św. Bartłomieja wraz z zespołem budynków plebańskich i ogrodem, dwór wraz z parkiem, kaplica cmentarna pw. św. Barbary wraz z cmentarzem rzymsko-katolickim.

W granicach strefy ochrony konserwatorskiej B obowiązują następujące zasady ochrony:

- ochronie podlegają zasadnicze elementy historycznego rozplanowania, układ ulic, placów, osi widokowych i kompozycyjnych, historyczne linie zabudowy, obiekty zabytkowe, skala i tradycje kształtowania zabudowy, istniejące szpalery drzew,
- dostosowanie nowej zabudowy do historycznej kompozycji przestrzennej w zakresie formy architektonicznej,
- stosowanie tradycyjnych materiałów budowlanych, takich jak: dachówka ceramiczna, drewno, kamień, cegła, szkło,
- wysokość nowej zabudowy powinna być dostosowana do wysokości budynków sąsiadujących,
- dopuszcza się lokalizowanie obiektów budowlanych w zakresie infrastruktury technicznej nieprzewyższających istniejącej zabudowy,
- wszelka działalność inwestycyjna powinna być prowadzona z uwzględnieniem istniejących już związków przestrzennych i planistycznych,
- zakaz wprowadzania nasadzeń zielenią oraz ogrodzeń przesłaniających widok z tras ruchu kołowego i pieszego w kierunku zabytkowych obiektów oraz zespołów przestrzennych,
- odtwarzanie zabytkowych układów zieleni, wykonywanie uzupełnień nasadzeń gatunkami rodzimymi, charakterystycznymi dla poszczególnych obiektów,
- zakaz lokalizacji reklam, tablic i napisów wielkogabarytowych oraz ogrodzeń z prefabrykowanych elementów betonowych.

W rejonie miejscowości Złoty Potok dopuszcza się powołanie parku kulturowego. Park kulturowy może utworzyć Rada Gminy, zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. Przed powołaniem parku kulturowego niezbędne będzie przeprowadzenie prac badawczych i naukowych w celu wyznaczenia jego granic oraz podjęcie prac projektowych nad planem ochrony parku kulturowego, ustalającym sposób ochrony, zakazy

i ograniczenia obowiązujące na obszarze parku. W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego opracowywanych na podstawie niniejszego Studium należy uwzględnić zakazy (ograniczenia) wynikające z uchwały Rady Gminy dotyczącej parku kulturowego, jeżeli zostanie ona do tego czasu podjęta. Granice parku kulturowego powinny wynikać z prac badawczych i naukowych, istniejącego zagospodarowania terenu i innych uwarunkowań oraz obejmować najważniejsze obiekty zabytkowe Złotego Potoku, wpisane do rejestru zabytków i gminnej ewidencji zabytków.

Na terenie gminy Janów nie występują miejsca pamięci narodowej oraz dobra kultury współczesnej.

XV.2. Zasady ochrony stanowisk archeologicznych

Na obszarze gminy zlokalizowanych jest 27 stanowisk archeologicznych, w tym 4 wpisane do rejestru zabytków. Stanowiska te posiadają trudny do określenia rzeczywisty zasięg i wartość poznawczą. Ocena ich wartości poznawczej tylko na podstawie rejestracji powierzchniowej (bez wnikania w struktury nawarstwień) uniemożliwia uznanie któregokolwiek z nich jako bezwartościowe. Należy wobec tego uznać, iż obszary przez nie zajmowane są dostępne do celów inwestycyjnych, pod warunkiem prowadzenia inwestycji wiążących się z usunięciem wierzchniej warstwy gleby pod nadzorem archeologiczno-konserwatorskim.

Obszary stanowisk archeologicznych powinny być uwzględniane podczas prowadzenia prac ziemnych związanych z zabudową i zagospodarowaniem terenu, zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

XVII. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMU KOMUNIKACJI

XVII.1. Układ drogowo-uliczny oraz kolejowy

System komunikacji, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, powinien utrzymywać harmonię z otoczeniem przyrodniczym, kulturowym oraz społeczno-gospodarczym. Powinien dążyć do równoprawności użytkowników ruchu: samochodów, komunikacji zbiorowej, rowerowej oraz pieszej. Główne cele polityki komunikacyjnej koncentrują się na:

- zapewnieniu mieszkańcom gminy dogodnej dostępności do celów ich podróży i miejsc zamieszkania w akceptowanych standardach podróżowania przy jednoczesnej minimalizacji transportochłonności układu komunikacyjnego,
- eliminacji bądź łagodzeniu uciążliwości funkcjonalnych i środowiskowych powstających w wyniku rozbudowy tego układu,
- wykorzystaniu położenia gminy w stosunku do układu dróg międzyregionalnych i regionalnych (droga krajowa nr 46 oraz droga wojewódzka nr 793) dla aktywizacji gospodarczej terenów gminy,
- rozdzieleniu ruchu tranzytowego od lokalnego.

Ustala się następujące kierunki rozwoju układu komunikacji drogowej i kolejowej:

- nowy przebieg drogi krajowej nr 46 w klasie drogi głównej ruchu przyspieszonego – obwodnica Janowa,

- po realizacji nowego przebiegu drogi krajowej nr 46, wykorzystanie jej obecnego przebiegu dla obsługi ruchu lokalnego w klasie drogi zbiorczej,
- utrzymanie przebiegu istniejącej drogi wojewódzkiej, dróg powiatowych i gminnych – usprawnienie powiązań wewnętrznych gminy i obsługi terenów zainwestowanych poprzez poprawę ich nawierzchni,
- zalecenie sporządzenia harmonogramu budowy odcinków dróg gminnych skoordynowanego z budową urządzeń podziemnej infrastruktury technicznej,
- podniesienie standardu funkcjonalnego i bezpieczeństwa ruchu na wszystkich drogach, co można osiągnąć przez urządzenie ciągów pieszych i rowerowych poza jezdniami dróg, realizację chodników dla pieszych oraz przebudowę miejsc szczególnie niebezpiecznych,
- dopuszczenie lokalizacji ścieżek rowerowych na terenie gminy,
- wzmocnienie istniejących konstrukcji drogowych do wymagań współczesnego transportu;
- zwiększenie środków finansowych na zimowe utrzymanie przejezdności sieci drogowej, szczególnie lokalnej,
- utrzymanie przebiegu istniejącej linii kolejowej – modernizacja układu kolejowego (m.in. istniejącego przystanku osobowego), powiązanie układu kolejowego z układem drogowym m.in. poprzez realizację infrastruktury towarzyszącej – parkingów.

Obwodnica Janowa

Zmiana przebiegu drogi krajowej nr 46 ma stanowić jeden z elementów projektowanego obejścia drogowego wokół miejscowości Janów i Ponik, a w dalszym odcinku wsi Piasek i Skowronów. Droga ta ograniczy konieczność przejazdu samochodów przez centralne obszary tych miejscowości, zmniejszając negatywne oddziaływanie, w tym na chronione historyczne centrum Janowa. Szczególne istotne znaczenie inwestycja ta ma dla miejscowości Janów, gdyż krzyżujące się tu odcinki drogi krajowej nr 46 oraz drogi wojewódzkiej nr 793, zlokalizowane w ścisłym centrum miejscowości, powodują znaczne uciążliwości dla zamieszkującej na tych obszarach ludności. Obwodnica poprawi warunki zamieszkania i bezpieczeństwo w tym rejonie gminy oraz ułatwi komunikację wewnątrzgminną, a także polepszy warunki ruchu regionalnego i międzyregionalnego. Projektowana obwodnica przechodzi po południowej stronie miejscowości Skowronów i Piasek oraz po północnej stronie miejscowości Janów i Ponik, poza obszarami zainwestowanymi.

Drogi rowerowe

Gmina Janów nie dysponuje systemem urządzonych dróg rowerowych. W celu stworzenia spójnego systemu należy opracować koncepcję sieci ścieżek rowerowych na terenie gminy. Przy tworzeniu koncepcji należy zwrócić uwagę na szlaki turystyczne przebiegające przez gminę, w tym wyznaczone ścieżki rowerowe. Infrastruktura rowerowa powinna opierać się na:

- bezpieczeństwie – ograniczenie niebezpieczeństwa dla rowerzystów i innych uczestników ruchu poprzez minimalizację kolizji drogowych,
- spójności – łatwa orientacja i spójna całość z systemem lokalnych tras rowerowych,
- bezpośredniości – tworzenie tras tak aby uniknąć zbędnych objazdów, wydłużających drogę,

- wygodzie – łatwość korzystania z tras przez wszystkich rowerzystów, tak aby trasa nie wymagała nadmiernego wysiłku oraz przystosowanie odpowiednio nawierzchni,
- atrakcyjności – trasy powinny przebiegać przez atrakcyjne tereny oraz zapewnić rowerzystom poczucie bezpieczeństwa poprzez m.in. odpowiednie oświetlenie trasy.

XVI.2. Zasady kształtowania parametrów sieci drogowo-ulicznej

Określa się zasady kształtowania parametrów podstawowej sieci drogowo-ulicznej, przedstawionej na rysunku studium (Kierunki zagospodarowania przestrzennego).

Droga klasy głównej ruchu przyspieszonego: droga krajowa nr 46

- do czasu wybudowania nowego przebiegu utrzymanie obecnego przebiegu drogi w klasie głównej ruchu przyspieszonego (KDGP),
- po realizacji nowego przebiegu, wykorzystanie obecnego przebiegu drogi dla obsługi ruchu lokalnego w klasie zbiorczej (KDZ),
- lokalizacja budynków w terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową w bezpośrednim sąsiedztwie drogi klasy głównej ruchu przyspieszonego, zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie odległości budynków od zewnętrznej krawędzi pasa ruchu drogi krajowej;
- w miejscach lokalizacji nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową w bezpośrednim sąsiedztwie drogi niezbędne jest zapewnienie innego skomunikowania tych terenów z drogą klasy GP np. poprzez wyznaczenie dróg serwisowych lub układu komunikacyjnego opartego na istniejących lub projektowanych skrzyżowaniach z tą drogą, szczegółowe zasady w tym zakresie należy ustalić na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego;
- dopuszcza się realizację nowych skrzyżowań zgodnie z warunkami wynikającymi z przepisów odrębnych.

Droga klasy głównej: droga wojewódzka nr 793

- lokalizacja budynków w terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową w bezpośrednim sąsiedztwie drogi klasy głównej zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie odległości budynków od zewnętrznej krawędzi pasa ruchu drogi;
- w miejscach lokalizacji nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową w bezpośrednim sąsiedztwie drogi niezbędne jest zapewnienie innego skomunikowania tych terenów z drogą klasy G np. poprzez wyznaczenie dróg serwisowych lub układu komunikacyjnego opartego na istniejących lub projektowanych skrzyżowaniach z tą drogą, szczegółowe zasady w tym zakresie należy ustalić na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego;
- dopuszcza się realizację nowych skrzyżowań zgodnie z warunkami wynikającymi z przepisów odrębnych.

Drogi klasy zbiorczej

- lokalizacja budynków w terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową w bezpośrednim sąsiedztwie drogi klasy zbiorczej zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie odległości budynków od zewnętrznej krawędzi pasa ruchu drogi;
- należy dążyć do ograniczania bezpośrednich zjazdów i bezpośredniej obsługi nowowydzielanych działek budowlanych;
- dopuszcza się realizację nowych skrzyżowań zgodnie z warunkami wynikającymi z przepisów odrębnych.

Drogi klasy lokalnej

- lokalizacja budynków w terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową w bezpośrednim sąsiedztwie planowanej drogi klasy lokalnej zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie odległości budynków od zewnętrznej krawędzi pasa ruchu drogi;
- możliwość lokalizacji bezpośrednich zjazdów i bezpośredniej obsługi nowo wyznaczanych działek budowlanych;
- dopuszcza się realizację nowych skrzyżowań zgodnie z warunkami wynikającymi z przepisów odrębnych.

Dla wybranych dróg publicznych, tworzących podstawowy układ komunikacyjny w gminie Janów, określa się klasy techniczne, zgodnie z rysunkiem studium (Kierunki zagospodarowania przestrzennego). W uzasadnionych przypadkach na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dopuszcza się zmianę klasy technicznej dróg wskazanych w studium. Dopuszcza się możliwość lokalizacji dróg publicznych niewskazanych w studium, na zasadach zgodnych z przepisami odrębnymi. Dla dróg publicznych niewyznaczonych w studium klasy techniczne do określenia na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Należy dążyć do zapewnienia, w jak największym zakresie, dostępu do dróg publicznych dla wydzielanych działek budowlanych w istniejących i planowanych terenach budowlanych.

Dla dróg gminnych ustala się następujące zasady kształtowania infrastruktury drogowej:

- ulepszanie nawierzchni dróg gruntowych i żwirowych,
- remont nawierzchni dróg asfaltowych,
- modernizacja dróg pod kątem zapewnienia bezpieczeństwa pieszym i rowerzystom,
- likwidowanie zaległości w zakresie wyposażenia dróg w urządzenia typu: oznakowanie przejść dla pieszych, oświetlenie, a także parkingi publiczne w rejonie koncentracji potrzeb parkingowych.

Ustala się następujące ogólne zasady kształtowania sieci drogowo-ulicznej:

- w liniach rozgraniczających dróg możliwość lokalizowania:
  - zieleni pod warunkiem nie utrudniania organizacji ruchu,
  - sieci i urządzeń infrastruktury technicznej (w tym telekomunikacyjnej),
  - ścieżek rowerowych,
- obiekty budowlane przy drogach powinny być usytuowane zgodnie z przepisami odrębnymi,

- przy trasowaniu nowych dróg oraz przebudowie istniejących należy uwzględnić wymagania ochrony środowiska,
- dopuszcza się inne niż określone przepisami odrębnymi szerokości dróg w liniach rozgraniczających, w sytuacjach gdy uwarunkowania terenowe uniemożliwiają wprowadzenie określonych szerokości.

Polityka parkingowa

Polityka parkingowa jest jednym z elementów polityki transportowej i przestrzennej gminy. Miejsca do parkowania powinny być lokalizowane w terenie inwestycyjnym. Minimalna ilość miejsc do parkowania powinna być obliczona wg wskaźników w zależności od proponowanego zagospodarowania. Określone wskaźniki parkingowe dotyczą inwestycji nowo powstających, w przypadku przebudowy istniejących obiektów oraz przy zmianie sposobu użytkowania obiektów budowlanych należy zbilansować zarówno istniejące jak i projektowane obiekty na danym terenie.

Zaleca się, aby w sporządzanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego określać minimalne wskaźniki parkingowe zgodnie z poniższą tabelą. Ustalone wskaźniki nie obowiązują dla terenów parkingów niezwiązanych z żadną inwestycją.

Tabela 37. Proponowane wskaźniki parkingowe.

Obiekty	Minimalne wskaźniki parkingowe
budynki mieszkalne jednorodzinne	1/1 wydzielony lokal mieszkalny, 1/1 wydzielony lokal użytkowy
pensjonaty, domy wypoczynkowe	1/3 pokoje, 1/30 pokoi – miejsce dla autokaru
obiekty handlowe	2/100 m^2 powierzchni sprzedaży
usługi drobne o pow. użytkowej do 30 m^2	1
instytucje finansowe, biura, urzędy	4/100 m^2 powierzchni użytkowej, nie mniej niż 2
banki, poczty	3/100 m^2 powierzchni użytkowej, nie mniej niż 2
warsztaty samochodowe	1/1 stanowisko obsługi
obiekty oświatowe	20 miejsc na 100 zatrudnionych
przychodnie lekarskie	1,5/1 gabinet, nie mniej niż 2
gastronomia	1,5/8 miejsc konsumpcyjnych
obiekty sportowe	6/100 widzów, 4/1000 widzów miejsce dla autokarów
obiekty kultu religijnego	3/100 wiernych
hurtownie, magazyny	2/5 zatrudnionych, 1/5 klientów nie mniej niż 2
zakłady produkcyjne	2/5 zatrudnionych, nie mniej niż 2
cmentarze	15/10000 m^2 powierzchni
ogrody działkowe	20/100 działek

Źródło: opracowanie własne.

Dopuszcza się urządzanie parkingów ogólnodostępnych w obrębie linii rozgraniczających ulic – przy zachowaniu wymaganych parametrów technicznych ulic. Pożądane jest uporządkowanie systemu parkowania w rejonach koncentracji potrzeb parkingowych (szkoły, obiekty handlowe, obiekty sportowe, obiekty użyteczności publicznej itp.) oraz zapewnienie urządzeń do parkowania rowerów przy celach podróży. Postuluje się, aby w uzasadnionych przypadkach w celu ograniczenia ruchu kołowego, określać maksymalną ilość miejsc postojowych, szczególnie w obszarach o walorach krajobrazowych.

XVIII. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

XVIII.1. Zaopatrzenie w wodę

Dostęp do sieci wodociągowej jest jednym z elementów decydujących o dobrych warunkach życia mieszkańców. Realizacja pełnego zakresu usług powinna być zapewniona przez: budowę nowej i modernizację istniejącej sieci wodociągowej, prawidłową eksploatację sieci i urządzeń wodociągowych zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami, racjonalne zarządzanie systemem wodociągowym, poprawę jakości wody z istniejących źródeł, tworzenie nowych ujęć zastępczych i awaryjnych, kontrolę filtracji do gruntu.

System zaopatrzenia mieszkańców w wodę w gminie Janów jest odpowiednio rozwinięty, ponad 93% osób ma dostęp do wody z sieci wodociągowej, a istniejąca rezerwa na ujęciach wód umożliwia dalszą rozbudowę sieci. Rozwój sieci wodociągowej powinien przebiegać równolegle z zagospodarowywaniem nowych terenów, dotychczas nieuzbrojonych w infrastrukturę techniczną.

Zakłada się dostawę wody z istniejących ujęć wód podziemnych do wszystkich odbiorców komunalnych i drobnych produkcyjnych. Zaopatrzenie w wodę ewentualnych dużych odbiorców produkcyjnych odbywać się będzie z ujęć własnych. W uzasadnionych przypadkach, przy braku technicznej i ekonomicznej możliwości realizacji przyłącza wodociągowego, dopuszcza się stosowanie rozwiązań indywidualnych, do czasu objęcia terenu siecią wodociągową.

Przy analizie zapotrzebowania na wodę należy rozgraniczyć zużycie wody w różnych sektorach. Występuje różne zapotrzebowanie wody dla mieszkalnictwa jednorodzinnego, wielorodzinnego, przemysłu, usług, a także zużycie wody na utrzymanie zieleni, mycie ulic. Należy również brać pod uwagę zużycie wody na potrzeby własne wodociągu oraz jej utratę w wyniku nieszczelności sieci. Wraz z rozwojem zabudowy, zagospodarowaniem nowych terenów inwestycyjnych i rozwojem sieci wodociągowej, równolegle należy rozbudowywać sieć kanalizacyjną.

XVIII.2. Odprowadzanie ścieków i wód opadowych

Oczyszczanie ścieków jest wymogiem koniecznym dla ochrony środowiska, w szczególności wód głębinowych, powierzchniowych i gleb. Sieć kanalizacyjna podobnie jak wodociągowa wymaga stałej rozbudowy i modernizacji. Poprawa sytuacji w zakresie jakości wód powierzchniowych i podziemnych wymaga wyposażenia w kanalizację sanitarną wszystkich zespołów zabudowy wyposażonych w wodociągi. Istotne jest dążenie do zlikwidowania niekorzystnych dysproporcji pomiędzy zaopatrzeniem w wodę, a możliwością odprowadzenia ścieków. Poza względami ekonomicznymi i technicznymi ważnym kryterium za budową kanalizacji jest ochrona środowiska, zmniejszenie zagrożenia zanieczyszczeniami ściekami sanitarnymi wód podziemnych i powierzchniowych.

Podstawowym kierunkiem działań dla gminy powinna być rozbudowa systemu kanalizacyjnego ze skierowaniem ścieków do oczyszczalni w Janowie. Zakłada się budowę kanalizacji sanitarnej, grawitacyjno-ciśnieniowej w miejscowości Okrąglik oraz dokończenie jej budowy w miejscowości Śmiertny Dąb, z włączeniem do kanalizacji i oczyszczalni ścieków w Janowie. Ze względu na występującą rezerwę przepustowości oczyszczalni ścieków możliwy jest dalszy rozwój systemu kanalizacyjnego oraz odprowadzenie ścieków siecią kanalizacyjną, bądź ich dowożenie do

stacji zlewnej z obszarów projektowanych do urbanizacji. Na terenie oczyszczalni ścieków w Janowie dopuszcza się lokalizację Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych.

Dla miejscowości nie objętych istniejącą i projektowaną kanalizacją sanitarną przewiduje się gromadzenie ścieków w szczelnych zbiornikach wybieralnych i wywóz do istniejącej oczyszczalni w Janowie. Takie rozwiązanie zagospodarowania ścieków jest wskazane jako docelowe dla terenów, które nie są predysponowane do objęcia siecią kanalizacyjną z uzasadnionych względów ekonomicznych. Dla terenów projektowanych do włączenia do sieci kanalizacyjnej szczelne zbiorniki – szamba uznawane są jako rozwiązanie tymczasowe. Utrzymuje się zakaz budowania oczyszczalni przydomowych ze względu na występujące na terenie gminy Janów zjawiska krasowe oraz możliwość wywozu ścieków ze zbiorników bezodpływowych przy wykorzystaniu wozu asenizacyjnego. W wyjątkowych przypadkach, w terenach nieobjętych siecią kanalizacyjną z odprowadzaniem ścieków do oczyszczalni w Janowie, dopuszcza się realizację mechaniczno-biologicznych oczyszczalni ścieków, obejmujących fragmenty zabudowy w poszczególnych miejscowościach.

Wody opadowe należy odprowadzać powierzchniowo do gruntu i cieków powierzchniowych za wyjątkiem wód z terenów utwardzonych zabudowy produkcyjno-usługowej, gdzie wody opadowe powinny być unieszkodliwiane zgodnie z obowiązującymi przepisami.

XVIII.3. Gospodarka odpadami

Gospodarka odpadami w gminie Janów powinna wypełniać wszystkie wymagania zawarte w Planie gospodarki odpadami dla województwa śląskiego (2014).

Realizacja zadań własnych gminy będzie wymagała, poza rozwijaniem selektywnego zbierania odpadów, w tym odpadów ulegających biodegradacji w zakresie wskazanym w znowelizowanej ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, również ich termicznego przetwarzania z wykorzystaniem technologii zapewniających produkcję ciepła i energii elektrycznej. Do czasu powstania instalacji termicznego przekształcania odpadów podstawową metodą zagospodarowania odpadów komunalnych będzie ich mechaniczno-biologiczne przetwarzanie.

Docelowo gospodarka odpadami w województwie śląskim będzie prowadzona z wykorzystaniem instalacji regionalnych. Natomiast w okresie przejściowym, do czasu wybudowania regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, dopuszczalne jest funkcjonowanie instalacji zastępczych. Ponieważ docelowo w każdym z regionów będzie funkcjonowała więcej niż jedna instalacja regionalna, będą one wzajemnie dla siebie pełnić funkcje instalacji zastępczych. Dopuszcza się w uzasadnionych przypadkach, aby instalacjami zastępczymi były instalacje regionalne znajdujące się w sąsiednich regionach gospodarki odpadami komunalnymi.

Zgodnie z założeniami Planu gospodarki odpadami dla województwa śląskiego gminy są obowiązane osiągnąć do dnia 31 grudnia 2020 r.:

- poziomy recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła w wysokości co najmniej 50% wagowo,
- poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych w wysokości co najmniej 70% wagowo,

oraz ograniczyć masę odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, przekazywanych do składowania do dnia 16 lipca 2020r., do nie więcej niż 35% wagowo całkowitej masy odpadów

komunalnych ulegających biodegradacji, przekazywanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.

W ramach działań zmierzających do poprawy gospodarki odpadami należy prowadzić działania promujące ograniczenie ilości odpadów oraz kompostowanie odpadów, ulegających biodegradacji, powstających w gospodarstwach domowych. Istotne jest również prowadzenie działań edukacyjnych mających na celu przedstawienie mieszkańcom szkodliwości spalania odpadów w kotłach centralnego ogrzewania, co pozwoli na zapobieganie takim praktykom. Na terenie oczyszczalni ścieków w Janowie dopuszcza się lokalizację Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych.

XVIII.4. Zaopatrzenie w energię elektryczną

Utrzymuje się zaopatrzenie gminy Janów w energię elektryczną z krajowego systemu energetycznego poprzez istniejący Główny Punkt Zasilający 110/15 kV Julianka, zlokalizowany w gminie Przyrów. Ten układ zasilania pozostaje nadal w eksploatacji, z możliwością remontu, modernizacji i rozbudowy.

Przez obszar gminy przebiegają linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia 110 kV i 220 kV. Dla linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia obowiązują pasy technologiczne, które wynoszą:

- dla linii 110 kV – 30 m (po 15 m w obie strony od osi linii),
- dla linii 220 kV – 50 m (po 25 m w obie strony od osi linii).

Tereny pod liniami elektroenergetycznymi i w ich pasach technologicznych należy zagospodarować zgodnie z przepisami odrębnymi. Dopuszcza się przebudowę, rozbudowę, nadbudowę i odbudowę istniejących linii elektroenergetycznych zgodnie z przepisami odrębnymi.

Wzdłuż linii elektroenergetycznych średniego napięcia (15 kV) proponuje się pozostawienie pasów wolnych od zagospodarowania i zadrzewienia o szerokości 14 m (po 7 m w obie strony od osi linii). Są to tak zwane pasy technologiczne, umożliwiające eksploatację sieci napowietrznych z uwzględnieniem dojazdu do stanowisk słupowych.

Zakłada się następujące kierunki rozwoju w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną:

- zapewnienie niezawodności dostawy energii elektrycznej,
- zapewnienie właściwych parametrów jakościowych dostarczanej energii,
- rozbudowa i modernizacja istniejących linii średniego i niskiego napięcia oraz urządzeń elektroenergetycznych,
- budowa nowych stacji transformatorowych 15/0,4 kV wraz z odcinkami linii 15 kV i sieci niskiego napięcia przy realizowaniu założonego programu inwestycyjnego w poszczególnych miejscowościach.

Zgodnie z planami rozwojowymi krajowej sieci przesyłowej nie przewiduje się na terenie gminy Janów budowy nowych obiektów elektroenergetycznych o napięciu 220 kV i wyższym.

XVIII.5. Zaopatrzenie w gaz

Nie przewiduje się zaopatrzenia gminy Janów w gaz sieciowy, ze względu na znaczne odległości gminy od magistralnych gazociągów wysokiego ciśnienia i małą ilość potencjalnych

odbiorców gazu. W dalszym ciągu stosowane będą indywidualne rozwiązania zaopatrzenia w gaz, głównie przez butle gazowe.

XVIII.6. Ciepłownictwo

Ze względu na powierzchnię gminy Janów i rozproszenie zabudowy nieuzasadniona jest budowa zbiorowego systemu zaopatrzenia w ciepło. Ze względu na brak sieci zbiorowego zaopatrzenia w ciepło, przewiduje się dalszy rozwój indywidualnych źródeł ogrzewania gospodarstw domowych. Postuluje się stopniową rezygnację z ogrzewania paliwem stałym na rzecz ekologicznych paliw ciekłych i gazowych. Źródła ciepła na terenie gminy powinny być systematycznie modernizowane, co pozwoliłoby na zmniejszenie emisji zanieczyszczeń. Zaleca się działania edukacyjne zachęcające mieszkańców do termomodernizacji budynków, w celu eliminacji strat ciepła. Należy także uświadamiać mieszkańców o zakazie spalania odpadów komunalnych w przydomowych kotłowniach.

W zakresie zaopatrzenia w ciepło wprowadza się wymóg stosowania do celów grzewczych ekologicznych nośników energii w tym m.in.: gazu, oleju opałowego, energii elektrycznej lub urządzeń do niskoemisyjnych technologii spalania. Postuluje się również wprowadzanie alternatywnych, ekologicznych systemów wytwarzania ciepła (kolektory słoneczne, pompy ciepła, kotłownie na biomasę: zrębki wierzby energetycznej, pelet itp.).

XVIII.7. Telekomunikacja

W rozwoju systemu komunikacji niezbędna jest poprawa niezawodności, jakości i prędkości transmisji. Rozwijająca się sieć telekomunikacyjna, poza wykorzystaniem przyłączy do prowadzenia rozmów, musi również umożliwiać korzystanie z nowoczesnych usług telekomunikacyjnych. Konieczna jest dalsza rozbudowa i modernizacja sieci telekomunikacyjnej oraz zapewnienie mieszkańcom gminy dostępu do szerokopasmowego Internetu. Istniejącą sieć teletechniczną w miejscach kolizji z projektowanym układem komunikacyjnym oraz infrastrukturą techniczną należy przebudować zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami. Rozwój systemu telekomunikacyjnego powinien odbywać się stosownie do wzrostu zapotrzebowania na usługi telekomunikacyjne i teleinformatyczne w gminie.

Planowana jest budowa sieci szerokopasmowej dla zadania p.n.: „Śląska Regionalna Sieć Szkieletowa; Relacja: Częstochowa – Myszków; Łączna długość relacji: 66,3 km ”, zgodnie z decyzją Wojewody Śląskiego z dnia 20 grudnia 2012 r. Na terenie gminy Janów w ramach tego zadania planowana sieć szerokopasmowa będzie przebiegała wzdłuż dróg publicznych (w granicach działek drogowych), od granicy gminy Janów z gminą Mstów, przez Żuraw, Lusławice, Czepurkę, Piasek, Janów oraz Złoty Potok do granicy z gminą Niegowa (powiat myszkowski). Decyzją Wojewody Śląskiego z dnia 27 lutego 2015 r. uzupełniono projektowaną inwestycję o kolejne działki w obrębie Złoty Potok (wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 793).

Utrzymuje się istniejące urządzenia i sieci teletechniczne z możliwością ich rozbudowy i przebudowy w zależności od potrzeb oraz przewiduje się dalszą rozbudowę sieci telekomunikacyjnych zarówno w formie tradycyjnej, jak i wykorzystując nowe technologie. Postuluje się rozbudowę i modernizację infrastruktury światłowodowej i objęcie całej gminy zintegrowanym systemem telekomunikacyjnym połączonym z systemami sieci wojewódzkiej i krajowej,

z zachowaniem w lokalizacji wymogów ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych. Zakłada się następujące kierunki rozwoju w zakresie telekomunikacji:

- wspieranie realizacji nowoczesnych sieci telekomunikacyjnych,
- wspieranie rozwoju infrastruktury społeczeństwa informacyjnego,
- zapewnienie dostępu do Internetu w miejscach publicznych m.in. biblioteki, domy kultury,
- lokalizacja masztów antenowych telefonii komórkowej zgodnie z przepisami odrębnymi.

XVIII.8. Odnawialne źródła energii

Propagowanie odnawialnych źródeł energii jest jednym z celów polityki rozwoju województwa śląskiego. Jest to szczególnie ważne ze względów zrównoważonego rozwoju oraz racjonalnego korzystania z zasobów środowiska, szczególnie tych, które są nieodnawialne. Sugeruje się rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii w gminie Janów, jednak ze względu na walory krajobrazowe gminy, na jej terenie zakazuje się lokalizowania elektrowni wiatrowych.

Predysponowanym do rozwoju odnawialnym źródłem energii są kolektory słoneczne i ogniwa fotowoltaiczne. Jest to źródło czystej energii, które nie jest źródłem hałasu ani zanieczyszczeń, nie wymaga podłączenia do sieci wodociągowej ani kanalizacyjnej oraz nie wymaga osób odpowiedzialnych za obsługę, stąd też jest odpowiednim rozwiązaniem dla gminy Janów. Na całym obszarze województwa występują warunki solarne zbliżone pod względem możliwości pozyskania energii. Potencjał teoretyczny promieniowania słonecznego całkowitego dla gminy Janów znajduje się w przedziale 900-925 kWh/m^2. Lokalizacja elektrowni fotowoltaicznych powinna respektować otaczający krajobraz oraz uwzględniać ustalenia planu ochrony Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd na jego terenie. Wyznacza się obszary, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW – elektrownie fotowoltaiczne, oznaczone na rysunku studium (Kierunki zagospodarowania przestrzennego) symbolem graficznym, dla których obowiązują ustalenia zgodnie z rozdziałem XXI.

XIX. INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO

XIX.1. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym

Określa się, że inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym, służące zaspokojeniu potrzeb przede wszystkim mieszkańców gminy Janów, mogą być lokalizowane na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub decyzji lokalizacyjnych, podejmowanych zgodnie z procedurą określoną w obowiązujących przepisach prawa, w tym w formie:

- obiektów usług publicznych,
- urządzeń infrastruktury technicznej i komunikacyjnej zgodnie z przyjętym programami budowy tych urządzeń,
- terenów usług sportu i rekreacji,
- cmentarzy,
- innych celów publicznych określonych w przepisach odrębnych.

Potrzeby inwestycyjne gminy Janów, związane z lokalizacją nowej zabudowy poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, również mogą dotyczyć inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym, takich jak rozbudowa sieci drogowej i infrastruktury technicznej o dodatkowe odcinki w terenach dotychczas niezabudowanych. Realizacja kolejnych inwestycji będzie rozłożona w czasie i przeprowadzana etapowo zgodnie z przyjętymi przez władze gminy wieloletnimi prognozami finansowymi oraz corocznymi uchwałami budżetowymi.

XIX.2. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym

Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym wynikają z jednej strony z przyjętych programów rządowych, wojewódzkich, a z drugiej strony z propozycji samorządu lokalnego wyrażonych w dokumentach określających i kształtujących politykę rozwoju gminy. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ określa inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym – gminy Janów dotyczą bezpośrednio dwa zadania:

- przebudowa drogi wojewódzkiej nr 793 na odcinku Janów–Złoty Potok – wsparcie przebudowy, budowy kluczowych elementów i odcinków dróg wojewódzkich prowadzące do zwiększenia płynności ruchu i bezpieczeństwa komunikacyjnego (dokument źródłowy: Wieloletnia Prognoza Finansowa Województwa Śląskiego na lata 2015–2025, Strategia Rozwoju Systemu Transportu Województwa Śląskiego),
- modernizacja linii kolejowych – przebudowa, odbudowa i remont linii kolejowych łączących miasta aglomeracji, miasta powiatowe oraz ważne węzły kolejowe – odcinek Koniecpol–Częstochowa–Lubliniec (dokument źródłowy: Strategia Rozwoju Systemu Transportu Województwa Śląskiego).

Na obszarze gminy Janów mogą ponadto zostać zlokalizowane inwestycje celu publicznego realizowane w ramach tych zadań, dla których ustalono lokalizację w granicach województwa śląskiego: budowa spójnej sieci dróg / tras rowerowych o zasięgu ponadlokalnym wg jednolitych standardów oraz budowa centrów przesiadkowych (dokument źródłowy: Strategia Rozwoju Systemu Transportu Województwa Śląskiego).

XX. MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

XX.1. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych

Przepisy ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. ustalają obowiązek określenia w studium obszarów, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, którymi są:

- obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości,
- obszary przestrzeni publicznej.

Na terenie gminy Janów nie wyznacza się obszarów wymagających przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości. Wyznacza się obszary przestrzeni publicznej, obejmujące rynek w Janowie oraz rynek w Złotym Potoku.

Do obszarów przestrzeni publicznej zaliczamy powszechnie dostępne miejsca związane z użytkowaniem publicznym, wydarzeniami historycznymi, kulturowymi lub tradycją, wraz z elementami tworzącymi obudowę tych przestrzeni, a także powszechnie dostępne obszary o szczególnych walorach krajobrazowych, kulturowych, przyrodniczych.

Rynek w Janowie oraz rynek w Złotym Potoku, zaliczone do obszarów przestrzeni publicznej, stanowią ogólnodostępną przestrzeń reprezentacyjną, eksponowaną w krajobrazie, położoną w granicach zabytkowych układów urbanistycznych. Mają szczególne znaczenie dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, poprawy jakości ich życia, zostały wyodrębnione w miejscu koncentracji funkcji publicznych, które kreują obszary będące miejscem kontaktów mieszkańców. Dla identyfikacji obszarów przestrzeni publicznej w strukturze przestrzennej gminy istotne jest:

- specjalne opracowanie posadzki, urządzenie ciągów pieszych, pieszo-jezdnych i rowerowych,
- wprowadzenie nasadzeń zieleni urządzonej, wyposażenie w oświetlenie i obiekty małej architektury,
- wprowadzenie zmian w architekturze otaczającej zabudowy – jej kształtowanie w sposób tworzący spójną kompozycję przestrzenną, podkreślającą rangę miejsca, m.in. poprzez wysoki standard rozwiązań architektonicznych, technicznych i materiałowych, niedopuszczenie do degradacji otaczających obiektów,
- lokalizowanie funkcji sprzyjających integracji społecznej, zwłaszcza z zakresu administracji publicznej, handlu, kultury, oświaty,
- zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej,
- uporządkowanie informacji wizualnej (reklam i szyldów).

Gmina Janów posiada obowiązujący miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, obejmujący prawie cały obszar gminy w jej granicach administracyjnych. Dla obszarów przestrzeni publicznej wymagane może być sporządzenie zmian obowiązującego planu miejscowego.

XX.2. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego

Gmina Janów posiada obowiązujący miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, obejmujący prawie cały obszar gminy w jej granicach administracyjnych. Tereny, dla których zamierza się sporządzić zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, obejmują obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, tj. nowe tereny inwestycyjne w odniesieniu do obowiązującego planu miejscowego, wskazane na rysunku studium (Kierunki zagospodarowania przestrzennego).

Powyższe tereny mogą nie wyczerpywać w pełni potrzeb w zakresie konieczności zmiany obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy. Stąd, w razie wystąpienia rzeczywistych potrzeb realizacyjnych, musi być przeprowadzona ocena zasadności przystąpienia do opracowania zmiany planu miejscowego dla danego terenu i podjęta odpowiednia uchwała przez Radę Gminy Janów. Granice obszarów objętych zmianami miejscowego

planu zagospodarowania przestrzennego powinny zostać opracowane w oparciu o analizę powiązań funkcjonalnych i strukturalnych, infrastrukturalnych i komunikacyjnych oraz uwarunkowań ekofizjograficznych i powiązań przyrodniczych.

W związku z niewielkim ruchem budowlanym w gminie w ostatnich latach, wskazane jest opracowywanie zmian miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w etapach, realizowanych w zależności od bieżących potrzeb. W pierwszej kolejności powinny być opracowane zmiany w terenach przylegających do obszarów już zainwestowanych, gdzie istniejąca infrastruktura komunikacyjna i techniczna umożliwia wprowadzenie zagospodarowania zgodnego ze studium. Elementem kształtowania polityki przestrzennej gminy powinno być, w przypadku podjęcia opracowania zmian miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, przeciwstawienie się tendencjom dalszego rozpraszania zabudowy i oczekiwaniom przeznaczania na cele budowlane dowolnie wskazanych terenów, położonych w oddaleniu od istniejącej zabudowy lub w terenach o silnej ekspozycji krajobrazowej.

XXI. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ URZĄDZENIA WYTWARZAJĄCE ENERGIĘ Z ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII O MOCY PRZEKRACZAJĄCEJ 100 KW

Wyznacza się obszary, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW – elektrownie fotowoltaiczne, oznaczone na rysunku studium (Kierunki zagospodarowania przestrzennego) symbolem graficznym.

Faktyczna, dopuszczona w Studium lokalizacja elektrowni fotowoltaicznych, zostanie wskazana na etapie procedury sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Zasięg stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu, wyznaczonych od elektrowni fotowoltaicznych, musi zmieścić się w granicach oznaczonego na rysunku studium (Kierunki zagospodarowania przestrzennego) obszaru, na którym rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW – elektrownie fotowoltaiczne. Ostateczne przesądzenie o możliwości lokalizacji instalacji ogniw fotowoltaicznych zostanie dokonane na późniejszym etapie, jednak ich rozmieszczenie nie może powodować poszerzenia zasięgu stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu poza granice wyznaczonego obszaru.

Elektrownie fotowoltaiczne są bezobsługowe, nie wymagają budowy zaplecza socjalnego, ani infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, nie są źródłem hałasu i zanieczyszczeń emitowanych do środowiska, nie oddziałują negatywnie ludzi i zwierzęta. Lokalizacja instalacji ogniw fotowoltaicznych musi być zgodna z przepisami odrębnymi. W granicach ww. obszarów dopuszcza się również lokalizację urządzeń i obiektów towarzyszących elektrowni fotowoltaicznej.

XXII. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

Ustala się zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej dla terenów użytków rolnych oraz lasów i gruntów leśnych, zgodnie z wytycznymi określonymi w rozdziale XV Zasady ochrony środowiska przyrodniczego oraz zgodnie z poniższymi zasadami.

W zakresie obszarów rolnych wskazuje się następujące zasady:

- ochrona przed zabudową terenów otwartych, mających istotne znaczenie przyrodnicze i krajobrazowe w systemie przyrodniczym gminy oraz terenów o najwyższych klasach bonitacyjnych (klasy I-III), poprzez niedopuszczenie do rozpraszania zabudowy;
- zachowanie w dotychczasowym użytkowaniu zadrzewień śródpolnych, przydrożnych, nad ciekami oraz wewnątrz wsi, ze względu na ich znaczenie ekologiczne i krajobrazowe;
- grunty rolne mogą być zalesiane pod warunkiem, iż nie będzie to negatywnie wpływało na stosunki wodne;
- preferowanie rozwoju gospodarstw specjalistycznych i specjalizacji produkcji w kierunku jej intensyfikacji oraz modernizacja gospodarstw rolnych w celu podniesienia jakości i konkurencyjności produktów rolnych;
- dopuszcza się modernizację, przebudowę i rozbudowę istniejących siedlisk zagrodowych, możliwość lokalizacji nowych zgodnie z przepisami odrębnymi oraz budowę obiektów składowych, inwentarskich i innych związanych bezpośrednio z produkcja rolniczą;
- dopuszcza się lokalizację sieci i urządzeń infrastruktury technicznej oraz budowę dróg niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania terenów gminy oraz poszerzenie istniejących dróg;
- rozwój agroturystyki oraz wykorzystanie starych i nieużytkowanych zagród do rozwoju różnych form turystyki.

W celu kształtowania systemu przyrodniczego gminy opartego na najcenniejszych elementach o wartości przyrodniczej, w zakresie obszarów leśnych wskazuje się następujące zasady:

- dążenie do tworzenia ciągłości ekosystemów leśnych;
- wzbogacanie struktury drzewostanów zgodnie z siedliskiem;
- ograniczenie zmiany sposobu użytkowania gruntów leśnych na cele nieleśne;
- prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej związanej z pozyskiwaniem drewna;
- dopuszcza się lokalizację sieci i urządzeń infrastruktury technicznej oraz budowę dróg niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania terenów gminy oraz poszerzenie istniejących dróg;
- możliwość wykorzystania terenów leśnych na cele rekreacyjne, poprzez wytyczanie ścieżek rowerowych i pieszych, wyznaczanie miejsc piknikowych.

Głównymi dokumentami determinującymi kierunki i politykę przestrzenną w zakresie leśnej przestrzeni produkcyjnej są plany urządzenia lasów, zgodnie z którymi należy prowadzić gospodarkę leśną.

XXIII. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ I OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH

XXIII.1. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią

Na obszarze gminy nie istnieje zagrożenie powodzią obejmującą swym zasięgiem wielkie tereny. Przez gminę przepływa rzeka Wiercica, dla której Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu sporządził Studium ochrony przeciwpowodziowej, wyznaczające granice zasięgu wód o prawdopodobieństwie przewyższenia p=1% (średnio raz na 100 lat), które stanowią obszary szczególnego zagrożenia powodzią w rozumieniu przepisów odrębnych w zakresie prawa wodnego. Występują one jedynie na terenach leśnych w północnej części gminy, w sołectwie Ponik. Stanowią materiał wyjściowy w zakresie ochrony przeciwpowodziowej do sporządzania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

W zakresie ochrony przed powodzią na rysunku studium (Kierunki zagospodarowania przestrzennego) wskazano obszary szczególnego zagrożenia powodzią, dla których obowiązują zakazy, nakazy i ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych, dotyczących ochrony przed powodzią, a w szczególności ustawy Prawo wodne. Należy zrezygnować z lokalizowania na ich terenie obiektów tymczasowych oraz wprowadzania przegród poprzecznych (nasypów). Obszary szczególnego zagrożenia powodzią powinny pełnić rolę naturalnych polderów przeciwpowodziowych.

Zgodnie z wykazem obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi (tab. 10.2 Raportu z wykonania wstępnej oceny ryzyka powodziowego) dla rzeki Wiercicy zostaną opracowane mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego w II cyklu planistycznym (do dnia 22.12.2019 r.). Na mapie zagrożenia powodziowego wskazane zostaną obszary szczególnego zagrożenia powodzią, będące podstawą do prowadzenia polityki przestrzennej na obszarach zagrożenia powodziowego. Pozostałe cieki przepływające przez obszar gminy nie zostały zakwalifikowane do opracowania map zagrożenia powodziowego w I i II cyklu planistycznym.

Na etapie sporządzania planów miejscowych dopuszcza się zmianę przebiegu wyznaczonych na rysunku studium granic obszarów szczególnego zagrożenia powodzią w oparciu o aktualne mapy zagrożenia powodziowego opracowane przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, zgodnie z przepisami ustawy Prawo wodne, jeżeli zostaną one do tego czasu sporządzone

XXIII.2. Obszary osuwania się mas ziemnych

Biorąc pod uwagę budowę geologiczną oraz ukształtowanie terenu na obszarze gminy Janów zagrożenie ze strony osuwania się mas ziemnych jest niewielkie. Zgodnie z Przeglądową mapą osuwisk i obszarów predysponowanych do występowania ruchów masowych w części pozakarpackiej województwa śląskiego, opracowaną przez Państwowy Instytut Geologiczny w ramach Systemu Osłony Przeciwosuwiskowej, obszary predysponowane do występowania ruchów masowych znajdują się jedynie w sołectwach Bystrzanowice-Dwór oraz Hucisko i obejmują głównie tereny leśne. Zostały one wskazane na rysunku studium (Kierunki zagospodarowania przestrzennego). Państwowy Instytut Geologiczny nie udokumentował na obszarze gminy Janów żadnych osuwisk.

XXIV. OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY

W granicach administracyjnych gminy Janów występują udokumentowane złoża kopalin oraz tereny przeznaczone pod eksploatację. Na rysunku studium (Kierunki zagospodarowania przestrzennego) powyższe tereny zostały oznaczone symbolem PG jako tereny powierzchniowej eksploatacji kopalin. Eksploatacja złóż może być realizowana przez inwestora, który posiada koncesję na ich wydobycie, zgodnie z warunkami i w terminie określonym w tej koncesji. Na obszarze gminy Janów nie ustala się filaru ochronnego w żadnym złożu kopaliny.

Teren zakładu górniczego należy odpowiednio zabezpieczyć i w widoczny sposób oznaczyć przez umieszczenie tablic informacyjnych i ostrzegawczych. Ruch zakładu górniczego winien być prowadzony zgodnie z przepisami odrębnymi oraz przy zapewnieniu:

- bezpieczeństwa powszechnego,
- bezpieczeństwa pożarowego,
- prawidłowej i racjonalnej gospodarki złożem,
- ochrony środowiska,
- zapobiegania szkodom.

XXV. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH

Na obszarze gminy Janów nie występują pomniki zagłady i ich strefy ochronne.

XXVI. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI

Na obszarze gminy nie wyznaczono obszarów wymagających przekształceń, rehabilitacji i remediacji.

Rekultywacją powinny zostań objęte tereny zdegradowane i przekształcone przez działalność człowieka. Do obszarów wymagających rekultywacji w gminie Janów zaliczono teren powierzchniowej eksploatacji kopalin, oznaczony na rysunku studium (Kierunki zagospodarowania przestrzennego) symbolem PG. Decyzje administracyjne dotyczące terenów wskazanych do rekultywacji wydawane są na podstawie przepisów odrębnych. Prawidłowo przeprowadzona rekultywacja, polegająca na przywróceniu wartości użytkowych i przyrodniczych terenom zdegradowanym, pozwala na wykorzystanie wartości użytkowych terenu. Tereny poeksploatacyjne należy rekultywować zgodnie z kierunkiem i w terminie określonym w decyzjach administracyjnych. Rekultywacja gruntów i zagospodarowanie terenów po działalności górniczej winny być prowadzone zgodnie z ustaleniami przepisów odrębnych.

XXVII. OBSZARY ZDEGRADOWANE

Uchwałą Nr 205/XXXIV/17 Rady Gminy Janów z dnia 18 lipca 2017 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji Gminy Janów, na terenie gminy wyznaczono

obszar zdegradowany w sołectwach: Janów, Okrąglik, Piasek, Śmiertny Dąb, Zagórze, Złoty Potok, Żuraw. Sołectwa te zakwalifikowano jako obszar znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu ponadprzeciętnej na tle średniej gminnej degradacji w sferze społecznej (analiza wskaźników z zakresu demografii, pomocy społecznej i bezrobocia, poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, poziomu edukacji) oraz w sferach pozaspołecznych: technicznej, przestrzenno-funkcjonalnej, gospodarczej i środowiskowej.

Do obszaru rewitalizacji zaliczono fragmenty sołectw: Janów, Piasek, Złoty Potok, Żuraw, które wykazują się nagromadzeniem problemów społecznych oraz problemów w innych sferach, ale także posiadają potencjał stwarzający możliwość rozwoju. Celem głównym rewitalizacji jest poprawa jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez realizację zintegrowanych działań, służących przeciwdziałaniu zdiagnozowanym problemom w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej oraz środowiskowej.

XXVIII. GRANICE TERENÓW ZMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH

Na terenie gminy występują tereny zamknięte – tereny kolejowe w Czepurce, Lipniku, Lusławicach, Okrągliku i Zagórzu, ustalone Decyzją nr 3 Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 24 marca 2014 r. w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych (Dz. Urz. Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 27 marca 2014 r. poz. 25), oznaczone na rysunku studium (Kierunki zagospodarowania przestrzennego) symbolem KK jako tereny kolejowe.

XXIX. INTERPRETACJA ZAPISÓW STUDIUM

Treść tekstu i rysunku studium wyraża kierunki polityki przestrzennej gminy Janów, nie jest jednak ścisłym przesądzeniem o granicach zainwestowania i użytkowania terenów. W stosunku do tekstu i rysunku studium przyjmuje się następującą interpretację:

1. w związku z ogólnością mapy topograficznej (skala 1:10 000), na której sporządzono studium nie jest możliwe precyzyjne wyznaczenie granic terenów, dlatego mogą występować niewielkie przesunięcia w stosunku do granicy działki ewidencyjnej i faktycznej lokalizacji zagospodarowania; ostateczne ustalenie granic terenów powinno być dokonywane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, co umożliwi dokładne zlokalizowanie granicy terenu inwestycyjnego w odniesieniu do granicy działki inwestycyjnej;
2. w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego w szczególności dopuszcza się korekty przebiegu linii rozgraniczających dróg publicznych, w zależności od zaistniałych uwarunkowań i potrzeb oraz możliwości technicznych wytyczania i budowy tych dróg;
3. układ komunikacyjny wskazany na rysunku studium (Kierunki zagospodarowania przestrzennego) ma przebieg orientacyjny i nie obejmuje w pełni lokalnego układu komunikacyjnego;
4. wskazane w studium przebiegi sieci infrastruktury technicznej są przebiegami orientacyjnymi i mogą ulec korektom na etapie planów miejscowych, zgodnie z przepisami odrębnymi;
5. urządzenia i obiekty infrastruktury technicznej oraz ich strefy ochronne wskazane na rysunku studium stanowią element informacyjny, ich lokalizacja jest orientacyjna i może ulec korektom na etapie planów miejscowych, zgodnie z przepisami odrębnymi;

6. w studium przedstawiono zgeneralizowany obraz użytkowania każdego z terenów, tzn., że określone na rysunku studium (Kierunki zagospodarowania przestrzennego) przeznaczenie terenu oznacza funkcję dominującą (a nie wyłączną) i może być uzupełnione innymi funkcjami, które jednak nie mogą być przeciwstawne funkcji dominującej i pogarszać warunków jej egzystencji;
7. w uzasadnionych przypadkach dopuszcza się, aby funkcja dopuszczona w danym terenie wyznaczonym w studium, nie będąca funkcją główną, stanowiła przeznaczenie podstawowe terenu wyznaczonego w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego;
8. określenia: tereny zabudowy mieszkaniowej dotyczą dominujących rodzajów zabudowy, na terenach tych mogą być lokalizowane także i inne rodzaje budownictwa mieszkaniowego oraz obiekty nie przeciwstawne funkcji podstawowej, a w tym głównie usługi, zieleń oraz elementy infrastruktury społecznej;
9. uznaje się za istotne koordynowanie polityki przestrzennej w odniesieniu do graniczących z gminą Janów gmin, celem zapobiegania przeznaczania terenów na cele, które mogłyby wywrzeć negatywny wpływ na zlokalizowane funkcje w gminie Janów;
10. podane minimalne powierzchnie nowowydzielanych działek budowlanych są traktowane jako optymalne, dopuszcza się wydzielenie mniejszych działek w uzasadnionych przypadkach lub jeżeli wynika to z obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, z tym, że w konkretnych warunkach powierzchnie te i usytuowanie budynków muszą spełniać przede wszystkim ustalenia prawa odnoszące się do minimalnych odległości od granic działek sąsiednich, komunikacji, elementów uzbrojenia komunalnego;
11. wybrane ustalenia w zakresie zagospodarowania w obszarach objętych prawną formą ochrony przyrody określone zostały ogólnie i mogą ulec zmianie w przypadku zmiany przepisów je ustanawiających.

XXX. WYTYCZNE DO MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Ustala się następujące wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:

1. określenie proporcji funkcji terenów, dla których studium wskazuje dwie lub więcej funkcji;
2. określenie granic terenów wyłączonych spod zabudowy;
3. zachowanie istniejącej sieci ulic i dróg wpisujących się w naturalnie ukształtowaną konfigurację terenu;
4. dbałość o realizację wydzielonych terenów zieleni urządzonej w terenach zabudowy mieszkaniowej;
5. zakaz stosowania ogrodzeń z prefabrykowanych elementów betonowych od strony dróg publicznych w terenach zabudowy mieszkaniowej;
6. obowiązek uwzględnienia przy określaniu linii zabudowy zlokalizowanej przy terenach leśnych, odległości zgodnych z przepisami odrębnymi, poprzez pozostawienie pasa wolnego od zabudowy od granicy lasu;
7. dla zachowania swobodnych przejść w korytarzach ekologicznych o randze krajowej, wprowadzenie zakazu grodzenia terenów innych niż budowlane;

8. określenie zasad budowy sieci infrastruktury technicznej w liniach rozgraniczających dróg ze szczególnym uwzględnieniem możliwości równoczesnej budowy sieci infrastrukturalnych;
9. określenie linii rozgraniczających i zasad zagospodarowania terenów dla obiektów infrastruktury technicznej;
10. zasady budowy i przebudowy dróg z uwzględnieniem możliwości równoczesnej budowy i przebudowy infrastruktury technicznej;
11. dopuszcza się w uzasadnionych przypadkach zmianę klasy technicznej dróg wskazanych w niniejszej zmianie studium.

XXXI. UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ ORAZ SYNTEZA USTALEŃ ZMIANY STUDIUM

Rada Gminy Janów zgodnie z podjętą uchwałą nr 178/XXIX/13 Rady Gminy Janów z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Janów uznała potrzebę aktualizacji studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Janów, przyjętego uchwałą nr 46/X/03 Rady Gminy Janów z dnia 10 lipca 2003 r. Zmianą objęty został obszar gminy w jej granicach administracyjnych.

Zasadność dokonania zmiany studium wynika z:

1. ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. oraz rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, które określają szczegółowe wymagania dotyczące problematyki studium;
2. potrzeby posiadania przez gminę aktualnej wersji studium, opartej na obowiązujących przepisach prawa i istniejących uwarunkowaniach, służącej jako podstawa do opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Przyjęte w studium rozwiązania związane z gospodarowaniem przestrzenią wiążą się przede wszystkim z:

- podporządkowaniem działalności w sferze aktywizacji i przekształceń społeczno-gospodarczych na terenie gminy,
- zachowaniem, wzmocnieniem wartości środowiska przyrodniczego i kulturowego;
- harmonizowaniem celów ochronnych, ekologicznych, społecznych i gospodarczych na zasadzie ekorozwoju, poprzez:
  - poprawę stanu i odporności środowiska przyrodniczego,
  - poprawę ładu przestrzennego na terenie gminy,
  - ochronę obiektów i zespołów zabytkowych,
- kompleksowym kształtowaniem prawnych i programowych podstaw rozwoju w zakresie:
  - gospodarki przestrzennej,
  - zadań długookresowych, dotyczących szczególnie infrastruktury technicznej i układu komunikacyjnego,

- lokalizacją potencjalnych inwestycji gospodarczych w wyznaczonych trefach produkcyjno-usługowych,
- budownictwem mieszkaniowym, a szczególnie terenami dla jego realizacji.

Przedstawione w treści studium uwarunkowania i kierunki zagospodarowania przestrzennego odnoszą się do wyżej wymienionych zadań między innymi poprzez określenie:

- miejsca gminy w systemie osadniczym kraju oraz jej związków z otoczeniem (poprzez układy przyrodnicze, kulturowe, komunikacyjne),
- systemu środowiska przyrodniczego i zasad jego ochrony oraz wykorzystania go jako waloru rozwojowego gminy,
- dziedzictwa kulturowego, zasad jego ochrony i wykorzystania go jako waloru rozwojowego gminy,
- kierunków zagospodarowania gminy, uwzględniających potrzeby lokalizacji zespołów działalności gospodarczej i zespołów mieszkaniowych,
- zasad rozwiązywania problemów związanych z układem komunikacyjnym (m.in. związanych z obwodnicą w ciągu drogi krajowej nr 46) i infrastrukturą techniczną.

Przyjęte w studium kierunki rozwoju wynikają bezpośrednio z istniejących uwarunkowań osadniczych, przyrodniczych, kulturowych, infrastrukturalnych, komunikacyjnych oraz ze wskazań i rozwiązań przyjętych w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego.

Stosunek do przedstawionych uprzednio uwarunkowań rozwoju, w tym odnoszących się bezpośrednio do kształtowania polityki przestrzennej znajduje swoje odzwierciedlenie w przyjętych w studium kierunkach zagospodarowania przestrzennego gminy oraz politykach odnoszących się do problematyki przyrodniczej, dziedzictwa kulturowego, komunikacyjnej, uzbrojenia w infrastrukturę techniczną.

Studium zostało sporządzone w formie wymaganej przez Rozporządzenie w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, z zachowaniem procedury określonej w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.